

**INATSISARTUT
OMDWF UO CPF KCVC
VMKWO QQT VWO KM
P CNWP CCTWCC
" 2013**

**INATSIARTUT
OMBUDSMANDIATA
UKIUMOORTUMIK
NALUNAARUTAA
2013**

ROSENDAHLS-SCHULTZ GRAFISK

ISSN 2245-1382

Inatsisartunut

Ombudsmandi pillugu inatsimmi nr. 8-mi, 3. december 2009-meersumi § 10, imm. 1-ikkut aalajangersarneqarpoq Ombudsmandi Inatsisartunut sulini pillugu ukiu-moortumik nalunaaruteqartassasoq. Nalunaarut taanna tamanut saqqummiunne-qartassaaq, Inatsisartullu ukiakkut nalinginnaasumik ataatsimiinneranni Inatsisartu-nit Ombudsmandi pillugu inatsimmi § 10, imm. 1-imi oqaaseqatigiit aappaat tun-gavigalugu oqaluuserineqartassalluni. Suliat nalunaarummi ilanngunneqartut mi-sissuiffigineqartup imminut illersorluni oqaaserisaanik ilaqartinneqartassapput, tak. inatsimmi § 10, imm. 2.

2013-imi ukiumoortumik nalunaarut aalajangersakkat taaneqartut tunngavigalugit matumuuna saqqummiuppara.

Suliat tamanut saqqummiunneqartut nalunaarummi ilanngunneqassanngillat, cd-rommikkulli nalunaarummut naqitanngortinneqartumut nipitinneqartukkut saq-qummersinneqassallutik.

Suliat tamanut saqqummiussassanngortinneqartut manna tikillugu pisarnertut Om-budsmandip nittartagaanut www.ombudsmand.gl-imut ingerlaavartumik ilineqar-tassapput

2013-imi ukiumoortumik nalunaarut apeqqutit aqqissuussaannermut inatsiseqartit-sinermullu tunngasut Atorfeqarfiup 2013-imi ukiumoortumik nalunaarusiuunne-qartumi uanga suleqatimalu immikkut maluginiarsimasavut pillugit allaaserisatsin-ik ilisimatitsissutaasunik aammattaaq imaqarpoq.

Immikkoortumi kisitsisit atorlugit takussutissiani allannguisoqarpoq. Suliani aala-jangersimasumik sularineqarsimanngitsuni immikkoortoq “allat” suliassaqarfinnut arlalinnut agguluttorneqarpoq. Taamaaliornikkut suliat aalajangersimasumik sulari-neqanngitsut tunngavilersorneqarneri ersarissarneqarput.

Atorfeqarfik Inatsisartut Ombudsmandiat pillugu Inatsisartut inatsisaanni § 16 tunngavigalugu siullermeerluni nalinginnaasumik misissuiartorpoq. Misissuineq Røde Kors Børnehjemmi Nuummiittumi ingerlanneqarpoq. Misissuineq pillugu

nalunaarusiaq nalunaarutip immikkoortuani kingullermi naqinneqarpoq.

Nuuk, juni 2014

Vera Leth

Imai

Siulequt	3
1. Atorfeqarfimmi pissutsit nalinginnaasut	7
1.1 Sulisut.....	7
1.2 Angalanerit, tikeraarnerit misissuinerit kiisalu nunanik allanik suleqateqarneq.....	7
1.3 Ombudsmandip pisinnaatitaanera.....	8
1.4 Allanik suleqateqarneq.....	20
2. Kisitsisit atorlugit takussutissiat	21
3. Allaaserisat	34
3.1 Ombudsmandip Atorfeqarfia 2013 – killiffik pillugu nalunaarusiaq.....	34
3.2 Ingerlatsivik susinnaava?.....	41
3.3 Suliani sulisunut tunngasuni suliami illua’ tungiusup isumaanik tusarniaasarneq.....	46
4. Apeqqutit ingerlatsineq pillugu inatsiseqartitsinermut tunngasut pillugit ataatsimoortumik oqaaseqaatit	52
4.1 Aalajangiisartut Siunnersuisoqatigiillu naammagittaalliuutiginiissaannut periarfissaq (j.nr. 2010-804-0003).....	52
4.2 Ilinniartitaanermut, Ilageeqarnermut, Kultureqarnermut Naligiissitaa- nermullu Naalakkersuisoqarfiup Ilisimatusarfimmuut nakkutilliisutut inissisimanera (j.nr. 2013-302-0003).....	53
4.3 Oqartussaasup suliani sulisunut tunngasuni pisinnaatitaanera. Pissutsit isumaqatigiissutinut tunngasut. Tapiliineq (j.nr. 2013-311-0025).....	54
5. Suliat nalinginnaasumik soqutiginaatillit, inatsiseqartitsiffiusunut agguataakkat	57
5.1 Oqartussaasup atorfinitsitsinermut atatillugu pisinnaatitaanera (j.nr. 2011-303-0002).....	57
5.2 Ingerlatsinermi aalajangiinermik atuussinnaassuseqanngitsumik atorun- naarsitsineq (j.nr. 2011-521-0005).....	73
5.3 Ilinniarnertuunngorniarfiup ilinniartunut ineqarfiini imigassanik aalako- nartortalinnik peqarnissamik inerteqqut. Inatsisinut naapertuuttumik tunngaveqartussaaneq. Inatsisikkut tunngavigisaq (j.nr. 2011-905-0015)..	96
5.4 Tapiiffigineqarnissamut qinnuteqaatip missingiilluni naliliinermik	

tungaveqartumik aalajangiivigineqarnera (j.nr. 2012-219-0002)	116
5.5 Illumik pioreersumik eriagisariaqarsorinartumik isaterineq kiisalu nutaamik sanaartorneq. Tusarniaaneq. Oqartussaasumut qulliunerusu- mut naammagittaalliorneq (j.nr. 2012-529-0005).....	132
5.6 Aalisarnermut, Piniarnermut Nunalerinermullu Naalakkersuisoqarfiup sulianik aalisarsinnaanermut akuersissutinut pisassiissutinullu tunnga- sunik suliarinnittarneranik nammineerluni misissuiffiginnineq (j.nr. 2012-902-0001)	160
5.7 Eqqarstuussissuserisup nassuiaataanik tamanut saqqummiussineq. Ni- pangiussisussaatitaaneq. Ingerlatsinermi ileqqorissaarneq (j.nr. 2013-905-0019).....	195
6. Sulianut ukiuni siusinnerusuni nalunaarutini eqqartorneqartunut malitseqartitsineq – Naammagittaalliuutit pillugit suliat.....	225
6.1 2012-imi ukiumoortumik nalunaarut, immikkoortoq 5, quppernerit 96 tullilul	225
Oqartussaasunik ilusilersuineq. Oqartussaasumut qulliunerusumut naammagittaaliornissamut periarfissaq. Allaffimmi fuldmægtigimik soraarsitsineq (j.nr. 2010-324-0004)	
7. Sulianut ukiuni siusinnerusuni nalunaarutini eqqartorneqartunut malitseqartitsineq – Suliat nammineerluni misissugassanngortitat	226
7.1 2012-imi ukiumoortumik nalunaarut immikkoortoq 7, quppernerit 402 tullialu	226
Piffissaq Isumaginninnermi Naammagittaalliuuteqartarfiup sulianik sularinninnerminut atortagaa (j. nr. 2008-905-0006)	
8. Misissuinerit	231
8.1 Røde Kors Børnehjemmimik Nuummiittumik misissuineq (j.nr. 2013- 900-0001).....	231

1. Atorfeqarfimmi pissutsit nalinginnaasut

1.1 Sulisut

Immikkut siunnersorti Anders Jørgensen 10. maj 2012-imiit atorfeqarfimmi inatsisilerinermi pisortaagallarsimasoq 1. januar 2013-imi inatsisilerinermi pisortatut atorfinitsippara.

Lone Jensen atorfeqarfimmi fuldmægtigitut atorfimminit juli qaammatip naanerani 2013-imi tunuarpoq.

Kathrine Rosenkrantz de Lasson tassunga taarsiullugu 1. september 2013 aallarnerfigalugu atorfinitsippara. Kathrine Rosenkrantz de Lasson Københavns Universiteti-mi inatsisilerituutut ilinniarsimavoq.

2013-ip naanerani uku atorfeqarfimmi sulisorineqarput:

Inatsisilerinermi pisortaq Anders Jørgensen
Nutserisut/oqalutsit pisortaat Jørgen Hansen
Nutserisoq/oqalutsi Lars Vahl
Allatsi Alice Møller
Fuldmægtig Lili Rasmussen
Nutserisoq/oqalutsi Jakob Kristiansen
Fuldmægtig Maria Louise Mikkelsen
Fuldmægtig Mie Vejen Ritter
Fuldmægtig Kathrine Rosenkrantz de Lasson

1.2 Angalanerit, tikeraarnerit, misissuinerit kiisalu nunanik allanik suleqateqarneq

Nunat Avannarliit Killiit Ombudsmandiisa Københavnnimi februarimi decemberimilu ataatsimiinneranni peqataavunga.

Atorfeqarfik Qaasuitsup Kommuniani Ilulissanut september qaammat tikeraarpoq.

Ataatsimut misissuiffiginninnermik ingerlatsisinnanannut ilaatillugu aamma Inatsisartut Ombudsmandiat pillugu Inatsisartut inatsisaanni § 16-imi aalajangersarneqartoq tunngavigalugu 14. november 2013-imi Røde Kors Børnehjemmimi Nuummiittumi misissuineq ingerlappara. Misissuineq pillugu nalunaarusiap suliarineqarnera ukiup nalunaarusiuunneqartup naanerani suli naammassineqarsimanngilaq.

Misissuineq pillugu nalunaarusiaq nalunaarutip immikkoortuani 8-mi naqinneqarpoq.

1.3 Ombudsmandip pisinnaatitaanera

Ombudsmandip atuarfiit namminersortitat eqqarsaatigalugit pisinnaatitaanera (j.nr. 2013-220-0001)

N-ip atuarfimmuut namminersortitamut F-imut saniliusup atuarfiup namminersortitap F-ip eqqaani nipiliortarneq uannut naammagittaalliuutigaa.

N nalunaarfigaara Inatsisartut Ombudsmandiat pillugu Inatsisartut inatsisaanni nr. 8-mi, 3. december 2009-meersumi § 7, imm. 1-ikkut aalajangersarneqartoq Kalaallit Nunaanni Namminersortutik Oqartussat kommunillu ataanni pisortat ingerlatsinerisa ilaat tamaasa pillugit naammagittaalliuutit uanga suliarisinnaagikka.

Atuarfik namminersortitaq F pillugu sukumiinerusumik misissuereerlunga isumaqarpunga atuarfik namminersortitaq F taanna suliffeqarfiusoq namminersortoq, taamaalillungalu F taanna pillugu naammagittaalliuutip suliarinissaanut pisinnaati-taanngilanga.

Taamatut aalajangerninnut tunngaviusoq pillugu N imatut nassuiaappara:

“Tunngaviusumik atuarfiit namminersortitat angerlarsimaffimmilu atuartsineq il.il. pillugit Inatsisartut inatsisaanni nr. 10-mi, 15. april 2003-meersumi § 6, imm. 1-imi oqaaseqatigiinnit siullernit makku erserput:

“Tunngaviusumik atuarfiit namminersortitat Inatsisartut inatsisaat manna naapertorlugu tapiiffigineqartartut pisortat sullissivigissavaat imminnut pigisut.”

Tunngaviusumik atuarfiit namminersortitat suliffeqarfittut namminersortutut pisortaluunniit suliffeqarfiisut isigineqassanersut tunngaviusumik atuarfiit namminersortitat pillugit Inatsisartut inatsisaanni Inatsisartullu inatsisaat taanna pillugu oqaaseqaatini isummerfigineqarsimannilaq.

Tunngaviusumik atuarfiit namminersortitat pillugit Inatsisartut inatsisaat Danmarkimi inatsimmuut taassuma pissuseqataanut (lov nr. 411 af 6. juni 1991 om friskoler og private grundskoler mv. med senere ændringer) eqqaanartorujussuuvoq, Danmarkimili inatsit inatsillu taanna pillugu oqaaseqaatit atuarfiit namminersortutut pisortalluunniit suliffeqarfiutaattut inissisimanerisa qulaajarneqarnerannik imaqanngillat.

Taamaattorli Meeqqat Atuartitsinerlu pillugit Ministereqarfimmi sulisup suleqatima ilaannut paasisuttissiisutigaa tunngaviusumik atuarfik namminersortitaq Danmarkimi inatsisip ataaniittooq suliffeqarfittut namminersortutut isigineqartartoq.

Suliffeqarfik imminut pigisoq aallaavittut tassaasussaavoq suliffeqarfik namminersortoq, tak. Hans Gammeltoft-Hansenip allallu atuakkiaanni “Forvaltningsret”-imi, 2002-mi aappasaanik naqitertinneqartumi quppernerit 101 tulluulu aamma Jens Gardep allallu atuakkiaanni “Forvaltningsret - almindelige emner”-mi, 2009-mi tallimasaanik naqitertinneqartumi quppernerit 71 tulluulu.

Naak tamanna aallaaviugaluartoq pisortani oqartussaasut suliffeqarfimmut imminut pigisumut sunniuteqarnerat ima sakkortutigissaaq, suliffeqarfik imminut pigisoq pineqartoq pisortat suliffiutaattut allaat isigisariaqarluni.

Pisortani oqartussaasut suliffeqarfimmut imminut pigisumut sunniutaata qanoq sakkortussuseqarneranik naliliinermi Danmarkimi periaatsimi - pingaartumik Folketingip Ombudsmandiaata periaasiani – ilaatigut makku pingaartillugit isiginiarneqartarput: Pisortani oqartussaasut suliffeqarfiup ulluinnarni ingerlanneqarneranut qanoq annertutigisumik sunniuteqarnerisut, ingerlatsinermut aningaasartuutit ilaat qanoq amerlatigisut pisortani oqartussaasunit matussuseqarneqartarnerisut, pisortani oqartussaasooq suliffeqarfimmi nakkutilliisuunersoq aamma suliffeqarfik pineqartoq inatsit tunngavialugu pilersinneqarsimanersoq.

Pisortani oqartussaasut atuarfiup namminersortitap F-ip ulluinnarni ingerlanneqarneranut atuarfiup pisortaanit isumagineqartumut imaaliillaannaq sunniuteqarsorinannginnerat, atuarfiup namminersortitap F-ip ingerlanneqarneranut aningaasartuutit pisortat tapiissutaasigut atuisullu akiliutaasigut matussuseqartarnerat, meeqqat atuarfimmi atuartuutiginartuut angajoqqaavisa atuarfiup namminersortitap F-ip sulineranik nalinginnaasumik, tak. tunngaviusumik atuarfiit namminersortitap pillugit Inatsisartut inatsisaanni § 10, aallaavittut nakkutilliisuunerat aamma suliffeqarfiup taassuma inatsit tunngaviginagu pilersinneqarsimanera isiginiarlugit isumaqarpunga atuarfik namminertortitaq F pisortat ingerlatsiviata ilaginngikkaa.”

Ombudsmandip paaqqinnittarfik imminut pigisoq eqqarsaatigalugu pisinnaatitaanera (j.nr. 2013-323-0038)

Paaqqinnittarfiup imminut pigisup I-p, paaqqinnittarfimmi ulluinnarni aqutisuu-soq soraarsissimavaa. Soraarsitsinissaq pillugu I-p aalajangiinera soraarsinneqartup kattuffiata ilaasortani sinnerlugu tamatuma kingornatigut uannut naammagittaalliutigaa.

Naammagittaalliuteqartup kattuffia allakkatigut 26. september 2013-imeersutigut nalunaarfigaara Kalaallit Nunaanni Namminersorlutik Oqartussat kommunillu a-

taanni pisortat ingerlatsinerisa ilaat tamarmik uanga Ombudsmanditut sulininni ilaatinneqartut, tak. Inatsisartut Ombudsmandiat pillugu Inatsisartut inatsisaanni nr. 8-mi, 3. december 2009-meersumi § 7, imm. 1.

Naammagittaalliuuteqartup kattuffia (26. september 2013-imi) nalunaarfigaara uanga paasinninnera unaasoq I pisortat ingerlatsineranni pineqartunut ilaanngitsoq, taamaattumillu uanga sulininni pineqartunut ilaatinneqanngimmat naammagittaalliuutip suliarinissaanut mattussaasunga.

I-p uanga sulininni pineqartunut sooq ilaatinneqarsinnaannginnera pillugu paasininninnik sukumiinerusumik nassuiaat imatut oqaatigaara:

”1. Paaqqinnittarfiit imminnut pigisut

Pissutsit ulluunerani paaqqinnittarfinnut tunngasut meeqqanut suli atualinngitsunut perorsaanikkut inerikkiartuutaasunik ulluunerani neqeroorutit pillugit Inatsisartut inatsisaatigut nr. 16-ikkut, 3. december 2012-imeersukku aalajangersaavigineqarput. Ulluunerani paaqqinnittarfiit kommuninit pigineqarsinnaapput imaluunniit namminneq pigisutut pilersinneqarsimasuusinnaallutik. Kommunalbestyrelsi ingerlatsineq pillugu paaqqinnittarfinnut immiut pigisumut isumaqatigiissuteqarsinnaavoq, tak. Inatsisartut inatsisaanni § 10, imm. 2.

Paaqqinnittarfiit imminnut pigisut namminneq aningaasanik isertitaqartarnertik, paaqqinnittarfinni qullerpaatut oqartussaasunik siulersuisoqarnertik aamma paaqqinnittarfiit namminneq aningaasanik pigisaqarnertik ilisarnaatigaat.

Paaqqinnittarfiit imminnut pigisut namminersortutut inatsiseqartitsineq tunngavigalugu pilersinneqarlutillu aqqissuussaasut pisortat ingerlatsinerisa ilaattut aallaavittut ilaatinneqanngillat, taamaalillutillu uanga sulininni pineqartunut aamma ilaatinneqaratik. Taamaakkaluartorli pisumik aalajangersimasumik pisoqarnerata paaqqinnittarfiup pisortat ingerlatsinerisa ilaattut isigineqarnera qaqutigooortumik nassatarisarpa, paaqqinnittarfiup immiut pigisup pineqarnera apeqquataatinnagu, takuuk Hans Gammeltoft-Hansenip allallu atuakkianni “Forvaltningsret”-imi aappasaanik naqitertitami quppernerit 101 tullialu aamma Jens Gardep allallu atuakkianni “Forvaltningsret, Almindelige emner”-mi, tallimasaanik naqitertitami qupperneq 71.

Paaqqinnittarfiit imminnut pigisut nammineq ileqqoreqqusamikkut pilersinneqartut pisortatullu ingerlatsisut, soorlu assersuutigalugu isumaginninnikkut paaqqinnittarfitut, pisortat ingerlatsineranni ilaatinneqarnersut nalilerumallugu paaqqinnittarfiup killiffia pissutsit assigiinngitsut aallaavigalugit nalilerneqassaaq, tak. Jens Gardep allallu atuakkianni qulaani taaneqartumi qupperneq 72.

Pissutsit assigiinngitsut pisortat inatsiseqartitsinikkut ingerlatsineranni periaatsitut paaqqinnittarfiup pilersinneqarneranut tunngaviup saniatigut pingaartinneqartut tassaapput paaqqinnittarfiup aningaasalorsorneqarnera, pisortani oqartussaasut paaqqinnittarfiup uluinnarni ingerlanneqarneranut sunniutaat kiisalu pisortani oqartussaasut paaqqinnittarfirmik misissuisarnerisa nakkutilliinerisalu qanoq annertussuseqarnerat, tak. Jens Gardep allallu atuakkianni qulaani taaneqartumi qupperneq 72 aamma Folketingip Ombudsmandiata 1989-imi ukiumoortumik nalunaarutaani qupperneq 104.

Folketingip Ombudsmandiata oqaaseqaataa TV 2 pisortat ingerlatsineranni ilaatinneqarnerasoq pillugu apeqqummut tunngavoq. TV 2 inatsit tunngavigalugu pilersinneqarpoq. Taamaattumik TV 2-p pisortat ingerlatsineranni ilaatinneqarnerasoq pillugu Folketingip Ombudsmandiata sukumiinerusumik naliliinermini TV 2-p pisortat ingerlatsinerisa ilaattut ilaatinneqarnera aallaavigaa. Folketingip Ombudsmandiata sukumiinerusumik naliliinermini ilaatigut pingaartippaa “TV 2-p siulersuisunit tallimanik ilaasortaartunit, kommunikationsministerimit qinerneqarlutillu toqqarneqartunit, [siulersorneqarnera]. [...] Ministerip siulittaasoq siulittaasullu tullia toqqassavai”, “TV 2-p ataatsimut sulinera pillugu malittarisassanik ministeri [aalajangersaassaaq]”, “TV 2-fondimut akiliutaasartut marluk amerlassusissaat Folketingip Aningaasanut Ataatsimiititaliaanit ilalerneqartut ministerimit ukiumoortumik aalajangersarneqassapput”, aamma naatsorsuusiat Rigsrevisionimit kukkunersiorneqarissaat.

Aammattaq Folketingip Ombudsmandiata oqaaseqaammuni oqaatigaa “[...] pisortatut oqartussaasut TV 2-p aqutsisuisa inuttalorsorneqarnerannut aamma suliffeqarfiup aningaasalorsorneqarneranut pingaarutilimmik sunniuteqarput. Tamanna aamma inatsisit aallakaatitassiornermi sulinermut immikkut piumasqaataat aqutugalugit suliffeqarfiup ingerlatsivigineqarneranut pisortatut oqartussaasut annertuumik sunniuteqarnerat pineqarpoq.” Taamaallilluni Folketingip Ombudsmandiata inerniliuppaa “tamanna tunuliaqutaralugu isumaqarpunga aallaaviup siusinnerusukku oqaatigineqartup saneqqunnissaanut tunngavissaqanngitsoq, taamaallillunilu TV 2 pisortat ingerlatsinerisa ilaattut isigineqartariaqartoq [...]”.

Folketingip Ombudsmandiata 1972-imi ukiumoortumik nalunaarutaani quppernermi 82-imi Folketingip Ombudsmandiata isumaa unaavoq Det Danske Hedeselskab pisortat ingerlatsinerannut ilaasutut isigineqarsinnaanngitsoq, taamaattumillu ingerlatseqatigiiffik Folketingip Ombudsmandiata pisinnaatitaanerani pineqartunut aamma ilaatinneqanngitsoq. Folketingip Ombudsmandiata oqaaseqaammuni ilaatigut oqaatigaa “[...] paaqqinnittarfiit il.il. namminersortutut inatsiseqartitsineq tunngavigalugu pilersinneqarsimasut “pisortat ingerlatsinerannut” ilaatinneqarnerissaat aallaavittut naatsorsuutigineqarsinnaanngitsoq”, suliasat imarisaat malillugit naalagaaffimmit kommuninillu isumagineqartartuunerat apeqqutaatinnagu. Aammattaq Folketingip Ombudsmandiata oqaaseqaammuni oqaatigaa “[...] paaqqinnittarfiup ingerlatsivigineqarneranut pisortatut oqartussaasunit tapiisuteqartoqartar[nerinnaa]tigut aallaaviusumik immuni saneqqutsisitsinngitsoq, kisiannili uanga paasinninnera tunngavigalugu pisortani oqartussaasut paaqqinnittarfiup siulersor-

neqarneranut sunniuteqarnerisa ataatsimut naliliiffigineqarnissaat aammattaaq pingaartinneqartariaqartoq.” Det Danske Hedeselskabip 40 %-ia aningaasanut inatsisikkoortumik naalagaaffiup tapiissuteqarneratigut aningaasalersorneqarpoq, pisortanillu oqartussaat sinniisutut aallartitanik ingerlatseqatigiiffiup qullersatut oqartussaasuini ilaasortaaitaqanngillat, siulersuisunilu ilaasortanit qulingiluasunit pingasut pisortani oqartussasunit toqqarneqarput, ingerlatseqatigiiffiullu naatsorsuutai pisortatut oqartussasunit akuersissutigineqartussaatitaanngillat. Tjenestemanditut atorfeqartitat pillugit malittarisassiaq (regulativ) Landbrugsministeriamit suliarineqarpoq. Taamaalilluni Folketingip Ombudsmandiata inerniliuppaa “paasissutissat pigineqartut tunngavigalugit pisortani oqartussasut Det Danske Hedeselskabimi uanga paasinninnera tunngavigalugu imatut sunniuteqartiginngillat ingerlatseqatigiiffiup pisortani oqartussasut ingerlatsinerisa ilaatut isigineqartariaqarluni.”

2. Paaqqinnittarfik I

I-p ileqqoreqqusai 6. oktober 2008-meersut ullormi tassani kommunalbestyrelsimit aamma akuerineqarsimasut kiisalu I-p 2013-imut missingersuusiai tiguakka. Aammattaaq ingerlatsineq pillugu isumaqatigiissut 1. januar 2009-mi atortussanngortinneqartoq taamaani L Kommunip aamma I-p isumaqatigiissutigisimasaat K Kommunimit tiguakka.

Ileqqoreqqusanit erserpoq I paaqqinnittarfusoq imminut pigisoq, aamma kommunalbestyrelsi I-llu siulersuisui ingerlatsineq pillugu isumaqatigiissuteqarsimasut.

Aammattaaq ileqqoreqqusanit erserpoq I-p qullersatut aqutsisui akisussaasuusut tassaasut ataatsimeersuartut. Ataatsimeersuarnerni ilaasartut tassaapput angajoqqaat meeqqaminnik meeqqerivimmiittuuteqartut. Siulersuisuni ilaasortat tallimat ataatsimeersuarnermi qinerneqartarput. I-p pisortaa siulersuisuni aalajangersimasumik ilaasortaavoq. Taakkua saniatigut atorfeqartitat ilaata ataatsip siulersuisuni ilaasortaasinnaanissaa periarfissaavoq. Ileqqoreqqusanit erserpoq siulersuisut I-p patajaatsumik ingerlanneqarnissaanik nakkutilliissasut aalajangersakkat peqqusissutillu atuuttut tunngavigalugit, aamma siulersuisut tassaasut ulluinnarni pisortamik atorfinitsitsuullutillu soraarsitsisinnaasut. Ulluinnarni pisortap I-mik perorsaasutut aqutsineq aamma ulluinnarni ingerlatsineq akisussaasuuffigai.

Kommunalbestyrelsip I eqqarsaatigalugu inissisimanera pillugu ileqqoreqqusanit ilaatigut erserpoq siulersuisuni ilaasortaq ataaseq kommunalbestyrelsimit oqartussasumilluunniit taassuma assinganit toqqarneqassasooq. Kommunalbestyrelsi oqartussasorluunniit taassuma assinga siulersuisut inuttalersugaanerisa allannngortinneqarnerannik ilisimatinneqassaaq. Tamatuma saniatigut ileqqoreqqusani allannguutit kommunalbestyrelsimit akuerineqassapput. Aammattaaq taakkunannga erserpoq I-p sulisuisa amerlassusissaat I-mut missingersuusiani kommunalbestyrelsimit akuerineqarsimasuni takuneqarsinnaasooq.

I-p aningaasalersorneqarnera eqqarsaatigalugu ingerlatsineq pillugu isumaqatigiissummit erserpoq I K Kommunimit tapiissutinik tigusaqartartoq. I-p 2013-imut ukiumoortumik

missingersuusiaanit erserpoq meeqqerivik angajoqqaat akiliutaasa ilaannit isertitanik taakua saniatigut tigusaqartartoq.

Uanga paasinninnera unaavoq I paaqqinnittarfiusoq imminut pigisoq suliassamik kommunip suliassaatur taaneqarsinnaasumik isumaginnikkaluarluni pisortat ingerlatsineranni pineqartunut ilaatinneqartutut isigineqarsinnaanngitsoq.

Uanga taamatut paasinninninnut tunngavilersuutitut pingaartippara I inuit ataasiakkaat pillugit inatsiseqartitsineq tunngavigalugu pilersinneqarsimasoq, namminerisaminik ileqqoreqqusaqartoq, ataatsimeersuartunik (angajoqqaanit meeqqerivimmiittuuteqartunit inuttaqartartumik) qaffasinnerpaamik oqartussaasulik kiisalu siulersuisoqartoq ulluinnarni pisortamik, ilaasortanik tallimanik ataatsimeersuartunit qinerneqartunik, ilaasortamik ataatsimik kommunalbestyrelsimit oqartussaasumilluunniit assinganit toqqarneqartumik kiisalu ilaasortamik ataatsimik sulisuninngaanneersumik inuttalerneqarsimasumik. I aamma nammineq aningaasaateqarpoq. Allatut oqaatigalugu I imminut ingerlatittuuvoq anertuumik kiffaanngissuseqartoq.

I-p tapiissutinik kommunimit tigusaqartarnera eqqarsaatigalugu isumaqarpunga tamanna aallaavimmik saneqqutsinermik nassataqartussaannngitsoq, tassami I-p aningaasatigut isertittagaasa ilaat ikigisassaannngitsut angajoqqaat akiliutaanneersuusarmata.

Aammattaq isumaqarpunga pisortani oqartussaasut I-p ulluinnarni ingerlanneqarneranut sunniuteqarnerat annikitsuarsuusooq, tassami ulluinnarni ingerlatsineq ulluinnarni pisortamit isumagineqartarmat, taannalu siulersuisunit toqqarneqartarpoq, siulersuisunilu ilaasortaq ataasiinnaq kommunalbestyrelsimit oqartussaasumilluunniit tassunga assingusumit toqqarneqartarmat.

Ileqqoreqqusat tunngavigalugit kommunalbestyrelsip ileqqoreqqusani allannguutit kiisalu I-p missingersuusiai akuerisussaavai. Ingerlatsineq pillugu isumaqatigiisummi § 4 tunngavigalugu paaqqinnittarfik missingersuusiusaaq tunaartarisassat kommunalbestyrelsimit aalajangersarneqarsimasut malillugit. Isumaqarpunga pisortani oqartussaasunit tapiiffigineqarnissamut nalinginnaasumik taakku piunasaqaataasut. Taamaattumik isumaqarpunga pissutsit taaneqartut kommunip tungaanit nakkutilliineq ima annertutiginnngitsoq I pisortatut oqartussaasut ingerlatsinerata ilaattut isigineqartariaqalersillugu.

Ingerlatsineq pillugu isumaqatigiisummik misissuininni pisortani oqartussaasut I-mik misissuisarnera nakkutilliineralu ima kimeqartigisoq I-p pisortatut oqartussaasut ingerlatsinerata ilaannut ilaatinneqannginnera pillugu aallaaviup saneqqunneqarsinnaanera pillugu aalajangersakkanik aammattaq nassaanngilanga.”

Ombudsmandip Piareersarfiit eqqarsaatigalugit pisinnaatitaanera (j.nr. 2013-324-0009)

Suliami inaarlugu massakkut suli suliarinngisanni Piareersarfiit pillugit naammagittaalliutit suliarinissaannut pisinnaatitaasutut imminut isigaanga, Piareersarfiit aalajangiinerisa ilaat ingerlatsinermi oqartussaasumut allamut naammagittaalliutigineqarsinnaanngitsut eqqarsaatigalugit.

Piareersarfiup aalajangiinera pillugu naammagittaalliut tiguara. Piareersarfiit kommunit ataanni oqartussaasutut nammineertutut inissisimanersut imaluunniit Piareersarfiit kommunini immikkoortortaanersut tamatumunnga atatillugu erseqqarluttoq isumaqarpunga.

Tamanna naammagittaalliummik uanga suliarinnissinnaanera eqqarsaatigalugu pingaaruteqarpoq, tassami pissutsit ingerlatsinermi oqartussaasumut allamut naammagittaalliutigineqarsinnaasut pillugit naammagittaalliutit uannut suliassanngortinneqarsinnaanngimmata, aqutsinermi oqartussaasoq qullerpaaq pisoq taanna pillugu aalajangeereertinnagu, tak. Ombudsmandi pillugu inatsimmi § 13.

Taamaattumik Inuussutissarsiornermut, Aatsitassanut Suliffeqarnermullu Naalakkersuisoqarfik 27. maj 2013-imi ilaatigut imatut allaffigaara:

“1. Piareersarfiit kommunit ilagaat oqartussaasutulluunniit nammineertuuppat?”

Kommunit pillugit inatsiseqartitsinermi aallaavik tassaavoq kommuni tassaasoq ingerlatsivik ataasiusoq, kommunillu iluani ingerlatsiviit immikkoortortaqrifiillu tassaasut oqartussaasup taannaasup, tassa kommunip, ilai. Aallaavilli taanna inatsisikkut saneqqunneqarsinnaavoq.

Piareersarfiit aamma taakkua kommuninut attuumassuteqarnerat pillugu inatsiseqartitsinikkut tunngavigisaq tassaavoq Piareersarfinni qitiusumik ingerlatsiviit suliaminnik ingerlatsinerannik il.il. naliliisarneq pillugu Namminersorlutik Oqartussat nalunaarutaat nr. 17, 16. oktober 2007-imeersoq, ilaatigut suliffeqarnermi innersuussisarneq il.il. pillugit Inatsisartut peqqussutaat nr. 10, 18. december 2003-meersoq tunngavigalugu aalajangersarneqarsimasoq.

Piareersarfiit kommunit ataanni oqartussaasutut namminersortutut imaluunniit kommunini immikkoortortaqrarfittut isigisariaqarnerisut inatsiseqartitsinikkut tunngavigisami toqqaannartumik takuneqarsinnaanngilaq.

Tamanna kommunimut oqartussaasutut qulliunerusumut naammagittaalliorortoqarsinnaanersoq pillugu apeqqut, tassa imaappoq Piareersarfiit aalajangiineranni pineqartoq aala-

jangiineq taanna pillugu kommunimut naammagittaalliuuteqarnissaminut periarfissaqarner-soq, eqqarsaatigalugu sunniuteqarsinnaavoq, tak. ingerlatsineq pillugu inatsiseqartitsi-nermi tunngaviit nalinginnaasut. Piareersarfiit kommunit ataanni oqartussaasutut nam-mineertutut isigineqarsinnaappata Piareersarfiit aalajangiinerisa kommuninut naamma-gittaalliuutiginiissaannut – aallaavittut – periarfissaqarpoq. Tamatuma paarlattua atuutis-saaq Piareersarfiit kommunini immikkoortortaqaarfittuunnaq inissisimappata.

Suliffeqarnermi innersuussisarneq il.il. pillugit Inatsisartut peqqussutaanni nr. 10-mi, 18. december 2003-meersumi § 5, imm. 3-mi Piareersarfiit pillugit aalajangersagaq imaattu-nik oqaasertaqarpoq:

“Kommunalbestyrelsi Inatsisartut peqqussutaat manna malillugu kommunalbestyrelsi-p suliassaasa allaffisornikkut aqunneqarnerannut ilitsersuisarfimmik suliffeqalernissamul-lu piareersarfimmik pilersitsisinnaavoq.”

Siunnersuummi Inatsisartut peqqussutaata taassuma akuerineqarneranut tunngaviusumi § 5 pillugu oqaaseqaatinit ilaatigut makku er-serput:

“Qitiusumik ilitsersuisarfinnik sulilernissamullu piareersarfinnik pilersitsinikkut kom-munalbestyrelsit suliassat suliarineqarnissaannut akisussaaffimminnik tunutsiinnarsin-naajunnaassapput. Tassami kommunalbestyrelsi nalunaaruteqartarnermut nakkutillii-nermullu periaasissanik suliaqarnissaminut pisussaavoq, taakkunatigut qulakkeerneqas-samat kommunalbestyrelsi suliassat suliarineqarnerannik paasisimanninnissaa.”

Piareersarfinni qitiusumik ingerlatsiviit suliarnikkut ingerlatsinerannik il.il. naliliisarneq pillugu Namminersorlutik Oqartussat nalunaarutaanni nr. 17-imi, 16. oktober 2007-i-meersumi § 10 imaattunik oqaasertaqarpoq:

“Aningaasanut inatsimmi aningaasaliissutaasut iluanni Namminersornerullutik Oqar-tussat Piareersarfimmut ingerlatsinermut tapiissuteqassapput, kiffartuussinermut isu-maqatigiisummi suliassat aalajangersarneqarsimasut suliarineqarnissaat siunerta-ralugu.”

Piareersarfiit aningaasanut inatsimmi immikkut aningaasaliiffigineqarsimapput, tak. 2013-imi Inatsisartut aningaasanut inatsisaanni nr. 6-imi, 7. december 2012-imeersumi konto 64.13.23, Piareersarfiit. Konto taanna pillugu oqaasertaliussanik ilaatigut makku er-serput:

“Naalakkersuisut Piareersarfiit ingerlanneqarnerannut ukiumoortumik aningaasaliisar-put. Kommunit ataasiakkaat Piareersarfiit ataatsimut ingerlanneqarnerinut aningaasat taamaaqataannik akiliuteqartarput. Suliassat aningaasartuutissallu agguataarneqarnerat kommunit aamma Namminersorlutik Oqartussat akornanni ukiumoortumik aningaa-sat pillugit isumaqatigiisutikkut isumaqatigiisutigineqassaaq.”

Suliffeqarnermi innersuussisarneq il.il. pillugit Inatsisartut peqqussutaanni § 5, imm. 3 pequssutissatut siunnersuut pillugu oqaaseqaatinut kiisalu aningaasanut inatsimmi Piareersarfinnut immikkut aningaasaliissutinut ataneqartillugu isiginiaraanni tamanna tuasaannarlugu imatut paasisariaqarsorinarpoq Piareersarfiit kommunit ataanni oqartussaasutut nammineertuunissaat inatsisiliortut siunertarisimagaat.

Piareersarfiit kommunini immikkoortortaqaarfittuinnaq ilaanissaat inatsisiliortut siunertarisimappassuk Piareersarfiit pillugit peqqussumik aalajangersaanissap pisariaqarsimassanngikkaluarnera matumani innersuussutigaara. Aammattaaq Piareersarfiit kommunini immikkoortortaqaarfiuppata Piareersarfinnik pilersitsinikkut kommunit (kommunalbestyrelsit) suliassat suliarineqarnissaannut akisussaaffimminnik tunutsiinnarsinnaajunnaassasut peqqussutissatut siunnersuut pillugu oqaaseqaatini oqaatigineqarnera immini isumasqaqarnaviannilaq, tassami immikkoortortaqaarfiit kommunimi ilaasut kommunip soorunalimi akisussaaffiguuannarmagit.

Tassaluuna Piareersarfiit kommunit ataanni oqartussaasutut nammineertutut qulaani taaneqartut tunngavigalugit paasineqarsinnaasut.

Piareersarfiup aalajangiinerata kommunimut naammagittaalliuutigineqarsinnaanera tamatuma aallaavittut nassatarissavaa.

Naalackersuisoqarfik qinnuigaara Piareersarfiit oqartussaasutut nammineertutut qulaani taaneqartut tunngavigalugit isigineqarsinnaasut Naalackersuisoqarfiup paasinninnerineraa pillugu oqaaseqaateqaqqullugu.”

Naalackersuisoqarfiup allakkatigut 29. maj 2013-imeersutigut akivaanga. Piareersarfiit kommunit ataanni oqartussaasutut nammineertuunersut imaluunniit kommunini immikkoortortaqaarfiunersut Naalackersuisoqarfiup akissutaa tunngavigalugu suli erseqqarluttoq isumaqarama Naalackersuisoqarfik qinnuigaara akissunni itisileqqullugu.

Naalackersuisoqarfik allakkatigut 27. september 2013-imeersutigut imatut akivoq:

“[...]

Piareersarfiit namminersuutigalugu oqartussaasutut isigineqassanngitsut, kommunimili suliffeqarfinnik aqutsisoqarfimmi ilaasuunerat Inuussutissarsiornermut, Aatsitassaqarnermut Suliffeqarnermullu Naalackersuisoqarfiup naliliineraa. Suliffeqarnermi innersuussisarneq pillugu Inatsisartut peqqussutaat nr. 10, 18. december 2003-meersumi § 5, imm. 3-mi kommunit suliffeqarfinnik aqutsisoqarfiata avataani immikkut ittumik oqartussaaffiliornissaq Inatsisartut siunertarisimannikkaat nalilerneqarpoq.

Naliliinermut tamatumunnga tunngavigisaavoq kommunalbestyrelsit ataasiakkaat taamatut ittumik ilinniarfiliornissamik namminneq aalajangiisinaanerat, aammalu aalajangersagaq malillugu suliassiissuteqarsinnaallutik. Taamatuttaaq aalajangersakkamut oqaaseqaatini allassimavoq kommunalbestyrelsi qitiusunik ilitersuisarfinnik sulilernissamullu Piareersarfinnik pilersitsinerni suliassat isumaginissaannut akisussaaffigiumannissinnaanngitsoq.

Piareersarfinni qitiusumik ingerlatsiviit suliaminnik ingerlatsinerannik il.il. naliliisarneq pillugu Namminersornerullutik Oqartussat nalunaarutaanni nr. 17-imi, 16. oktober 2007-imeersumi § 2-mi allassimavoq:

Kommunalbestyrelsip akisussaaffigaa Piareersarfiup pilersinneqarnera aamma ingerlanneqarnera Piareersarfimmilu suliniutit pingaarnertigut tullerriarneqarnerat.

Sullissinissamik isumaqatigiissut kommunalbestyrelsi peqatigalugu isumaqatigiissutaaneranut tamanna ataqatigiissinnerani Piareersarfiit namminersortitatut oqartussaaffiussanerat siunertaasimannginneranik takussutissaavoq, taamaallaalli kommunimi immikkut itumik suliassaqarfiliornissamut periarfissiissallutik suliassanik immikkut illuinnartunik isumaginnissallutik, aammalu taakkununnga aningaasanut inatsimmit aningaasat tutsisinnaassallugit. Tamatumunngali pisussaataaaffik kommunalbestyrelsimit pisussaaffigili-gaanermik tunngaveqassalluni.”

Naalackersuisoqarfik nalunaarfigaara Piareersarfiit kommunini ataatsimut ingerlatsivimmi ilaasuunerannik Naalackersuisoqarfiup inatsiseqartitsinermik paasinninnera tusaatissatut tigugiga, Naalackersuisoqarfiullu paasinninnera taanna suliani Piareersarfinnut tunngasuni tigusarumaakkanni malittarniariga.

Ombudsmandip sulianik sanaartornermi immikkut ilisimasaqarnissamik piumasaqaatitalinnik naliliiffiginninnera (j.nr. 2013-521-0007)

A illumi saniani illuliornissamut nunaminertamik tunniussissamaanermut atatil-lugu K Kommunip tusarniaaffigisimanngimmani uannut naammagittaalliorpoq.

Naammagittaalliuut misissuineramik aallartitsinermut pissutigissallugu naamman-nersoq uanga Ombudsmanditut nammineq aalajangissagiga Inatsisartut Ombuds-mandiat pillugu Inatsisartut inatsisaanni nr. 8-mi, 3. december 2009-meersumi § 14, imm. 1-ikkut aalajangersarneqartoq A nalunaarfigaara.

Allakkat ilanngussartaalu misissoreerlugit A-p saaffiginnissutaanut atatil-lugu Om-budsmanditut misissuinerpiamik aallartitsinermut tunngavissaqarnanga isumaqar-punga.

Taamatut aalajangerninnut tunngaviusoq pillugu A-mut ilaatigut imatut allappunga:

“1. Pilersaarusiortarneq aamma nunaminertat atorneqartarnerat pillugit Inatsisartut inatsisaatigut (pilersaarusiortarneq pillugu inatsisikkut) nr. 17-ikkut, 17. november 2010-meersukkut aalajangersarneqarpoq kommuni pisuni ukunani tusarniaasassasoq:

Kommunalbestyrelsi illoqarfinni nunaqarfinnilu nunaminertamik tunniussinissaq pillugu aalajangiinnginnermini pisussaavoq nunaminertamik tunineqarnissamik qinnuteqaat tamanut saqqummiutissallugu, tak. pilersaarusiortarneq pillugu inatsimmi § 42, imm. 1.

Pilersaarusiortarneq pillugu inatsimmi § 43, imm. 1-ikkut aalajangersarneqarpoq qinnutigineqartumut akilerliissuteqarnissamut ullut 14-it inornagit piffissaliussaq nunaminertat pillugit oqartussaasup (suliame matumani kommunalbestyrelsip) qinnuteqaammik tamanut saqqummiussinermut atatillugu aalajangersassagaa.

Taamaattorli pilersaarusiortarneq pillugu inatsimmi § 42, imm. 1-imi tamanut saqqummiussinissaq pillugu piumasaaqat - aamma § 43, imm. 2 tunngavigalugu tusarniaasoqarnissaanik piumasaaqat – qinnutigineqartoq kommunimut pilersaarusiap immikkoortup ilaanut immikkuualuttunut naapertuuttuutillugu ilaatigut saneqqunneqarsinnaapput.

Immikkoortup ilaanut aalajangersakkat immikkuualuttulersukkat atuutinnginnissaat kommunalbestyrelsip immikkut akuersissutigisinnaavaa, tak. § 14, imm. 3, immikkut akuersissuteqarneq kommunimut pilersaarusiame nunap ilaa pineqartoq pillugu aalajangersakkanik unioqquutitsinngippat, tak. pilersaarusiortarneq pillugu inatsimmi § 50, imm. 1.

Aalajangersakkat sanilerisanut illua'tungiusunulluunniit allanut sunniuteqartut atuutinnginnissaat aatsaat immikkut akuersissutigineqarsinnaavoq kommunalbestyrelsip sanilerisat allalluunniit suliap qanoq inernilerneqarnissaanik namminneq annertuumik soqutigisaqartutut isigineqartut kommunalbestyrelsimit tusarniaavigineqarnerisa kingorna saapatit akunnerisa marluk qaangiunneranni, tak. § 50, imm. 4-mi oqaaseqatigiit siulliit.

Taamaalilluni pisuni marlunni qulaani allaaserineqartuni kommuni tusarniaanissaminut pisussaaffeqarnersoq eqqarsaatigalugu manna pingaaruteqartumik aalajangiisuvoq, tassalu nunaminertamik tunniussineq kommunimut pilersaarusiame immikkoortup ilaa pillugu aalajangersakkanut immikkuualuttulersugaasunut (pilersaarusiortarneq pillugu inatsimmi § 14, imm. 3-mi sukumiinerusumik aalajangersagaasunut) naapertuuttuunersoq.

B-1 eqqarsaatigalugu [nunaminertaq kommunip sanaartorfissatut akuersissuteqarfigisimassaa] K Kommunip kommunimut pilersaarusiaanut ilassut (...) – april 2011-meersoq atuuppoq.

Immikkoortup ilaa B, B-1-ip inissisimaffigisaa eqqarsaatigalugu ilaatigut atuuppoq “nunap ilusaata tamanna ajornartinnigippagu kælderu atorfeqarsinnaasoq”, taamatuttaarlu aalajangersakkani oqaatigineqarluni nunap assingani portussutsit allanngorarnerisa anner-tunerpaaffiat qanoq naatsorsorneqassasoq. Aalajangersakkat taakku kommuni tusarniaa-nissamat pisussaaffeqarnerisooq eqqarsaatigalugu aalajangiisuupput.

Kommunimut pilersaarusiamut ilassummi immikkuualuttulersugaasumik aalajangersak-kat taakkua eqqortinneqarnerisut - taamalu kommuni tusarniaanissamat pisussaaffeqarner-isoq – naliliisoqassappat sanaartornermut tunngasunik immikkut ilisimasaqartoqarnissaa piumasaaqataavoq.

Sanaartornermut tunngasunik immikkut ilisimasaniik taamaattunik uanga peqanngilanga, taamaattumillu nunaminertami B-1-imi nutaamik sanaartornissamat kommunip nuna-minertamik tunniussinera kommunimut pilersaarusiamut ilassummi immikkoortup ilaa taanna pillugu immikkuualuttulersugaasunik aalajangersakkanut naapertuuttuunersoq naliliisinnaanngilanga.

Taamaallilunga kommunip B-1-imi nunaminertamik tunniusseqqaannginnermini pilersaarusiortarneq pillugu inatsit tunngavigalugu tusarniaavigisimasariaqaraluarneraatit nalilersinnaanngilara.

Malugaarali kommunip allakkatigut 23. november 2012-imeersutigut tusarniaavigisi-magaatit.

Tamatuma saniatigut suliami illua’ tungiusup isumaanik pisortani suliaasat suliarineqartar-nerat pillugu Inatsisartut inatsisaanni nr. 8-mi, 13. juni 1994-imeersumi § 19, imm. 1 tunngavigalugu tusarniaanissamat nalinginnaasumik pisussaaffik atuuppoq, tassuunalu aalajangersarneqarpoq:

“Suliaasani (illua’ tungiuilluni) peqataasoq paasissutissanik aalajangersimasunik suliaasa-mi pisimasuinnut tunngasunik oqartussaasut pigisaqarnerannik ilisimasaqarsorinan-ngippat aalajangiisoqassanngilaq peqataasoq taanna paasissutissanik tamakkuninnga oqartussaasunit ilisimatinneqartinnagu oqaateqarnissaminullu periarfissinneqartin-nagu. Aalajangigarli taanna aatsaat atortuussaaq paasissutissat peqataasumut tassunga iluaqutaasussaappata suliallu aalajangiiffiginissaanut annertuumik pingaaruteqarpata. Oqartussaasut oqaateqarnissamat taaneqartumut piffissamik killiliisinnaapput.”

Tusarniaanissamat nalinginnaasumik pisussaaffik taanna – aalajangersakkamit ersertutut – taamaallaat suliami illua’ tungiusunut atuuppoq. Malugaara Ineqarnermut, Attaveqar-nermut Angallannermullu Naalakkersuisoqarfiup tamatumunnga atatillugu – soorlu tamanna Naalakkersuisoqarfiup allagaanit 20. november 2012-imeersunit ersertoq – sulia-mi tassani illua’ tungiusutut isigigaaatit. Taamaallilit suliami illua’ tungiusup isumaanik tusarniaanissami pineqartumut – aallaavittut – ilaatinneqassaatit.

Qulaanili ersertutut malugaara tamatuma kingornatigut – K Kommunip allagaasigut 23. november 2012-imeersutigut - suliaq pillugu tusarniaavigineqarsimasutit, taamaattumillu isumaqarpunga kommunip ilinnik suliami matumani tusarniaaviginnissimanerata suku-miinerusumik misissornissaanut tunngavissaqarnanga.”

Suliaq suliarineqarnerani nammineq peqataasinnaassuseqannginneq (j.nr. 2013-731-0002)

Inatsisartut Ombudsmandiat pillugu Inatsisartut inatsisaanni nr. 8-mi, 3. december 2009-meersumi § 5, imm. 2-kkut aalajangersagaq innersuussutigalugu Permagreen Grønland A/S ilaatigut pillugu naammagittaalliuutip suliarinera unitsinniarlugu 2013-imi aalajangerpunga, aalajangersagarlu taanna imaattunik oqaasertaqarpoq:

“Suliami pissutsinik Ombudsmandip arlaannaannilluunniit illersuisuunnginneranik qularutiginnilersitsisinnaasoqarpat suliaq Ombudsmandip Inatsisartut Inatsisit Atortinneqarnerannut Ataatsimiititaliaannut nassiuissavaa, Ataatsimiititaliallu suliaq Ombudsmandimut taartaasartumut Inatsisartut qinigaannut suliarisassanngortillugu tunniutissavaa.”

Suliaq tamanna tunngavigalugu Inatsisartut Inatsisit Atortinneqarnerannut Ataatsimiititaliaannut ingerlateqqillugu nassiuppara.

Suliami pissuseq uanga arlaannaannilluunniit illersuisuunnginninnik qularutiginnilersitsisinnaasoq tassaattippara uima Permagreen Grønland A/S-imi siulersuisunut ilaasortaanera.

1.4 Allanik suleqateqarneq

Atorfeqarfiup meeqqanik paaqqinnittarfinni misissuineramik suliaqarneranut atatilugu meeqqat pisinnaatitaaffii pillugit sullissivik/Meeqqat Inuusuttullu Oqaloqatiginnittarfiat – MIO 2013-ip ingerlanerani sulianut tunngasutigut ikiorsiisarnissaa-nik isumaqatigiissuteqarfigaara.

2. Kisitsisit atorlugit takussutissiat

Kisitsisit atorlugit takussutissiat sulianut Atorfeqarfimmi 2013-imi suliarisimasannut attuumassuteqartut tulliuuttuni saqqummiunneqarput. Ukiuni nalunaarusiuunneqartuni marlunni matuma siuliini kisitsisit sanilliussissutissatut aammattaaq takutinneqarput.

Suliat inaarlugit suliarineqartut amerlassusii naammagittaalliuutit ukiup ingerlanerani takkuttut amerlassusiinut suussusiinullu ilaatigut ataneqarpoq. Atorfeqarfiup sulisoqarnikkut inissisimanagera kiisalu ingerlatai allat piffissap sulianik suliarinninnermut atorneqartup sivissusianut taamalu suliat ukiumi pineqartumi inaarlugit suliarineqartut amerlassusiinut aamma sunniuteqarsinnaapput.

Ilitsersuinerit naammagittaalliuutillu takkuttut amerlassusii Atorfeqarfiup kommuninut tikeraarnerisa nakkutilliillunilu misissuinerisa amerlassusiinut kiisalu Atorfeqarfiup tusagassiuutitigut eqqartorneqarsimaguni qanoq annertutigisumik eqqartorneqarsimaneranut aammattaaq ataneqarsorinarput.

Ukiuni nalunaarusiuunneqartumi 2013-imi (1. januar 2013-imit 31. december 2013-imit) naammagittaalliuutit tiguneqarsimasut tunngavigalugit sulianik ataa-siakkaanik 121-nik pilersitsivunga. Taakkua saniatigut sulianik nammineerluni misissugassanngortitanik 4-nik aallarniivunga.

Aammattaaq innuttaasunit saaffiginnissutit tunngavigalugit 2013-imi 82-eriarluni ilitsersuisoqarsimavoq. Ilitsersuinerit 2013-imi ingerlanneqarsimasut 2012-imi ingerlanneqarsimasunut 30-nut sanilliullutik 52-inik amerleriarsimapput. Sanillius-sissutitut oqatigisinnaavara 2011-mi 62-eriarlunga ilitsersuisimasunga.

Ilitsersuinerit ingerlattakkakka immikkoortunut marlunnut avinneqarsimagajupput. Siulliit saaffiginnissutinut naammagittaalliuutivittut uannut tunniunneqarsimasuugunik suliarineqarnissaat itigartitsissutigineqarsimasussaagaluanut tunngasuupput. Ilitsersuinerit taakkunani innuttaasut oqartussaasunut allanut saaffiginninnissaannik innersuunneqarajuttarsimapput. Aappaat tassaapput saaffiginnissutit, sulianik innuttaasunit saaffiginnissutaasut tunngavigalugit naammagittaalliuutininik suliarinninnerpiamik aallartitsivigisinnaasimasakka.

2013-imi oqartussaasunit suliffeqarfinnillu saaffiginnissutit tunngavigalugit ataa-siarlunga ilitsersuivunga.

Naatsorsuinerit tulliit sulianik 2013-imi inaarlugit suliarineqartunik tunngaveqarput. Taamaallit naatsorsuinerit taakku sulianut ukiumi nalunaarusiuunneqartumi matumani ukiumilu nalunaarusiuunneqartumi matuma siuliani tiguneqarsimasuusinnaasut inaarlugit suliarineqarsimasunut tunngasuupput.

Suliat 2013-imi inaarlugit suliarineqarsimasut naatsorsorneqarneri matuma ataani immikkoortunut pingaarnernut marlunnut avinneqarsimapput:

Suliat aalajangersimasumik suliarineqarsimannngitsut: Suliat ataani taaneqartunik pisuteqarlunga suliarisinnaanngikkukkit inissisimaffimmut tassunga ilanngunneqasapput.

Suliat aalajangersimasumik suliarineqarsimasut: Suliat inissisimaffimmut tassunga ilanngunneqasapput naammagittaalliummut atatillugu suliaq pillugu isummerfigisannik oqaaseqaateqarsimaguma.

Suliat aalajangersimasumik suliarineqarsimannngitsut

Ukiumi nalunaarusiuunneqartumi 2013-imi naammagittaalliuutit katillugit 136-t suliarineqarnissaat itigartitsissutigineqarput. Paasissutissat nalunaarsukkani matuma ataaniittuni itigartitsinermut pissutaasut ukiumullu 2013-imut, 2012-imut 2011-mullu tunngasunik amerlassutsit taaneqarput (procentinngorlugit naatsorsuineq assiliartami 1-imi takuuk). Tassani naammagittaalliuutit marluk ukiumi nalunaarusiuunneqartumi 2013-imi naammagittaalliuutit tunuartinneqarsimapput. Sanillius-sissutitut oqaatigisinnaavara naammagittaalliuutit 24-t 2012-imi naammagittaalliuutillu 13-it 2011-mi tunuartinneqarsimasut.

Tabelimi tulliuttumi suliat aalajangersimasumik suliarineqarsimannngitsut sulianut Ombudsmandi pillugu inatsit tunngavigalugu suliarisinnaannginnakkat itigartitsissutigineqarsimasunut aamma sulianut Ombudsmandi pillugu inatsimmi § 14, imm. 1 tunngavigalugu suliariniarnagit aalajangiiffigisimasannut agguataarneqarsimapput.

	2013	2012	2011
Suliat Ombudsmandi pillugu inatsit tunngavigalugu suliarineqarsinnaannitsut			
Kinaassuseq isertuullugu naammagittaalliuutit il.il.	6	-	-

Naammagittaalliuutit kingusinaartumik tunniunneqartut	4	2	2
Naammagittaalliuutit eqqartuussiveqarnermut tunngasut	1	0	5
Naammagittaalliuutit naalagaaffimmi oqartussaasunut il.il. tunngasut	12	3	5
Naammagittaalliuutit namminersortunut/inunnut ataasiakkaanut kiisalu Namminersorlutik Oqartussat ingerlatseqatigiiffiutaanut tunngasut	5	3	4
Naammagittaalliuutit oqartussaasumut qulliuernerusumut suliassiissutigineqarsinnaasut	12	22	28
Suliap sularineqarnerani peqataasinnaatitaannginneq	2	2	0

Suliap aalajangersimasumik sularineqar-nissaat itigartitsissutigineqartut

Apeqquteqaatit (1)	-	1	1
Uppernarsaatiniq naliliiviginninnissamik il.il. piumasaqaateqarfiusut (2)	3	-	-
Ingerlatsiviup inuit ataasiakkaat pillugit inatsit tunngavigalugu sulinera (3)	2	-	-
Isornartorsiuinissaq ilimananngilaq	20	-	-
Naleqquttuutitsineq (4)	38	-	-
Allat (5)	31	62	31
Katillugit	136	95	76

(1) Apeqquteqaatit immikkoortillugit ilaatinneqarunnaarput. Apeqquteqaatit 2013-imit aallartittumik innuttaasunit saaffiginnissutit tunngavigalugit ilitersuinerit amerlassusilerneqarneranni ilanngunneqartalissapput.

(2) Tassani pineqarput suliat uppernarsaatiniq naliliiviginninnermik imaqartut, eqqartuussivitsigut pitsaanerpaamik qulaajaavigineqarsinnaasut. Tassani aammat-taaq pineqarput suliat naliliiviginninnermi sulianik immikkut ilisimasaqarfiginnin-nissamik/paasisimasaqarfiginninnissamik piumasaqaateqarfiusut.

(3) Tassani pineqarput suliat pisumik naliliiviginnereerlunga sularinissaat itigartit-sissutiginiarlugit aalajangiivigisakka, taakkua oqartussaasup inuit ataasiakkaat pillu-git inatsiseqartitsineq tunngaviginerullugu iliuseqarfigisimasaannut tunngasuune-

rat pissutigalugu, soorlu pissutsit isumaqatigiissutinut (overenskomster) tunngasut aamma suliat taarsiisuteqartarnermut tunngasut nalinginnaasut.

(4) Tassani pineqarput suliat oqartussaasumut susassaqartumut suliarisassanngortilugit ingerlateqqillugit siullertut nassiunneqarnissaat naleqqunnerpaasutut/eqqornerpaasutut isigisakka. Naammagittaalliortoq tamatumunnga peqatigitillugu ilitser-sorneqartarpoq suliaq oqartussaasup suliarereerpagu uannut naammagittaallioqqis-sinnaasoq. Naleqqunnerpaasutut/eqqornerpaasutut isiginninneq pissutigalugu itigartitsinermi suliat assigiinngitsorpaaluit pineqartarput, soorlu suliat oqartussaasu-mit naammagittaalliuutigineqartumit inaarlugit suliarineqarsimanngitsut (matuma-ni piffissaq suliamik suliarinninnermi ator-neqartoq ilanngullugu eqqarsaatigalugu) sulialluunniit nammagittaalliortup tunngavilersuutaanik (tamanik) oqartussaasup naammagittaalliuutigineqartup isummerfiginninnissaminut periarfissaqarfigisiman-ngisai. Naleqqunnerpaasutut/eqqornerpaasutut isiginninneq tunngavigalugu itigar-titsineq tassavoq tunngaviusumik isummami, tak. Ombudsmandi pillugu inatsit, aalajangiisuusumik tunngaviusumik matuminnga takutitsisoq, tassalu ingerlatsiviup innuttaasullu aqqiagiinngissutaat taakkua akornanni aqqinniarneqaqqartaariaqar-tut, nakkutilliinermi oqartussaasup avataaneersup uanga Atorfeqarfittut ittip aku-liutsinneqannginneranni.

(5) Tassani pineqarput itigartitsinermi tunngavilersuutit immikkoortuni allani imaaliiallaannaq ilaatinneqarsinnaanngitsut. Tamanna ilaatigut sulianut naammagit-taalliuuteqartup suliami inatsiseqartitsinikkut soqutigisaqarfiginngisaanut, sulianut naalakkersuinikkut (politikkikkut) siunertaqartunut (soorlu Inatsisartut inatsisaat pillugit naammagittaalliuutinut), sulianut soqutaalluanngitsunut sulianulluunniit oqartussaasup naammagittaalliuutigineqartup suliamik saqqummiussivigineqareer-luni suliareqqinnialigaanut atuuppoq.

Suliat aalajangersimasumik suliarineqarsimasut

Immikkoortumi tassani kisitsisit naammagittaalliuutinik tiguneqartuinnarnik tun-ngaveqarput. Taamaalillutik suliat nammineerluni misissuiffiginninnermik aallartit-sivigisimasakka ilanngunneqanngillat.

Taakku pillugit oqaatigaara suliat Kalaallit Nunaanni kommuninut tikeraarninnut atatillugu imaluunniit nammineerluni misissuiffiginninnernik suliatorpiaq misis-suiffiginninnermik aallartitsivigisimasakka 16-it 2013-imi inaarlugit suliarisimagik-ka. 2012-imi suliat taamaattut 23-t 2011-milu arfineq pingasut inaarlugit suliaaak-ka.

Ukiumi nalunaarusiuunneqartumi 2013-imi naammagittaalliuutit tallimat aalajangersimasumik suliarineqareerlutik inaarlugit suliarineqarput, taakkulu naammagittaalliuutigineqartut tunngavigalugit aallartinneqarsimallutik.

Kisitsisit matuma ataani takutinneqartut suliat oqartussaasumut, inatsisinik atuut-sitsiffiusumut naammagittaalliuutigisamullu agguataarneqarnerannik takutitsipput. Assiliartani 2-mit 4-mut kisitsisit ukiumi pineqartumi naammagittaalliuutinit inaarlugit suliarineqarsimasunit tamarmiusunit procentinngorlugit takutinneqarput.

Naammagittaalliuutit aalajangersimasumik suliarineqarlutik inaarlugit suliarineqartut, oqartussaasut sorliit naammagittaalliuutigineqarnerannut agguataagaasut (procentinngorlugit naatsorsuineq assiliartami 2-mi takuuk):

	2013	2012	2011
Naalakkersuisoqarfiit taakkualu ataanni oqartussaasut	4	9	14
Kommunit	0	4	5
A/S Inissiaatileqatigiiffik INI	0	0	0
Aalajangiisartut siunnersuisoqatigiillu			
Isumaginninnermi Naammagittaalliuuteqartarfik	0	0	0
Skatterådi	0	0	0
Allat	1	0	5
	5	13	24

Katillugit

Naammagittaalliuutit aalajangersimasumik suliarineqarlutik inaarlugit suliarineqarsimasut, inatsisinik ator-titsiffiusup sorliup naammagittaalliuutigineqarnera malil-lugu agguataagaasut (procentinngorlugit naatsorsuineq assiliartami 3-mi takuuk):

	2013	2012	2011
Isumaginninneq pillugu inatsiseqartitsi-neq	0	1	2
Taakkunangga:			
- Isumaginninnermi inissiat	0	1	0
- Ineqarnermut tapiissutit	0	0	0
- Isumaginninnermi pensionisiat	0	0	0
- Inummut tapit	0	0	0
- Pisortanit allatigut ikiorsiissutit allat	0	0	1
- Meeqqanut akilersuutit il.il.	0	0	0

- Meeqqanut inuusuttunullu ikiorsiissutit	0	0	0
- Utertitassanngortillugit ikiorsiissutit	0	0	0
- Annertussusileriikkanik ikiorsiissutit	0	0	0
- Allat	0	0	1

Atorfinitsitsisarneq pillugu inatsiseqartit-sineq **1** **6** **5**

Taakkunannga:

- Atorfinitsitsineq atorfinitsitsinermilu atugassarititaasut/pisinnaatitaaffiit	0	0	0
- Atorfinitsitsineq, pisussaaffiit, pineqaatis-siinerit soraarsitsinerillu	0	4	3
- Soraarnerussutisianut tunngasut	0	0	1
- Sulisunut inissiat	0	0	0
- Allat	1	2	1

Attartortitsisarneq pillugu inatsiseqartit-sineq **2** **0** **1**

Taakkunannga:

- Attartugassamik innersuussineq	0	0	0
- Attartornermik atorunnaarsitsineq	0	0	1
- Ineqarnermut akiliutinut akiitsut	0	0	0
- Attartukkamik allamut attartorallartitsineq	0	0	0
- Ineqarnermut akiliutinik naatsorsuineq	0	0	0
- Kiassarnermut naatsorsuutit	0	0	0
- Qularnaveeqqutinut siumut akiliutit	0	0	0
- Utaqqisut allattorsimaffiat	0	0	0
- Aserfallatsaliineq	0	0	0
- Inissialiornermut/illuliornermut tapersiis-sutit (BSU)	0	0	0
- Nunaminertamik tunniussineq	2	0	0
- Allat	0	0	0

Akileraarutit akitsuutillu **0** **0** **0**

Taakkunannga:

- Naatsorsuineq	0	0	0
- Erniat	0	0	0
- § 50 tunngavigalugu tunniussinerit	0	0	0
- Immikkut akuersissuteqarnerit	0	0	0

- Allat	0	0	0
Akiliisitsiniarnermik suliaqarneq	0	0	1
Peqqinnissaq	0	0	2
Taakkunannga:			
- Aqutsineq pillugu naammagittaalliuutit	0	0	1
- Allat	0	0	1
Aalisarneq, piniarneq nunalerinerlu	0	3	3
Taakkunannga:			
- Aalisarneq	0	1	0
- Piniarneq	0	1	0
- Inuussutissarsiornermut tapersiissutit	0	0	3
- Pisassiissutinik akuersissutinillu tunniussi- nerit	0	0	0
- Allat	0	1	0
Inuussutissarsiornermut tunngasut allat	0	0	4
Atuartitsineq	0	0	4
Taakkunannga:			
- Suliffimmi sungiusarneq	0	0	0
- Allat	0	0	4
Ilageeqarneq	0	0	0
Atuisartut pisisartullu	1	1	1
Allat	1	2	1
Katillugit	5	13	24

Naammagittaalliuutit aalajangersimasumik suliarineqareerlutik inaarneqarsimasut, suut naammagittaalliuutigineqarneri tunngavigalugit agguataagaasut (procentin-
ngorlugit naatsorsuineq assiliartami 4-mi takuuk):

	2013	2012	2011
Aalajangiinerit	4	9	10
Tunngavilersuineq	0	0	5
Pisinnaatitaaneq	0	0	0
Piffissaq suliamik suliarinninnermut			
atorneqartoq	0	3	4
Ingerlatsinermi ileqqorissaarneq	0	0	0
Paasitinneqarsinnaatitaaneq	0	1	2
Ingerlatsinermik suliaqarnivik	1	0	1
Inatsisini tunngavissaqarnermik apeqqu	0	0	0
Paasissutissanik ingerlatitseqqinneq	0	0	0
Nipangiussisussaataaneq	0	0	1
Ilitsersuineq	0	0	1
Naligiimmik pinnittarnermik tunngavik	0	0	0
Allat	0	0	0
Katillugit	5	13	24

Naammagittaalliuit aalajangersimasumik suliarineqarnermik kingornatigut inaarlugit suliarineqarsimasut, misissuinerma qanoq inernilerneqarnerinut agguataakat (procentinngorlugit naatsorsuineq assiliartami 5-imi takuuk):

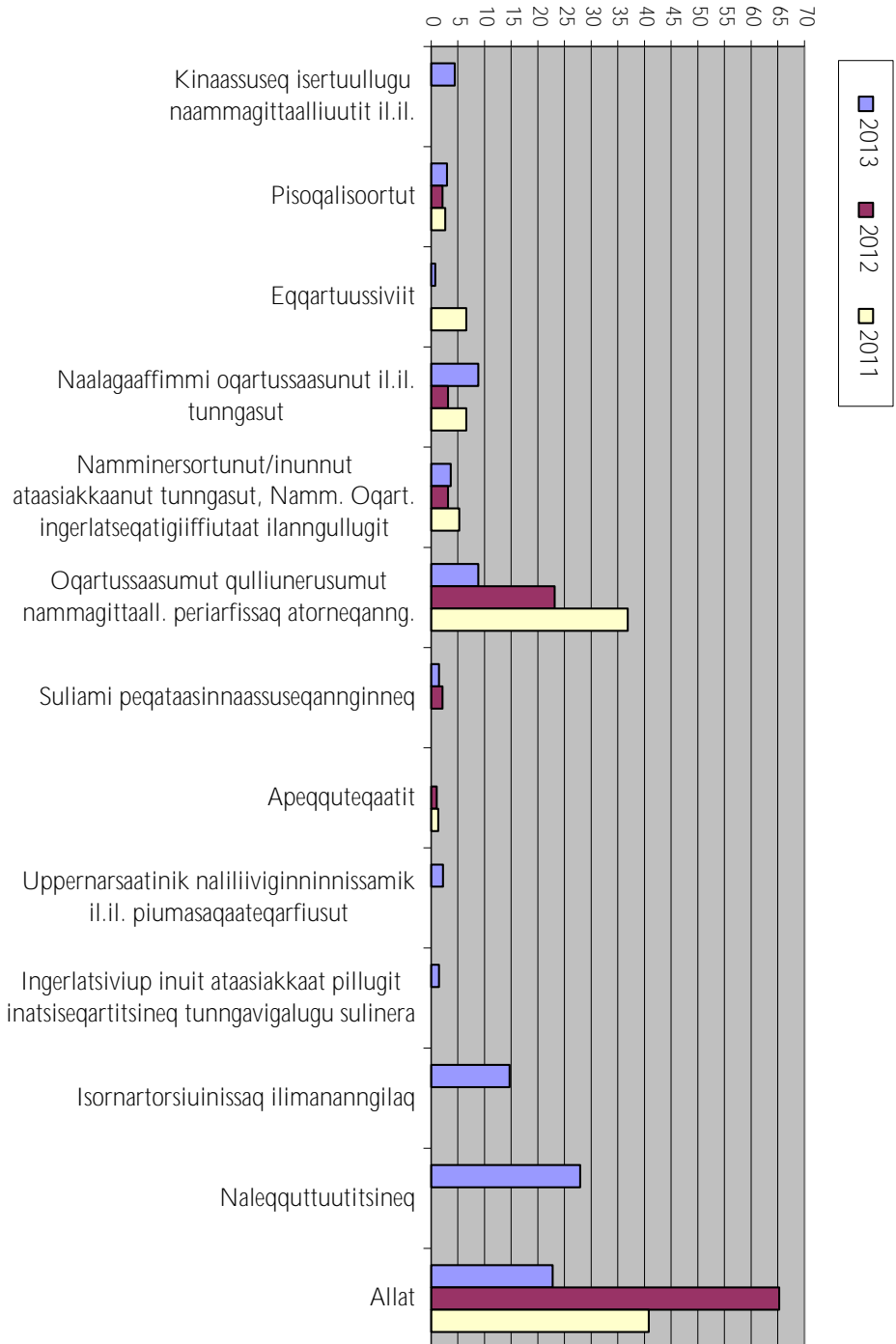
	2013	2012	2011
Isornartorsiuineq	1	5	6
Inassuteqaateqarneq kisimiitillugu	0	3	4
Isornartorsiuineq inassuteqaateqarnerlu	1	3	10
Oqaaseqaatit	1	1	-
Oqaaseqaateqarfigneqanngitsut	2	1	4
Katillugit	5	13	24

Nakkutilliilluni misissuinermik suliaqarneq

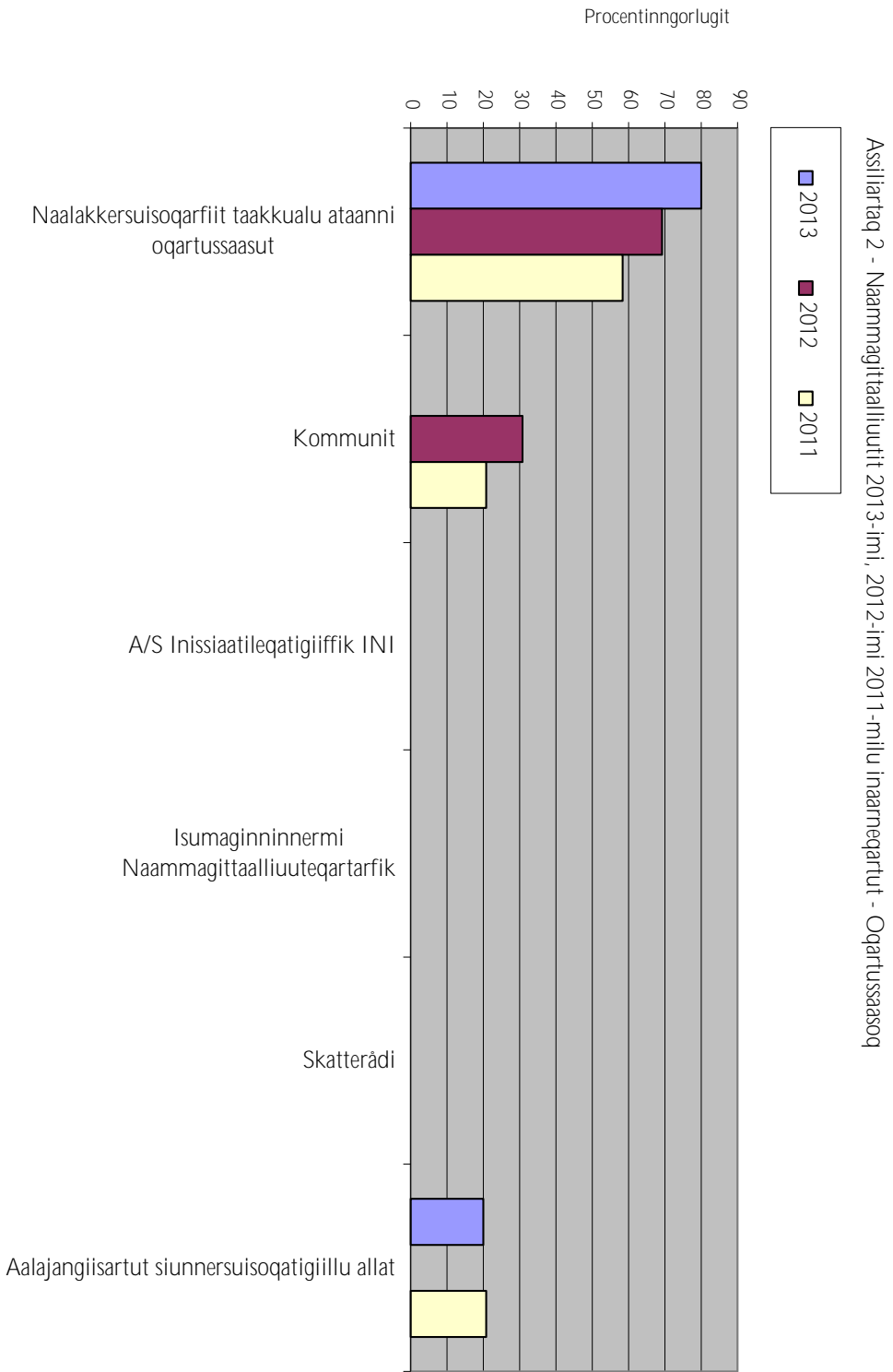
Ukiumi nalunaarusiuunneqartumi 2013-imi suliat nakkutilliilluni misissuinermit tunngasut marluk pilersippakka. Taakkunanga ataaseq inatsisissatut siunnersuut pillugu tusarniaanermut tunngavoq.

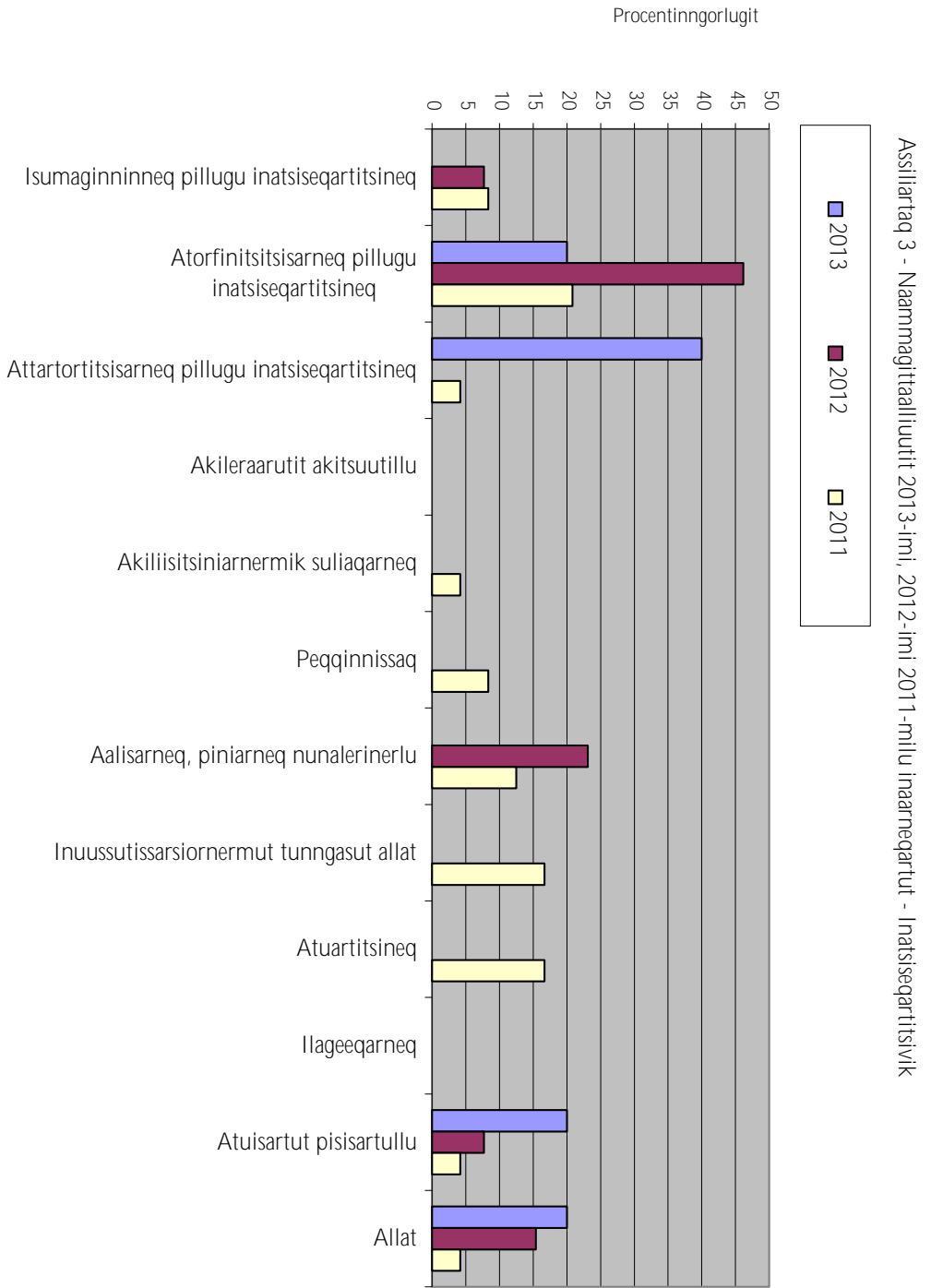
2013-imi suliat nakkutilliilluni misissuinermit tunngasut marluk inaarlugit sulia-raakka. Taakkunanga ataaseq ukiumoortumik nalunaarummi matumani immikkoortumi 8-mi ilanngunneqarpoq.

Procentinngorlugit

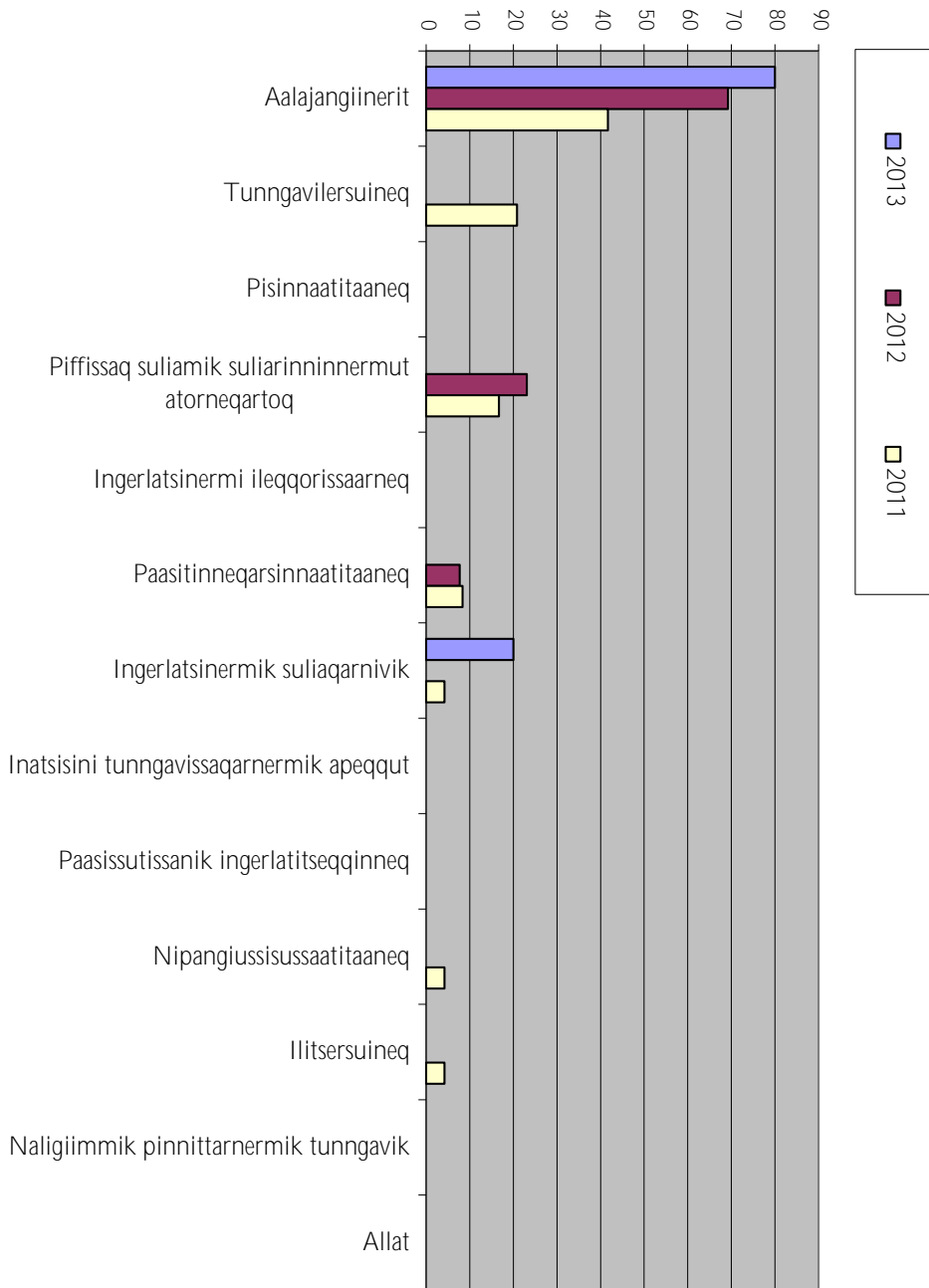

Assiliartaq 1 - Naammagittaalliuutit 2013-imi, 2012-imi 2011-mlu itigartissutigisat - itigartissinermut pissutaasoq

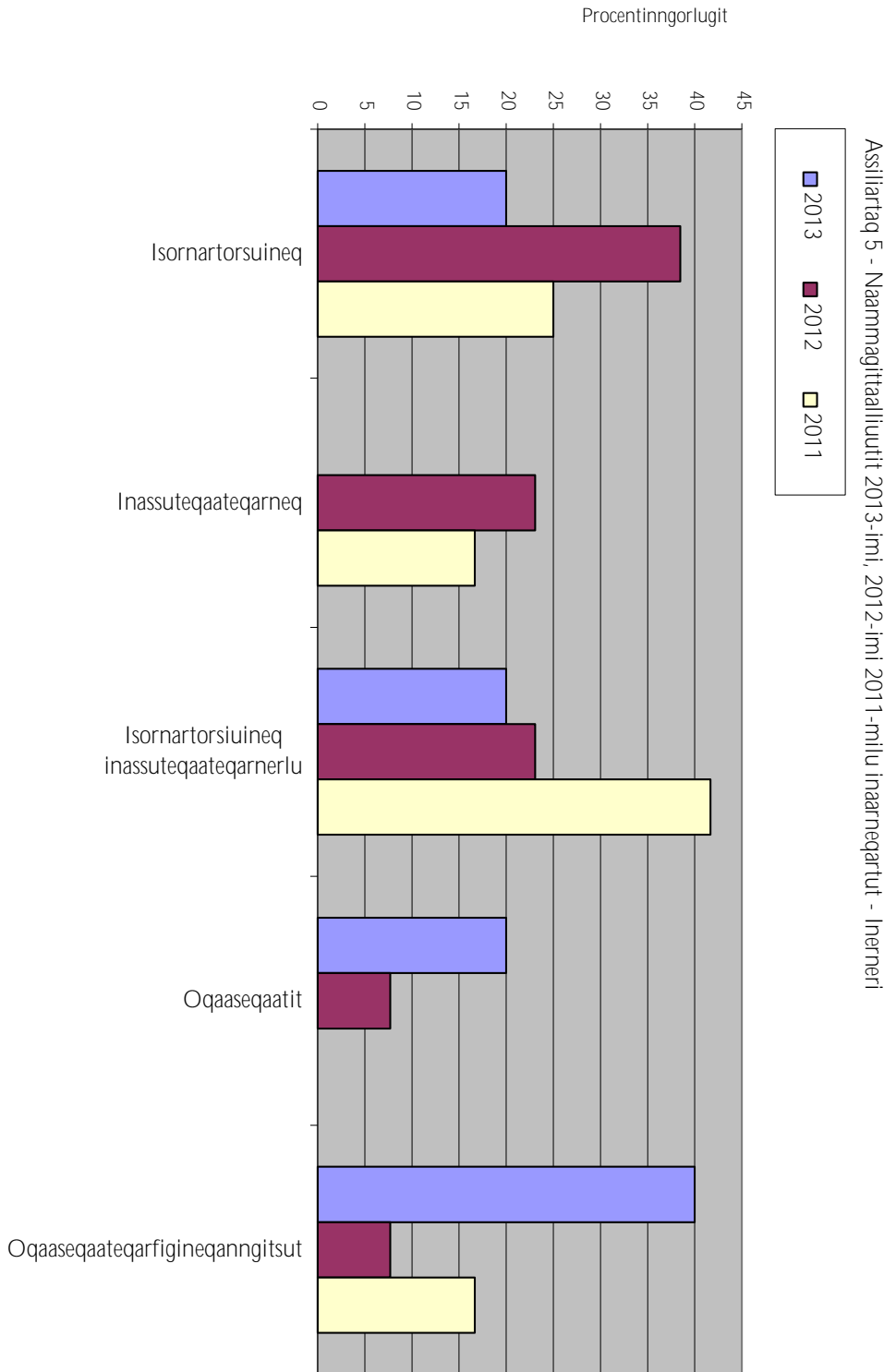

Procentingorlugit

Assiliartaq 4 - Naammagittaalliuitit 2013-imi, 2012-imi 2011 -milu inaarnegartut - Naammagittaalliuitigisaq

3. Allaaserisat

3.1 Ombudsmandip Atorfeqarfia 2013 – killiffik pillugu nalunaarusiaq

Allaaserinnittoq Ombudsmand Vera Leth

Killiffissiuinerup ilanneeriarluni pisariaqartarnera suliffeqarfimmut suugaluartumulluunniit atuuppoq. Suliffeqarfimmut atugassiissutaasut suliffeqarfiup siunertaanut qanoq iliorluni sapinngisamik pitsaanerpaamik atorneqarnissaannik isumaliutersuuteqartariaqarneq aamma tassaniippoq.

Isumaliutersuuteqarneq taaneqartoq Ombudsmandip Atorfeqarfianut soorunalimi aamma atuuppoq. Taamaallillunga Atorfeqarfiup suleriaasii 2013-ip ingerlanerani misissoqqissaarpakka. Misissueqqissaarneq taanna suleriaatsit taakku ilaatigut allanngortiterneqarnerinik kinguneqarpoq.

Eqqarsaatit suut taamatut ingerlanermi eqqarsaatigisimagikka allaaserisami matumani pingaarnertigut nassuiarpara.

Ombudsmandip Atorfeqarfiata siunertai sulinermilu sakkussat uanga Ombudsmanditut sulininni atugassanngortinneqarsimasut tulliuuttuni naatsumik saqqummiupakka. Atorfeqarfiup siunertaa sapinngisamik pitsaanerpaamik piviusunngortinniarlugu sulinermi sakkussat taakku qanoq atortariaqartut isumaqartunga tulliuullugu naatsumik allaaseraara.

Ombudsmandip Atorfeqarfiata siunertaa sulinermilu sakkussat

Ombudsmandip Atorfeqarfiata suliffeqarfinnut allanut sanilliulluni iluaqutaa unaminiagassaalu tassaavoq Atorfeqarfiup siunertaata inatsisikkut aalajangersagaanera/qilersugaanera. Ombudsmandi pillugu inatsimmi § 19-ikkut makku aalajangersarneqarput:

“Oqartussat inuilluunniit Ombudsmandip sulinerani pineqartunut ilaatinneqartut inatsisunik atuuttunik unioqqutitsisumik iliuuseqarnerisut imaluunniit allatut iliorlutik suliasaminnik ingerlatsinerminni kukkussuteqarnerisut sumiginnaanernulluunniit pisuussuteqarnerisut Ombudsmandip misissussavaa.”

Oqartussaasut inuillu uanga sulininni pineqartunut ilaatinneqartut tassaapput Kallaallit Nunaanni Namminersorlutik Oqartussat kommunillu ataanni pisortat ingerlatsivii (inuillu oqartussaasut).

Misissuinikka isornartorsiuillunga oqaaseqaateqarninnik, inassuteqaateqarninnik kiisalu suliaq pillugu uanga paasinninninnik saqqummiussininnik inernilerneqarsinnaapput, tak. Ombudsmandi pillugu inatsimmi § 20. Sulialli suliarineqarneranik ass. “arsaarinnissinnaanngilanga” oqartussaasullu aalajangiinissaraluanut taarsiulugu suliamik aalajangiiviginissinnaananga.

Atorfeqarfiup sulinerata siunertaa, takuneqarsinnaasutut, erseqqilluartunik aalajangersarneqarsimavoq. Ombudsmandip Atorfeqarfianik sooq pilersitsisoqarsimanersoq inatsisilerineq inuttullu pissusilersorneq eqqarsaatigalugit pingaarnerusutigut tunngavilersuutit inatsisip siunertaata oqaasertaasa tunuanniippoq, tassalu pingartumik Namminersorlutik Oqartussat kommunillu ingerlatsiviisa eqqortumik isumagineqarnerisa annertunerusumik qularnaveqqusiivigineqarnissaannik isiginnineq.

Uanga Ombudsmanditut inatsisip siunertaa pillugu aalajangersakkamik eqqortit-siniassaguma inatsit tunngavigalugu sulinermi pingaarnertut pingasunik sakkus-saqarpunga. Sulinermi sakkussat pingasut taakku tassaapput naammagittaalliuutit pillugit suliat, suliat nammineerluni misissuiffigineqartut suliallu nakkutilliilluni misissuinerlut tunngasut.

Naammagittaalliuutit pillugit suliat

Naammagittaalliuutit pillugit suliat tassaapput tassaasariaqarlutillu Atorfeqarfiup pingaarnertut aallussivigalugit suliasaqarfii. Innuttaasut ingerlatsivimmi eqqunngitsumik pisorisaminnik naammagittaalliuutit pillugit suliat aqcutigalugit uannut maluginneqqusinissaminnut periarfissaqarput.

Uanga naammagittaalliuuteqartarfinnit nalinginnaasunit allaassutigisara tassaavoq naammagittaalliummik suliarinnikkumanerlunga namminerluinnaq aalajangiisinnaanera, tak. Ombudsmandi pillugu inatsimmi § 14, imm. 1, tassuunami aalajangersarneqarmat naammagittaalliuut misissuinermik aallartitsinerlut pissutigissallugu naammannersoq Ombudsmandip nammineq aalajangissagaa. Matumani naammagittaalliuutip ilaannaanik misissuiumallunga aalajangersinnaanera aamma ilanngullugu eqqarsaatigalugu.

Ombudsmandi pillugu inatsimmi § 14, imm. 1-imi aalajangersagaq tunngaviusumik pingaarutilerujussuuvoq, tassami – uannut killilimmik atugassiissutit eqqarsaatigalugit – pisortat ingerlatsivianni ajornartorsiutinik sunnuteqarnerpaajusunik aallussinissannut periarfissiisuugami, tassa imaappoq ajornartorsiutit taakku amerlanertigut tassaasartut suliat inatsiseqartitsinikkut isumannaallisaanermut tunngasunik annertuunik ilaqartut. Taamaalillunga apeqqutit Atorfeqarfiup oqaaseqaataasa sun-

niuteqarnissaannik ilimaginnissamut immikkut tunngavissaqartut aalajangersagaq taanna tunngavigalugu aallussinnaavakka.

Suliat nammineerluni misissuiffigineqartut

Ombudsmandi pillugu § 15-imi nammineerluni misissuisarneq pillugu aalajangersagaq naammagittaalliortoqanngikkaluortoq sulianik misissuinermik nammineq aallartitsinissamut periarfissiivoq. Aalajangersagaq taanna sulianik tunngaviumik pingaaruteqartunik misissuinermi pingaartumik atorineqartartussaavoq.

Suliat nammineerluni misissuiffigineqartut sulianut assigiinngitsunut marlunnut tunngaviatigut avinneqarsinnaapput, tassalu 1) suliat ajornartorsiummut suliamulluunniit aalajangersimasumut tunngasut aamma 2) suliat suliassaqarfimmik aalajangersimasumik qulaajaaviusussat (ataatsimut misissuinerit), nammineerluni misissuiffiginninnernik ingerlatatut taaneqartartut.

Suliamik suliame illua'tungiusup – tassa inuup inatsiseqartitsinikkulluunniit nammineertup suliame annertuumik imminnullu tunngatillugu soqutigisallip – naammagittaalliorinissaa ilimagineqarsinnaasup – ilaaffigisaanik nammineerluni misissuiffiginninnermik aallartitsinissannut tunngaviatigut akornutissaqanngilaq. Pissutsilli immikkut ittut atuutinngippata – suliame illua'tungiusoq aamma eqqarsaatigalugu – taamaaliornavianngilanga, naammagittaalliortoqarnissaali utaqqimaassallugu. Taamaallilunga ass. suliame soraarsitsinermut tunngasumi misissuinermik aallartitsinavianngilanga, soraarsinneqartoq uannut naammagittaalliunngippat.

Suliat nakkutilliilluni misissuineranut tunngasut

Ombudsmandi pillugu inatsimmi § 16-imi aalajangersakkap paaqqinniffinnik/suliffeqarfinnik il.il. uanga sulininni pineqartunut ilaatinneqartunik alakkarerinissannut misissuinissannullu periarfissippaanga, tassa imaappoq paaqqinniffiit/suliffeqarfiit il.il. Namminersorlutik Oqartussat kommunillu ataanni pisortat ingerlatsiviinut atasut eqqarsaatigalugit. § 17-imi aalajangersakkap paaqqinniffinnik/suliffeqarfinnik namminersortunik misissuinissannut aammattaaq periarfissippaanga, taakkunani sullinneqartut pisortani oqartussaasup akulionnera tunngavigalugu kiffaanngissusiigaasimappata, misissuinerillu taakku "OPCAT tunngavigalugu misissuinernek" taaneqartarput.

Taamatut misissuinissamut periarfissaq kommuninut tikeraarnernut manna tikillugu taamaallaat atorineqartarsimavoq, tassa imaappoq kommuninik misissuiartorluni tikeraarnernut, taakkunanilu kommunit allaffiini suliat assigiinngitsukkuutaat misissortarpakka. Taamaattorli 2012-imiit nakkutilliilluni misissuinerpiaat aallartippakka. Taamaallilunga Dronning Ingridip Napparsimmavissuani tarnikkut nap-

parsimasunik katsorsaavittut immikkoortortaqrarfiup kiisalu Røde Kors Børnehjem-mip Nuummiittup misissornissaannut periarfissaqarsimavunga.

Nakkutilliilluni misissuinerit naammagittaalliuutit pillugit sulianik misissuinerit aamma sulianik nammineerluni misissuiffiginninnernit allaanerupput, tassami nali-liinermut tunngavigisanni paaqqinniffiit/suliffeqarfiit ataasiakkaat aqqissuunneqar-neri ingerlanneqarnerilu kiisalu pissutsit paaqqinniffimmik/suliffeqarfimmik atuisut katsorsarneqarnerannut taakkunungalugu ingerlatanut tunngasut inuppalaarnerusu-mik misigittarnerusumillu isiginnittaaseq aallaavigalugu naliliiffigisinnaanerit aam-ma ilaatinneqarmat.

Tulleriinnilersuinerit

Qulaani oqaatigineqartunit ersertutut Atorfeqarfiup sulinerani anguniakkap piviu-sunngortinniarnernani arlalinnik sakkussaqarpunga. Tamanna tulleriinnilersuisoqar-nissaanik piumasaaqateqarfiuvoq. Tulleriinnilersuinerimut atatillugu isumaliuter-suutigisimasakka tulliuuttuni nassuiarniassavakka, tassanimi pingaarnertut aallussara tassaasimammat Atorfeqarfik Kalaallit Nunaanni inuiaqatigiit inatsiseqartitsinermik tunngaveqarlutik ingerlanneqartut ilorraap tungaanut ineriartorteqqinneqarneran-nik sapinngisamik annertunerpaamik inatsisiliornermilu killissarititaasut Atorfeqar-fimmumut aalajangersarneqarsimasut iluanni qulakkeereqataassasoq.

Naammagittaalliuutit pillugit suliat – innuttaasut ajornartorsiutaasa aallunneqar-nerunerat

Naammagittaalliuutit pillugit suliat tassaapput sulilu tassaassallutik Atorfeqarfimmi aallunneqarnerpaasut. Innuttaasut ikioqqullutik saaffiginnittut Atorfeqarfimmi to-rersumik suliamullu tunngasuteqartumik pineqarlutik misiginissaat aalajangiisuusu-mik pingaaruteqarpoq.

Naammagittaalliuut pillugu suliap imarisai annertunerusutigut annikinnerusutigul-lu marluujuannarput: Siulleq suliap tigussaasortaanut tunngasuuvoq, tassa imaap-poq ass. ingerlatsiviup aalajangiinera inatsimmik unioqqutitsisuunnginnersoq apeq-qummut. Aappaa suliami periaatsinut tunngasuuvoq, tassa imaappoq sulianik sulia-rinnittarnej pillugu malittarisassat suliap aalajangiivigineqarnerani atornejartussat eqqortinneqarsimanersut apeqqummut. Innuttaasoq ass. soraarsinneqarsimanini pillugu naammagittaalliorpat taamaalilluni soraarsitsinerup immi inatsimmik u-nioqqutitsisuunnginnera suliap tigussaasumut tunngasortarissavaa, malittarisassalli soraarsitsinermi periaatsinut tunngasut tassaallutik suliap periaatsinut tunngasortai. Soorlu allattuisussaataaneq, suliami illua'tungiusup isumaanik tusarniaasarneq aamma tunngavilersuisarneq pillugit malittarisassat tassaapput periaatsit pillugit ma-littarisassat.

Innuttaasup soqutiginerusaa pingaarnertut tassaajuassaaq suliap tigussaasunut tunngasortaa. Taamaalilluni soraarsitsinermik assersuummi soraarsitsineq inatsisunik allanngortinneqarsinnaanngitsumik unioqqutitsinerusooq paasissagiga innuttaasup angorusuttarpaa.

Suliap taassuma tigussaasortaanik innuttaasup pingaartitsinera puigorneqassanngilaq. Taamaalilluni eqqaamaneqartariaqarpoq Ombudsmandip oqaaseqaataa immaq sivoorujussuarmik utaqqereerlugu periaatsit pillugit malittarisassanik arlalinnik unioqqutitsisoqarsimagaluartoq malittarisassanik taakkuninnga unioqqutitsinerup ataqatigiinneqarnermi pineqartumi suliap innuttaasumut tunngasup inernilerneqarneranut sunniuteqarsimannginnerannik paasitinneqarneq inuttaasumut pikkunaatsoornerujussuurtut misigiffiusinnaammat.

Taamaalillunga naammagittaalliuut tiguneqarniariartoq innuttaasup ilumut ikiorneqarsinnaaneranik naliliineq sammeneqarnerulersippara. Innuttaasooq ikiorsinnaanngikkukku naammagittaalliuutip suliarineqarnissaa siusinnerusumut sanilliullugu itigartitsissutigikulanerulissavara – aamma ingerlatsiviup suliamik suliarinninnera periaatsitigut annikinnerusutigut amigaateqaraluarpalluunniit.

Innuttaasooq sooq ikiorsinnaanngikkiga itigartitsinermi itisilerisumik tunngavilersortarpara. Taamaalilluni itigartitsineq itigartitsinerinnaanngilaq, innuttaasumilli ikiuisinnaanerma inatsisilerinikkut nalileqarneranik annertuumik imaqaarsinnaasarluni. Naliliineq taanna sioqqullugu suliami allagaatit oqaaseqaatillu oqartussaasumit naammagittaalliuutigineqartumit pissarsiariniarneqarajuttartussaapput. Taamatut sulineq immiini nukipparujussuarnik atuiffiusariaqartarpoq.

Sulianik innuttaasut pisariaqartitaat, tassa imaappooq tigussaasut, aallaavigalugit naliliiviginnittalernera soorunalimi imaanngilaq taamaaliorninni periaatsit pillugit malittarisassat puigorikka - taamaattoqanngilarmi. Periaatsit pillugit malittarisassat ingerlatsiviup sulinerata ilaatigut suliamut attuumassuteqarluinnartunik paasiuminartunillu tunngaveqarnissaa qulakkeerniarlugu aalajangersarneqarsimasut Ombudsmandip Atorfeqarfiani pingaartinneqartorujussuupput pingaartinneqartorujussuususaallutillu.

Sulianut amerlaqisunut tigusartakkannut “suliap ingerlanera pillugu naammagittaalliuutitut” taaneqarsinnaasunut allatulaaq iseriartarneq suliani naammagittaalliuutitut tunngasuni innuttaasup pingaartinneqarneruleranera aamma nassataraa. Suliap ingerlanera pillugu naammagittaalliuut tassaagajussinnaavoq oqartussaasup aalajangiinneranik innuttaasup piffissami sivisunerusumi utaqqereerluni naammagittaalliuutaa. Suliani taamaattuni piffissap suliamik suliarinninnermut atorneqartup sivi-

sussusia apequtaatillugu oqartussaasoq pineqartoq attaveqarfifigajuttarpara, innuttaasorlu sinnerlugu qinnuigisarlugu suliaq sapinngisamik pilertornerpaamik inaarlugu suliareqqullugu. Tamanna pitsaasunik misilittagaqarfigaara, tassami suliaq innuttaasumut tunngasoq taamaattoq pilertortumik suliarineqarajuttarmat. Innuttaasulli atorsinnaalluanngisaminik oqaaseqaateqarnissara sivisuumik utaqqissanngilaa, tassami innuttaasup inerniliinissamik kissaatigisani taamatut uanga oqaaseqaateqarnikkut angusimassanngimmagu, tassalu oqartussaasup aalajangiinera.

Suliat nammineerluni misissuiffigineqartut – tunngaviusumik ajornartorsiutit ataatsimullu misissuinerit qitiutillugit

Nammineerluni misissuiffigininneq pillugu malittarisassat mianersorluni atorneqartariaqarput. Taamaalilluni uanga paasinninnera unaavoq nammineerluni misissuiffigininneq pillugu malittarisassat soorlu sulianik annikinnerusunik suliarinninnermut atorneqassanngitsut imaluunniit naammagittaalliuutinik naammagittaalliuutitip tunniunnissaanut inatsimmi piffissaliussamik qaangiisimanertik pissutigalugu suliarineqarsinnaanngitsunik suliarinninnermut atorneqassanngitsut.

Nammineerluni misissuiffigininneq pillugu malittarisassat tunngaviusumik ajornartorsiutinik suliarineqarnerat inuiaqatigiinnut annertuumik pingaaruteqarsinnaasunik qulaajaanermut siullertut atorneqartariaqarput. Taamaalillunga 2013-imi suliaq Isumaginninnermi Naammagittaalliuuteqartarfimmuut tunngasoq suliaara, tassami uannut paasissutissiisutigineqarmat Naammagittaalliuuteqartarfik suliani arlalinni “paasissutissat pigineqartut” tunngavigalugit aalajangiisalersimasoq, taamaalillunilu suliat amigartumik paasissutissartalersortarsimagunarlugit. Suliaq tunngaviusumik ajornartorsiutinik imaqarnersoq naliliinermi suliaq innuttaasunut anertoorujussuarmik soqutiginaateqarnersoq aamma ilaasinnaavoq.¹

Nammineerluni misissuiffigininneq pillugu malittarisassat suliaasaqarfinnik ataatsimut misissuiffigininnernut tulliullugu atorneqartariaqarput. Uanga paasinninnera unaavoq sulianik amerlasuunik misissuineq tunngavigalugu oqartussaasup suliaatiminik qanoq ataatsimut isumaginninneranik sukumiinerusumik misissuineq (screening) annertuumik sunniuteqartoq. Taamaalillunga Naalakkersuisut Siulittaasuata Naalakkersuisoqarfiaata suliami allagaatinik paasitinnearumalluni sulianik suliarinninneranik ataatsimut misissuineq ingerlappara, taamatuttaarlu Aalisarnermut, Piniarnermut Nunalerinermullu Naalakkersuisoqarfiup sulianik aalisarsinnaanermut akuersissutinik pisassiissutinillu tunniussisarnernut tunngasunik suliarinnittarnera misissuiffigaara.

1) Nalunaarummi immikkoortumi 5.7-mi oqaaseqaat assersuutitut takuuk.

Suliat naammagittaalliuutinut tunngasut nammineerlunilu misissuiffiginnineq pil-lugu malittarisassat suleqatigiissineqartariaqarput. Innuttaasoq suliap naammagit-taalliummut tunngasup suliarineqarneranut atatillugu ikiorneqarsinnaanngippat taamaalillunilu suliap suliarineqarnissaa itigartitsissutigineqarpat, tamatumunngali peqatigitillugu oqartussaasoq sulianik suliarinnittarnek pillugu malittarisassanik pe-riaatsinut tunngasunik malinninnermini ataatsimut ajornartorsiuteqarsinnaasoq ta-kuneqarsinnaappat ajornartorsiut taanna suliamik nammineerluni misissuiffigine-qartumik aallartitsinermut atorsinnaavara. Suliaq innuttaasumut tunngasoq taamaa-liornikkut pilertortumik qulaajarneqassaaq, periaatsit pillugit malittarisassat eqqar-saatigalugit ataatsimut ajornartorsiutaasoq tunuinnarnagu.

Suliat misissuinermit tunngasut – paaqqinniffinnik/suliffeqarfinnik misissuinerit aal-lunnerullugit

Qulaani oqaatigineqartutut misissuinerit pillugit malittarisassat kommuninik misis-suiartorluni angalanernuunerusoq manna tikillugu atorqearsimapput.

Neriuutigaarali paaqqinniffinnik/suliffeqarfinnik misissuinerit taaneqartartut aal-lunneqarnerusinnaasut, tamannalumi Ombudsmandi pillugu inatsimmi §§-ini 16-imi 17-imilu siunertaavoq. Taamaattumik 2014-ip ingerlanerani taamatut misissui-nerit ikinnerpaamik marluk Atorfeqarfiup ingerlatissagai pilersaarutigaara.

Paaqqinniffinnik/suliffeqarfinnik misissuinerit oqarnermi pingaartumik pineqar-tut tassaapput isumaginnittoqarfiup peqqinnissaqarfiullu paaqqinniffiutaat/suliffe-qarfiutaat atuisullit.

Misissuinerit taakku Atorfeqarfimmu immikkut illuinnartunik piunasaqaateqar-fiupput, tassami Ombudsmandeqarfiup inatsisilerinermi pisinnaasaanik nalingin-naasuinnarnik piunasaqaateqarfiunatik aammali ass. suliani peqqissutsimut isuma-ginninnermullu tunngasuni pisinnaasaanik piunasaqaateqarfiugamik.

Taamaattumik meeqqat pisinnaatitaaffii pillugit suliniaqatigiiffik MIO, DIGNITY – naalliutsitsisarnermik akiuiniarnermi institut – kiisalu inuit pisinnaatitaaffii pillu-git institut inerititaqarfiulluurtumik suleqatigaakka. Suliniaqatigiiffiit taakkua sinnii-saasa misissuinerit peqataasarnissaat misissuinerillu taakkua ingerlanneqarnerannut atatillugu ilitersortarlungalu ikiortassagaannga siunertaavoq.

Eqikkaaneq

Ombudsmandip Atorfeqarfiata siunertaa piviusunngortinneqassappat siunertap qa-noq iliorluni pitsaanerpaamik anguneqarsinnaanerani aallussisoqarnissaa piuna-saqaataavoq, atugassiissutinut Atorfeqarfimmu atugassiissutigineqarsimasunut ata-

neqartillugu, matumani aningaasaqarnikkut sulisoqarnikkullu atugassiissutit ilanngullugit eqqarsaatigalugit.

Allaaserisami matumani tamanna pillugu isumaliutersuutikka saqqummiunniarsaraakka.

Isumaliutersuutit taakku naatsumik imatut eqqikkarneqarsinnaapput: Sulianut naammagittaalliuutinut tunngasunut uummaarissumik, isorisassarsiorfiusumik naliiviginnittumillu iseriarfeqarneq – tamannalu innuttaasut soqutigisaannut anner-tuumik naggataatigut iluaqusiiuussaaq. Suliat nammineerluni misissuiffiginninner-nut tunngasut tunngaviusumik ajornartorsiutaanerpaanut nammineerlunilu misis-suiffiginninnernut tunngatinneqarnissaat aallunneqarnerusariaqarpoq. Kiisalu paaq-qinniffinnik/suliffeqarfinnik misissuinerit aallunneqarnerusariaqarlutik.

Atorfeqarfimmut atugassiissutit Atorfeqarfiup siunertaanik annertunerpaatigut eqqortitseqataatilerlugit qanoq atorneqarnissaat aallaqqaasiutitut oqaatigineqartutut ingerlaavartumik isumaliutersuutigineqartuartariaqarpoq.

3.2 Ingerlatsivik susinnaava?

Allaaserinnittoq inatsisilerinermi pisortaq Anders Jørgensen

Ingerlatsivik susinnaava? Apeqqut taanna Ilinniarnertuunngorniarfiup G-p ilinniar-tut ineqarfiinik ingerlatsineranik Ombudsmandip nammineerluni misissuiffiginnin-neranut² atatillugu soqutiginaateqalerpoq.

Suliami pineqartoq tassaavoq G-p ilinniartunut ineqarfiutimini torersuutitsinissaq pillugu malittarisassani imigassanik aalakoornartortalinnik peqarnissamik ataatsimut inerteqqutiginnissimanagera. Tassa ilinniartut ineeqqaminni imigassanik aalakoornar-tortalimmik peqarnissaat G-p inerteqqutigisimavaa.

Inerteqqut taanna inatsisinik eqqortitsisuunersoq apeqqutaalerpoq.

Inatsisinut naapertuuttumik tunngaveqarneq

Inatsisinut naapertuuttumik tunngaveqarneq ingerlatsiviup susinnaaneranut aala-jangiisuulluinnartumik tunngavissaliisuvoq.

2) Nalunaarummi immikkoortoq 5.3 takuuk.

Inatsisinut naapertuuttumik tunngaveqarneq marlunnut avinneqarsinnaavoq: Malittarisassamik kimittunerusumik tunngaveqarnermut aamma inatsisikkut tunngavissaqarnissamik piumasqaammut.

Malittarisassanik kimittunerusunik tunngaveqarnermik oqarnermi malittarisassap qaffasinnerusup malittarisassamit appasinnerusumit inangerneqannginnissaa pineqarpoq. Soorlu inatsit Tunngaviusumik Inatsimmik unioqquitsisuussanngilaq, malittarisassallu ingerlatsivimmit aalajangersarneqartut, soorlu nalunaarutit kaajallaasitalluunniit inatsimmik³ unioqquitsisuussanngillat.

Inatsisikkut tunngavissaqarnissamik piumasqaammik oqarnermi pineqarpoq ingerlatsiviup sulinera inatsimmik aallaavittut tunngaveqassasoq. Taamaalilluni ingerlatsivik iliuitsimini sumiluunniit “taamaaliornissamut inatsimmit tunngaviatigut akuerineqarsimassaaq”. Akileraartarnermik Aqutsisoqarfik akileraarutinik akiliisitsiniartarpoq taamaaliornissaminut akileraartarneq pillugu inatsimmi tunngavissaqarnini pissutigalugu.

Inatsisinut naapertuuttumik tunngaveqarnermik aallaaveqarneq inuiaqatigiinni inatsisitigut aqunneqarlutik tamat oqartussaaqataanerannik atuiffiusuni aalajangiisuulluinnartumik tunngaviuvoq. Taamaalilluni inatsisinut naapertuuttumik tunngaveqarneq tassaavoq ingerlatsiviup iliusaasa tamat oqartussaaqataaneranni piu-massutsimik pingaarnertigut aallaaveqarnerannik qulakkeerinnittuusoq.

Inatsisikkut tunngavissaqarnissamik piumasqaat pillugu

Aallaaviusoq oqaatigineqartutut tassaavoq ingerlatsiviup sulinera inatsimmik tunngaveqassasoq.

Ingerlatsiviulli inatsimmi allassimasumik tunngavimmit allaasumik tunngavissarsiorsinnaalluarpoq. Taamaalilluni ingerlatsiviup tunngavigisani pisuni aalajangersimasuni inatsiseqartitsinikkut aallaavinnik pingaannginnerusunik taaneqartartutigit pissarsiarisinnaavai.

Inatsiseqartitsinikkut aallaavimmut pingaannginnerusumut assersuutitut taaneqarsinnaavoq *inatsiseqartitsinikkut ileqquusooq*. Inatsiseqartitsinikkut ileqquusumik oqarnermi periaaseq sivisuumik ator-neqarsimasooq iliuseqartullu taamaaliornissaminnut pisussaaffeqarnerannik takorluuineq aallaavigalugu nalinginnaasoq eqqarsaatigineqarpoq. Østre Landsret 1958-imi⁴ eqqartuussummi nalinginnaasumi aala-

3) Malittarisassaq Tunngaviusumik Inatsimmik soorunalimi aamma unioqquitsisuussanngilaq.

4) ”Ugeskrift for Retsvæsen”-imi 1958-imi naqitertinneqartumi qupperneq 1275.

jangiivoq politiit “Dyrehavsbakken”-imi tuniniaavinnik aliikkusersuisarfinnilluunniit tupiuteqartut akileraarutaannik akiliisitsiniarnerminnik ingerlatsiinnarsinnaasut, naak akileraarutit taakku ukiuni hundredelikkaani akilersinneqartarsimasut inatsimmi sumiluunniit aalajangersarneqarsimannikkaluartut.

Inatsimmik tunngaveqarnissamik piumasaqaatip imarisaa suliassaqarfimmit suliassaqarfimmut allanngorartuuvoq. Taamaalilluni suliassaqarfiit ilaanni inatsimmi erseqqilluinnartumik tunngavissaqarnissaq piumasaqaataavoq, suliassaqarfinnili allani inatsiseqartitsinikkut aallaavik pingaanninnerusoq naammattarluni, imaluunniit inatsimmi tunngavigisaq inatsisip qanoq paasineqarnissaanik nassuiaanerup (anner-tuumik) annertusineqarneratigut aamma pissarsiarineqarsinnaasarluni.

Suliassaqarfimmut inatsimmi erseqqilluinnartumik tunngavissaqarnissamik piumasaqaateqarfiusumut assersuutitut taaneqarsinnaavoq tarnikkut napparsimasunik pinngitsaaliinikkut akuliuffiginninnerit. Tassani innuttaasunut akuliunnerit ima anertutigisut pineqarput inatsimmi erseqqissumik tunngavissaqarnissaq piumasaqaataalluni.⁵

Suliassaqarfimmut inatsimmi sakkukitsuararsuarmik tunngaveqarnissamik naatsorsuutiginniffiusumut assersuutitut taaneqarsinnaavoq pisortani suliffeqarfiup atuisuni eqqarsaatigalugit inatsiseqartitsinermut tunngasunik aalajangersaanissaminut periarfissaqarnera. Taamaalilluni atuakkanik atorniartarfiup atuisut atuakkanik atorniartarfimmi pissusilersornerat pillugu malittarisassat naammaginartut inatsimmi taamaaliornissaminut erseqqissumik tunngaveqanngikkaluarluni aalajangersarsinnaavai (“*pisortat suliffeqarfiutaat eqqarsaatigalugu innuttaasut pisinnaatitaaffinik inatsisikkut immikkut tunngaveqanngikkaluarluni aalajangersaaviginninneq*”), ass. atuisut qimminik atuakkanik atorniartarfimmut nassaqqusaanngitsut. Taamaalilluni innuttaasut pisinnaatitaaffinik suliffeqarfiit killiliinermik aalajangersaanerannut inatsimmi tunngavissaq inatsimmi qulliunerusutut inissisimasumi aalajangiinermut tunngaviusumi pissarsiarineqartarpoq (ass. aningaasanut inatsimmi). Taamaalilluni isiginninneq unaavoq pisinnaatitaaffinnik killiliineq ass. aningaasanut inatsimmik tunngaveqarpat tunngavimmi tassani malittarisassanik killiliilluni aalajangersaaneq atorsinnaalersinniarlugu pisariaqartunik aalajangersaanissamut inatsimmi tunngavissaq naammattoq issasoq.

5) Kalaallit Nunaanni pinngitsaaliinikkut akuliunnernut napparsimmavimmut unitsitaanerup naalaani pisartunut qanittunnguag tikillugu inatsisikkut tunngavissaqarsimannigilaq, tamannalu Ombudsmandip arlaleriarluni uparuartarsimavaa, kingulleq eqqarsaatigalugu 2012-imi ukiu-moortumik nalunaarummi immikkoortoq 8 takuuk. Suliassaqarfik taanna tarnimikkut nappaa-tilinnik nammineersinnaajunaarsitsineq allatigullu pinngitsaaliissummik iliuseqarneq pillugit Inatsisartut inatsisaatigut nr. 24-kkut, 3. december 2012-imeersukkut massakkut aalajangersaavi-gineqarsimalerpoq.

G-p ilinniartunut ineqarfii imigassanik aalakoornartortalinnik peqarnissap inerteqqutaanera

G-p torersuutitsinissaq pillugu malittarisassani imigassanik aalakoornartortalinnik ataatsimut inerteqquteqarnerup eqqortuunera ilinniartut ineqarfii pillugu nalunaarut⁶ innersuussutigalugu atortuutinniarsinnaavaa. taamaalilluni ilinniartut ineqarfii pillugit nalunaarummit erserpoq ilinniartut ineqarfiinik aqutsisoqarfik torersuutitsinissaq pillugu malittarisassamini “imigassanik aalakoornartortalinnik atuineq” pillugu malittarisassanik aalajangersaasinnaasoq.

Ilinniartulli ineqarfii pillugit nalunaarummi imigassanik aalakoornartortalinnik aalajangersaaviginninneq pillugu aalajangersagaq immi inatsimmi nalunaarutip inatsisikkut tunngavigisaani, tassalu inissianik attartortitsisarneq pillugu peqqussummi, aamma tunngavissaqassaaq, taannalu naapertorlugu aamma paasineqassalluni.

Inissianik attartortitsisarneq pillugu peqqussummi ilinniartut ineqarfii pillugit malittarisassanik aalajangersaanissamut tunngavik § 3, imm. 3-miippoq:

“Naalakkersuisut Kalaallit Nunaanni Kommunit Kattuffiannik isumasioqateqareerlutik inissiat imm. 1, nr. 3-mi taaneqartut [tassa imaappoq ilaatigut ilinniartut ineqarfii, oqaaseqaat ilanngunneqarpoq] pillugit malittarisassanik erseqqinnerusunik aalajangersaasinnaapput, matumani ilanngullugit attartornermut isumaqatigiissutini piumasaqaatit atu-gassarititaasullu.”

Taamaalilluni ilinniartut ineqarfii pillugit malittarisassanik aalajangersaanissamut inissianik attartortitsisarneq pillugu peqqussummi tunngavissaq atitoorujussuuvoq.

Suliami tamatuma kingornatigut apeqqutaalersoq tassaavoq tunngavissaq atitoorujussuaq taanna G-p torersuutitsinissaq pillugu malittarisassamini imigassanik aalakoornartortalinnik peqarnissap ataatsimut inerteqquteqarnissanik ilinniartut ineqarfii pillugit nalunaarut aqutigalugu aalajangersaanissamut tunngavissatut naammannersoq.

Naliliinermi tassani Ombudsmandip manna isummerfigisariaqarsimavaa, tassalu inatsimmi tunngavissaq suna atuuttuunersoq. Taamaalilluni imigassanik aalakoornartortalinnik inerteqquteqarnissamut inatsimmi tunngaveqarnissamik piumasaqaat sakkortusisaaq sakkukillisarluunniit suliami atuussimava?

6) Ilinniartut ineqarfii pillugit Namminersornerullutik Oqartussat nalunaarutaat nr. 18, 1. november 2007-imeersoq.

Ombudsmandi isummerpoq inatsimmi tunngaveqarnissamik piumasaqaat sakkortusisaq atuuttariaqartoq. Ombudsmandip tamatumani manna pingaartillugu isiginiarpaa, tassalu innuttaasut inuussutissanik – allaallu inuussutissanik angerlarsimaffiit (angerlarsimaffiit amerlanersaasa) nalinginnaalluinnartumik pisartagaannik - inatsisinik unioqqutitsinngilluinnarluni pissarsiarineqarsinnaasunik namminneq angerlarsimaffinni peqarnissaannik inerteqquteqarneq akuliunnerusoq annertoorujussuaq. Tamatumani aamma oqaatigineqarpoq inigisaq/angerlarsimaffik inatsisliornerup iluani annertuumik illersugaammat, tamannalu Tunngaviusumik Inatsimmi aamma Inuit Pisinnaatitaaffii pillugu Europami Isumaqatigiisummi toqqaanartumik saqqummerpoq.

Taamaalilluni Ombudsmandi inerniliivoq inissianik attartortitsisarneq pillugu peqqussummi aalajangersakkakut atitoorujussuakut imigassanik aalakoornartortalinik peqarnissap ataatsimut inerteqqutiginissaanut inatsisikkut tunngavissaliisoqarsimangitsoq.

Ombudsmandip inatsimmi tunngaveqarnissamik piumasaqaat sakkortusisaq sakkorkinnerusorluunniit atuunnersoq naliliinermi manna isumaliutersuutigaa, tassalu pisortat suliffeqarfiutaat eqqarsaatigalugu innuttaasut pisinnaatitaaffiinik inatsisikkut immikkut tunngaveqanngikkaluarluni aalajangersaaviginninnissamik isumaliutersuutit, tak. qulaani taaneqartut, imigassanik aalakoornartortalinnik peqarnissamik inerteqquteqarnissamut tunngaviusinnaanersut. Allatut oqaatigalugu: G-p ilinniar-tunut ineqarfittallip inatsisikkut pilersinneqarsimanerani G-p imigassanik aalakoornartortalinnik peqarnissap ataatsimut inerteqqutiginissaa pillugu malittarisassamik atulersitsisinnaanermut tunngavik inissisimasinnaava?

Ombudsmandip taamaannginnerarpaa. Ombudsmandip tamatumani manna pingaartillugu isiginiarpaa, tassalu malittarisassaq pisortat suliffeqarfiutaat eqqarsaatigalugu innuttaasut pisinnaatitaaffiinik inatsisikkut tunngaveqanngikkaluarluni aalajangersaaviginninneq pillugu isumaliutersuutinik aatsaat tunngaveqarsinnaasoq malittarisassaq pineqartoq iliuuserineqartussat iluatsissappata - ilumut - pisariaqartuuppat. Ombudsmandip tamatuma kingornatigut oqaatigaa imigassanik aalakoornartortalinnik peqarnissap ataatsimut inerteqqutigineqarnera imminni ilinniartut ineqarfiata nalinginnaasup ingerlatinnissaannut pisariaqartut avataanniittoq; tamanna assersuutigalugu imerajuttunik katsorsaavik pineqarsimasuuppat allaasimassagaluarpoq. Allatut oqaatigalugu, akuliunnerup – imigassanik aalakoornartortalinnik peqarnissamik inerteqqutip – sakkortussusia ilinniartut ineqarfiinut suliassaqarfimmi pisunut naapertuutinngilaq.

Inerniliineq

Ingerlatsiviup iliuuserisamini tamani ingerlatsinikkut alloriarnerit ataasiakkaat pinissaannut inatsimmi pisariaqarneratut tunngavissaqarnerminik eqqaamanninnissaa qanoq pingaartigisoq G pillugu suliap takutippaa.

Ingerlatsivik innuttaasup kiffaanngissuseqarneranut itinerujartortumik akuliukkiartortillugu inatsisikkut tunngavigisaq qularnaanneruleriartortariaqarlunilu ingerlatsivik mianersorneruleriartortariaqarpoq.

Qulaani oqaatigineqartutut inatsisinut naapertuuttumik tunngaveqarneq tassaavoq inuiaqatigiinnut inatsisinit aqunneqartunut aalajangiisuulluinnartumik tunngavik. Tunngavik taanna ingerlatsiviup iliuusaasa tamat oqartussaanagerat tunngavigalugu piginnaatitsissummik pingaarnertigut tunngaveqarnerannut qularnaveeqqutaavoq. Naak inatsisinut naapertuuttumik tunngaveqarneq sukangasumik qilerutitut ingerlatsivimmit malugineqarsinnaassagaluartoq tamat oqartussaaqataanerannik paasininnerup tunuliaqutaasup taassuma eqqaamaneqarnissaa pingaartuuvoq.

3.3 Suliani sulisunut tunngasuni suliami illua'tungiusup isumaanik tusarniaasarneq

Allaaserinnittoq fuldmægtig Mie Vejen Ritter

Suliat qinnuteqaataanngitsumik soraarsitsinermut tunngasut suliami illua'tungiusup isumaanik tusarniaasarneq pillugu ajornartorsiutinik ilaqartut arlallit Ombudsmandip 2013-imi suliarisimavai.

Suliami illua'tungiusup isumaanik tusarniaasarneq pillugu malittarisassat ilaatigut manna qulakkiissavaat, tassalu suliami pisortani oqartussaasumi suliarineqartumi illua'tungiusup suliami aalajangiisoqannginnerani pisuni aalajangersimasuni pissutsit suliamut tunngasut pillugit paasisaqarnissaminut oqaaseqaateqarnissaminullu periarfissaqartinneqarnissaa. Taamaalilluni oqartussaasup suliami aalajangiinerata pitsaanerpaamik tunngaveqarluni pinissaa malittarisassat taakku qulakkeereqataaffigissavaat.

Suliami illua'tungiusup isumaanik tusarniaaneq piviusuussaaq, periaatsimik eqqortitsiniarnerinnaanani. Taamaalilluni suliami illua'tungiusoq akissuteqannginnermini suliamik misissuinissaminut periarfissaqartinneqassaaq, oqartussaasorlu suliami illua'tungiusup akissutaanik taamatuttaaqq misissuissalluni.

Allaaserisat manna suliami illua'tungiusup isumaanik tusarniaasarneq pillugu malittarisassat suliani sulisunut tunngasuni aalajangersimasuni oqartussaasup atorfeqartitaasumik atorfinitsitsinermi pisinnaatitaanermik tigummisaqarfigisaani atorfeqartitaasup pisortarisaminit nanertuutaasumik qisuariaatinik atuiffigiumasaanut tunngasuni atuuttut allaaserineqarnerannik imaqarpoq. Malittarisassalli immikkut ittut tjestemandinut atuuttut matumani ilanngunneqassanngillat.

Aalajangiinermik oqartarneq

Ingerlatsineq pillugu inatsiseqartitsinermi suliami illua'tungiusup isumaanik tusarniaasarneq pillugu malittarisassat atorneqassappata tunngaviusumik piumasaqaataasoq tassaavoq suliaq aalajangiivigineqartussa q pineqassasoq.

Suliassat suliarineqartarnerat pillugu inatsimmi malittarisassat "sulianut ingerlatsinermi oqartussaasumit aalajangiiffigineqarsimasunut aalajangiiffigineqarumaartu-nulluunniit" taamaallaat atuupput, tak. suliassat suliarineqartarnerat pillugu inatsimmi § 2, imm. 1.

Suliassat suliarineqartarnerat pillugu inatsit pillugu oqaaseqaatinit erserpoq aalajangiinermik oqarnermi pineqartoq tassaasoq "oqaaseqaatissanik suliaqarneq, taakkunuuna aalajangerniarlugu suliassanngortumi qanoq ilioraanni eqqortuliornerusasoq".

Pisut oqartussaasup aqutsinermi qisuariaatinik atorfeqartitaasumut nanertuisuusunik aalajangersimasunik atuiffigisai aalajangiinermik oqartarnermi pineqartunut aamma ilaatinneqarput, tak. inatsiseqartitsinermi periaaseq. Tamannali aqutsinermi qisuariaatit nanertuisuusut sorlerpiaat aalajangiinerunersut nalornissutissaqalersitsingaatsiarsimavoq.

Soraarsitsinerup (peersitsinerup soraarniuteqartitsinerullu), mianersoqqussummik tunniussinerup naalasseriitsuliortorneqarneranilu tjestemandit pillugit inatsit tunngavigalugu qisuariaatinik atuinerup aalajangiinermik oqartarnermi pineqartunut ilaanerat taamalu suliami illua'tungiusup isumaanik tusarniaasarneq pillugu malittarisassani pineqartunut ilaatinneqarnerat erseqqippoq.

Aqutsinermi qisuariaatip nanertuutaasup atorneqarnerata qaqugukkut aalajangiinerunissaani ammut killissaq atuuppoq. Taamaalilluni uparuaanerup, ilitsersuinerup assigisaasalu (mianersoqqussummit qalleqqiinermi sunniuteqartussaannngitsutut nassuiarneqarsimasumit allaassuteqartut⁷) aalajangiinerusinnaanerata qularnakulututut isigisariaqarput.

Suliami illua'tungiusup isumaanik tusarniaanissamut pisussaaffik nalinginnaasoq

Suliami illua'tungiusup isumaanik tusarniaasarneq pillugu malittarisassat nalinginnaasut suliaasat suliarineqartarnerat pillugu inatsimmiipput, taakku atorpeqassappata suliap aalajangiiffigisassap pineqarnerata saniatigut suliami pissusiviusut pillugit *paasissutissat*, paasissutissat taakku pineqartunut *ajoqusiisuunerat* oqartussaasullu paasissutissanik taakkuninnga pigisaqarneranik suliami illua'tungiusup ilisima-saqannginnissaata *naatsorsuutigineqarnera* pineqassasut.

Suliami pineqartumi suliami illua'tungiusup isumaanik tusarniaanissamut pisussaaffik atuuttoq aalajangerneqarpat suliami illua'tungiusoq paasissutissarpiaat suliami tunngaviusut pillugit isummaminik tusarniaavigineqassaaq. Taamaalilluni suliami illua'tungiusup isumaanik tusarniaanissamut nalinginnaasumik pisussaaffeqarnermi taamaallaat suliami paasissutissarpiaat kisimik, imaanngitsoq suliami inatsisilerinermut tunngasut, pineqartunut ilaatinneqarput.

Suliami illua'tungiusup isumaanik tusarniaanissamut annertusisamik pisussaaffik

Suliaasat suliarineqartarnerat pillugu inatsisip saniatigut suliami illua'tungiusup isumaanik tusarniaanissamut pisussaaffik inatsisikkut aalajangersagaanngitsoq suliaasat suliarineqartarnerat pillugu inatsimmi pisussaaffimmit annertunerusoq atuuppoq.

Suliami illua'tungiusup isumaanik tusarniaanissamut pisussaaffik taanna, tassalu suliami illua'tungiusup isumaanik tusarniaanissamut annertusisamik pisussaaffik, Folketingip Ombudsmandiata eqqartuussiviillu periaasiisigut ineriartortinneqarsimavoq.

Suliami illua'tungiusup isumaanik tusarniaanissamut annertusisamik pisussaaffik qaqugukkut atuuttarpa?

Suliami illua'tungiusup isumaanik tusarniaanissamut annertusisamik pisussaaffik taamaallaat suut tusarniaatigineqarnissaat eqqarsaatigalugu annertusisaavoq; qulaani oqaatigineqartunit ersertutut suliami illua'tungiusup isumaanik tusarniaanissamut annertusisamik pisussaaffik suliami illua'tungiusup isumaanik tusarniaanissamut pisussaaffittut nalinginnaasutulli taamaallaat suliani aalajangiiffigineqartussani atuuppoq.

7) Mianersoqqussutip qalleeqqiinermi sunniuteqarnerata manna nassataaa, tassalu atorfeqartitaasoq iliuserisimasaminik iliuseqaqqippat qisuariaatit suut atuutsinneqassanersut naliliiniermi ilaatigut mianersoqqussutip toqqaannartumik sunniuteqartinneqarsinnaanera.

Suliami illua'tungiusup isumaanik tusarniaanissamut annertusisamik pisussaaffik aqutsinermi piginnaatitaaffinnik atorfeqartitaasumut nanertuutaasumik qisuariaatinik aalajangersimasunik atuinermut atatillugu atuuppoq.

Suliami pineqartumi suliami illua'tungiusup isumaanik tusarniaanissamut annertusisamik pisussaaffik atuunnersoq naliliinermi pisoq oqartussaasup qisuariarfiginiagaa naalasseriitsuliorneq pissutigalugu iliuuseqarfigineqarniarnersoq imaluunniit naliliineq tunngavigalugu iliuuseqarfigineqarniarnersoq isiginiarneqassaaq.

Pisut *naalasseriitsuliornermut* tunngasut tassaapput pisut atorfeqartitaasup atorfigisaa eqqarsaatigalugu sulisisisup assuarisariaqartutut isigisai. Pisoq pineqartoq atorfeqartitaasumut assuarliutigineqarsinnaasussaavoq, minnerpaaffimmigut mianersuaallionertut isigineqarsinnaasoq.

Pisumut naalasseriitsuliornermut tunngasumut assersuutitut taaneqarsinnaavoq atorfeqartitaasup nipangiussisussaataanerminik pisortani atorfeqartitaasunut atuuttumik unioqquitsinera.

Atorfeqartitaasup pisoq naalasseriitsuliornermut tunngasoq tunngavigalugu aqutsinermi atorfeqartitaasumut nanertuutaasumik qisuariarfigineqarnissaanik aalajangiisoqarnissaa oqartussaasup kissaatigiguniuk sulisoq suliami illua'tungiusutut isumaanik tusarniaavigissavaa, suliami illua'tungiusup isumaanik tusarniaanissamut annertusisamik pisussaaffik naapertorlugu.

Pisut *naliliinikkut iliuuseqarfigineqartussanut* tunngasut tassaapput pisut atorfeqartitaasup qisuariaateqarnermut pissutaasunik toqqaannartumik assuarineqarsinnaangiffii. Pisut naliliinikkut iliuuseqarfigineqartussanut tunngasut ilaatigut tassaasinnaapput suliassaaleqineq, sipaarniuteqarnerit, atorfeqartitaasup atorsinnaangissusia suleqatigiinnermiluunniit ajornartorsiutit.

Pisut naliliinikkut iliuuseqarfigineqartussanut tunngasut pissutigalugit soraarsitsineq eqqarsaatigalugu (pingaartumik Folketingip Ombudsmandiata periaasia tunngavigalugu) ilimagisariaqarpoq suliami illua'tungiusup isumaanik tusarniaanissamut annertusisamik pisussaaffik aatsaat atuutissasoq atorfeqartitaasooq suleqatigiinnermi ajornartorsiutit pissutigalugit soraarsitaappat imaluunniit pineqartoq atorfigisamini atorsinnaangippat; tassa imaappoq pisuni atorfeqartitaasup arlaatigut isornartorsiorneqarfigisaani.

Pisortani atorfeqartitaasooq pisoq naliliinikkut iliuuseqarfigineqartussamut tunngasoq alla, soorlu suliassaaleqineq sipaarniutilluunniit, tunngavigalugu soraarsinne-

qarpat suliami illua'tungiusup isumaanik tusarniaanissamut annertusisamik pisussaaffik atuutissanngilaq.

Ilimagisariaqarpoq suliami illua'tungiusup isumaanik tusarniaanissamut annertusisamik pisussaaffik pisut naliliinikkut iliuuseqarfigneqartussanut tunngasut pissutigalugit qisuariaatit allat, soorlu mianersoqqussummik tunniussinerup, atorneqarne-
rannut atatillugu atuutissanngitsoq.

Suliami illua'tungiusup isumaanik tusarniaanissamut annertusisamik pisussaaffiup imarisai

Suliami illua'tungiusup isumaanik tusarniaanissamut annertusisamik pisussaaffik suli-
ami pineqartumi atuutissasoq aalajangerneqaraangat suliami illua'tungiusup isu-
maanik tusarniaaneq oqartussaasup nassuiaasiorneratigut pisarpoq, nassuiaallu taan-
na allakkatigoortuusariaqarpoq, suliami pissusiviusut, suliami inatsisilerinermut
tunngasut oqartussaasullu pissusiviusunik inatsiseqartitsinikkut naliliinera pillugit
nassuiaataasoq.

Suliami pissusiviusut pillugit nassuiaasiornermi pissusiviusut sorliit suliami ilaatinne-
qarnerisut oqartussaasup nassuiassavaa.

Piomasagaatip taassuma manna nassataraa, tassalu suliami pissusiviusut isumaqati-
giinngissutigineqarpata pissutsit suut/sorliit pingaartillugit isiginiarsimanerlugit o-
qartussaasup atorfeqartitaasumut erseqqissassagaa.

Oqartussaasup atorfeqartitaasoq taassuma atorsinnaanngissusia pissutigalugu soraar-
sissamaaruniuk nassuiaammimi atorfeqartitaasup suliassaminik sularinnissinnaan-
nginneranik naliliinermi pissusiviusut suut pingaartillugit isiginiarsimanerlugit nas-
suiassavaa.

Suliami inatsisilerinermut tunngasut pillugit nassuiaammi pissutsit inatsisilerinermut
tunngasut suut oqartussaasup suliami ilaatissimanerlugit suliami illua'tungiusumut
erseqqissassavaa.

Tassani ass. paasissutissat suliami illua'tungiusup atorfeqartitaaneranut tunngasut,
matumani atorfeqartitaasoq isumaqatigiissut (overenskomst) tunngavigalugu atorfe-
qartitaanersoq ilanngullugu eqqarsaatigalugu.

Piomasagaatit suliami illua'tungiusup atorfeqartitaanerani atuuttut allaaserineqarne-
rat taamatuttaaq ilaatinneqarsinnaavoq.

Atorfeqartitaasoq ass. nipangiussisussaatitaanermik pineqartumut atuuttumik unioqqutitsisimappat nipangiussisussaatitaanerup taassuma imarisaa oqartussaasup sukumiinerusumik nassuiassavaa.

Oqartussaasup suliami pissusiviusunik *inatsiseqartitsinikkut naliliinera* pillugu nassuiaataa manna nassataraa, tassalu pissusiviusut inatsisilerinermilu pissutsit ataqatigiississagai taamaliornermigullu suliamik naliliigallarnini pillugu nassuiaateqarluni.

Pisumi pineqartuni qisuariaat suna oqartussaasup atussamaarnerlugu atorfeqartitaasumut tamatumunnga atatillugu erseqqissassavaa.

Piomasqaammut tassunga tunuliaqutaasoq tassaavoq ingerlatsineq pillugu inatsiseqartitsinermi pisunut naapertuuttumik iliuseqartarnissamik tunngavik eqqortinneqarsimanersoq naliliinissaminut atorfeqartitaasup periarfissaqartinneqartussaanera; tassa imaappoq pisup atorfeqartitaasumit piliarineqarsimasup qisuariaatillu oqartussaasup atorniagaata akornanni ataqatigiinneqarnersoq.

Oqartussaasup atorfeqartitaasoq taassuma nipangiussisussaatitaanermik unioqqutitsisimanagera pissutigalugu ass. mianersoqqussummik tunissamaaruniuk suliami pissusiviusut inatsisilerinermi pissutsinut ataneqarlutik (matumani nipangiussisussaatitaaneq atorfeqartitaasumut atuuttup allaaserineqarnera ilanngullugu eqqarsaatigalugu) oqartussaasup naliliinera (naliliigallarnera) malillugu atorfeqartitaasup mianersoqqussummik sooq tunineqarneranik nassataqassasoq tassunga erseqqissassavaa.

Naggasiut

Suliami illua'tungiusup isumaanik tusarniaasarneq pillugu malittarisassat suliani sulisunut tunngasuni aalajangersimasuni atuuttut misissornissaat allaaserisap matuma siunertarisimavaa, tassami allaaserisap qiterisaaniimmata suliami illua'tungiusup isumaanik tusarniaanissamut annertusisamik pisussaaffik pillugu malittarisassat. Suliami illua'tungiusup isumaanik tusarniaanissamut annertusisamik pisussaaffik pillugu malittarisassat qulaani oqaatigineqartunit ersertutut Folketingip Ombudsmandiata eqqartuussiviillu periaasiatigut ineriartortinneqarsimapput. Taamaalillutik suliami illua'tungiusup isumaanik tusarniaanissamut annertusisamik pisussaaffik pillugu malittarisassat ineriartornissaat ilimagisariaqarpoq, allaaserisarluni manna taamaalilluni tassaaginnarpoq malittarisassanik ullumikkut atuuttunik takutitsiniarneq.

4. Apeqqutit ingerlatsineq pillugu inatsiseqartitsinermut tunngasut pillugit ataatsimoortumik oqaaseqaatit

Ataatsimoortumik ajornartorsiuteqarfiusut sulianik arlalinnik suliarinninninnut atavillugu isummerfigisama arlallit immikkoortumi matumani erseqqissarneqarnissaat toqqarpara, suliat immikkoortumi 5-imi ilanngunnissaat pissutissaqarsorinngisakka aamma ilanngullugit.

4.1 Aalajangiisartut Siunnersuisoqatigiillu naammagittaalliuutiginiissaannut periarfissaq (j.nr. 2010-804-0003)

Kalaallit Nunaanni Atuisartunut Pisisartunullu Siunnersuisoqatigiit arlaleriarluni tamatuminnga saaffigisaraluarlugit naammagittaalliornissamut periarfissamik ilitsersorsimannigmanni A-p uannut ilaatigut naammagittaalliuutigaa.

Oqaaseqaatinni ukiumoortumik nalunaarutinnut tamakkerlugu ilanngunnissaanut pissutissaqarnanga isigisanni ilaatigut oqaatigaara naammagittaalliornissamut periarfissaq nalinginnaasoq inatsisikkut aalajangersagaanngitsoq aalajangiisartunut siunnersuisoqatigiinnullu atuutinnitsoq. Aalajangiisartut Siunnersuisoqatigiillu aalajangiinerisa naammagittaalliuutigineqarnissaannut periarfissaqassappat inatsisikkut tunngavissaqarnissaq piumasqaataavoq, tak. Jens Gardep allallu atuakkiaanni “Forvaltningsret, Almindelige emner”-mi tallimasaanik naqitertinneqartumi qupperneq 304.

Tuniniaasarneq pillugu inatsit Kalaallit Nunaanni Atuisartunut Pisisartunullu Siunnersuisoqatigiit aalajangiinerisa oqartussaasumut qulliunerusumut naammagittaalliuutiginiissaannut inatsisikkut tunngavissamik imaqqanngilaq. Taamaalilluni Kalaallit Nunaanni Atuisartunut Pisisartunullu Siunnersuisoqatigiit misissuinerannik aqutsinermi oqartussaasumut allamut naammagittaalliuutiginninnissamut periarfissaqanngilaq. Tamanna pissutiginnarluguluunniit Kalaallit Nunaanni Atuisartunut Pisisartunullu Siunnersuisoqatigiit naammagittaalliornissamut periarfissamik A-mut ilitsersuisimanniginnerat isornartorsiussallugu tunngavissaqarnanga isumaqarpunga, tak. suliasat suliarineqartarnerat pillugu inatsimmi § 25, imm. 1.

Oqaatigaarali uanga paasinninnera unaasoq pisortani oqartussaasup saaffiginnissutinnut akissuteqartarnissaa ingerlatsinermi ileqqorissaarnerup nassatarigaa, matumani innuttaasup naammagittaalliuutiginiagaata aqutsinermi oqartussaasumut allamut naammagittaalliuutigineqarnissaanut periarfissaqannginneranik ilisimatitsissuteqartarneq ilanngullugu eqqarsaatigalugu.

Tamatuma A-mut malugeqquneqarsimannginnera Kalaallit Nunaanni Atuisartunut Pisisartunullu Siunnersuisoqatigiit ajuusaarutigaa, oqaatigalugulu innuttaasut naammagittaalliornissamut periarfissamik ilitsersorneqarumallutik saaffiginnikkaangata Kalaallit Nunaanni Atuisartunut Pisisartunullu Siunnersuisoqatigiit siunissami tamanna paasissutissiissutigisalnaraat.

Kalaallit Nunaanni Atuisartunut Pisisartunullu Siunnersuisoqatigiit oqaatigisaat tusaatissatut tiguara, isumaqarlungalugu naammagittaalliornissamut periarfissamik ilitsersuisimannginneq pillugu apeqqut eqqarsaatigalugu annertunerusumik iliuuseqaqinnissamut pissutissaqarnanga.

4.2 Ilinniartitaanermut, Ilageeqarnermut, Kultureqarnermut Naligiissitaanermullu Naalakkersuisoqarfiup Ilisimatusarfimmu nakkutilliisutut inissisimanagera (j.nr. 2013-302-0003)

Aningaasaqarnermik Sulisoqarnermillu Aqutsisoqarfiup allagaatinik paasitinneqarumaneq pillugu nalunaarummut atatillugu suliami B-p soraarsinneqarneranut tunngasumi illua'tungiusup isumaanik tusarniaanermut akissuteqarnissamut piffissaliussamik sivitsuiumanginnera eqqartuussissuserisup A-p B sinnerlugu uannut naammagittaalliutigaa. B Ilisimatusarfimmi atorfeqartitaasimavoq.

Suliaq Ilinniartitaanermut, Ilageeqarnermut, Kultureqarnermut Naligiissitaanermullu Naalakkersuisoqarfiup ingerlateqqillugu nassiuppara.

Tamatumunnga tunngatillugu eqqartuussissuserisoq A ilaatigut imatut allaffigara:

“Ilisimatusarfik taanna pillugu Inatsisartut inatsisaatigut nr. 19-ikkut, 19. november 2007-imeersukkut (Ilisimatusarfik pillugu inatsisikkut) aalajangersaavigineqarsimavoq. Ilisimatusarfik pillugu inatsimmi § 18, imm. 2-kkut aalajangersarneqarpoq institutsimi aqutsisup institutsimi atorfeqartut atorfinitisillugillu soraarsittassagai, immikkoortortaqaqfinni pisortat kisiisa pinnagit.

Ilisimatusarfik Ilinniartitaanermut, Ilageeqarnermut, Kultureqarnermut Naligiissitaanermullu Naalakkersuisoqarfiup susassaqaafiata ataaniippoq.

Taamaalilluni Ilisimatusarfik Naalakkersuisoqarfiup nakkutilliisussaataaffiata iluaniippoq, tassa imaappoq Ilisimatusarfiup inatsiseqartitsineq atuuttoq eqqortinneraa Naalakkersuisoqarfiup nakkutigisarigaa – aamma suliani inunnut ataasiakkaanut tunngasuni. Hans Gammeltoft-Hansenip allallu atuakkianni “Forvaltningsret”-imi 2002-meersumi quppernerna 104-mi tulliiniilu Karsten Loiborgip allaaserisaa (immikkoortoq B) matumani innersuussutigaa.

Inatsisartut Ombudsmandiat pillugu Inatsisartut inatsisaanni nr. 8-mi, 3. december 2009-meersumi § 13-ikkut aalajangersarneqarpoq pissutsit ingerlatsinermi oqartussaasumut al-lamut naammagittaalliuutigineqarsinnaasut pillugit naammagittaalliuutit Ombudsmandi-mut suliassanngortinneqarsinnaanngitsut, allaffissornikkut aqutsinermi oqartussaasoq qullerpaaq taanna naammagittaalliuutigineqartoq pillugu aalajangereersimangippat.

Aalajangersagaq taanna tunngaviusumik isummamut matumunnga takussutissaavoq, tassalu ingerlatsiviup innuttaasullu aaqqiagiinnngissutaat Ombudsmandip suliambut aku-luitsinneqannginnerani illua' tungeriinnit aaqqinniaqqaarneqartariaqartut.

Ilisimatusarfik apeqqummi allagaatinik paasitinneqarsinnaatitaanermut tunngasumi illit eqqarsaatigalutit Ilinniartitaanermut, Ilageeqarnermut, Kultureqarnermut Naligiissitaanermullu Naalakkersuisoqarfimmut naammagittaalliuutigineqarsinnaanngitsumik aalaja-ngiisimannngikkaluartoq, aamma tak. Ilisimatusarfik pillugu inatsimmi § 30, imm. 4, Naa-lakkersuisoqarfiup isumaliutersuutit Ombudsmandi pillugu inatsimmi § 13-imut tunnga-viusut naapertorlugit illit naammagittaalliuutit Ilisimatusarfimmik nakkutilliiisutut sulia-riumanerlugu siullertut isummernissamut periarfissinneqarnissaa eqqornerpaasutut isigaa-ra.

Taamaattumik allakkatit 29. maj 2013-imeersut ilanngussartallit (allakkat ukua assiline-rannik ilaqartillugit) Ilinniartitaanermut, Ilageeqarnermut, Kultureqarnermut Naligiissi-taanermullu Naalakkersuisoqarfimmut tamanna tunngavigalugu ingerlateqqillugit nas-siuppakka, naammagittaalliuutit Naalakkersuisoqarfiup Ilisimatusarfimmik nakkutillii-nermi oqartussaasutut suliarissagaa illit qinnutigisattut.

Qinnuigaakkat uannut naammagittaalliorumanerlutit isumminnginninni Ilinniartitaaner-mut, Ilageeqarnermut, Kultureqarnermut Naligiissitaanermullu Naalakkersuisoqarfiup suliama isummernissaa utaqqimaaqqullugu.

Naammagittaalliuutinnik Ombudsmandip misissuiffiginninneranik massakkut aallartit-siniarnanga aalajangenera Ombudsmandi pillugu inatsimmi § 14, imm. 1-imik tunnga-veqarpoq, tassuunani aalajangersarneqarmat naammagittaalliuut misissuineramik aallartit-sinermit pissutigissallugu naammannersoq Ombudsmandip nammineq aalajangissagaa.

Saaffiginnissutinnut atatillugu annertunerusumik iliuuseqaqqissanngilanga.”

4.3 Oqartussaasup suliani sulisunut tunngasuni pisinnaatitaanera. Pissutsit isumaqati-giissutitut tunngasut. Tapiliineq (j.nr. 2013-311-0025)

A Ilaqutariinnermut, Inatsiseqarnermullu Naalakkersuisoqarfimmi atorfeqartitaa-voq. Naalakkersuisut kattuffiullu A-p ilaasortaaffigisaata akornanni isumaqatigiissut tunngavigalugu A september 2011-imi akissarsianut immikkut tapimik qinnuteqar-poq. Naalakkersuisoqarfimmi pisortaasup sinniisullu A-p kattuffianeersup akornan-

ni isumaqatigiissuteqartoqarneratigut 8. marts 2012-imeersutigut A september 2011 aallarnerfigalugu kingumoortumik tapilerneqarpoq.

A-lli akissarsiaanik tapiliinerup aallartiffissaa Aningaasaqarnermik Sulisoqarnermillu Aqutsisoqarfiup allanngortippaa, Aqutsisoqarfik isumaqatigiissut (overenskomst) innersuussutigalugu isumaqarmat tapiliineq illua'tungeriit tapiliinissaq pillugu isumaqatiginninniarnersa aallartinnerannit siusinnerpaamik pissasoq. Aningaasaqarnermik Sulisoqarnermillu Aqutsisoqarfik isumaqarpoq Naalakkersuisoqarfiup pineqartumut tunngatillugu uppersannikkkaa kattuffimmik A-p ilaasortaaffigisaanik isumaqatiginninniarnert september 2011-mili aallartissimanerat. Aningaasaqarnermik Sulisoqarnermillu Aqutsisoqarfik uppersaatit taamaattut amigaataanerit tunngavigalugu isumaqarpoq qaammammi Aqutsisoqarfiup isumaqatigiissummik illua'tungeriit atsiorsimasaannik tigusaqarneranit tapiliisoqassasoq. Ilaqutariinnermut Inatsiseqarnermillu Naalakkersuisoqarfiup kattuffiullu A-p ilaasortaaffigisaata akornanni isumaqatigiissut oqaatigineqareesutut 8. marts 2012-imi naammassineqarpoq aatsaallu kattuffimmit 12. juni 2012-imi atsiorneqarluni Naalakkersuisoqarfimmillu 3. august 2012-imi atsiorneqarluni. Taamaattumik Aningaasaqarnermik Sulisoqarnermillu Aqutsisoqarfik isumaqarpoq tapiliineq aatsaat august 2012-imit atortuulissasoq. Aqutsisoqarfiulli kingusinnerusukkat tapiliinerup marts 2012-imi atortuulersinnaanera akuersarpaa Ilaqutariinnermut Inatsiseqartitsinermillu Naalakkersuisoqarfiup kattuffiullu A-p ilaasortaaffigisaata akornanni isumaqatigiissutip ullulerneqarnera malillugu.

Tapiliinerup september 2011 aallarnerfigalugu kingumoortumik pinissaanik A-p pi-sortaata neriorsuisimanagera akerlilerlugu akissarsianut tapiliisoqarnissaata aallartiffis-saanik Aningaasaqarnermik Sulisoqarnermillu Aqutsisoqarfiup allanngortitsinera A-p uannut naammagittaalliutigaa.

A nalunaarfigaara suliaq akuliuffiginiarnagu. A ilaatigut imatut allaffigaara:

“Ilaqutariinnermut Inatsiseqarnermillu Naalakkersuisoqarfimmi atorfeqartitaavutit. Taamaalluni Naalakkersuisoqarfik taanna tassaavoq illit eqqarsaatigalutit sulisitsisutut pinsinnaatitaanermik tiggumiaqartoq, tamatumani aamma tak. suliami 2012-imi ukiumoortumik nalunaarutinni issuarneqartumi immikkoortoq 5.7 kiisalu nalunaarummi tassani allaaserisaaq “Oqartussaasoq sorleq qitiusumik allaffeqarfissuarmi sulisitsisutut pinsinnaatitaa-va?”. Taamaattumik Ilaqutariinnermut Inatsiseqarnermillu Naalakkersuisoqarfik aamma tassaavoq Naalakkersuisoqarfimmi sulisut, matumani illit ilanngullutit eqqarsaatigalugit, akissarsiaannut tapit pillugit qilersuisuusumik isumaqatigiissuteqarnissamut pinsinnaatitaa-soq.

Uangali paasinninnera unaavoq suliami matumani ajornartorsiutip tunngavia akissarsiat pillugit isumaqatigiissuteqartarnermut tunngassuteqartuusoq. Taamaalilluni piffissaq suna aallarnerfigalugu tapilerneqarnissannik apeqqut isumaqatigiissummi § 6-ip, matumani aalajangersakkamut tassunga ilassut ilanngullugu eqqarsaatigalugu, qanoq paasineqarnissaanik nassuiaanermik tunngaveqarpoq. Sulisitsisumi oqartussaasup sorliup qanoq paasinninnermik nassuiaasutut illua'tungeriinnit akuerineqarnissaa isumaqatigiissutip qanoq paasineqarnissaanik nassuiaanermik aammattaaq tunngaveqarpoq.

Apeqqutit isumaqatigiissutitigut aalajangersaavigineqartut akuliuffiginissaat ataatsimut tunuarsiimaarfigaara. Tamatumunnga pissutaavoq isumaqatigiissutip taassuma isumaqatigiissutip qanoq paasineqarnissaata isumaqatigiinngissutigineqarnerani suliat saqitsaassutigineqartut pillugit isumaqatigiissitsiniartarfikkut (fagligt voldgift) aaqinniarneqartarnissaat pillugu malittarisassanik imaqartup inuit ataasiakkaat pillugit inatsiseqartitsineq tunngavigalugu illua'tungeriit naligiittut, tassalu illua'tungaani sulisitsisup illua'tungaani-lu akissarsiaqartut kattuffiata, akornanni isumaqatigiissutaanera. Taamaalilluni isumaqatigiissut taamaattoq pisortat pillugit inatsiseqartitsinermi malittarisassat uanga Ombudsmanditut sulininni qitiusut tunngaviginagit isumaqatigiissutigineqartarpoq.

Saaffiginnissutinnik misissuininni tapiliineq ingerlatsineq pillugu inatsiseqartitsineq tunngavigalugu aalajangiinerunersoq - tassa suliaasat suliarineqartarnerat pillugu inatsit tunngavigalugu aalajangiinerunersoq - isumaliutersuutigaara, taamaappammi imaassammat akissarsianut tapiliisoqarnissaanik aalajangiineq nalunaarutigineqareersoq allanngortinneqarsinnaasoq, ingerlatsinermi aalajangiinermik tunuartitsisarneq imaluunniit atorunnaarsitsisarneq pillugu tunngaviit ingerlatsineq pillugu inatsiseqartitsinermiittut unioqqutinagit. Suliap ilinnut tunngasup uanga sulininni qitiusumik suliassaqrifiup ataaniilerneru taamatut paasinninnerup nassatarissagaluarpa.

Højesteretsilli eqqartuussutikkut 14. april 2005-imeersukkut ("Ugeskrift for Retsvæsen, årgang 2005"-imi qupp. 2111-mi naqinneqartukkut) aalajangerpaa akissarsianut isumaqatigiissutikkut aalajangersagaasunut tapiliineq isumaqatigiissuteqartarneq pillugu inatsiseqartitsinermut tunngasuusoq. Taamaalilluni akissarsianut taamatut tapiliinerup ingerlatsineq pillugu inatsiseqartitsineq tunngavigalugu aalajangiinerusinnaanera Højesteretsip tunuarterfigisimavaa."

5. Suliat nalinginnaasumik soqutiginaatillit inatsiseqartitsiffiusunut agguataakkat

Nipangiussisussaataaneq paasissutissanillu suliarinninneq

5.1 Oqartussaasup atorfinitsitsinermut atatillugu pisinnaatitaanera

A-p Aalisarnermik Piniarnermillu Ilinniarfimmi pisortatut atorfirmut qinnuteqaammi itigartinneqarnera Ombudsmandimut naammagittaalliuutigaa.

Ombudsmandi isumaqarpoq A-p Aalisarnermik Piniarnermillu Ilinniarfimmi pisortatut atorfinitsinneqannginnissaanik aalajangiinermik taamani Ilinniartitaanermut Ilisimatusarnermullu Naalakkersuisoqarfiusup Aningaasaqarnermut Naalakkersuisoqarfimmut (Aningaasaqarnermik Sulisoqarnermillu Aqut-sisoqarfimmut) isumagisassanngortitsisimanera ajuusaarnartuusoq.

Ombudsmandip Ilinniartitaanermut, Ilageeqarnermut, Kultureqarnermut Naligiissitaanermullu Naalakkersuisoqarfimmut tamanna tunngavigalugu inasuteqaatigaa suliaq suliareqqissagaa aalajangiiffigissagaa.

Naalakkersuisoqarfiup tamatuma kingornatigut Ombudsmandi nalunaarfigaa suliaq Naalakkersuisoqarfiup suliareqqileraa (j.nr. 2011-303-0002, oqaaseqaat 16. oktober 2013-imeersoq).

A-p Aalisarnermik Piniarnermillu Ilinniarfimmi Uummannamiittumi pisortatut atorfirmut qinnuteqaanni Ilinniartitaanermut Ilisimatusarnermullu Naalakkersuisoqarfimmut 25. oktober 2011-mi nassiussimavaa.

Suliami allagaatinit (Ilinniartitaanermut Ilisimatusarnermullu Naalakkersuisoqarfimmit tigusannit) erserpoq A Naalakkersuisoqarfimmi sulisut ilaannit 16. november 2011-mi sianerfigineqarsimasoq. Oqaloqatigiinneq taanna pillugu allakkiamik peqanngilaq. A-lli Ilinniartitaanermut Ilisimatusarnermullu Naalakkersuisoqarfimmut allagaanit 25. november 2011-meersunit erserpoq A isumaqartoq pisortatut atorfik oqaloqatigiinnermi tassani imminut neqeroorutigineqartoq. Naalakkersuisoqarfiulli tamanna pillugu nassuiaatitut oqaatigaa A – 16. november 2011-mi oqaloqatigiinnermi tassani – taamaallaat ilisimatinnearqartoq atorfirmut inassuteqaatigineqarniarqoq.

Suliami allagaatinit taamatuttaaq erserpoq A-p Naalakkersuisoqarfimmi sulisumit oqarasuaatikkut 25. november 2011-mi oqaloqatigineqarnerani tassunga malugeq-

qullugu oqaatigineqarsimasoq qinnuteqaataa naliliiffigeqqinneqarniarloq. A pillugu paasissutissanik taassuma siusinnerusuklut suliffigisimasaanit soraarsitaaffigisimasaanillu, ...-mit, paasissutissanik pissarsiniarnissamut akuersissut Ilinniartitaanermut Ilisimatusarnermullu Naalakkersuisoqarfiup A-mit tamatumunnga peqatigitillugu pissarsiaraa. Suliami allagaatini oqaloqatigiinneq taanna pillugu allakkiamik nassaas-saqannqilaq.

Naalakkersuisoqarfiup A e-mailikkut 28. november 2011-meersuklut nalunaarfigaa pisortatut atorfirmut inassuteqaatigineqarniannqitsoq. Makku e-mailimit tassan-ga erserput:

“Ilinniartitaanermut Ilisimatusarnermullu Naalakkersuisoqarfimmiit nalunaarutigissavar-put telefonikkut oqaloqatigininni ... qullersaqarfianut soraarsitaasimanermik paasiniaa-neq tunngavigalugu paasissutissanik pinitsinni Naalakkersuisoqarfimmiit aalajangiusi-magatisigu Aalisarnermik Piniarnermillu Ilinniarfimmi forstanderitut atorfinitsissinnaa-nak.

Taamaattumik ulluni qaninnerni allagarsiumaarputit illit forstanderitut toqqarne-qannqinnavit.”

Ilinniartitaanermut Ilisimatusarnermullu Naalakkersuisoqarfiup e-mailini 28. no- vember 2011-meersoq A-mut allakkatigut 29. november 2011-meersutigut itisiler- paa. Makku allakkanit taakkunannga erserput:

“16. november nalunaarfigineqarputit Aalisarnermik Piniarnermillu Ilinniarfimmi Uum- mannamiittumi forstanderitut atorfirmut qinnuteqarsimanerit tunngavigalugu toqqagas- satut innersuunneqarumaartutit.

Telefonikkut oqaloqatigiinnitsinni atorfinitsinneqannqilatit kisiannili innersuunneqarnis- sat oqaatigineqarpoq. Atorfinitsitsineq aatsaat innersuereernikkut aammalu allakkatigut atorfininnissaq nalunaarutigineqareeraangat atorfinittoqartarpoq. Taamaattumik telefo- nikkut atorfinittutut nalunaarfigineqarnallu nalunaarfigineqarsinnaannqilatit.

Suli atorfinitsitsisussanit atorfininnissamut nalunaartoqannqittoq (innersuinissamik oqaa- tiginnittoqareeraluartoq) illit sianerfigineqarputit soraarsitaasimanerarlutit oqariartuute- qarsimaneq pillugu Naalakkersuisoqarfimmiit (pisussaasugut) misissortariaqarlugu.

Toqqarlutit aperineqarputit taamatut misissuinissaq illit akuerisinnaanerit. Tamannalu akuerivat.

Misissuinermi paasineqarpoq soraarsitaasimanermik oqariartuut ilumoortoq.

Tunngaviusimasut tikinngikkaluarlugit soraarsitaasimaneq pisimavoq. Tamannalu qinnuteqarninni oqaatigisimannilat. Naalakkersuisoqarfimmiit tamanna ajornartorsiutaasut tikkuarusupparput.

Soraarsitaasimaninnut Ombudsmandimut maalaaruteqarsimanerit [...-mit soraarsitaaneq pillugu naammagittaalliuut, 2010-imi ukiumoortumik nalunaarutinni suliarineqartoq, (j.nr. 2009-323-0019), uanga ilanngussara] akissutaalu ilanngullugu nassiuppat taamatut forstanderitut atorfinittussatut innersuunneqarnissaraluit taamaatiinnarneqartoq ilinnut nalunaarutigineqarmat.

Naalakkersuisoqarfimmiit (Ombudsmandip maalaarutigisimasannut akissuteqaatai atua-reerlugit) nalunaarutigineqassaaq Naalakkersuisoqarfimmiit ilinnik forstanderissatut innersuinnginnissamik aalajangiineq allannguuteqassanngimmat.

Ombudsmandip akissuteqaataani annertunerusumik oqallisaapput soraarsitsilernerimi malittarisassaasimasut malinneqarsimanninneri ”procedurefejl” aammalu soraarsitsinerimi soraarsitaanermut tunngaviusimasut iluamik erseqqinnerusumillu allassimanninneri.”

A-p pisortatut atorfirmut qinnuteqaammi itigartinneqarnera uannut 29. november 2011-mi naammagittaalliuutigaa.

Ilinniartitaanermut Ilisimatusarnermullu Naalakkersuisoqarfik allakkatigut 7. december 2011-meersutigut qinnuigaara A-p naammagittaalliuutaa pillugu oqaaseqaa-teqaqqullugu, suliami allagaatit uannut nassiteqqullugit makkulu isummerfigeq-qullugit:

“Naalakkersuisoqarfiup A-mut allagaanit 29. november 2011-meersunit ilaatigut makku erseput:

”Suli atorfinitsitsisussanit atorfininnissamut nalunaartoqanngittoq (innersuinissamik oqaatiginnittoqareeraluartoq) illit sianerfigineqarputit soraarsitaasimanerarlutit oqariartuuteqarsimaneq pillugu Naalakkersuisoqarfimmiit (pisussaasugut) misissortariaqarlugu.”

Naalakkersuisoqarfik qinnuigaara A siusinnerusukkut suliffimminit soraarsinneqarsimasoq Naalakkersuisoqarfiup qanoq iliorluni paasisimaneraa paasisutissiissutigeqqullugu.”

Ilinniartitaanermut Ilisimatusarnermullu Naalakkersuisoqarfiup akissutaa imaattoq allakkatigut 20. januar 2012-imeersutigut tiguara:

“[...] Naalakkersuisoqarfik ilisimatinneqarpoq A siusinnerusukkut atorfeqartitaanerminit soraarsitaasimasoq aamma soraarsitsinermut taaneqartumut tunngaviusimasoq kinguaas-

siuutit tungaasigut uumisaarineq aamma ...-mi pisortatut sulianik naammassinnissinnaa-nermut amigaateqarneq.

[...]

A-p naammagittaalliutaanut tunngatillugu Naalakkersuisoqarfiup oqaaseqaataanut tunngatillugu ilisimatitsissutigineqarsinnaavoq nalilersuinermit ataatsimiititap qinnuteqaatinik qulingiluanik misissuereernerata kinguneranik aalajangiunneqarmat A Aalisarnermik Piniarnermillu Ilinniarfimmip pisortatut atorfirmmut inassutigineqassasoq, soorluttaaq tamatuma kingornatigut 17.11. 2011-imi Naalakkersuisoqarfiup oqarasuaatikkut A ilisimatikkaa pisortatut atorfirmmut atorfinitsitassatut Aningaasaqarnermik Sulisoqarnermillu Aqutsisoqarfimmut inassutigissamaarlugu. Peqatigitillugu Naalakkersuisoqarfiup A pilluaqquaa, nalilersuinermit ataatsimiititap A atorfirmmut atorfinitsitassatut inassutigisamaarmagu.

24.11.2011 aterminik taaserusunngitsumit illoqarfimmit B-mit Naalakkersuisoqarfik sianerfigitippoq nalunaarfigineqarluni A siusinnerusukku ...-mi atorfirmmit soraarsitaasimasoq. Taamaattumik qulaani taaneqartut Naalakkersuisoqarfiup A attavigaa aamma ...-mut attaviginninnissaminut akuerineqarnissamik tuneqqulluni, A-p pisortatut atorfirmmut atorfinitsitaanissaanut inassuteqaatip tamakkiisumik erseqqissaatiginissaanut tunngavissamik pissarsinissaq siunertarlugu. A-p Naalakkersuisoqarfik ...-mit oqaaseqaammik pissarsiniarissaanut akueraa. Qulaani taaneqartut tamatumunnga ilassutit Naalakkersuisoqarfiup ... attavigai, taakkunanga soraarsitsinermit aamma tamatumunnga tunngaviusoq ilisimatitsissutigineqarput. Tamatuma kinguneranik Naalakkersuisoqarfik oqarasuaatikkut A-mut saaffiginnippoq paasissutissanillu saqqummiussiffigalugu. Aammattaq pilersaarutaasut inassuteqarnissamut tunngatillugu paasissutissiussutigineqartut pingaaruteqassusiat pillugu A ilisimatinneqarpoq, tassami saqqummiunneqartut tunngavigalugit Naalakkersuisoqarfiup atorfinitsitaanissaq pillugu inassuteqaatip Aningaasaqarnermik Sulisoqarnermillu Aqutsisoqarfimmut nassiunneqarnissaa pilersaarutaajunnaar-toq. Peqatigitillugu A-p ilisimatitsissutigaa soraarsitsineq Ombudsmandimit suliarineqar-toq, soorluttaaq A-p nalunaarutigigaa Ombudsmandip suliamik suliarinninneranut tunngatillugu uppernarsaatnik Naalakkersuisoqarfimmut nassiussiniarluni.

Oqarasuaat atorlugu saaffiginninnerup kinguneranik uppernarsaatit pineqartut 28.11. 2011-imi Naalakkersuisoqarfiup tiguai. Taakkuninnga misissuinerup naliliinerullu kingu-neraat inassuteqarnissamut tunngaviusumik nalileeqqinnissaq pillugu Naalakkersuisoqar-fiup isumaanik allannguinnissamut pissutissaqanngitsoq. Nalilersuinermit ataatsimiititaq inassuteqaatip pillugit aalajangiussisarnissamik siunertaqartoq pilersinneqaqqammersoq matuma kingorna aalajangerpoq A Aalisarnermik Piniarnermillu Ilinniarfimmip pisortatut atorfinitsitaanissamut inassutigineqassanngitsoq.

Tamanna tunngavigalugu Naalakkersuisoqarfiup 29. november 2011-imi allakkiaq pine-qartoq nassiuppa, tassani nalunaarutigineqarluni A-p atorfirmmut inassutigineqanngin-

nissaa Naalakkersuisoqarfimmit aalajangiusimaneqartoq. Aammattaaq taaneqarpoq qin-nuteqaatip ingerlanneqarneranut atatillugu A-p siusinnerusukkut soraarsitaasimaneq pil-lugu apeqqummut tunngasumik taasaqarsimannginnera isornartoqartinneqartoq, tassami paasissutissat taamaattut A-p atorfirmut inassutigineqarnissaanut tunngavigisassamik na-liliinermi ilanngunneqartussaammata. Peqatigitillugu tikkuarneqarpoq Ombudsmandip suliamik suliarinninneranut tunngatillugu soraarsitsineq pillugu paasissutissanik Naalak-kersuisoqarfimmit saqqummiussiffigineqareernermi kingornatigit A-p suliap ilaannaanik nassiussinera isornartoqartinneqartoq. [...]

Peqatigitillugu Naalakkersuisoqarfik isumaqarpoq pingaaruteqartoq uteqqissallugu atorfi-nitsitsinissaq pillugu nalilersuineramik ataatsimiititamik atuinermi periaaseq aamma ator-finitsitsinissarpiaq sioqqullugu inassuteqaammik nassiussinermi siunertarineqarmat ator-finitsitsinermut tunngavissap sapinngisamik erseqqarilluinnarnissaa qularnaassallugu, ma-tumani aamma qularnaassallugu atorfinitsitaasinnaanissami pissutsit akерliusut pinngit-soortinnissaat, taamalu atorfirmut qinnuteqartunut inassutiginninnermi tunngavissat ilanngunneqarnissaat.”

A allakkatigit 19. juni 2012-imeersutigit qinnuigaara Naalakkersuisoqarfiup akis-sutaa 20. januar 2012-imeersaq pillugu oqaaseqaatiminik saqqummiusseqqullugu.

A-p akissutaa e-mailikkut 19. september 2012-imeersukkut tiguara. A Naalakkersui-soqarfiup imminik pinninnera pillugu pingarnerusutigit oqaaseqaatiminik saq-qummiussivoq, taakkulu maani issuarniarnagit aalajangerpunga.

Ilinniartitaanermut Ilisimatusarnermullu Naalakkersuisoqarfik allakkatigit 2. okto-ber 2012-imeersutigit qinnuigaara pissutsit uku marluk isummerfigeqqullugit:

“1. Naalakkersuisoqarfik qinnuigaara manna pillugu nassuiaateqaqqullugu, tassalu paasis-sutissat A-p soraarsinneqarneranut tunuliaqutaasut Naalakkersuisoqarfiup ...-mit pissar-siarisimasaasa A-p Aalisarnermik Piniarnermillu Ilinniarfimmi pisortatut atorfirmut qin-nuteqaataata itigartitsissutigineqarnissaanik Naalakkersuisoqarfiup aalajangiineranut ata-tillugu qanoq annertutigisumik sunniuteqartillugit isiginiarneqarsimanersut.

2. Taamatuttaaq Naalakkersuisoqarfik qinnuigaara manna uppersaqqullugu, tassalu Aalisarnermik Piniarnermillu Ilinniarfik inuussutissarsiutinik ilinniartitsinerit aamma inuussutissarsiutinik ilinniartitsinerup iluani pikkorissaanerit pillugit Inatsisartut inatsi-saanni nr. 10-mi, 19. maj 2010-meersumi § 3, imm. 2 tunngavigalugu tassaasoq “inuus-sutissarsiutinik ilinniarfik”, tak. Inatsisartut inatsisissaattut siunnersuut pillugu oqaaseqaa-tini qupp. 3-mi immikkoortoq siulleq. [...]”

Ilinniartitaanermut Ilisimatusarnermullu Naalakkersuisoqarfiup akissutaa allakkatigut 15. november 2012-imeersutigut tiguara. Allakkanit taakkunannga ilaatigut makku erserput:

“Aallarniutigalugu Pisortaqarfiup tungaaniit erseqqissaassutigissallugu pisariaqartinneqarpoq Pisortaqarfiup toqqaannartumik aalajangiivigisimangimmagu ilumut A-p Aalisarnermik Piniarnermillu Ilinniarfimmi pisortassatut qinnuteqaataa qanoq aalajangiiffigineqassanersoq. Pisortaqarfiup pisussaaffini naapertorlugit inassutigisinnaasimangilaa ilumut A pisortassatut innersuukkusunneqassanersoq. Tamatumani malinneqaannarput taamatut atorfinitsitsisarnerni maleruqqusat, tassami tamakku naapertorlugit Pisortaqarfik pisussaammatt innersuussutigissallugu pineqartup atorfimmatt innersuukkusunneqarner-soq imaluunniit naamik. Aningaasaqarnermik Sulisoqarnermillu Aqutsisoqarfiup Aningaasaqarnermut Pisortaqarfiup ataani inissisimasup ilumut innersuussutigineqartut qanoq isummerfigineqassanersut Aningaasaqarnermik Sulisoqarnermillu Aqutsisoqarfiup nammineerluni aalajangiiffigisinnaavai, taamatut atorfinitsitsisarnermi pisussaaffilerneqarnikuunertik naapertorlugu. Taamaattumik Pisortaqarfimmi innersuussutigisimasagut siunnersuutaannaapput, naak eqqortoq imaakkaluartoq aalajangiiniarnerni Pisortaqarfimmit innersuussutigineqartut nalinginnaasumik malinniarneqarniartatut.

Tassunga tunngatillugu erseqqissaassutigineqassaaq paasissutissat Pisortaqarfiup ...-mit pissarsiarisimasai taakku kisimik immikkut toqqammavigineqarsimangimmata ilumut A-p Aalisarnermik Piniarnermillu Ilinniarfimmi pisortassatut innersuussutiginianginneranun tunngatillugu naammannersut. ...-p erseqqissaassutigisimavaa ...-mi pisortatut ingerlatsinermini suliassaq naammaginnartumik kivissinnaasimangikkaa, taamatullu aamma atoqatigiinnikkut kannngutsaattuliortoqarsimasoq. Paasissutissat tamakku kisimik A-p atorfimmatt innersuunniarneqannginneranun patsisigineqarsimangillat, taamaattorli tamakkiisumik naliliinermi toqqammavigineqartunut ilanngunneqarsimallutik, tassami paasissutissat tamakku pissarsiarinerisigut nalilersuinitisinni suli tunngavissaqarnerulersimagatta ilumut qinnuteqaateqartoq Aalisarnermik Piniarnermillu Ilinniarfimmi pisortassatut kivitsisinnaasutut isigalugu innersuussutigineqarsinnaanersoq.

...-mut paasiniaasimanitsinnut toqqammaviuvoq atorfimmatt qinnuteqarfigineqarsimasumut aammalu pisortassatut inissiffigineqarsinnaasumut tunngassuteqartumut paasiniaasimanerit pissusissamisoortutut isigineqartarmata. Qinnuteqarfigineqartormi pisortatut anertuumik akisussaassuseqarfiusumut tunngassuteqartuuvoq, taamatullu isigineqartariaqarluni. Pisortassatut atorfik ulluinnarni pisortatut inissisimaffiususaa voq ilinniarfimmi pisortatut pisussaaffilinnik nassataqartoq. Taamaattumik aamma tamatumani piumasaaqaataavoq allaffissornikkut aqutsinikkullu qinnuteqartup piginnaassaqarluartuunissaa. Tassami ilinniarfip ineriartortinneqarnissaa pillugu aquttuunissamik aamma malitseqartussaavoq, tamatumali saniatigut Ilinniartitaanermut Ilisimatusarnermullu Pisortaqarfimmut toqqaannartumik pisussaaffeqartitsissalluni, tamatumani pingaaruteqartuuvoq pineqartup Pisortaqarfimmit tatigineqaannarani aamma tunniusimalluartuunissaa.

Pisortaqarfiup A-mik innersuussiumannginneranut annertunerusumik toqqammavigineqarsimasoq tassaavoq A-mit pisimasut paasisaqarfigineqarnerorusullugit apeqquteqarnerminut tunngatillugit A-p apeqqutit pillugit tunngavilersornermini qisuariaatigisimasai. Tassami tamatumani Pisortaqarfik isumaqarmat A-p soraarsitaasimanerminut toqqamma viusimasut annertunerusumik erseqqissaassuteqarfigerusussimanngikkai. Tamatumunnga tunngatillugu erseqqissaassutigineqassaaq pisimasut pillugit Pisortaqarfimmit aperineqarami tassa kisiat oqaatiginiarsimammagu suliassaq Ombudsmandeqarfimmit suliarineqareersimasoq, aammalu Ombudsmandeqarfiup ...-mut qisuariaateqarnermini innersuussutigisimagaluarماغu soraarsitsisimanerup nalilerneqaqqinnissaa taakkunannga innersuussutigineqarsimasoq. Tassunga tunngatillugu A-p Pisortaqarfimmut qinnuteqaateqarnermini taamaallaat ilanngussimavai Ombudsmandeqarfiup innersuussutigisimasasaasa ilaannai, taakkuinnaallu kisiisa toqqammavigineqarsimassagaluarpata Pisortaqarfik naammaginartumik paasisutissinneqarsimassanngikkaluarpoq, aalajangiiniarnermini ilumut A Aalisarnermik Piniarnermillu Ilinniarfimmi pisortassatut innersuussutigissallugu paasisuttissat naammassimassanersut. Tamatumanimi Pisortaqarfiup soorunalimi naatsorsuussutigisimassagaluarpa A-p siusinnerusukkut atorfigisimasani pillugit naammaginartumik ilisimatitsissutinik tunniussaqaarsimanissaa. Paasisuttissat ilaannakut tunniunneqarsimanagerat Pisortaqarfiup isaannit isigalugit tatigeqatigiissinnaanermik innarliisuupput, taamatullu pisoqarsimanera toqqammavigalugu Pisortaqarfiup nalilersimavaa A Aalisarnermik Piniarnermillu Ilinniarfimmi pisortassatut innersuunneqarsinnaangitsoq.

[...]

Taakkununnga tunngatillugu uppersararneqassaaq Aalisarnermut Piniarnermillu Ilinniarfik inuussutissarsiornikkut ilinniartitaasarneq aammalu piginnaanngorsaasarnerit toqqammavigalugit Inatsisartut inatsisaani § 3 imm. 2-mi allaqqasut toqqammavigalugit inuussutissarsiornikkut ilinniarfiummat. Tassunga tapiliullugu oqaatigineqassaaq Aalisarnermik Piniarnermillu Ilinniarfik inuussutissarsiutitigut ilinniartitaanerit piginnaanngorsaasarnerillu pillugit inatsisartut peqqussutaat nr. 2, 31. maj 1999-meersoq 2009-mi toqqammavigalugu pilersinneqarnikuusimammatt. [...]"

A allakkatigut 11. december 2012-imeersutigut qinnuigaara Ilinniartitaanermut Ilimatusarnermillu Naalakkersuisoqarfiup uannut allagai 15. november 2012-imeersut pillugit oqaaseqaatiminik saqqummiusseqqullugu.

A-p Naalakkersuisoqarfimmit allakkat pillugit oqaaseqaataanik tigusaqanngilanga.

Tamatuma kingornatigut imaattunik oqaaseqaateqarpunga:

“1. Misissuininnik killissalersuineq

Suliamik matuminnga suliarinninninni manna aallaqqaasiutitut isummerfiginiarpara, tassalu oqartussaasoq taamaaliornissaminut pisinnaatitaasoq A-p pisortatut atorfimmatt qinnuteqaataanik ilumut itigartitsisuusimanersoq (immikkoortoq 2). Tamam

tuma kingornatigut A-p Aalisarnermik Piniarnermillu Ilinniarfimmi pisortatut ator-
fimmu inassuteqaatigineqannginnissaanut Naalakkersuisoqarfiup tunngavilersuutaa
pillugu pingaarnerusutiguinnaq oqaaseqaatinik saqqummiussissaanga (immikkoortoq
3).

Suliamik matuminnga suliarinninninni Ilinniartitaanermut Ilisimatusarnermullu
Naalakkersuisoqarfiup A pillugu paasissutissanik pissarsiniarsimanagera sukumiinerusu-
mik misissorniarnagu aalajangerpunga.

Tamatumunnga pissutaavoq – Naalakkersuisoqarfiup paasissutissanik pissarsiniarne-
ra sioqqullugu – paasissutissat pissarsiariniarneqarnissaannik A-p akuersissuteqarsi-
maneranik Naalakkersuisoqarfiup allakkamini 20. januar 2012-imeersuni paasissu-
tissiinera. A tamanna pillugu oqaaseqaateqarsimannigilaq.

Taamatuttaaq A-p Naalakkersuisoqarfimmu ilumoorfiginnittussaataasinnaanera-
nik Ilinniartitaanermut Ilisimatusarnermullu Naalakkersuisoqarfiup oqaaseqaatai
pillugit oqaaseqaateqaqqinniarnanga aalajangerpunga.

Oqaatigaara taaguut “Aningaasaqarnermut Naalakkersuisoqarfik” Naalakkersui-
soqarfimmu namminermu kiisalu taassuma ataani Aningaasaqarnermik Sulisoqar-
nermillu Aqutsisoqarfimmu ataatsimut taaguutitut tulluittuni atoriga. Taamaalior-
ninni Aningaasaqarnermik Sulisoqarnermillu Aqutsisoqarfik Naalakkersuisoqarfiup
iluani immikkoortutut (“immikkoortortaqarfittut”) imaluunniit Aqutsisoqarfik Naa-
lakkersuisoqarfiup ataani ingerlatsinermi oqartussaasutut nammineertutut isigineqas-
sanersaq isummerfiginngilara, tamannami suliamu matumunnga attuumassuteqan-
ngimmat.

2. Pisinnaatitaanermik suliami matumani oqartussaasut akornanni killissalersuineq
Suliamik matuminnga suliarinninninnut atatillugu malugaara Naalakkersuisoqarfiit
marluk – Ilinniartitaanermu Ilisimatusarnermullu Naalakkersuisoqarfik (massakkut
Ilinniartitaanermu, Ilageeqarnermu, Kultureqarnermu Naligiissitaanermullu Naa-
lakkersuisoqarfik) aamma Aningaasaqarnermu Naalakkersuisoqarfik (massakkut
Aningaasaqarnermu Nunamullu Namminermu Tunngasunut Naalakkersuisoqar-
fik) – suliami matumani atorfinitsitsiniarnermik suliarinninnermi akuutinneqarsi-
masut. Tamatuma saniatigut Aalisarnermik Piniarnermillu Ilinniarfik suliap taassu-
ma ilagaa, tassami A ilinniarfimmi tassani atorfinitsinneqarnissaminik qinnuteqarsi-
mammat.

Pisinnaatitaanermik oqartussaasut taakkua akornanni killissalersuineq pillugu apeq-
qut isummerfigissallugu pissutissaqarpoq, tassami tamanna oqartussaasup taamaalior-

nissaminut pisinnaatitaasup ilaatigut A-p pisortatut atorfimmi atorfinitsinneqanngin-nissaanik aalajangiisimanerata atuussinnaassuseqarneranut aalajangiisuusumik pi-ngaaruteqarmat.

Ilinniartitaanermut, Ilageeqarnermut, Kultureqarnermut, Naligiissitaanermullu Naalakkersuisoqarfup suliati atorfinitsitsinermut tunngasuni pisinnaatitaanerata Aningaasaqarnermut Nunamullu Namminermut Tunngasunut Naalakkersuisoqarfik eqqarsaatigalugu qanoq killissalersorneqarsimanera tulliuuttuni (immikkoortumi A-mi) siullertut misissorniarpara; tassa pisinnaatitaanermik Naalakkersuisoqarfiit suli-sitsisunut tunngasut eqqarsaatigalugit “sanimut” killissalersugaanerat. Tamatuma kingornatigut (immikkoortumi B-mi) Aalisarnermik Piniarnermillu Ilinniarfup pisinnaatitaanerata suliassaqarfimmi tassani Ilinniartitaanermut, Ilageeqarnermut, Kultureqarnermut Naligiissitaanermullu Naalakkersuisoqarfik eqqarsaatigalugu ta-matuma pissuseqataalik qanoq killissalersorneqarsimanera misissorniarpara; tassa pisinnaatitaanerup “ammut-qummut” killissalersugaanera. Oqartussaasq sorleq su-liami aalajangiisimanersaq pillugu naggasiutitut (immikkoortumi C-mi) naliliiniar-punga.

Tamatumunnga atatillugu manna Naalakkersuisoqarfimmut malugeqqullugu oqaa-tigaara, tassalu ajornartorsiummik matumani pineqartup assinganik siusinnerusukkut sammisaqareersimasunga. Suliaq 2011-323-0031-mik j.normoqartoq 2012-imi u-kiumoortumik nalunaarutinni naqinneqartoq kiisalu inatsisilerinermi pisortap A-nders Jørgensenip nalunaarummi tassani allaaserisaa “Oqartussaasq sorleq qitiusu-mik allaffeqarfissuarmi sulisitsisutut pisinnaatitaava?” tamatumunnga atatillugu in-nersuussutigaaqka.

A. Kalaallit Nunaanni Namminersorlutik Oqartussat aqqissuussaanerat Kalaallit Nunaanni Namminersorlutik Oqartussat pillugit inatsimmi nr. 473-imi, 12. juni 2009-meersumi § 1-imi pingaarnersutigut aalajangersarneqarsimavoq. Aalajanger-sagaq taanna imaattunik oqaasertaqarpoq:

“Kalaallit Nunaanni Namminersorlutik Oqartussat suliassaqarfiit tigusatik pillugit inatsi-siliornissamik aamma naalakkersuinissamik pissaaneqarput. Eqqartuussiviit Namminersor-lutik Oqartussat pilersitaat Kalaallit Nunaanni suliassaqarfinnut tamanut eqqartuussinisa-mik pissaaneqarput. Tamanna naapertorlugu inatsisiliornermik pissaaneq Inatsisartu-niippoq, naalakkersuinissamik pissaaneq Naalakkersuisuniilluni aamma eqqartuussinissa-mik pissaaneq eqqartuussivinniilluni.”

Naalakkersuisut aqutsinermut erseqqinnerusumik tunngavigisaat Inatsisartut Naa-lakkersuisullu pillugit Inatsisartut inatsisaanni nr. 26-mi, 18. november 2010-meer-

sumi kapitali 4-mi (§§-ini 22-mit 24-mut) erseqqinnersumik aalajangersarneqarsi-mavoq. Inatsisartut inatsisaanni tassani § 22, imm. 1-ikkut aamma 2-kkut aalaja-ngersarneqarpoq Naalakkersuisut tassaasut Naalakkersuisut Siulittaasuat Naalakker-suisunullu ilaasortat arlallit.

Naalakkersuisut aqutsinerat pillugu aalajangiisuusumik aalajangersagaq tassaavoq Inatsisartut inatsisaanni § 23, imm. 1, taannalu imaattunik oqaasertaqarpoq:

“Naalakkersuisut Siulittaasuata Naalakkersuisunut ilaasortat akornanni Naalakkersuisut suliassaqaarfii agguataassavai.”

Aalajangersakkakkut tassuuna aalajangersarneqarpoq suliassaqaarfiit Naalakkersuisu-nut ilaasortat ataasiakkaat akornanni agguataarneqassasut. Taamaaliornikkut Naa-lakkersuisunut ilaasortat ataasiakkaat suliassaqaarfinnut erseqqilluinnartumik taane-qartunut (suliassaqaarfinnut) Naalakkersuisunut ilaasortanut aqutassanngortinneqar-simasunut aqutsinikkut akisussaaffeqarput.

Naalakkersuisunut ilaasortap ataatsip ingerlatsineq pillugu inatsiseqartitsinermi su-liassaqaarfia tassaavoq Naalakkersuisoqaarfik (imaluunniit Naalakkersuisoqaarfiit arlal-lit) oqartussaasunik arlaliusinnaasunik allersaqartut, tassa imaappoq Naalakkersui-soqaarfiup suliassaqaarfiata iluani oqartussaasut. Naalakkersuisunut ilaasortaq Naalak-kersuisoqaarfiup ingerlatsinerani pisortaavoq.

Taamaalilluni Naalakkersuisoqaarfik suliassaqaarfimmut Naalakkersuisoqaarfimmut aqutassanngortinneqarsimasumut akisussaasuvoq.

Naalakkersuisoqaarfiup suliassaqaarfittut tunniunneqartumut akisussaasuunerani pis-sutsit suliassaqaarfiup suliarineqarneranut pissusissamisoortumik ilaasut suliassaqaar-fimmut attuumassuteqartut pineqartunut ilaatinneqarput. Soorlu taamaalilluni Ilin-niartitaanermut, Ilageeqarnermut, Kultureqarnermut Naligiissitaanermullu Naalak-kersuisoqaarfiup ilinniartitaanermut, ilageeqarnermut, kultureqarnermut naligiissitaa-nermullu tunngasut ilaannut “tigussaasutigut” akisussaaffik, tassa imaappoq ilinniartitaaneq, ilageeqarneq, kultureqarneq naligiissitaanerlu pillugit malittarisassat kisiisa akisussaaffigiinnanngilai; Ilinniartitaanermut, Ilageeqarnermut, Kultureqarnermut Naligiissitaanermullu Naalakkersuisoqaarfiup sulisut Naalakkersuisoqaarfiup suliassaqaarfianik suliarinninnermik isumagisaqartussatut atorfinitsitaasimasut aallaavittut aamma akisussaaffigai – taamalu aamma sulisitsisutut taakkununnga pisinnaatitaa-neq tiggummillugu.

*Paasinninneq taanna suliani sulisunut tunngasuni aalajangersimasuni pisinnaatitaa-
nermik killissalersuineq pillugu kaajallaasitami normulernerqarsimanngitsumi 1. okto-
ber 2011-mi atortuulersumi § 2, imm. 1-ikkut kiisalu Inatsisartut Naalakkersuisullu
pillugit Inatsisartut inatsisaanni § 23, imm. 1 tunngavigalugu aalajangersarneqartuk-
kut massakkut aamma uppernarsarneqarpoq.*

*Aalisarnermik Piniarnermillu Ilinniarfik ingerlatsinermi oqartussaasuvoq nammi-
neertoq – tulliuttuni erseqqinnerusumik taaneqartut takukkit - akisussaaffittut sulias-
saqarfik eqqarsaatigalugu Ilinniartitaanermut, Ilageeqarnermut, Kultureqarnermut
Naligiissitaanermullu Naalakkersuisoqarfiup ataaniittoq.*

*Aalisarnermik Piniarnermillu Ilinniarfik Ilinniartitaanermut, Ilageeqarnermut, Kul-
tureqarnermut Naligiissitaanermullu Naalakkersuisoqarfiup akisussaaffittut sulias-
saqarfiata ataaniimmat aallaavik imaassaaq - taamaattorli tulliuttut ingerlaannaq
takukkit – Naalakkersuisoqarfiup sulisut Aalisarnermik Piniarnermillu Ilinniarfim-
mi atorfeqartitaasut sulisitsisutut akisussaaffigigai.*

*B. Inatsisartut Naalakkersuisullu pillugit Inatsisartut inatsisaanni § 23, imm. 1 su-
liassaqarfinnik “sanimut” agguataarinermut taamaallaat tunngasuvoq – tassalu su-
liassaqarfinnik Naalakkersuisoqarfiit akornanni agguataarinermut. Aalajangersakkap
taassuma Naalakkersuisoqarfiup suliassaqarfiata “ammut-qummut” qanoq aaqqis-
suussaanaera aalajangersaaviginngilaa.*

*Taamaalilluni Ilinniartitaanermut, Ilageeqarnermut, Kultureqarnermut Naligiissi-
taanermullu Naalakkersuisoqarfiup “ammut-qummut” aaqqissuussaanaerata sukumii-
nerusumik misissorneqarnerani tulliuttuni matuma sukumiinerusumik misissorneqar-
nera aalajangiisuussaaq, tassalu Aalisarnermik Piniarnermillu Ilinniarfimi sulisut,
matumani pisorta q ilanngullugu eqqarsaatigalugit kina – Naalakkersuisoqarfik Naa-
lakkersuisoqarfiulluunniit ataani oqartussaasoq (Aalisarnermik Piniarnermillu Ilin-
niarfik) – sulisitsisutut pisinnaatitaanersoq.*

*Naalakkersuisoqarfiit ataasiakkaat Naalakkersuisoqarfiup pisinnaatitaanerata “am-
mut-qummut” killissalersorneqarnera – tassalu Naalakkersuisoqarfiup oqartussaasullu
Naalakkersuisoqarfiup ataaniittut akornanni - qanoq ilusilersorneqassanersoq nam-
minneq aallaavittut aalajangersinnaavaat.*

*Tassa imaappoq Naalakkersuisoqarfiup sulisut oqartussaasumi Naalakkersuisoqarfiup
ataaniittumi sulisuusut eqqarsaatigalugit sulisitsisutut pisinnaatitaaneq Naalakker-
suisoqarfimmiissanersoq imaluunniit oqartussaasumi Naalakkersuisoqarfiup ataaniit-
tumiissanersoq – aallaavittut – nammineq aalajangersinnaagaa. Tamanna avammut*

isumagisassanngortitsinermik taaneqartartoq pillugu ingerlatsineq pillugu inatsiseqartitsinerup nalinginnaasup nassataraa.

Aallaavilli taanna saneqqunneqarsimasinnaavoq, kina oqartussaasup sulisuinut suli-sitsisutut pisinnaatitaasuussanersoq inatsisip oqartussaasumut Naalakkersuisoqarfiup ataaniittumut atuuttup isummerfigisimappagu.

Aalisarnermik Piniarnermillu Ilinniarfik – qulaani takuneqarsinnaasutut - akisussaaffittut suliassaqarfiit eqqarsaatigalugit Ilinniartitaanermut, Ilageeqarnermut, Kultureqarnermut Naligiissitaanermullu Naalakkersuisoqarfiup ataaniippoq. Taamaallilluni aallaavik tassaassaaq Aalisarnermik Piniarnermillu Ilinniarfik sulisut - matumani pisortaq ilanngullugu - eqqarsaatigalugit pisinnaatitaaneq Naalakkersuisoqarfimmiissasoq imaluunniit Naalakkersuisoqarfiup ataani oqartussaasumiissasoq Naalakkersuisoqarfiup aalajangersinnaagaa.

Aallaavilli taanna Aalisarnermik Piniarnermillu Ilinniarfik pillugu inatsisiliornermi saneqqunneqarsimanersoq tulluittuni sukumiinerusumik misissorniarpara.

Aalisarnermik Piniarnermillu Ilinniarfik inuussutissarsiutinik ilinniarfiusoq taamalu inuussutissarsiutinik ilinniartitsinerit aamma inuussutissarsiutinik ilinniartitsinerup iluani pikkorissaanerit pillugit Inatsisartut inatsisaanni nr. 10-mi, 19. maj 2010-meersumi (matuma kingornatigut inuussutissarsiutinik ilinniartitsineq pillugu inatsimmik taaneqartartussami) pineqartunut ilaatinneqartoq Ilinniartitaanermut Ilisimatusarnermullu Naalakkersuisoqarfiup uannut allakkamini 15. november 2012-meersuni uppersarpaa.

Inuussutissarsiutinik ilinniarfik inuussutissarsiutinik ilinniartitsineq pillugu inatsimmi § 3, imm. 2-mi erseqqinnerusumik imatut nassuiarneqarpoq:

“Inuussutissarsiutinik ilinniarfik tassaavoq ilinniarfik tunngaviusumik inuussutissarsiutinik ilinniartitsinermik neqeroorutilik, kisianni ulluinnarni aqutsineq rektorimit, centerlederimit assigisaanilluunniit Namminersorlutik Oqartussani pisortatigut suliassaqarfimmut nalunaartartumit ingerlanneqartoq.”

Inuussutissarsiutinik ilinniartitsineq pillugu inatsisip taassuma inuussutissarsiutinut ilinniartitsisarnerit inuussutissarsiutinullu pikkorissartitsisarnerit pillugit Inatsisartut peqqussutaat nr. 2, 31. maj 1999-meersoq taarserpaa. Inatsisissatut siunnersuut inuussutissarsiutinik ilinniartitsineq pillugu inatsisip akuerineqarneranut tunngaviusoq pillugu oqaaseqaatini (UPA 2010/88, 4. marts 2010-meersuni) inuussutissarsiuti-

nik ilinniarfiit brancheskolellu Inatsisartut peqqussutaanni oqaatigineqartut pillugit ilaatigut imaattunik allassimasoqarpoq:

“[...] pisortatigut suliassa qarfiulluni naalakkersuisoqarfusoq ilinniarfiup pisortaanik atorfinitsitsinnaallunilu soraarsitsinnaatitaavoq.”

Taamaattorli aqutsinermik aaqqissuussineq nutaaq inuussutissarsiutinik ilinniartitsineq pillugu inatsisikkut atulersinneqarpoq, tassuunalu aalajangersarneqarpoq brancheskolellu (inuussutissarsiutinik ilinniartitsineq pillugu inatsimmi § 3, imm. 1-imi nasuiarneqartut) pisortat suliffutaattut nammineertutut inissinneqartut. Inatsisissatut siunnersuut pillugu oqaaseqaatini makku taamatutaaq allassimapput:

“[...] erseqqissarneqassaaq aqutsinermik aaqqissuussineq nutaaq taamaallaat brancheskolellut arfineq pingasuusunut atuuttoq.

[...]

Inuussutissarsiutinik ilinniarfiit aqutsinikkut aaqqissuunneqarnerisa siunnersuummit aalajangersaavigineqannginneranut pissutaavoq inuussutissarsiutinik ilinniarfiit Namminersorlutik Oqartussat ataanni toqqaannartumik inissisimanerat. Taamaallitut ilinniarfiit taakku Naalakkersuisut peqqusisuteqarnissamut piginnaatitaaneranni pineqartunut ilaatinneqarput, taamaattumillu inatsisikkut immikkut aalajangersaasooqarnissaa pisariaqartinneqarani, tassami aqutsineq soorlu sulineq pillugu peqqusissutit aqutugalugit ingerlanneqarsinnaammat.” (Atorfeqarfimmi nutsigaavoq)

Taamaalliluni inuussutissarsiutinik ilinniartitsineq pillugu inatsit pillugu oqaaseqaatinit erserpoq – inuussutissarsiutinik ilinniarfiit eqqarsaatigalugit – aqutsinermik aaqqissuussineq siusinnerusukkut atuuttoq taakkunani suli atuuttuusoq.

Taamaalliluni Aalisarnermik Piniarnermillu Ilinniarfik eqqarsaatigalugu atorfinitsitsinissamut sulisitsisutullu pisinnaatitaaneq Naalakkersuisoqarfimmi suliassa qarfiimmut akisussaasumi suli inissisimavoq. Pisinnaatitaanerup taassuma Aalisarnermik Piniarnermillu Ilinniarfimmi pisortap Aalisarnermik Piniarnermillu Ilinniarfimmi pisortaqatigiit qullersaattut inissisimanerata pissusissamisoorluinnartumik nassataraa; brancheskolenisut siulersuisoqanngilaq pisortap atorfinitsinneqarnissaanut akisussasuusunik.

C. A Aalisarnermik Piniarnermillu Ilinniarfimmi pisortatut atorfinitsinneqassanngitsoq oqartussaasup sorliup aalajangiineranik tulliuttuni sukumiinerusumik misissuineq aalajangiisuusaaq.

Ilinniartitaanermut, Ilageeqarnermut, Kultureqarnermut Naligiissitaanermullu Naalakkersuisoqarfiup uannut allakkamini 15. november 2012-imeersuni oqaatigaa A-p Aalisarnermik Piniarnermillu Ilinniarfimmi pisortatut atorfinitsinneqannginnissaa Aningaasaqarnermut Naalakkersuisoqarfimmu inassuteqaatigineqassasq Naalakkersuisoqarfiup aalajangersimagaa, A-lli atorfinitsinneqannginnissaanik inaarutaasumik aalajangiineq Aningaasaqarnermut Naalakkersuisoqarfimmi pisimasq.

Aalisarnermik Piniarnermillu Ilinniarfiup akisussaaffittut suliaasaqarfimmi Ilinniartitaanermut, Ilageeqarnermut, Kultureqarnermut Naligiissitaanermullu Naalakkersuisoqarfiup ataaniittumi inissisimanera – aamma atorfinitsitsinissamut soraarsitsinissamullu pisinnaatitaanerup Aalisarnermik Piniarnermillu Ilinniarfimmu isumagisassanngortinneqarsimannginnera – isiginiarlugit inerniliillunga oqaatigisariaqarpara Aalisarnermik Piniarnermillu Ilinniarfiup pisortaa eqqarsaatigalugu sulisitsisut pisinnaatitaaneq Ilinniartitaanermut, Ilageeqarnermut, Kultureqarnermut Naligiissitaanermullu Naalakkersuisoqarfimmiimmat. Taamani Ilinniartitaanermut Ilimatusarnermullu Naalakkersuisoqarfiusoq tamanna tunngavigalugu tassaasimasiaqaraluarpoq Aalisarnermik Piniarnermillu Ilinniarfimmi pisortatut kia atorfinitsinneqarnissaanik aalajangiisoq.

Taamaattumik A-p Aalisarnermik Piniarnermillu Ilinniarfimmi pisortatut atorfimmi atorfinitsinneqannginnissaanik aalajangiinermik taamani Ilinniartitaanermut Ilimatusarnermullu Naalakkersuisoqarfiusup Aningaasaqarnermut Naalakkersuisoqarfimmu (Aningaasaqarnermik Sulisoqarnermillu Aqutsisoqarfimmu) isumagisasannngortitsisimanera ajuusaarnartutut isigaara.

Ilinniartitaanermut, Ilageeqarnermut, Kultureqarnermut Naligiissitaanermullu Naalakkersuisoqarfimmu tamanna tunngavigalugu inassuteqaatigaara suliaq suliareqqeqqullugu tassanilu aalajangeqqullugu.

3. A-p atorfimmu inassuteqaatigineqannginnissaanut Naalakkersuisoqarfiup tunngavilersuutaa

A-p atorfimmu inassuteqaatigineqannginnissaanut Naalakkersuisoqarfiup tunngavilersuutaata suliareqqinnissaanut inerniliussa qulaani taaneqartoq tunngavigalugu massakku tunngavissaqanngikkaluortoq pissuseq taanna pillugu pingaarnerusutiguinnaq oqaaseqaatinik immikkoortumi matumani saqqummiussiniarpunga. A-p uannut naammagittaalliutaani pissutsip taassuma aalajangiisuusumik qitiunera tamatumunnga pissutaavoq.

Ilinniartitaanermut Ilimatusarnermullu Naalakkersuisoqarfiup uannut allagai 15. november 2012-imeersut – tamanna erseqqivissumik oqaatigineqanngikkaluortoq –

imatut paasivakka Naalakkersuisoqarfiup – A-p Aalisarnermik Piniarnermillu Iliniarfimmi pisortatut atorfirmmut inassuteqaatigineqannginnissaanut tunngavilersuummini makku pingaartillugit isiginiarai, tassalu i) A-p atorfirmmut naapertuuttumik ataqqinassuseqartumik tatiginassuseqartumillu pissusilersornissamik piumasagaatit Aalisarnermik Piniarnermillu Iliniarfimmi pisortamut atuuttut eqqortissinnaanaviannikkai, aamma ii) Naalakkersuisoqarfik isumaqartoq A atorfirmmut naleq-qutinngitsoq.

Pisortat ingerlatsivianni atorfinitsitsinissamik aalajangiineq tassaavoq suliassat suliarineqartarnerat pillugu inatsit (pisortat ingerlatsineranni suliassat suliarineqartarnerat pillugu Inatsisartut inatsisaat nr. 8, 13. juni 1994-imeersoq kingusinnerusukkut allannguuteqartinneqarsimasoq) tunngavigalugu aalajangiineq, taamalu inatsimmi tassani malittarisassani pineqartunut ilaatinneqartoq, matumani tunngavilersuisar-neq suliamilu illua tungiusup isumaanik tusarniaasarneq pillugit malittarisassat ilanngullugit eqqarsaatigalugit.

i) pillugu: Pisortani atorfeqartitaasut ataasiakkaarlugit eqqarsaatigalugit pingaarner-tut pisussaaffiit sisamat atuuppup: Sulisussaataaneq (matumani ilumoorfiginnittus-saataaneq ilanngullugu eqqarsaatigalugu), naalattussaataaneq, nipangiussisussaa-titaaneq aamma atorfirmmut naapertuuttumik ataqqinassuseqartumik tatiginassuse-qartumillu pissusilersortussaataaneq (decorum officiale).

Pisortani atorfeqartitaasup atorfirmmut naapertuuttumik ataqqinassuseqartumik tati-ginassuseqartumillu pissusilersornissamik piumasagaat - ataqqinassuseqartumik pissu-seqarnissamik ileqqorissaartuunissamilluunniit piumasagaammik aamma taaneqar-tartoq – inuup pisariaqarneratut annertutigisumik tatigineqanngikkuni ataqqine-qanngikkunilu atorfimminik ingerlatsiniarnermik ajornartorsiuteqartussaananeramik ilimaginninnermik tunngaveqarpoq.

Tjenestemandit atorfirmmut naapertuuttumik ataqqinassuseqartumik tatiginassuse-qartumillu pissusilersornissaannik piumasagaat Kalaallit Nunaanni Namminersorne-rullutik Oqartussani kommuninilu tjenestemandit pillugit Inatsisartut inatsisaanni nr. 21-mi, 18. november 2003-meersumi § 12, imm. 1-imi oqaaseqatigiit aappaasa nassataraat. § 12, imm. 1 imaattunik oqaasertaqarpoq:

“Malittarisassat atorfirmmut atuuttut tjenestemandip peqqusersuilluni malissavai, kiisalu atorfirmmut naapertuuttumik ataqqinassuseqarnissamik tatigineqarnissamillu piumasagaat-taasunik eqqortitsisinnaanani sulinermini sulinermilu avataani takutissallugit.”

Tjenestemandit pillugit inatsimmi § 12, imm. 1-imi tunngavik atorfimmu naapertuuttumik ataqqinassuseqartumik tatiginassuseqartumillu pissusilersornissamik piumasasaammik pisortani atorfeqartitaasut tjenestemanditulli atorfinitsinneqarsimanngitsunut atuuttumik aalajangersaanermi taamatuttaaq atuuppoq, tak. Jørgen Mathiasenip atuakkiaani "Forvaltningspersonellet, tjenestemænd og overenskomstansatte"-mi, 2000-imi aappasaanik naqitertinneqartumi quppernerit 94 tullialu aamma Kaj Larsenip atuakkiaani "Forvaltningsret"-imi, 2002-mi aappasaanik naqitertinneqartumi qupperneq 195.

Atorfimmu naapertuuttumik ataqqinassuseqartumik tatiginassuseqartumillu pissusilersornissamik piumasasaatip manna aamma nassataraa, tassalu pisortani atorfeqartitaasoq sulinermini sulinermilu avataani tamatumunnga naleqquttumik pissusilersussasoq. Piumasasaat taanna atorfinitsitsinermi aamma atuuppoq, tak. Jørgen Mathiasenip atuakkiaani qulaani taaneqartumi quppernerit 63 tullialu.

Atorfimmu naapertuuttumik ataqqinassuseqartumik tatiginassuseqartumillu pissusilersornissamik piumasasaat eqqortinneqarsimanersoq naliliineq aallaavittut tassaasus-saavoq naalasseriitsuliornermik naliliineq.

Atorfimmu naapertuuttumik ataqqinassuseqartumik tatiginassuseqartumillu pissusilersornissamik piumasasaat qanoq ittoq atorfinnut ataasiakkaanut atuuttuunersoq apeqqummi ilaatigut atorfik suna atorfeqartitaasup atorfigissaneraa aalajangiisuusarpoq.

Atorfimmi pineqartumi atorfimmu naapertuuttumik ataqqinassuseqartumik tatiginassuseqartumillu pissusilersornissamik piumasasaat suna atuunnersoq aalajangiiniarnermi pissutsit suut aalajangiisuusut sukumiinerusumik misissorneqartarnerat eqqarsaatigalugu Jacob Christian Bertramip allaaserisaa "Et spørgsmål om tillid – om decorumkravet for offentligt ansatte" Justitiامي nr. 4/2001-imi quppernemi 8-mi tulliinilu naqinneqartoq kiisalu Anders Jørgensenip atuakkiaani "Decorumkravet for præster"-mi 2011-mi siullermik naqitertinneqartumi quppernerit 28 tulliiilu inner-suussutigaa.

ii) pillugu: Pisortat ingerlatsivianni sulisunik atorfinitsitsinermi kiffaanngissuseqarluni atorfinitsitsinnaatitaaneq atuuppoq. Tassa imaappoq sulisitsisup – inatsiseqartitsinikkut killissaliussat inatsisiliornerup ingerlatsinerlu pillugu inatsiseqartitsinerup nalinginnaasup killissaliussaasa iluanni – qinnuteqartoq sulisitsisup atorfimmu inuttaqanngitsumut naleqqunnerpaatut isigisani kiffaanngissuseqarluni naliliinini aallaavigalugu aallaavittut atorfinitsissinnaagaa.

Taamaalilluni qinnuteqartoq atorfimmumut pineqartumut naleqquttuunersoq pillugu naliliineq missiliuussineq tunngavigalugu naliliineruvoq.

Kiffaanngissuseqarluni atorfinitsitsisinnaatitaanermik tunngaviup sukumiinerusumik misissorneqarnera eqqarsaatigalugu Jørgen Mathiasenip atuakkiaani qulaani taaneqartumi quppernerit 59 tulliilu – pingaartumillu quppernerit 69 tulliilu innersuussutigaakka.”

Ilinniartitaanermut, Ilageeqarnermut, Kultureqarnermut Naligiissitaanermullu Naalakkersuisoqarfiup allakkatigut 18. december 2013-imeersutigut uannut nalunaarutigaa Naalakkersuisoqarfiup oqaaseqaatiga tusaatissatut tigugaa suliarlu suliarineqaqqilersoq.

Naalakkersuisoqarfik allakkatigut 19. december 2013-imeersutigut nalunaarfigaara Naalakkersuisoqarfiup nalunaarutaa tusaatissatut tigugiga suliamilu tamatuma kingornatigut annertunerusumik iliuuseqaqqissannngitsunga.

Nunaminertanik atugassiisarneq

5.2 Ingerlatsinermi aalajangiinermik atuussinnaassuseqaqngitsumik atorunnaarsitsineq

Ineqarnermut, Attaveqarnermut Angallanermullu Naalakkersuisoqarfiup nunaminertamik sunngiffimmi illuaraliorfissamik tunniussinerup atorunnaarsinneqarnissaanik aalajangiinera A-p Ombudsmandimut naammagittaalliuutigaa.

Ombudsmandi isumaqarpoq Ineqarnermut, Attaveqarnermut Angallanermullu Naalakkersuisoqarfiup nunaminertamik atugassiinerup atorunnaarsinneqarnissaanik aalajangiinerata isornartorsiornissaanut tunngavissaqaqngitsog.

Tamatumunnga tunngaviusog tassaavoq Naalakkersuisoqarfiup illuaraliorfissamik nunaminertamik atugassiinissamik aalajangiinerata nalaani aalajangiinerup taassuma “Nuna tamakkerlugu pilersaarusionermi illoqarfiit nunaqarfiillu avataanni nunaminertat pillugit aalajangersakkat“-nik unioqutitsisuisimanera.

Ombudsmandip Naalakkersuisoqarfik imatut paasivaa Naalakkersuisoqarfik nunaminertamik atugassiinerup atorunnaarsinneqarnissaanik aalajangiinerminut atatillugu – suliame pisusiusunik nalileereernermi kingornatigut - isumaqartoq nunaminertamik atugassiineq atuussinnaanngitsaq. Ombudsmandip oqaatigaa atorunnaarsitsineq iliuusissat ilaattut periarfissaasoq, aalajangiineranut atuussinnaanngitsunut atortussanngortinneqarsinnaasoq (j.nr. 2011-521-0005, oqaaseqaat 21. marts 2013-imeersoq).

A sumiiffimmi N: XX W: YY-miittumi sunngiffimmi illuaqqamik 35 m²-t missaanik (7m x 5 m) initutigisumik sanaffissaminik nunaminertamik tunineqarnissani 6. august 2010-mi qinnutigaa.

Qinnuteqaat taanna K Kommunimut 6. august 2010-mi tunniunneqarpoq, taassumalu qinnuteqaat allakkatigut 12. august 2010-meersutigut Ineqarnermut, Attaveqarnermut Angallanermullu Naalakkersuisoqarfimmut nassiuppaa. Qinnuteqaat Naalakkersuisoqarfimmit 19. august 2010-mi tiguneqarpoq.

Ineqarnermut, Attaveqarnermut Angallanermullu Naalakkersuisoqarfiup A nunaminertamik allakkatigut 7. oktober 2010-meersutigut tunivaa. Allakkanit taakkunannga makku erserput:

“...Kangerlummi sunngiffimmi illuaraliorfissamik nunaminertamik tunineqarnissannik qinnuteqaatit 19. august 2010-meersoq Ineqarnermut, Attaveqarnermut Angallanermullu Naalakkersuisoqarfiup tiguaa.

Qinnutigineqartumut nunaminertamik tunniussineq ilanngullugu nassiunneqarpoq. Tunniussinermi immersugassat quppernerit sisamat nunap assinganik ilaqartut tunniussinermi ilaatinneqarput. Nunaminertamik tunniussinerup assilineru kommunimut matumunnga peqatigitillugu nassiunneqarpoq.

Nunaminertamik tunniussineq Ineqarnermut, Attaveqarnermut Angallanermullu Naalakkersuisoqarfiup ASIAQ-mut nalunaarutigissavaa, NIN-imi – Kalaallit Nunaanni Nunaminertanik Nalunaarsuiffimmi – qitiusumik nalunaarsuinissaq siunertaralugu. **Malugeqquneqassaaq pisinnaatitaaffimmik pigisaqartutut nunaminertamik tunniunneqartumik naammassillugu atuinerit piareertoq kommunimut illit nalunaarutigissagakku, tak. tunniussinermi tamatumunnga piffissaliunneqarsimasooq.**” (Atorfeqarfimmi nutsigavooq)

Nunaminertamik tunniussinermit 11. oktober 2010-mi ullulerneqarsimasumit ilaatigut erserpoq Naalakkersuisoqarfiup nunaminertaq sumiiffimmi N: XX, W: YY-

miittumi sunngiffimmi “illuaqqamik 35 m²-t missaannik, 7m x 5 m initutigisumik” sanaffissatut tunniukkaa.

Nunaminertamik tunniussinermit taamatuttaaqq ersepoq oqartussaasunit allanit akuersissuteqartoqarnissaa piumasagaataanngitsoq, “sanaartornermut akuersissumik pissarsinissamut killissaliussaq” 11. oktober 2011-usoq aamma “sanaartornermut killissaliussaq” 11. oktober 2012-iusoq.

Suliamit tamatuma kingornatigut ersepoq nunaminertamik A-mut tunniussinerup atorunnaarsinneqarnissaanik aalajangiissamaarnini Ineqarnermut, Attaveqarnermut, Angallannernullu Naalakkersuisoqarfiup A-mut aamma K Kommunimut allakkatigut 17. februar 2011-meersutigut tusarniaatigisimagaa. Allakkanit taakkunanga makku erseput:

“Ineqarnermut, Attaveqarnermut Angallannernullu Naalakkersuisoqarfimmi nuna tamakkerlugu pilersarusiornermut immikkoortortaqqarfik ...-Kangerluup qinnguani nunaminertamik sunngiffimmi illuaqqamik B-normoqanngitsumik sanaffissamik allakkatigut 7. oktober 2010-meersutigut tunniussivoq.

K Kommunip Naalakkersuisoqarfimmut tamatumunnga atatillugu malugeqqullugu oqaatigaa nunaminertamik tunniussineq taanna nunaminertamik tunniussinerit, illoqarfiup avataani nunaannarmi nuna tamakkerlugu pilersarusiorneq pillugu aalajangersakkanit Naalakkersuisut 4. oktober 2010-mi tamanut saqqummiussaannit ersertut pillugit tunaartarisassanik unioqqutitsisusoq.

Allakkat uku *aalajangiinerunnigillat*, tassaallutilli suliaassat suliarineqartarnerat pillugu inatsimmi § 19 tunngavigalugu *suliami illua'tungiusup isumaanik tusarniaatit*, suliami illua'tungiusut Naalakkersuisoqarfiup suliamik allaaserinninnera Naalakkersuisoqarfiullu aalajangiissamaarnera pillugit oqaaseqaatinik saqqummiussinissaminnut periarfissinneqarnissaannik siunertaqartut.

1. Suliamik allaaserinninneq

Pilersarusiorneq aamma nunaminertat atorneqartarnerat pillugit Inatsisartut peqqussutaanni nr. 11-mi, 5. december 2008-meersumi § 8, imm. 2-kkut aalajangersarneqarpoq sumiiffiup ilaanut aalajangersimasumut nuna tamakkerlugu pilersarusiornermut malitasiaq sukumiisunik aalajangersagartaqartoq, kommunimut pilersaarutitulli inatsisitigut sunniuteqartinneqassasoq Naalakkersuisut aalajangiisinnaasut, tak. nunaminertat pillugit peqqussummi §§ 21-mit 23-mut.

Tassa imaappoq nunaminertat tassani pineqartunut ilaatinneqartut sanaartorfigineqassanngitsut imaluunniit inaarutaasumik pilersaarusiap imarisaanik akornusiisinnaasumik ator-neqassanngitsut.

...-Kangerluup qinnguani nunaminertaq (A1) immikkoortumi immikkoortutut N-itut taaneqartup (tassa imaappoq teknikkimut, attaveqarnermut il.il. tunngasunut atugassanngortinneqarsimasup) iluani inissisimavoq, tak. nuna tamakkerlugu pilersaarusiorneq pil-lugu aalajangersakkanut ilanngussaq [...].

Immikkoortut teknikkimut, attaveqarnermut il.il. tunngasunut atugassanngortinneqarsi-masut eqqarsaatigalugit manna atuuppoq, tak. nuna tamakkerlugu pilersaarusiorneq pil-lugu aalajangersakkani § 14, imm. 1, c):

§ 14, imm. 1, c) Immikkoortumi tassani illuaraliortoqassanngilaq.

Taamaattumik Naalakkersuisoqarfiup paasinninnera unaavoq nunaminertamik tunniussi-neq A1 malittarisassat atuuttut unioqqutillugit pisimasoq. Naalakkersuisoqarfiup paasin-ninnera unaavoq nunaminertamik atuisinnaatitaaneq massakut ator-neqarsimanngitsoq. Taamaattumik atuisinnaatitaaneq nalilinnik annaasaqaataannngitsumik atorunnaarsinne-qarsinnaavoq.

2. Aalajangiissamaarneq

Naalakkersuisoqarfik suliami paasissutissat pigineqartut tunngavigalugit imatut aalaja-
ngiissamaarpog:

Ineqarnermut, Attaveqarnermut Angallannermullu Naalakkersuisoqarfiup ...-Kanger-luup qinnguani sunngiffimmi illuaqqamik B-normoqannngitsumik sananissamut nuna-minertamik A1-imik A-p atuisinnaatitaanera atorunnaarsippaa.

3. Suliami illua'tungiusut isumaannik tusarniaaneq

Suliami illua'tungiusut Ineqarnermut, Attaveqarnermut Angallannermullu Naalakkersui-soqarfiup aalajangiinnginnerani Naalakkersuisoqarfiup aalajangiissamaarnera pillugu oqaaseqaatinik saqqummiussinissaminnut matumuuna periarfissinneqarput. Oqaaseqaatit taakku Naalakkersuisoqarfimmit kingusinnerpaamik ataasinngornermi 14. marts 2011-mi tiguneqareersimassapput.

[...]” (Atorfeqarfimmi nutsigaavoq)

K Kommuni Naalakkersuisoqarfiup suliami illua'tungiusut isumaannik tusarniaane-ranut akissutitut 24. februar 2011-mi imatut allappoq:

“[...] A nunaminertamik tunniussinermi kukkuneq pillugu februarip aallartinnerata misaani attaveqarfigineqarpoq. Oqaatigaa sanaartornermut atortussat inississimagini sanaartorninili suli aallartissimangikkini, nunalu tamakkerlugu pilersaarusiortunit nalunaaru-teqartoqarnissaa utaqqimaarniarini.” (Atorfeqarfimmi nutsigaavoq)

Naalackersuisoqarfik suliama illua’ tungiusut isumaannik tusarniaanerminut B-p A-mut sinniisaasup akissutaanik imaattumik e-mailikkut 14. marts 2011-meersumik tigusaqarpoq:

“Suliani illua’ tungiusup isumaanik tusarniaanermit suliatus A1-imik normoqartumut atattillugu oqaaseqaatit imaattut A sinnerlugu matumuuna nassiunneqarput:

1. Sunngiffimmi illuaqqamik sanaartorneq aallartinneqarsimavoq.
2. Nunaminertamik tunineqarnissaq illoqarfiup avataani nunaannaq pillugu nuna tamakkerlugu aalajangersakkat Naalackersuisunit tamanut saqqummiunneqarnerat sioqqullugu qinnutigineqarsimavoq.
3. Nunaminertamik tunniussineq Naalackersuisunit illoqarfiup avataani nunaannaq pillugu nuna tamakkerlugu aalajangersakkat tamanut saqqummiunneqarnerisa kingorna ullut arfineq marluk qaangiuttut akuerineqarsimavoq, tamannalu soorpiangitsunut killissaliussap iluaniittutut isiginiarneqarpoq, Naalackersuisut illoqarfiup avataani nunaannarmi nunaminertamik tunineqarnissamik qinnuteqaatinik suliarinninnerminni piffissat nalinginnaasumik atortagaasa sivilissusii isiginiaraanni.
4. Immikkoortumi N1-imi arlalissuarnik illuaraqareerpoq, taakkununga nunaminertamik tunniussinerit aamma utertinneqassappat?
5. Nunaminertaq tunniunneqartoq A1 erngup nukinga atorlugu nukissiorfimmit 500-1000 meterisut ungasitsigisumiippoq, taamaattumillu erngup nukinga atorlugu nukissiorfiup attaveqaateqarfiisa annertusarneqarsinnaanerannut akornutaasutut isigineqarsinnaanani.

Naalackersuisoqarfiup A1-mik atuisinnaatitaanerup atorunnaarsinneqarnissaanik aalajangiissamaarnera oqaaseqaatit qulaani taaneqartut tunngavigalugit matumuuna akerliliiisuteqarfigineqarpoq.” (Atorfeqarfimmi nutsigaavoq)

K Kommunit nunaminertamik A-mut tunniunneqarsimasumik misissuinini pillugu e-mailikkut nalunaarut Naalackersuisoqarfimmut 23. marts 2011-mi nassiup-paa. E-mailimit tassanga ilaatigut makku erserput:

“Illoqarfiup avataani nunaannarmi nunaminertaq tunniussaq A1. 22.03.-2011-mi tassa-niippugut assiliillutalu, takusinnaallugulu sanaartornermi atortussat tassunga inissinne-qarsimanngitsut illuaraliortoqarsimanngitsorluunniit, assit kakkersaallugit ilanngunne-qarput. Illuaqqat pioreersut marluinnaapput.” (Atorfeqarfimmi nutsigaavoq)

Naalakkersuisoqarfiup nunaminertamik A-mut tunniussineq 7. oktober 2010-meer-soq allakkatigut 28. marts 2011-meersutigut atorunnaarsippaa. Allakkanit taakku-nannga ilaatigut makku erserput:

“1. Suliamik allaaserinnineq

Naalakkersuisut Illoqarfiup avataani nunaannarmi nuna tamakkerlugu pilersaarusioner-mi aalajangersagassatut siunnersuut 4. oktober 2011-mi tamanut saqqummiuppaat. Nuna tamakkerlugu pilersaarusioner-mi aalajangersakkat taakku illoqarfiit nunaqarfiillu ava-taanni nunaminertanik atuineq aalajangersaavigaat, nunaminertallu pillugit peqqussummi §§-it 21- mit 23-mut tunngavigalugit inatsiseqartitsinikkut sunniuteqarluni.

Nunaminertamik akuersissut (A1 Ineqarnermut, Attaveqarnermut Angallanermullu Naalakkersuisoqarfimmi Nuna Tamakkerlugu Pilersaarusionermut Immikkoortortaqa-rfiup 11. oktober 2011-mi A-mut 35 kvadratmeteritit initutigisumik sunngiffimmi illua-raliorfissaq tunniuppa, sumiiffimmi N XX /W YY-miittoq.

Ineqarnermut, Attaveqarnermut Angallanermullu Naalakkersuisoqarfiup aalajangiis-samaarnerminik tusarniaatini suliami illua'tungiusunut allakkatigut tammarnaveqqusik-katigut 17. februar 2011-mi nassiuppa. Aalajangiissamaarneq pillugu oqaaseqaateqarnis-samut akerriliissuteqarnissamulluunniit killissaliussaq tamatumunnga atatillugu 14. marts 2011-mut aalajangersarneqarpoq.

B-p aalajangiissamaarnermut A sinnerlugu akerriliissutaa Ineqarnermut, Attaveqarnermut Angallanermullu Naalakkersuisoqarfiup 14. marts 2011-mi tiguaa. Akerriliissummit i-laatigut makku erserput:

1. Sunngiffimmi illuaqqamik sanaartorneq aallartinneqarsimasoq.
2. Nunaminertamik tunineqarnissaq illoqarfiup avataani nunaannaq pillugu nuna tamak-kerlugu aalajangersakkat Naalakkersuisunit tamanut saqqummiunneqarnerat sioqqullugu qinnutigineqarsimasoq.
3. Nunaminertamik tunniussineq Naalakkersuisunit illoqarfiup avataani nunaannaq pillugu nuna tamakkerlugu aalajangersakkat tamanut saqqummiunneqarnerisa kingorna ullut ar-fineq marluk qaangiuttut akuerineqarsimasoq, tamannalu soorpiannngitsunut killissaliussap iluaniittutut isigisariaqartoq, Naalakkersuisut illoqarfiup avataani nunaannarmi nunami-

nertamik tunineqarnissamik qinnuteqaatinik suliarinninnerminni piffissat nalinginnaasumik atortagaasa sivissusii isiginiaraanni.

4. Immikkoortumi N1-imi arlalissuarnik illuaraqareersoq, taakkunungalunaminertanik tunniussinerit aamma utertinneqassappat?

5. Nunaminertaq tunniunneqartoq A1 erngup nukinga atorlugu nukissiorfimmit 500-1000 meterisut ungasitsigisumiittoq, taamaattumillu erngup nukinga atorlugu nukissiorfiup ataveqaateqarfisa annertusarneqarsinnaanerannut akornutaasutut isigineqarsinnaanani.

K Kommunimi nunaminertanut oqartussaasoq nunaminertamik A1-mik Ineqarnermut, Attaveqarnermut Angallannermullu Naalakkersuisoqarfik isumaqatigiissuteqarfialugu marlunngornermi 22. marts 2011-mi misissuivoq. Misissuineq sanaartorneq aallartinneqarsimaguni taassuma qanoq ingerlalertigisimanera paasiniallugu pivoq. Kommunip tamatumunnga atatillugu oqaatigaa “sanaartornermi atortussat tassunga inissinneqarsimanngitsut illuvaliortoqarsimanngitsorluunniit”.

Assit kakkersaallugit nassiunneqartut malugeqquneqarput.

Aammattaaq malugeqquneqarpoq nunaminertamik A1-mik 11. oktober 2011-mi tunniussinerimi sanaartorneq aallartinneqartinnagu sanaartornissamut akuersissummik pilsarsisoqarnissaa piumasaaqatigineqarsimammat. Nunaminertami A1-mi sanaartornissamut akuersissummik tunniussisoqarsimanngitsooq K Kommunimi sanaartornermut oqartussaasup Naalakkersuisoqarfimmut nalunaarutigaa.

2. Aalajangiinnermut tunuliaqutaasoq

Ineqarnermut, Attaveqarnermut Angallannermullu Naalakkersuisoqarfik pilersaarusionerq aamma nunaminertat atorneqartarnerat pillugit Inatsisartut inatsisaat nr. 17, 17. november 2010-meersoq tunngavigalugu aalajangiivoq.

Pilersaarusionerq aamma nunaminertat atorneqartarnerat pillugu Inatsisartut inatsisaanni nr. 11-mi, 5. december 2008-meersumi § 8, imm. 2-kkut aalajangersarneqarpoq sumiiffiup ilaanut aalajangersimasumut nuna tamakkerlugu pilersaarusionerq malitassiaq sukumiisunik aalajangersagartaqartoq kommunimut pilersaarutitulli inatsisitigut sunniuteqartinneqassasoq, tak. §§ 21-mit 23-mut. Tamatuma manna nassataraa, tassalu nunaminertani malitassiami pineqartunut ilaatinneqartut sanaartorfigineqassanngitsut, imaluunniit pilersaarusiaaqqartup inaarutaasumik imarisaanik allanngortitsinnaasumik atorneqassanngitsut.

...-Kangerluup qinnguani nunaminertaq (A1) nuna tamakkerlugu pilersaarusionerq malitassiamut ilanngussami (...)mi nunaminertatut N-itut taaneqartumiippoq (tassa

imaappoq nunaminertaq teknikkimut, attaveqatigiinnermut il.il tunngasunut atugassiasoq).

Immikkoortut teknikkimut, attaveqarnermut il.il. tunngasunut atugassanngortinneqarsimasut eqqarsaatigalugit manna atuuppoq, tak. nuna tamakkerlugu pilersaarusiorneq pillugu aalajangersakkani § 14, imm. 1, c): **§ 14, imm. 1, c) Immikkoortumi tassani illuuraliortoqassanngilaq.**

B-p akerraliiissutitut oqaatigisai eqqarsaatigalugit oqaatigineqassaaq oqartussaasoq nunaminertanik aqutsisoq pisussaasoq nunaminertat pilersaarusiatusut tunngavigineqartoq atuuttoq tunngavigalugu aqussallugit. Pinngitsaaliilluni arsaarinninneq pisariaqanngitsoq paasinarsippat nunaminertanik siusinnerusukkut tunniunneqarsimasunik atuisinnaatitaaneq ingerlaqqissaaq. Taamaalillutik atuisinnaatitaanerit immikkoortumut pilersaarusiaq tamanut saqqummiunneqarnera atortuulerneralu sioqqullugit tunniunneqarsimasut inatsisinik unioqqutitsinani sulii atorineqarsinnaapput.

Taamaattorli pilersaarusiasut tunngaviusup tamanut saqqummiunneqarnerani kingusinnerusukkullu inaarutaasumik atortuulernerani killissaliisoqarpoq: Oqartussaasoq nunaminertanik aqutsisuusooq immikkoortup ilaanut pineqartumut aalajangersakkat tunngavigalugit aqutsinissamat periarfissaqaannarani pisussaaffeqarpoq.

Taamaalilluni pisumi matumani nunaminertap A1-p eqqaani siusinnerusukkut illuuraliortoqarsimanera A-p nuna tamakkerlugu pilersaarusiasut malitassiap tamanut saqqummiunneqarnerata kingornatigut qinnuteqaateqartunit allanit tamanit allaanerusumik pineqarnissaanik nassataqanngilaq.

Taamaattumik Naalakkersuisoqarfiup paasinninnera unaavoq nunaminertaq A1 malittarisassat atuuttut naapertornagit tunniunneqarsimasooq. Naalakkersuisoqarfik K Kommunnip 22. marts 2011-mi misissuisimanera kiisalu nunaminertami A1-mi sanaartornissamat massakkut akuersissuteqartoqarsimannginnera tunngavigalugit isumaqarpoq manna uppernarsarneqarsimasooq, tassalu nunaminertamik A1-mik atuisinnaatitaaneq massakkut atorineqanngitsoq. Taamaattumik atuisinnaatitaaneq nalilinnik annaasaqaataanngitsumik atorunnaarsinneqarsinnaavoq.

3. Aalajangiineq

Ineqarnermut, Attaveqarnermut Angallannermullu Naalakkersuisoqarfik suliami paasisutissat pigineqartut tunngavigalugit imatut aalajangiivoq:

Ineqarnermut, Attaveqarnermut Angallannermullu Naalakkersuisoqarfiup ...-Kangerluup qinnguani sunngiffimmi illuaqqamik B-normoqanngitsumik sananissamat nunaminertamik A1-mik A-p atuisinnaatitaanera atorunnaarsippaa.

4. Naammagittaalliorsinnaanermik ilitersuut

Aalajangiineq manna ingerlatsinermi oqartussaasumut allamut naammagittaalliuutigineqarsinnaanngilaq.” (Atorfeqarfimmi nutsigaavoq)

A-p naammagittaalliuutaa 18. juli 2011-mi tiguara, tassanngalu erserpoq nunaminertamik A-mut 7. oktober 2010-mi tunniunneqarsimasumik Ineqarnermut, Attaveqarnermut Angallanermullu Naalakkersuisoqarfiup atorunnaarsitsinera A-p naammagittaalliuutiginiaraa. Taamatuttaaq makku erserput:

“Pineqartoq: Nunamut tamarmut Pilersaarusiornermut Immikkoortortaqarfiup aalajangiinera 28. marts 2011-meersoq pillugu naammagittaalliuut

[...].

1. Atuisinnaatitaanerup nalilinnik annaasaqarani atorunnaarsinneqarnera isumaqataaffiginngilara, tassami sanaartugassamut tassunga toqqavissamik assaanermut toqqavissaliornermullu nukipassuit atorsimagakkit.
2. Nunamut tamarmut Pilersaarusiornermut Immikkoortortaqarfik nunaminertamik tunniussineramik atorunnaarsitsinerminut tunngavilersuinermini allappoq sanaartornissamut qinnuteqaateqartoqarsimanngitsoq. Nunaminertamik tunniussinermi allasimavoq suliap oqartussaasunit annertunerusumik suliarineqarnissaa pisariaqanngitsoq, taannalu imatut paasivara sanaartornissamut qinnuteqaateqartoqassanngitsoq.

[...]” (Atorfeqarfimmi nutsigaavoq)

Ineqarnermut, Attaveqarnermut Angallanermullu Naalakkersuisoqarfik allakkatigut 5. august 2011-meersutigut qinnuigaara mappiutini suliami tassani allagaatit allaqqaarneqarnerinik tamarmiusunik imalik uannut atukkiuteqqullugu. A-p uannut naammagittaalliuutaata 18. juli 2011-meersup assilinera ilanngullugu nassiuppara.

Naalakkersuisoqarfiup mappiutaa suliami allagaatinik imalik Ineqarnermut, Attaveqarnermut Angallanermullu Naalakkersuisoqarfiup allagaasigut 12. oktober 2011-meersutigut tiguara. Naalakkersuisoqarfiup allagaanit makku erserput:

“[...]

Nunaminertap A1-p qanoq ililluni taamatullu qanga atorneqalersimanera pillugu apeqqummut tunngatillugu suliami pissusiviusut teknikkimut nunalu tamakkerlugu pilersaarusiortarnermut immikkoortortaqarfiup imatut paasivai:

Allakkatigut **07. oktober 2010-meersukkut ...**-Kangerluup qinnguani nunaminertap A1-p illuaraliofissatut atugassiisutigineqarnera teknikkimut nunalu tamakkerlugu pilersaarusiortarnermut immikkoortortaqrifiup A-mut nalunaarutigaa. Nunaminertamik atugasiiineq Kalaallit Nunaanni Nunaminertanik Nalunaarsuiffimmut - NIN-imut - nalunaarutigineqarpoq, aammalu nunaminertamik atugassiinermut akuersissut K Kommunimut nassiunneqarpoq.

Tamatuma kingorna asimi nunamut pilersaarusiortarnermut malittarisassani aalajanger-sakkat, 04. oktober 2010-mi tamanut ammasumik saqqummiunneqartut uniorlugit nunaminertamik atugassiisoqarsimasoq immikkoortortaqrifimmit paasineqarpoq. Tamanut ammasumik saqqummiinermut atatillugu asimi nunamut pilersaarusiortarnermut malittarisassanut pilersaarusiorneq aamma nunaminertat atorineqartarnerat pillugit Inatsisartut peqqussutaanni nr. 11-mi, 8. december 2008-meersumi § 8, imm. 2 aamma §§-it 21-23 atuukkallartussanngortinneqarput.

Allakkatigut **17. februar 2011-meersutigut** teknikkimut nunalu tamakkerlugu pilersaarusiortarnermut immikkoortortaqrifiup nunaminertamik atorunnaarsitsinissamut taamaattitsinissamut aalajangiinissaminut naatsorsuutigisaqarnini suliami akuusunut tusarniaasutigaa. Tamatumunnga atatillugu tusarniaanermi piffissarititaq 14. marts 2011-mut aalajangerneqarpoq.

24. februar 2011-mi immikkoortortaqrifik K Kommunimiit mailimik tigusaqarpoq. Tassani allassimavoq A 2011-mi februarip aallartinnerani attaveqarfigineqarsimasoq. Tassunga atatillugu nalunaaruteqarpoq atortussanik ilisereersimalluni, kisiannili sananisarpiaq suli aallartissimanagu. Kiisalu oqaatigineqarpoq nuna tamakkerlugu pilersaarusiortarnermut immikkoortortaqrifiup nalunaaruteqarnissaa inuttaata utaqqiniaraa.

14. marts 2011-mi B-p A sinnerlugu akerliliissutaa teknikkimut nunalu tamakkerlugu pilersaarusiortarnermut immikkoortortaqrifiup tiguaa. Tassanilu ilaatigut allassimavoq “il-luaqqap sananeqarnera aallarereersoq”.

Sananerup aallartinneqareersimaneranik nalunaaruteqarneq teknikkimut nunalu tamakkerlugu pilersaarusiortarnermut immikkoortortaqrifiup apeqquserpaa: Namminersorlutik Oqartussat sanaartornermut oqartussaasuisa oqaaseqarnerat malillugu ukiuunerani il-luoriffissamik assaaneq toqqaviliornertu nalinginnaasuunngitsutut isigineqarpoq:

1. Nuna nalinginnaasumik qerisimasussaavoq, taamaallunilu assaanissaq ajornakusoor-sinnaalluni.
2. Kiisalu tamatuma kingorna toqqaviup aannerani illup nikinnermini ajoqusersinnaanera ulorianartorsiorfiusinnaavoq.

Tamanna tunngavigalugu teknikkimut nunalu tamakkerlugu pilersaarusiortarnermut immikkoortortaqarfiup aamma K Kommunip akunnerminni isumaqatigiissutigaat kommunip ...-Kangerluup qinnguanut takusassagaa. Takusaaneq 22. marts 2011-mi pivoq. Tamatumunnga atatillugu paasineqarpoq inissiffissami pineqartumi sanaartornermut atorussanik illuaqqamilluunniit soqanngitsoq.

22. marts 2011-mi takuniaanerup kingorna piffissami tassani sananeq suli aallartinneqarsimanngitsoq Naalackersuisoqarfiup paasivaa, taamaattumillu teknikkimut nunalu tamakkerlugu pilersaarusiortarnermut immikkoortortaqarfiup allakkatigut 28. marts 2011-meersutigut A1-mi nunaminertamik atugassiinerup atorunnaarsinneqarnissaa nalornisuteqarfigisimanngilaa.

Sananissamut akuersissummik amigaateqarneq pillugu aalajangiinerup oqaasertaliornera paatsoornarsinnaammat teknikkimut nunalu tamakkerlugu pilersaarusiortarnermut immikkoortortaqarfiup taperserpaa: A1-mi nunaminertamut atugassiissutigineqartumi sananeqartussatut qinnuteqaatigineqartoq (7x5 meteriusoq), illuliornermut malittarisassani BRO6-imi kapitali 1 naapertorlugu sananissamut akuersissuteqartoqarnissaa anguniarlugu suliarineqartussaasoq allassimanngimmat nassuerutigineqassaaq.

Nunaminertamik atugassiisoqarsimappat atugassiisoqarsimanngippalluunniit sananissaq illuliornermut malittarisassat naapertorlugit akuerineqartussaappat sanatitsisoq sananissamut qinnuteqaateqassalluni pisussaasoq immikkoortortaqarfiup paasivaa. Immikkoortortaqarfiup paasisai malillugit 35 kvadratmeterimik illuliornermut sananissamut akuersissut pisariaqartinneqarpoq. Tamatumunnga atatillugu K Kommunip oqarasuaatikkut ilisimatitsissutigaa naammagittaalliuuteqartumut sananissamut akuersissuteqartoqarsimanngitsoq.

[...]

A-p naammagittaalliuutaa aalajangersimasumik suliarilerniarlugu allakkatigut 12. januar 2012-imeersutigut aalajangerpunga. Makku allakkanit Ineqarnermut, Attaveqarnermut Angallanermullu Naalackersuisoqarfimmut nassiussannit erserput:

“[...]

Taamaattumik Ineqarnermut, Attaveqarnermut Angallanermullu Naalackersuisoqarfimmi Nuna Tamakkerlugu Pilersaarusiortarnermut Immikkoortortaqarfik qinnuigaara suliamik paasinninnini pillugu nassuiaateqaqqullugu, aalajangiinnerminullu inatsisikkut tunngavigisani paasissutissiissutigequllugu.

Ineqarnermut, Attaveqarnermut Angallanermullu Naalackersuisoqarfimmi Nuna Tamakkerlugu Pilersaarusiortarnermut Immikkoortortaqarfik tamatuma saniatigut qinnuigaara apeqqutit uku akeqqullugit:

[...]

3. Teknikkimut Nunamullu Tamarmut Pilersarusiornermut Immikkoortorta qarfiup A ...-Kangerluup qinnguani illuaqqiorfissamik nunaminertamik 7. oktober 2010-mi tunisimavaa. Immikkoortorta qarfik inatsit suna tunngavigalugu taamatut aalajangiiva?
4. Naalackersuiso qarfiup "Oqartussaasumit akuersineq alla piumasaaqatigineqarpoq"-mik oqarnera qanoq paasineqassava?

[...]

6. Aalajangiineq taanna eqqarsaatigalugu Nuna Tamakkerlugu Pilersarusiornermi Aalajangersakkat aamma aalajangersakkat taakkua sunniutaat Naalackersuiso qarfiup qanga maluginiarpai?
7. Naalackersuiso qarfik aalajangersakkani taakkunani ajornartorsiuteqarneranik Naalackersuiso qarfiup paasisaqarneranik Naalackersuiso qarfiup A-mut allannissami tungaanut piffissami sunik iliuuseqarsimava?

[...]”

Ineqarnermut, Attaveqarnermut Angallannermullu Naalackersuiso qarfiup akissutaa imaattoq allakkatigut 8. marts 2012-imeersutigut tiguara:

“[...]

3 pillugu. Inatsit suna tunngavigalugu immikkoortorta qarfik nunaminertamik atugasiiinissaq pillugu aalajangiiva?

Nunaminertamik atuisarnek pillugu Kalaallit Nunaannut inatsit nr. 612, 23. december 1980-imeersoq tunngavigalugu aalajangiiso qarpoq, taannalu malillugu pilersarusiornek aamma nunaminertat atorpeqartarnerat pillugit Inatsisartut peqqussutaat nr. 11, 5. decemberimeersoq Inatsisartut akuersimavaat, tassani allassimalluni:

”§ 26. Nunaminertanut oqartussaasunit akuersisoqarsimatinnagu nunaminertaq sunaluunniit nalinginnaasumik atorpeqassanngilaq atorpeqalissanani luunniit.

Imm. 2. Nunaminertanut oqartussaasunit akuersisoqarsimatinnagu nunaminertap suulluunniit atorpeqarnera allanngortinneqassanngilaq.

Imm. 3. Nunaminertamik atugassanngortitsineq inummut akuerineqartumut tunngati-taavoq. Nunaminertamut pisinnaatitaanermik tunniussineq sunaluunniit nunaminertanut oqartussaasumit akuerineqaaqassaaq.

Imm. 4. Nunaminertamik atuisinnaatitaaneq niuerutigineqassanngilaq.

§ 27. Kommunalbestyrelsi kommuneqarfimmi pineqartumi nunaminertanut oqartussaasuvoq aammalu kommuneqarfimmi nunaminertat atorneqarnissaannik akuersisar-tuulluni.

Imm. 2. Kommunit aggornerisa avataanniittuni atuisinnaatitaaneq Naalackersuisunit nalunaarutigineqassaaq.

Imm. 3. Kommunalbestyrelsi nunaminertanik sanaartorfissanik nuna tamakkerlugu pilersaarusionermut pingaaruteqartunik atugassiilluni akuersissuteqannginnermini Naalackersuisut akuersissutaannik pissarsiniaqqaassaaq.

Imm. 4. Sanaartugassanut inatsisit aamma nuna tamakkerlugu pilersaarusionermut malitassiat il.il. naapertorlugit nunaminertanik atuinissamut akuersissutit Naalackersuisunit tunniunneqarsinnaapput.”

4 pillugu. Oqaaseq “allatut oqartussaasut akuersissuteqarnissaat pisariaqarpoq” qanoq paasineqassava?

Nunaminertamut tunngatillugu suliassamik suliarinninnermut atatillugu naalackersuisoqarfik akissuteqaammik nassiussivoq, taanna K Kommunip akissutaatut isikkoqarpoq, tassami kommunip logoa atorneqarmat. Kisiannili tassani takuneqarsinnaavoq asimi nunami nunaminertamik 1. januar 2011 tungaanut atugassineq naalackersuisoqarfimmit akuersissuteqarfigneqartoq. Tamannali kommunit allatigut nunaminertanik atugassisar-tuusut aammalu asimi nunami nunaminertanik atugassisarnermik Nuna tamakkerlugu pilersaarusionermi malitassat inaarutaasumik atuutilerneranni aamma akisussaasuulersi-masut suleqatigalugit pivoq. Taamaattumik allassimappat allatut oqartussaasut akuersis-summik tunniussinissaat piumasaqaataanngitsoq, tamanna isumaqarpoq nunaminertamik atugassiinissami oqartussaasut allat, assersuutigalugu kommunip, Kalaallit Nunaata Kater-sugaasiviata Allagaateqarfialu, imaluunniit Nunamut Namminer-mut, Pinngortitamut Avatangiisinullu Naalackersuisoqarfiup akuersissummik tunniussinissaat piumasaqaa-taannngitsoq.

Kisiannili nunaminertamik atugassiinissaq tassaannngilaq sanaartornissamut akuersissut, taamaattumik nunaminertami atugassii-sutigineqartumi ingerlaannaq sanaartortoqarsin-naasooq isumaqarani.

[...]

6 pillugu. Nuna tamakkerlugu pilersaarusionermut malitassat taakkualu aalajangi-nermut aalajangersimasumut pingaaruteqarnerat qanga naalackersuisoqarfiup eqqumaffi-gilerpaa?

Nuna tamakkerlugu pilersaarusionermut malitassat suliarineqarnerisali nalaanni Naalack-ersuisoqarfiup tamanna eqqumaffigaa. A-mut nunaminertamik atugassii-nermut tunnga-tillugu kukkunikkut pingaaruteqarnerat eqqumaffigineqanngitsoorpoq. Tamatuma ki-ngorna aatsaat tamanna naalackersuisoqarfiup eqqumaffigilerpaa. Aalajangersimanerusu-

mik oqaatigalugu Nuna tamakkerlugu pilersaarusionermut malitassanut tunngatillugu suliffiup iluani attaveqqaqatigiinnermi sulisut ilaasa Nuna tamakkerlugu pilersaarusionermut malitassat inatsisitigut sunniuteqarallartinneqarnerat ilisimasimannngikkaat takuneqarsinnaavoq.

7 pillugu. Malittarisassanut tunngatillugu ajornartorsiutip eqqumaffigineqalerneranit A-mut allannerup akornanni piffissami naalackersuisoqarfik qanoq iliuuseqarpa?

Nuna tamakkerlugu pilersaarusionermut malitassanut uniuuttumik nunaminertamik atugassiineq pisimasoq naalackersuisoqarfiup, ukiup nikinnerata missaani, eqqumaffigilermagu, aalajangiinissamut missingiut 17. februar 2011 tusarniaassutigalugu nassiunneqarpoq. Piffissami tassani suliamut tunngatillugu suliarinnittoqanngilaq.

Inaarutaasumik aalajangiinissaq sioqqullugu naalackersuisoqarfiup misissorpaa, sanaartornissamut akuersissummik piviusumik pissarsiniartoqarsimansoq aammalu nunaminertami atugassiissutaasumi sanaartorneq aallartinneqareersimansoq. Taakkaa arlaannaalluunniit taamaassimannngillat. Nunaminertamik atugassiinnermit taassuma atorunnaarsinneqarneranut piffissap ingerlasimamera inaarutaasumik aalajangiinnermi inatsisinut naapertuuttoq aammalu attuumassuteqartumik tunngaviusimasoq naalackersuisoqarfiup isumaqatigaa. Kisiannili tunngaviusut inatsisinut naapertuuttut nalilersorneqarneranni, sanaartornissamut akuersissummik qinnuteqartoqarsimannginera imaluunniit nunaminertami sanaartornerup aallartinneqarsimannginera pingaernerutillugu naliliinnermi ilaatinneqartariaqarpoq.”

A allakkatigut 7. maj 2012-imeersutigut qinnuigaara Ineqarnermut, Attaveqarnermut Angallannermullu Naalackersuisoqarfiup akissutaa 8. marts 2012-imeersoq pillugu oqaaseqaateqaqqullugu.

A-p oqaaseqaatai e-mailikkut 4. juni 2012-imeersukkut tiguakka. E-mailimit ilaatigut makku erserput:

“[...]

7 pillugu. Naalackersuisoqarfik piffissap malittarisassap ajornartorsiutaanera pillugu malugininnerup A-llu allagaqarnissaata akornanni qanoq iliuuseqarpa?

Sanaartornerup aallartinneqarsimanageranik misissuisoqartoqarneraasoqarpoq, tamannali eqqortuusinnaanngilaq. Uangalumi nuna sanaartorfissaq assareersimavara, illullu toqqa-vissaa sanareerlugu kiisalu illuliornermi atortussat angallammik assartorlugit apuuffissaa-nukaatereerlugit.” (Atofeqarfimmi nutsigaavoq)

Tamatuma kingornatigut imaattunik oqaaseqaateqarpunga:

“1. Misissuininnik killissalersuineq

A-p uannut naammagittaalliuutaanit erserpog nunaminertamik imminut tunniussinerup Ineqarnermut, Attaveqarnermut Angallannermullu Naalackersuisoqarfimmit atorunnaarsinneqarnera ilaatigullu Qeqqata Kommunimi suliamik suliarinninnera naammagittaalliuutiginiarai.

K Kommunip suliami allagaatai misissoreerlugit isumaqarpunga kommunip suliarinninnerata sukumiinerusumik misissornissaanut tunngavissaqarnanga.

Suliaq manna misissoreerlugu isumaqarpunga Naalackersuisoqarfiup misissuineq K Kommunip 22. marts 2011-mi ingerlassimasaa pillugu A-mut suliami illua tungiusumut taassuma isumaanik tusarniaasimanninnerata sukumiinerusumik misissornissaanut tunngavissaqarnanga.

Tamatumunnga pissutaavoq misissuineq taanna pillugu suliami illua tungiusup isumaanik tusarniaaviginninnerup nunaminertamik A-mut tunniussinerup Naalackersuisoqarfimmit atorunnaarsinneqarnerata atuussinnaassuseqarneranik allannngortitsinavianninnera, tassami illuaqqap naammassillugu sananeqarsimanninnera suliap ingerlanerani assortuussutaanngimmat.

Suliamik matuminnga suliarinninninni nunaminertamik A-mut tunniussinerup Naalackersuisoqarfimmit atorunnaarsinneqarnera aallaqqaasiutitut sukumiinerusumik samminiarpaa (immikkoortumi 2-mi). Tamatuma kingornatigut Naalackersuisoqarfiup tulleriinneri malillugit illoqarfiup avataani nunaannarmi nunaminertamik tunniussineq pillugu aalajangiinissaminut aamma nunaminertamik tunniussinermik taamaattumik kingusinnerusukkut atorunnaarsitsineq pillugu aalajangiinissaminut pisinnaatitaanera sukumiinerusumik samminiarpaa (immikkoortumi 3-mi).

Sanaartornissamut akuersissummik apeqquq pillugu oqaaseqaatinik naatsunik nagga-siutitut saqqummiussiniarpunga (immikkoortumi 4-mi).

2. Nunaminertamik tunniussinermik 7. oktober 2010-meersumik atorunnaarsitsineq Ineqarnermut, Attaveqarnermut Angallannermullu Naalackersuisoqarfiup nunaminertamik A-mut tunniussineq 7. oktober 2010-meersoq allakkatigut 28. marts 2011-meersutigut atorunnaarsippaa. Naalackersuisoqarfik oqarpoq tamatumunnga tunuliaqutaasoq tassaasoq nunaminertamik A-mut tunniussinerup “illoqarfiup avataani nunaannarmi nuna tamakkerlugu pilersaarusiornermi malitassat” unioqqutillugit pisimanera.

Atorunnaarsitsineq aalajangiinnermut atuussinnaassuseqanngitsumut qisuariaatissatut periarfissat arllallit ilagaat.

Aalajangiineq atuussinnaassuseqassanngippat pingaarnertut piumasagaatit marluupput: Aalajangiineq inatsiseqartitsinikkut amigaateqassaaq, amigaallu taanna annertuujussaaq. Tamatuma saniatigut, piumasagaatit pingajuattut, pingaarnertut piumasagaatit taakku marluk eqqortinneqarsimagaluartulluunniit aalajangiinerup aalajangiisimaneqarnissaanik sakkortuumik ikorfartuisunik utoqqatsissutaasinnaasoqassanngilaq.

a. Ingerlatsineq pillugu inatsiseqartitsinermi inatsisikkut tunngavissaqarnissamik piumasagaat atuuppoq. Tassa imaappoq ingerlatsivik taamaaliornissamut inatsisikkut tunngavissaqarani iliuseqarsinnaanngitsoq.

Ingerlatsinermi oqartussaasoq inatsisikkut tunngavigisamigut inatsit tunngavigalugu iliuseqarnerminik takutitsisinnaassaaq, aalajangiinerlu inatsimmik tunngavigisaqarani pisimappat, aalajangiinerluunniit inatsimmik unioqqutitsisuuguni inatsiseqartitsinikkut amigaateqartutut oqaatigineqassaaq.

Inatsiseqartitsinikkut amigaat annertuujunersoq pillugu naliliineq pisumi pissutsinik naliliineq aallaavigalugu pisarpoq. Inatsiseqartitsinikkulli periaatsimi naatsorsuutigineqarpoq inatsiseqartitsinikkut amigaatit aalajangersimasut taamaattuussusertik pisutigalugu tamatigut annertuujusartut.

Taamaalilluni inatsisikkut tunngavissaqannginnerup amigaatitut annertuutut isigineqarnera inatsiseqartitsinikkut periaatsip nassatara. Tamanna aalajangiinerup pineqartup innuttaasumut nanertuisuunera iluaqusiisuuneraluunniit apeqqutaatinnagu atuuppoq.

Ineqarnermut, Attaveqarnermut Angallannermullu Naalakkersuisoqarfiup nunaminertamik A-mut tunniussinerup atorunnaarsinneqarnissaanik aalajangiinnermini 28. marts 2011-meersumi nunaminertamik tunniussineq “nuna tamakkerlugu pilersaarusionerme illoqarfiit nunaqarfiillu avataanni nunaminertat pillugit aalajangersakkat” unioqqutillugit pisimasoq atortussaatiippaa. Naalakkersuisoqarfik imatut paasivara taanna isumaqartoq nunaminertamik tunniussineq inatsisikkut tunngavissaqannginnermigut amigaateqartoq, tassa inatsiseqartitsinikkut annertuumik amigaateqartoq.

Naalakkersuisut (Ineqarnermut, Attaveqarnermut Angallannermullu Naalakkersuisoqarfik) nuna tamakkerlugu pilersaarusionerme soqutigisat isumaginnissaannut kommunimut pilersaarusionermeq eqqarsaatigalugu aalajangersakkanik erseqqinnerusunik

akuersissutiginnissinnaapput (nuna tamakkerlugu pilersaarusiordermi illoqarfiit nunaqarfiillu avataanni nunaminertat pillugit aalajangersakkat), tak. pilersaarusiorderneq aamma nunaminertat atorineqartarnerat pillugit Inatsisartut peqqussutaanni nr. 11-mi, 5. december 2008-meersumi § 8, imm. 1 (pilersaarusiorderneq pillugu peqqussut - Ineqarnermut, Attaveqarnermut Angallanermullu Naalakkersuisoqarfiup peqqussut taanna nunaminertat pillugit peqqussummik taasimavaa). Aalajangersagaq taanna pilersaarusiorderneq aamma nunaminertat atorineqartarnerat pillugit Inatsisartut inatsisaanni nr. 17-imi, 17. november 2010-meersumi (pilersaarusiorderneq pillugu inatsimmi) § 9, imm. 1-imit massakut taarserneqarpoq.

Pilersaarusiorderneq pillugu peqqussummi § 8, imm. 2-kkut aalajangersarneqarpoq sumiiffiup ilaanut aalajangersimasumut nuna tamakkerlugu pilersaarusiordermut malitassiaq sukumiisunik aalajangersagartaqartoq kommunimut pilersaarutitut sunniuteqartinneqassasoq Ineqarnermut, Attaveqarnermut Angallanermullu Naalakkersuisoqarfiup aalajangersinnaagaa, tak. §§-it 21-mit 23-mut.

Kommunimut pilersaarusiorderneq kommunimulluunniit pilersaarusiorderneq ilassutitut siunnersuut tamanut saqqummiunneqarpat nunaminertat, illut sanaartukkallu siunnersuummi pineqartunut ilaatinneqartut sanaartorfingineqarsinnaajunnaassapput sanaartorneqarsinnaajunnaassallutilluunniit, inaarutaasumillu pilersaarusiorderneq imariisaanik allanngortitsisinnaasunik atorineqassanatik, tak. pilersaarusiorderneq pillugu peqqussummi § 23, imm. 1; tassa imaappoq siunnersuut inatsiseqartitsinikkut sunniuteqartussanngortikkallarneqartoq.

Ineqarnermut, Attaveqarnermut Angallanermullu Naalakkersuisoqarfiup “nuna tamakkerlugu pilersaarusiordermi illoqarfiit nunaqarfiillu avataanni nunaminertat pillugit aalajangersakkat”, Nuuk, september 2010 (nuna tamakkerlugu pilersaarusiorderneq malitassiat) tusarniaatigalugit 4. oktober 2010-mi nassiuppai. Naalakkersuisoqarfik tamatumunnga atatillugu pilersaarusiorderneq pillugu peqqussummi § 23, imm. 1, tak. § 8, imm. 2, tunngavigalugu aalajangiivoq siunnersuut inatsiseqartitsinikkut sunniuteqarallartussanngortinneqassasoq, tak. “nuna tamakkerlugu pilersaarusiordermi illoqarfiit nunaqarfiillu avataanni nunaminertat pillugit aalajangersakkatut siunnersuut”-mi tusarniaatigalugu 4. oktober 2010-mit 26. november 2010-mut nassiunneqarsimasumi qupperneq 17. Taamaalillutik nuna tamakkerlugu pilersaarusiordermi illoqarfiit nunaqarfiillu avataanni nunaminertat pillugit aalajangersakkat 4. oktober 2010-mi inatsiseqartitsinikkut sunniuteqartussanngortikkallarneqarsimapput.

Nunaminertamik A-mut tunniussinermi 7. oktober 2010-meersumit erserpoq nuna-minertaq taanna sumiiffimmi N: XX, W: YY-mi inissisimasoq. Nunaminertaq taanna illoqarfiup B-p avannaanni ...-Kangerluup qinnguani inissisimavoq.

...-Kangerluup qinnguani nunaminertaq nuna tamakkerlugu pilersaarusiornermi illoqarfiit nunaqarfiillu avataanni nunaminertat pillugit aalajangersakkani pineqartunut ilaatinneqarpoq, nunalu tamakkerlugu pilersaarusiornermi illoqarfiit nunaqarfiillu avataanni nunaminertat pillugit aalajangersakkanut ilanngussami oqaatigineqarpoq nunaminertaq taanna N-itut inissisimasoq, tassa “nunaminertaq teknikkimut, attaveqaatinut il.il. atugassatut” naatsorsuunneqartoq.

Nuna tamakkerlugu pilersaarusiornermi illoqarfiit nunaqarfiillu avataanni nunaminertat pillugit aalajangersakkani § 14-imit ilaatigut makku erserput:

“Nunaminertat teknikkimut, attaveqaatinut il.il. atugassat eqqarsaatigalugit makku atuupput:

1) Atuineq:

[...]

c) Immikkoortumi tassani sunngiffimmi illuaraliortoqassanngilaq, aasarsiortarfinnik takornarianulluunniit illuaraliortoqassanngilaq.

[...]”

A nunaminertamik tunineqarmat nuna tamakkerlugu pilersaarusiornermi illoqarfiit nunaqarfiillu avataanni nunaminertat pillugit aalajangersakkat inatsiseqartitsinikkut sunniuteqartussanngortikkallarneqarsimapput, nunaminertanillu nuna tamakkerlugu pilersaarusiornermi illoqarfiit nunaqarfiillu avataanni nunaminertat pillugit aalajangersakkat imarisaannik innarliisinnaasunut atugassanik tunniussisoqarsinnaanani.

Nunaminertaq A-mut tunniunneqartoq immikkoortumi teknikkimut attaveqaatinullu atugassanngortinneqarsimasumiippoq, tassanilu sunngiffimmi illuaraliortoqassanngilaq, aasarsiortarfinnik takornarianulluunniit illuaraliortoqassanani, tak. nuna tamakkerlugu pilersaarusiornermi illoqarfiit nunaqarfiillu avataanni nunaminertat pillugit aalajangersakkani § 14, nr. 1, litra c. Taamaalilluni Naalakkersuisoqarfik illoqarfiup B-p avannaanni ...-Kangerluup qinnguani nunaminertamik sunngiffimmi illuaraliorfissamik 7. oktober 2010-mi tunniussinissaminut inatsisikkut tunngavis-saqarsimannngilaq.

Ineqarnermut, Attaveqarnermut Angallanermullu Naalakkersuisoqarfiup aalajangiinera inatsiseqartitsinikkut tunngavissaqanngimmat aalajangiinerup inatsiseqartitsinikkut annertuumik amigaateqarnera pineqarpoq.

b. Aallaqqaasiinermi oqaatigineqartutut suliame pineqartumi aalajangiinerup aalajangiusimaneqarnissaanik sakkortuumik ikorfartuisunik utoqqatsissutaasinnaavoq aalajangiinerup inatsiseqartitsinikkut annertuumik amigaateqartup taamatut amigaateqaraluarluni atuutsiinnarneqarsinnaaneranut.

Tassa pisuni immikkorluinnaq ittuni inatsiseqartitsinikkut amigaat annertoq aalajangiinerup innuttaasumut nanertuutaasumik imaluunniit inuiaqatigiit nalinginnaasutigut soqutigisaannut annertuunut ajoqusiisumik atuussinnaassuseqarunnaarsitsinera pissusissamisunnngilluinnarsorinarsinnaavoq.

Pissutsit aalajangiinerup inatsiseqartitsinikkut annertuumik amigaateqartup atortinneqaannarnissaanik ikorfartuisut tassaasinnaapput inatsiseqartitsinikkut amigaatip paasineqarnermi kingunerujussuatigut aatsaat atortussaatinniarneqarnera, amigaataasoq innuttaasup amigaataanngitsutut isigisimagaa aamma atuussinnaassuseqannginneq allanut annertunerusunik sunniuteqassasoq, soorlu illumik isaterinikkut.

Innuttaasut pissutissaqartumik naatsorsuutigisai aalajangiinerup inatsiseqartitsinikkut tunngavigisaqanngitsup atortiinnarneqarneranik qaqutigoraluartumik nassataqarsinnaapput. Inatsiseqartitsinikkut periaatsip takutippaa taamatut pisoqassappat manna piumasagaataasoq, tassalu pissutsit oqimaalutaanermi immikkut oqimaassuseqarlutik sunniuteqartut pineqassasut.

Højsteretsip eqqartuussutaa 23. juli 1887-imeersoq (Ugeskrift for Retsvæsen, årgang 1887-imi quppernermi 640-mi naqinneqartoq) assersuutitut taaneqarsinnaavoq, tassanilu pineqartoq tassaavoq inuussutissarsiornissamut allagartap/lakuersissutip inuussutissarsiorneq pillugu inatsimmi niuertoqarfimmut qaninnerpaamut qanoq ungasissuseqarnissaq pillugu aalajangersakkat unioqquutillugit tunniunneqarsimagaluartup atortiinnarneqarnera. Tamatumunnga immikkut pissutaasut tassaapput inuussutissarsiorneq pillugu inatsimmi malittarisassat annikinnerusunik taamaallaat saneqqunneqarnerat kiisalu inuussutissarsiornissamut allagartamik/lakuersissummik pigisaqartup allagartani upperalugu inuussutissarsiornermik ukiorpaalussuarni (ukiut 20-t missaanni) ingerlatsiinnarsimanera, tamatumalu oqartussaasunit inuussutissarsiorneq pillugu inatsisip malinneqarneranik nakkutilliisuusussaasunit uparuarneqarsimannginnera.

Aalajangiineq inatsiseqartitsinikkut annertuumik amigaateqartoq atortiinnarneqassanersoq naliliinermi nalilinnik asiutitsinermik isiginninnerit inatsiseqartitsinikkut periaatsimi siusinnerusukku aalajangersimasumik oqimaassuseqarlutik sunniuteqartinneqartarsimapput. Inatsiseqartitsinikkullu periaatsimik nutaamik ineriartortitsinerup takutigunarpaa inatsiseqartitsinermik atuutsitsineq oqimaalutaanermi nalilinnik asiutitsinnginnissamik isiginninnermit oqimaannerutillugu isiginiarneqartartoq, tak. Hans Gammeltoft-Hansenip allallu atuakkiaat "Forvaltningsret", 2002-mi aap-passaanik naqitertitaq, qupperneq 355, kiisalu ilaatigut Højsteretsip eqqartuussutaa 12. september 2000-imeersoq (Ugeskrift for Retsvesen, årgang 2000, quppernermi 2412-imi naqinneqartoq) ilaatigut innersuussutigaa, tassanilu pineqarpoq tanki nersutaatit quuisa anaasalu kinnerinik immerneqartartoq pilersaarusiortarneq pillugu inatsimmi malittarisassat unioqqutillugit sananeqarsimasoq isaterneqassasoq.

Nalilinnilli asiutitsinermik isiginninneq inatsisinik unioqqutitsinani suli isiginninneruvoq, aalajangiinerlu atuussinnaassuseqanngitsoq atortiinnarneqassanersoq naliliinermi ilanngunneqarsinnaalluni.

Ineqarnermut, Attaveqarnermut Angallanermullu Naalakkersuisoqarfik imatut paasivara taanna isumaqartoq suliama matumani aalajangiinerup inatsiseqartitsinikkut tunngavissami amigaatillip (nunaminertamik tunniussinerup 7. oktober 2010-meersup) atortiinnarnissaanut immikkut uotoqqatsisutaasinnaasunik peqanngitsoq. Naalakkersuisoqarfiup tamatumunnga atatillugu manna pingaartillugu isiginiarpaa, tassalu A-p atuisinnaatitaanini atorsimangikkaa, taamaattumillu nunaminertamik tunniussineq nalilinnik asiutitsinani atorunnaarsinneqarsinnaasoq.

Ineqarnermut, Attaveqarnermut Nunalerinermullu Naalakkersuisoqarfik inatsiseqartitsinikkut amigaateqartumik oktober 2010-mi taamatut aalajangiivoq. Nunaminertamik tunniussineq nuna tamakkerlugu illoqarfiit nunaqarfiillu avataanni nunaminertanik pilersaarusiortnermi malitassiat unioqqutillugit pisimasoq Naalakkersuisoqarfiup ukiup naanerani malugaa, nunaminertamillu A-mut tunniussinerup atorunnaarsinneqarnissaanik aalajangiissamaarnini A-mut aamma K Kommunimut tusarniaatigalugu allakkatigut 17. februar 2011-meersutigut nassiullugu. Naalakkersuisoqarfiup aalajangiineq A-mut allakkatigut 28. marts 2011-meersutigut atorunnaarsippaa.

Taamaalluni piffissaq Naalakkersuisoqarfiup nunaminertamik tunniussisoqarnissaanik aalajangiineranit aalajangiineq atortuujunnaarsinneqassasoq aalajangiinerata tungaanut ingerlasoq sivilsunngilaq, taamatuttaarlu Naalakkersuisoqarfik nunaminertamik tunniussinerup tunngavissamik amigaateqarneranik paasisaqarnermi kingornatigut pilertortumik qisuariarluni.

A-p sunngiffimmi illuaqqap sanaartorneqarnera aallartissimagini Naalakkersuisoqarfimmut allakkatigut 14. marts 2011-meersutigut atortussaatiippaa. Tamatuma kingornatigut uannut allakkatigut 4. juni 2012-meersutigut manna atortussaatiippaa, tassalu toqqavissaq assassimagini, toqqavissaq sanasimagini aamma atortussat nunaminertamut tassunga angallammik assartorsimagini.

Suliaq Naalakkersuisoqarfiup tusarniaatigalugu nassiumagu A illuaraliornermini sumut killissimanersoq erseqqarluppoq.

Suliami malugaara illuaraliornerup sumut killissimanera Ineqarnermut, Attaveqarnermut Angallanermullu Naalakkersuisoqarfiup aamma A-p isumaqatigiinnngissutigigaat. Naalakkersuisoqarfik isumaqarpoq sanaartorneq aallartinneqarsimanngitsoq, A-lli illuaraliornerini aallartissimasoq atortussaatiillugu.

Ungali isumaqarpunga illuaraliorneq aallartinneqarsimanersoq suliami matumani pingaartillugu isiginarneqarsinnaanngitsoq, taamaattumillu oqaatigiinnarlugu illuaqqap inaarlugu suli suliarineqarsimannginnera suliap suliarineqarnerani assortuussutigineqanngitsoq.

Naalakkersuisoqarfiup suliami matumani tunngavissamik amigaatilimmik aalajangiinermi kingornatigut pilertortumik qisuariarsimanera, A-p illuaq inaarlugu suliarisimanngikkaa aalajangiinerlu inatsiseqartitsinikkut annertuumik amigaatilik atuutsiinnarneqarsinnaanersoq inatsiseqartitsinermik periaatsimi oqimaatsunik utoqqatsissutissaqartinneqassasoq oqaatigineqarnera isiginiarlugit isumaqarpunga suliami matumani Naalakkersuisoqarfiup nunaminertamik tunniussinissamik aalajangiinerata 7. oktober 2010-meersup tunngavissamik amigaateqaraluarluni atortinnarneqarnissaanut utoqqatsissutissanik kimeqarluartunik peqanngitsoq Naalakkersuisoqarfiup paasinninneranik isornartorsiorsinnaanagu.

c. Ineqarnermut, Attaveqarnermut Angallanermullu Naalakkersuisoqarfik illoqarfiup avataani nunaminertamik A-mut 7. oktober 2010-mi tunniussinermi inatsisikkut tunngavissaqarsimanngilaq. Taamaallilluni Naalakkersuisoqarfiup aalajangiinnera inatsiseqartitsinikkut annertuumik amigaateqarpoq, tak. immikkoortumi qulaani oqaatigineqartut.

*Suliami matumani nunaminertanik tunniussinerup inatsiseqartitsinikkut annertuumik amigaateqartup atortinnarneqarnissaanut immikkut utoqqatsissutaasinnaasunik atuuttoqanngimmat (qulaani immikkoortumi b-miittut takukkit) isumaqarpunga Naalakkersuisoqarfiup nunaminertamik tunniussinera 7. oktober 2010-meersoq a-
tuussinnaassuseqanngitsoq.*

Taamaattumik Naalakkersuisoqarfiup nunaminertamik tunniussinermik 7. oktober 2010-meersumik allakkatigut 28. marts 2011-meersutigut atorunnaarsitsineranik isornartorsiuinissannut tunngavissaqarnanga isumaqarpunga.

A Ineqarnermut, Attaveqarnermut Angallannermullu Naalakkersuisoqarfiup nunaminertamik tunniussisoqarnissaanik atuussinnaassuseqanngitsumik aalajangiineratigut – annaasarinnaasaminik - taarsiivigineqarnissaminik piunnaasaateqarsinnaanersoq matumani isummerfiginngilara.

Tamatumunnga atatillugu A-mut malugeqqullugu oqaatigaara Naalakkersuisoqarfiup atuussinnaassuseqanngitsumik aalajangiinera pissutigalugu annaasaqarsimalluni isumaqaruni taarsiissutit pillugit apeqqutip eqqartuussivimmu suliassanngortinnissannut periarfissaqartoq.

3. Naalakkersuisoqarfiup illoqarfiit nunaqarfiillu avataanni nunaminertanut oqartussaasutut pisinnaatitaanera

Ineqarnermut, Attaveqarnermut Angallannermullu Naalakkersuisoqarfik suliame illoqarfiit nunaqarfiillu avataanni nunaminertanut oqartussaasuunersoq tulliuuttuni naatsumik sammivara. Tamatumunnga peqatigitillugu Naalakkersuisoqarfik nunaminertamik tunniussinermik marts 2011-mi atorunnaarsitsinissaminut pisinnaatitaanersoq aamma isiginiarniarpara.

Tamatumunnga tunuliaqutaasoq tassaavoq oqartussaasup pisinnaatitaasup suliame aalajangiisimanerata aalajangiinerup atuussinnaassuseqarneranut aalajangiisuusumik pingaaruteqarnera.

a. Nunaminertat atorneqarnerat pilersaarusiorterlu pillugu Inatsisartut peqqussutaanni nr. 6-imi, 18. december 1986-imeersumi § 5, imm. 2-kkut aalajangersarneqarpoq Naalakkersuisut illoqarfiit nunaqarfiillu avataanni nunaminertanik tunniussinissamut pisinnaatitaasut.

Inatsisartut peqqussutaat taanna pilersaarusiortarneq pillugu peqqussummit A-p illoqarfiit nunaqarfiillu avataanni nunaminertamik sunngiffimmi illuaraliorfissamik qinnuteqarnerata nalaani atuuttumit 2009-mi taarserneqarpoq. Pilersaarusiortarneq pillugu peqqussut pilersaarusiortarneq pillugu inatsimmit massakkut taarserneqarsimavoq, taannalu 1. januar 2011-mi atortuulerpoq.

Pilersaarusiortarneq pillugu peqqussummi pingaarnertut malittarisassaq tassaavoq kommunalbestyrelsi kommunip pineqartup iluani nunaminertanut oqartussaasuusooq, kommunillu iluani nunaminertat atorneqarnissaannut akuersissuteqarsinnaalluni,

tak. § 27, imm. 1. Taamaalilluni tamanna nunaminertanut illoqarfiit nunaqarfiillu avataanniittunut aallaavittut aamma atuuppoq.

Taamaattorli pilersaarusiortarneq pillugu peqqussummi § 44, imm. 3-kkut aalajangersarneqarpoq nunaminertat illoqarfiit nunaqarfiillu avataanniittut eqqarsaatigalugit nunaminertanut pilersaarusiortermullu oqartussaasuunermik tunniussineq aatsaat 1. januar 2011-mi atortuulersinneqartoq. Tamatuma tungaanut Naalakkersuisut suli tassaapput nunaminertanut illoqarfiit nunaqarfiillu avataanniittunut oqartussaasuusut.

Taamaalilluni A 2010-mi nunaminertamik illoqarfiup avataaniittumik tunineqarnissamik qinnuteqarlunilu tunineqarmat Ineqarnermut, Attaveqarnermut Angallannermullu Naalakkersuisoqarfik tassaavoq nunaminertat illoqarfiit nunaqarfiillu avataanniittut eqqarsaatigalugit nunaminertamik tunniussisarneq pillugu aalajangiinnissamut pisinnaatitaasoq.

b. Naalakkersuisoqarfiup nunaminertamik A-mut tunniussineq 7. oktober 2010-meersoq marts 2011-mi atorunnaarsimmagu pilersaarusiortarneq pillugu inatsit atortuulersimavoq. Pilersaarusiortarneq pillugu inatsimmi § 38, imm. 1-ikkut aalajangersarneqarpoq kommunalbestyrelsi tassaasoq kommunip pineqartup iluani nunaminertanut oqartussaasuusoq, kommunillu iluani nunaminertat atorineqarnissaat pillugu akuersissuteqartartuusoq. Taamaalilluni kommunalbestyrelsi aallaavittut tassaavoq nunaminertanut tunngasuni oqartussaassuseq – aamma nunaminertat illoqarfiit nunaqarfiillu avataanniittut eqqarsaatigalugit.

Taamaattorli pilersaarusiortarneq pillugu inatsimmi § 38, imm. 4-kkut aalajangersarneqarpoq Naalakkersuisut (Ineqarnermut, Attaveqarnermut Angallannermullu Naalakkersuisoqarfik) nunaminertat atorineqarnissaannik sanaartorneq pillugu inatsisat aamma nuna tamakkerlugu pilersaarusiortermi malitassiat il.il. tunngavigalugit akuersissuteqarsinnaasut.

*Naalakkersuisoqarfik nunaminertamik tunineqarnissamik qinnuteqaatip nuna tamakkerlugu pilersaarusiortermut malitassiat tunngavigalugit suliarineqartussap suliarineqarneranik tigusinissaminut periarfissaqarmat tamanna nunaminertamik tunniussinerup malitassiat taakku unioqutillugit pisimasup atorunnaarsinneqarnera pillugu suliamik taamatuttaaq tigusinissaminut periarfissaqarnerata pissusissamisoortumik nassataraa. Taamaalilluni Naalakkersuisoqarfik nunaminertamik tunniussiner-
mik atuussinnaassuseqanngitsumik atorunnaarsitsinissamut pisinnaatitaavoq.*

4. Sanaartornissamut akuersissut

A-p uannut naammagittaalliuutaa 18. juli 2011-meersoq imatut paasivara sanaartornissamut akuersissummik qinnuteqaateqartussaannermi piunasaqaataanerata erseqqinnerusumik takuneqarsinnaannginnera A-p taamatuttaaq naammagittaalliuutigigaa.

A-p atortussaatiippaa nunaminertap imminut tunniunneqartup atorunnaarsinneqarnera pillugu apeqqummut atatillugu sanaartornissamut akuersissummik qinnuteqarsimannginnini pingaartillugu isiginiarneqarsinnaanngitsoq, tassami tamanna nunaminertamik tunniussinermi erseqqissumik takuneqarsinnaanngimmat.

A-p nunaminertami imminut tunniunneqarsimasumi sanaartulinnginnermini sanaartornissamut akuersissummik qinnuteqarnissaata piunasaqaataanera nunaminertamik tunniussinermi allakkanit nassiussissutini erseqqissumik takuneqarsinnaanngilaq.

Nunaminertamilli tunniussinermi takuneqarsinnaavoq “sanaartornissamut akuersissuteqarnissamut piffissaliussamik” atuuttoqartoq.

Ineqarnermut, Attaveqarnermut Angallannermullu Naalakkersuisoqarfiup uannut allakkamini 12. oktober 2011-meersuni oqaatigaa sanaartornissamut akuersissuteqartoqarnissaa anguniarlugu suliarineqarnissaata piunasaqaataanera allassimanngitsoq Naalakkersuisoqarfiup nassuerutigigaa.

Tamanna tusaatissatut tiguara, tamatumunngalu peqatigitillugu naatsorsuutigalugu nunaminertamik tunineqartup nunaminertami sanaartortoqannginnerani sanaartornissamut akuersissummik suli qinnuteqartussaanneri Naalakkersuisoqarfiup siunissami ersarinnerusumik oqaatigisassagaa.”

Suliaq nammineerluni misissugassanngortitaq - Naalakkersuisut

5.3 Ilinniarnertuunngorniarfiup ilinniartunut ineqarfiini imigassanik aalaakoornartortalinnik peqarnissamik inerteqqut. Inatsisinut naapertuuttumik tunngaveqartussaaneq. Inatsisikkut tunngavigisaj

Ilinniarnertuunngorniarfiup G-p ineqarfutimini torersuunissamik malittarisassani imigassanik aalaakoornartortalinnik peqarnissaq ataatsimut inerteqgutaalersippaa. Inerteqqut taanna ilinniartut ineqarfii pillugit nalunaarum-

mik tunngaveqarpoq, tassanilu aalajangersarneqarpoq ilinniartut ineqarfiini torersuunissamik malittarisassani ”imigassanik aalakoornartortalinnik atuineq” pillugu malittarisassanik aalajangersaasoqarsinnaasoq.

Ilinniarnertuunngorniarfiup G-p inatsiseqartitsinikkut inisisimanagera pillugu isumaliutersuutinik arlalinnik saqqummiussereerluni Ombudsmandip inatsisinnut naapertuuttumik tunngaveqartussaaneq nalinginnaasoq allaaseraa, tassani ilaatigut aalajangersarneqarpoq ingerlatsiviup sulinera (matumani ilinniarnertuunngorniarfiup G-p sulinera eqqarsaatigalugu) inatsimmik tunngaveqassasoq inatsiseqartitsinikkulluunniit tunngavimmik akuerisaasumik tunngaveqassasoq. Ombudsmandi isumaqarpoq akuliunneq matumani pineqartutut ittoq, tassalu ilinniartut ineqarfianni najugaqartut angerlarsimaffiinnut atuuttoq, inatsisikkut tunngavigisap erseqqissuunissaanik sakkortunerusumik piumasaaqammik sakkortunerulersitsisariaqartooq.

Ombudsmandi torersuunissamik malittarisassani imigassanik aalakoornartortalinnik inerteqquteqarnermut inatsisikkut tunngavigisap misissoreerlugu inerniliilluni naliliivoq inerteqqummut pineqartumut inatsisikkut pisariaqarneratut tunngavigisassaqaanngitsaq – pingaartumik ilinniartut ineqarfiini najugaqartut namminneq ineeraat eqqarsaatigalugit.

Ombudsmandi inatsisikkut pisariaqarneratut tunngavigisassaq pigineqaanngitsaq pillugu isummereerami inerteqqut taanna Inuit Europami Pisinnaatitaaffii pillugit Isumaqaatigiisummik unioqqutitsisuusinnaanersoq isummernissaminut tunngavissaqarani isumaqarpoq.

G-p tamatuma kingornatigut Ombudsmandi nalunaarfigaa G-p torersuunissamik malittarisassani Ombudsmandip inatsiseqartitsinermik paasinninnera naapertorlugu allannngortinniarlugit iliuuseqarniarooq (j.nr. 2011-905-0015, oqaaseqaat 23. august 2013-imeersoq).

Qarasaasiakkut aviisi www.knr.gl 13. oktober 2011-mi saqqummertoq allaaserisamik Ilinniarnertuunngorniarfimmi G-mi ilinniartut ineqarfiini torersuunissaq pillugu malittarisassanut tunngasumik imaqarpoq. Torersuunissamik malittarisassani taakkunani ilinniartut Ilinniarnertuunngorniarfiup G-p ineqarfiutaani najugaqartut imigassanik aalakoornartortalinnik peqarnissaat inerteqqutigineqarpoq, matumani ineeqqat ilanngullugit eqqarsaatigalugit. Allaaserisap qulequtaraa: “GU-rtut imigasaaateqaqqusaanngillat”:

“Naak ilinniartut allangortitsinissamik sakkortuumik piumasaqaraluartut avannaani Ilinniarnertuunngorniarfiup G-p kollegiaani inigisami imigassaateqannginnissamik malittarisassaq allangortinneqassanngilaq.

Ilinniarnertuunngorniarfimmi akerliussutsimik ippassaani takutitsisoqarmat ilinniartut 100-nit ikinnerunngitsut peqataapput. Akerliussutsimillu takutitsinermi anguniarneqarpoq:

- Ilinniartut inigisaminni imigassaateqarsimasut mianersoqqussummik tunineqaqqaarlutik anisinneqartalernissaat kisaatigaarput, A ilinniarnertuunngorniarfimmi ilinniartoq nassuiaavoq.

Ilinniarnertuunngorniarfiup G-p rektoria akerliussutsimik takutitsisunut oqarpoq malittarisassat allangortinneqassanngitsut.

- Kollegiani imigassaateqartoqarsimatillugu mianersoqqussummik tunisinani anisitsisarneq ingerlatiinnassavarput. Takusinnaavarpummi malittarisassap atuutilernera atuarfimmuut sunniuteqarluartoq. Atuanngittarnerimmi ikilimapput, kollegianilu imertarneq taamaalilluta aamma annikillissimallugu.

- Aamma politiit ilisimatitsissutigaa kollegianut orniguttariaarussimallutik, rektori oqarpoq.

Taamaakkaluartorli ilinniarnertuunngorniat malittarisassamik qasukkaanissamik anguniagaqarnertik suli aalluppaat.

Aamma Kalaallit Ilinniagaqartut Kattuffiannit KIK-mit taperserpeqarput, Kattuffik Inatsisartunut Naalakkersuisunullu aamma allagaqarmat.

- KIK-mit sakkortunerpaamik piumasarivarput Ilinniarnertuunngorniarfimmi G-mi aqutsisut qulaanit peqquneqassasut taama pissusilersornertik piaarnerpaamik unitseqqullugu, ilinniartullu anisitaasimasut kingumut uterteqqinneqassasut, angummanniarnermillu immikkut ikiorneqassasut, KIK-p allaffimmi pisortaa C Naalakkersuisunut Inatsisartunullu ilaatigut taama allagaqarpoq.

Ilinniarnertuunngorniarfimmi ilinniarneq augustimili aallartimmat ilinniartut arfinillit kollegiamit anisitaasimapput, taakkunannga sisamat iniminni imigassaateqarsimanertik anisitaassutigisimallugu.”

Suliamik nammineerluni misissuiffiginninneq aallartinniarlugu qulaani allaaserisaq tunngavigalugu aalajangerpunga, taamaattumillu Ilinniartitaanermut Ilisimatusarnermullu Naalakkersuisoqarfik (massakkut Ilinniartitaanermut, Ilageeqarnermut, Kultureqarnermut Naligiissitaanermullu Naalakkersuisoqarfik) allakkatigut 13. no-

vember 2011-meersutigut qinnuigaara Kalaallit Ilinniagaqartut Kattuffiata (KIK-p) saaffiginninneranut atatillugu qanoq iliuuseqalersaernerluni ilisimateqqullunga, tak. allaaserisaq qulaani issuarneqartoq. Naalakkersuisoqarfik aammattaaq qinnuigaara Namminersorlutik Oqartussat ilinniartunut ineqarfiutaanni torersuunissaq pillugu ataatsimut malittarisassanik aalajangersaasoqarsimanersoq paasisutissiisutigeqqullugu.

Ilinniartitaanermut Ilisimatusarnermullu Naalakkersuisoqarfiup allakkatigut 7. november 2011-meersutigut akivaanga. Makku allakkanit taakkunannga ilaatigut er-serput:

“[...]

Tassani Ombudsmandip KIK-p saaffiginnissutaanut atatillugu apeqqutaanut tunngasoq Naalakkersuisoqarfiup isumaqarfigaa taamaaliornikkut Naalakkersuisunut Inatsisartunilu ilaasortanut ammasumik allagaqaatit taaneqartartoq pineqartoq, taanna qarasaasiakkut allagaqaat nassiunneqarsimavoq ulloq 12. oktober 2011-mi, soorlu Ombudsmandip uparuaraa taanna allakkatigut saaffiginnissut pineqartoq ”www.knr.gl”-imi eqqaaneqar-toq.

KIK-p saaffiginnissutaanut atatillugu ilisimatitsissutigineqarsinnaavoq saaffiginnissut Ilin-niartitaanermut Ilisimatusarnermullu Naalakkersuisoqarfiup allattoqarfianut akisassatut innersuussutigineqarsimasoq, taakkulu KIK-p saaffiginnissutaat allakkatigut akivaat ulloq 2. november 2011-mi. Uanilu allagaqaammi akissutip taassuma assiga aamma ilisimatit-sissutitit ilanngunneqarpoq.

Ombudsmandip apeqqutigisaanut atatillugu Namminersorlutik Oqartussat ilinniartut ineqarfiinut nalinginnaasumik malittarisassanik aalajangersagaqarnersumut tunngatillugu Naalakkersuisoqarfiup ilisimatitsissutigisinnaavaa Namminersorlutik Oqartussat ilinniartut ineqarfiinut nalinginnaasumik malittarisassanik aalajangersagaqanngimmata.

Kisianni Namminersornerullutik Oqartussat nalunaarutaanni nr. 18-imi, 1. november 2007-imeersumi § 6, imm. 2-mi ilinniartut ineqarfii pillugit nalunaarut pineqartumi ta-kuneqarsinnaavoq ineqartut ineqarfiisa allaffeqarfiat nammineq malittarisassaliorsinnaa-soq, tak. nalunaarummi § 6, stk. 2.”

Naalakkersuisoqarfiup Kalaallit Ilinniagaqartut Kattuffiannut allagai 2. november 2011-meersut Naalakkersuisoqarfiup uannut allagaanut 7. november 2011-meersu-nut (oqaatigineqartut) ilanngussatut nassiunneqarput. Makku allakkanit taakku-nannga ilaatigut er-serput:

“[...]

Inatsit suna tunngavigineqarsimanersoq pillugu Naalakkersuisoqarfik ilinniartut ineqarfii pillugit Namminersornerullutik Oqartussat nalunaarutaanni nr. 18-imi, 1. november 2007-imeersumi § 9-mut innersuussissaaq, tassani allaqqavoq ilinniartut ineqarfiisa allafeqarfiat, uani pineqarluni Ilinniarnertuunngorniarfik G, akisussaasoq attartortitsinermik attartornermillu taamaatitsisarnermik isumaginninnerup nalunaarummi aalajangersarneqarsimasutut ingerlanneqarnerinut. Tassunga peqatigitillugu ilinniartut ineqarfii pillugit nalunaarummi § 6, imm. 2-mi allaqqavoq Ilinniarnertuunngorniarfik G malittarisassaliorsinnaasoq, taakkulu ilinniartut ineqarfiini ineqartunut saqqummiunneqareernerisa kingorna atuutsinneqalersinnaasut, aamma malittarisassat ilaatigut imigassamik aalakoornartortalimmik atuinnermut, pulaartoqarsinnaatitaanermut, eqqiaanermut il.il. tunngasuteqarsinnaasut.

Takuneqarsinnaasut ilinniartut ineqarfiisa aqunneqarnerannut atatillugu ilinniartut ineqarfii namminneerlutik ilinniartut ineqarfiini atuuttusanik malittarisassaliorsinnaapput. Tamanna tunngavigalugu Ilinniarnertuunngorniarfik G malittarisassanik ilinniartunut ineqarfiutimini atuuttusanik aalajangersaasinnaavoq, tassanilu imigassaq pillugu immikkoortumi allaqqavoq ilinniartut ineqarfianni imigassaateqartoqaqqusaanngitsoq imaluunniit imigassartortoqaqqusaanngitsoq, malittarisassanillu unioqquitsineq inimik erngarluni attartortitsiunnaarnermik kinguneqassasoq.

Taassuma saniatigut ilisimatitsissutigineqarsinnaavoq Ilinniarnertuunngorniarfiup G-p malittarisassai ukiup atuarfusup aallartinnerani ilinniartunut tamanut tunniunneqartuni ullorsiutiniimmata.

Tamatuma peqatigisaanik ilinniartut ineqarfii pillugit nalunaarummi § 41, imm. 1, nr. 7-imi allassimavoq ineqarfinni malittarisassanik unioqquitsisoqarpat attartornermik isumaqatigiissut Ilinniarnertuunngorniarfimmit G-mit atorunnaarsinneqarsinnaasoq. Taamaallilluni attartornerup ingerlaannartumik atorunnaarsinneqarnissaanut periafissaqartoq allassimavoq, akerialnik atorunnaarsivinneqarnissaanut, tassa imatut paasillugu attartornerup unitsinneqarnissaanut, attartornerup, soorlu nuunnermut atatillugu atuutilertinagu atorunnaarsivinnissaata piviusunngortinneqarnissaanut piffissaqartitsisoqartarluni.

Taamaattorli tamatuma peqatigisaanik ilinniartut ineqarfii pillugit nalunaarummi § 41, imm. 2-mi oqaaseqatigiinni siullerni allassimavoq attartornerup unitsinneqarsinnaaneranut ineqarfinni malittarisassanik unioqquitsinerup pineqartup annertuujinissaa apequtaasoq. Qanoq annertutigisumik unioqquitsinermik piumasaaqat matumunnga atatilugu immikkut nalilersorneqarpoq, soorluttaaq Ilinniarnertuunngorniarfiup G-p ineqarfiini imigassamik atuneq pillugu aalajangersagaq Ilinniarnertuunngorniarfiup G-p periaasia qanoq annertutigisumik unioqquitsisoqarsimaneranik naliliinnermut ilaatinneqarsinnaasoq, tassunga ilanngullugu imigassartorsinnaaneq pillugu malittarisassanik malinninnissaq Ilinniarnertuunngorniarfimmi G-mi ersarissumik nalunaarutigineqarsimanersoq, ilinniartullu ineqarfiini imigassartoqqusaannginneranik malittarisassat malinneqarnissaat

eqqarsaatigalugu tamatuma Ilinniarnertuunngorniarfimmut G-mut pingaaruteqarnera nalunaarutigineqarsimanersoq nalilersorneqassalluni.

Imigassaq pillugu ineqarnermi malittarisassani aalajangersakkap pineqartup suliarineqarnera eqqarsaatigalugu paasissutissiissutigineqarsinnaavoq imigassamik uninngatitsinerit imigassartornerlu pillugit ilinniarfiup malittarisassaanut tunngaviusut pillugit nalinginnaasumik nassuiaat Ilinniarnertuunngorniarfiup G-p pisortaata nassiussimmamagu. Tassani allassimavoq ilinniarfimmi ilinniartitsisut, ilinniartut aqutsisullu suleqatigiinnerat tunngavigalugu kiisalu imigassap, festernerit tamatumalu malitsigisaanik ineqarfinni avatangiisit pitsaanngitsuujunnaarnerannik toqqissisimajunaarnerannillu kinguneqaatai pillugit upernaap ulloqartitsinerimut atatillugu ineqarfinni malittarisassat suliarineqarsimasut. Tassunga atatillugu erseqqissaatigineqarpoq ilinniartut ineqarfiini najugaqartut imernej ajortut sunniivigineqarnerisa saniatigut ilinniartut ineqarfiini imigassartorneq ilinniartut namminneq ajoqutigisaraat, soorluttaaq ilinniartut ineqarfiini ineqartut 18-it inorlugit allaallumi 15-inik ukioqarlutik, tamannalu pissutigalugu ilinniartut ineqarfiini imigassartorneq pillugu malittarisassanik sukannersunik aalajangersaasoqartariaqarsimaluni.

Aammattaq Ilinniarnertuunngorniarfimmit G-mit paasissutissiissutigineqarpoq inuit ilisarimanngisat ilinniartut ineqarfiiniittartut ilaatigut amerlinerannik kinguneqartumik imigassaq pillugu malittarisassanut siusinnerusukkut sukangannginnerusunut Ilinniarnertuunngorniarfiup G-p misilittagai ilinniarfiup imigassaq pillugu politikianut aamma atuumassuteqartut, soorluttaaq siusinnerusukkut imigassaq pillugu politikkit killilersuiffiunngitsut tillinniartoqartarneranik, nakuusertoqartarneranik, nipiliortoqartarneranik, sequtserisoqartarneranik, ilinnianngitsoortoqartarneranik ilinniagassatigullu aallussisinaanngitsoqartarneranik ajornartorsiutit annertusinerannik kinguneqarsimasut. Tamatuma peqatigisaanik nassuiaasoqarpoq imigassaq pillugu upernaap tungaanut malittarisassanik oqinnerusunik piffissami ukiuni marlunni ilinniarfik peqarsimasoq, tamatumalu kingorna mianersoqqussutit suulliit tunniunneqarsimasut. Ajornartorsiutit siuliani taaneqartut saniatigut tamanna aamma ilinniartut ineqarfiinut politiit akulikitsumik takuniaasarnerrannik, sanilerisanit saaffiginnittoqartarneranik aapparisanullu kamaassissoqartarneranik kinguneqarpoq, soorluttaaq toqqissisimannginneq pissutigalugu ineqartunit angajoqqaanillu saaffiginnissutit nalinginnaalersimasut. Tamatumunnga atatillugu oqaatigineqarpoq ineqarnermi malittarisassani aalajangersakkap massakkut atuuttup kingunerisaanik politiit ilinniartut ineqarfiini suliarisartagaat annikinnerulersimasut, ilinniartut ineqarfiini inuit ilisarimanngisat unnuakkut isertartut ikinnerulersimasut, sanilerisat pillugit naammagittaalliummik INI tigusaqarsimasoq, ilinnianngitsoortarnerit annikillisimasut, soorluttaaq pisortaq unnuakkut suli sianerfigineqarsimanngitsoq. Tamatuma saniatigut ilinniartut so-raarummeernissaat eqqarsaatigalugu pitsanngoriaateqartoqassasoq neriuutigineqartoq oqaatigineqarpoq.

Tamakku tunngavigalugit imigassartoqqusaannginnermik imigassanillu uninngatitsequsaannginnermik malittarisassanik ilinniartut ineqarfii pillugit nalunaarummi aalaja-

ngersaanissamut periarfissaq Ilinniarnertuunngorniarni G-p atorsimammagu isornartorsiuinissamut Naalakkersuisoqarfik tunngavissaqarsorinngilaq. Tassunga atatillugu ineqarnermi malittarisassat pineqartut misilittakkat malillugit Ilinniarnertuunngorniarni G-p pingaarnertut ingerlataanut pitsaasumik sunniuteqarput, tassalu inuusuttuaqqat toqqissimasasunik avatangiiseqarlutik ilinniarnertuunngorniarnissamut qulakkeerinissamik siunertaqartut allanngortinnissaannut Naalakkersuisoqarfik suliniuteqalersaannngilaq. Tamatumani minnerunngitsumik eqqarsaatigineqarput ukiukinnerusut kiisalu ilaqutariit meerartallit ilinniartut ineqarfiini aamma najugaqartut, soorluttaa ilisimatusaatit malillugit uppersarsineqartoq imigassaq meeqqat inuusuttuaqqallu pitsaannngitsumik sunnerneqaatigisinnaagaat.

[...]

Ilinniartitaanermut Ilisimatusarnermullu Naalakkersuisoqarfik allakkatigut 10. april 2012-imeersutigut qinnuigaara Ilinniarnertuunngorniarni G-mi torersuunissaq pillugu malittarisassat massakkut atuuttut siusinersukkullu atuussimasut assilineri uannut nassiuteqqullugit. Naalakkersuisoqarfik aammattaaq ilaatigut qinnuigaara torersuunissaq pillugu malittarisassat malinneqarnerat nakkutiginiarlugu ataatsimut periarfissaqarneraq paasissutissiissutigeqqullugu.

Naalakkersuisoqarfip akissutaa allakkatigut 9. maj 2012-imeersutigut tiguara. Makku allakkanit taakkunanga ilaatigut erserput:

“[...] imigassanik aalakoornartulinnik imaluunniit assersuutigalugu cannabisimik paarisaaqqusaannnginneq pillugu malittarisassanik malinnittoqarneraq pillugu nakkutilliineq Ilinniarnertuunngorniarni G-mi paasissutissat malillugit nalunaaruteqaaqarnani misissuinerit tunngavigalugit ingerlanneqarneq ajormat. Taamaalilluni malittarisassanik pineqartunik unioqqutitsinerit ilinniartut ineqarfiinik aqutsisoqarfip ilinniartut ineqarfiinik ulluinnarni ingerlatsineranut atatillugu nalaatsornerinnakkut paasineqartarput, soorluttaa Ilinniarnertuunngorniarni G-mi ilinniartut ineqarfiini ataatsimoortarfimmi imigassamik aalakoornartulimmik imertoqarneranik suliaq aalajangersimasooq taamatut paarineqartoq. Aammattaaq ilinniartut ineqarfii pillugit Namminersornerullutik Oqartusar nalaarutaanni nr. 18-imi, 1. november 2007-imeersumi § 21, imm. 2, nr. 2-4 naapertorlugit attartortitseqqinnissaq siunertarlugu iluarsagassanik ingerlatsinerimut, aserfallatsaaliinerim aalajangersimasumik periaatsinik nakkutilliinerimut misissuinerimulluunniit atatillugu malittarisassanik unioqqutitsinerinik pasinniinissamut periarfissaqarpoq.

Tamatuma saniatigut ilinniartut ineqarfii pillugit nalunaarummi § 21, imm. 2, nr. 1 naapertorlugi ilinniartut ineqarfiinik aqutsisut malittarisassanik unioqqutsilluni inigisamik atuisoqarneraq paasiniarlugu ilinniartut ineqarfiannik misissuisinnaapput, tamatumani unioqqutitsinerit tassaasinnaallutik pisinnaatitaanani attartortitsineq imaluunniit attartukkami allannguutit.

[...]

Ilinniarnertuunngorniariup G-p “ukiumi atuarfiusumi 2010/2011-mi” torersuunissaq pillugu malittarisassai Naalakkersuisoqarfiup allagaanut 9. maj 2012-imeersunut ilanngussatut nassiunneqarput. Torersuunissaq pillugu malittarisassani imigassaq pillugu immikkoortumit makku erserput:

“Imigassaq pillugu malittarisassat

1. Imigassat aalakoornartortallit ilinniartut ineqarfiiniitinneqarsinnaapput taakkunanili imerneqaaqqusaanatik. Unioqqutitsineq ineqarfimmit peersitaanermik nassataqarsinnaavoq.
2. Atuartut kantinami festerneranni imigassanik aalakoornartortalinnik kantinami imertoqarsinnaavoq – ineqarfinnili imertoqaqqusaanani.
3. Ukiakkut ataasiarluni aamma juullip soraarummeernissamullu piareersarluni atuanggifeqarnerup akornanni ineqarfimmi festernermit/juullilernerani nereqatigiinnermut atatillugu allakkatigut qinnuteqarnikkut imigassanik aalakoornartortalinnik imertoqarsinnaavoq. Ineqarfiit tamarmik immikkut qinnuteqassapput, qinnuteqaallu ineqarfinnik nakkutilliisumut ullunik 14-inik sioqqutsilluni tunniunneqarsimassaaq. Festimi peqataasut tamarmik qinnuteqaammi allassimassapput, najugaqartullu kisimik festernermi peqataasinnaallutik. Qinnuteqaat akuerineqarpat qinnuteqaat atsiorneqarsimasoq ineqarfiup isaa- riaata matuanut nivinngarneqassaaq.
4. 3. g-t ullormut atuarfiannut kingullermut atatillugu ineqarfinni imigassanik aalakoornartortalinnik imertoqarsinnaavoq, taamaattorli ineqarfinni 1-4-mi aamma 9-mi imertoqaqqusaanani.
5. Ukiup atuarfiusup sinnerani ineqarfinni imigassanik aalakoornartortalinnik imerneq inerteqqutaavoq.” (Atorfeqarfimmi nutsigaavoq)

Ilinniarnertuunngorniariup G-mi 2011-mi torersuunissaq pillugu malittarisassat, “Ineqarfinni 2011-mi malittarisassat”, allakkanut taakkununga ilanngussatut aammattaq nassiunneqarput. Torersuunissaq pillugu malittarisassani imigassaq pillugu immikkoortumit makku erserput:

“Imigassaq

- Ineqarfinni imigassanik aalakoornartortalinnik peqartoqassanngilaq imertoqassananilu.

°Unioqqutitsineq attartornerup ingerlaannavissumik atorunnaarsinneqarneranik nassa-taqassaaq.” (Atorfeqarfimmi nutsigaavoq)

Ineqarnermut, Attaveqarnermut Angallanermullu Naalakkersuisoqarfik (massak-kut Ineqarnermut, Pinngortitamut Avatangiisinullu Naalakkersuisoqarfik) allakkati-gut 10. april 2012-imeersutigut qinnuigaara inissianik attartortitsisarneq pillugu I-natsisartut peqqussutaanni § 3, imm. 1, nr. 3 tunngavigalugu malittarisassat suut aalajangersarneqarsinnaasut Naalakkersuisoqarfik isumaqarnerseq uannut paasis-suttiissutigeqqullugu, matumani malittarisassanik Inatsisartut peqqussutaat tunng-aavigalugu sakkukinnerusumik sakkortunerusumilluunniit akuliuttunik aalajangersaa-soqarsinnaanersaq ilanngullugu eqqarsaatigalugu.

Ineqarnermut, Attaveqarnermut Angallanermullu Naalakkersuisoqarfiup akissutaa imaattoq allakkatigut 18. maj 2012-imeersutigut tiguara:

“[...]

Attartortitsinerneq peqqussummi aalajangersakkat attartortitsinerneq peqqussummi aap-passaanerseqarnissaanut allannguuteqartitsinissamut siunnersuut 6. maj 2005-imeer-soq tunngavigalugu atuutsinneqalerput, taannalu imatut oqaasertaqarpoq:

“§ 3, imm. 1: Peqqussummi attartornerneq, immikkut inatsisiliaasunit aquaasunut atuutsin-neqanngilaq, imaluunniit inissianut ukununnga atuutsinneqassanani:

1) [...]

2) [...]

3) Namminersornerullutik Oqartussat kommunillu ilinniartut ilinniarnannut atatil-lugu atugassiisapput, taamaattoorli tak. imm. 3”

[...]

“§ 3, imm. 3: Naalakkersuisut Kalaallit Nunaanni Kommunit Kattuffiannik isumasioqa-teqareerlutik inissiat imm. 1, nr. 3-mi taaneqartut pillugit maleruagassanik erseqqinne-rusunik aalajangersaasinnaapput, matumani ilanngullugit attartornerneq isumaqatigiissu-tini piumasaaqatit atugassarititaasullu”.

Inatsisartut Ombudsmandiata aamma Inatsisartut Kukkunersiuinerneq Ataat-simiititaliaata ilinniartunut najugaqarfinnut maleruagassiuussisoqarnissaanik inassuteqaateqarne-risa kingunerisaanik aalajangersagaq atuutsinneqalerpoq, tamatumalu peqatigisaanik ilin-niartunut najugaqarfiit inissiallu ilinniartunut atugassatut immikkoortinneqartut attartor-nerneq peqqussummi maleruagassanut ilaatinneqarunnaarput.

Maleruagassat Naalakkersuisut Kalaallit Nunaanni Kommunit Kattuffiat (KANUKOKA) isumasioqatigalugu aalajangersarsinnaasai attartornerneq peqqussummi aalajangersarne-

qartunit annertunerusumik annikinnerusumilluunniit sakkortunerusinnaapput. Inatsimmut nassuiaatini allassimavoq Naalakkersuisut KANUKOKA suleqatigalugu assersuutigalugu ilinniartunut inissianut innersuussisarnermut, attartortitsinermut, attartornermut akiliutit iluarsinissaannut nalunaaruteqartarnermut, iluarsaassinermut, attartukkamik atuinermut, attartukkamik allamut attartortitsinermut, attartorunnaarniarnermut, attartortitsiunnaarnermut, allamut nuunnermut, qularnaveeqqusiissutip akilerneqartarneranut, innaallagissamut, imermut, kiassarnermut, aammalu pissutsit tunngavigalugit piusarinerneqarsinnaasunut allanut maleruagassiorsinnaasut.

Piginnaatitsissut taanna atorneqarpoq, ilinniartut inaat pillugit nalunaarut nr. 18, 1. november 2007-imeersoq (ilinniartut inaannut nalunaarut) suliarineqarsimammat.

[...]”

Ilinniarnertuunngorniarfik G allakkatigut 18. april 2013-imeersutigut Naalakkersuisoqarfinnut allaffigeqatigiittarnermi allagaasimasunik ilaqartinneqartutigut qinuigaara suliaq pillugu oqaaseqaateqaqqullugu. Ilinniarnertuunngorniarfimmi G-mi rektor B allakkatigut 10. juni 2013-imeersutigut oqaaseqaateqarpoq. Makku oqaaseqaammit tassangga ilaatigut erserput:

“Ombudsmandip allagai Naalakkersuisoqarfiullu akissutitut allagai atuareerlugit akissutigineqartut isumaqatigisinnaavakka. Taamaattorli annikitsunik oqaaseqaatissaqarpunga:

Ilinniartut arlaannaataluunniit malittarisassat paasinngitsoorsimavianngilai. Pingaartumik ukiaq 2011-mi, tassa taamani suliaq pileruttortoq, ilinniartullumi arlaqartut akerrilerisupput. Ataatsimiinnernut arlalinnut aamma peqataavunga, ilaatigut atuarfimmik tiguaammata. Malittarisassat ilinniartut ineqarfiini tamani nivinngarneqarsimasussaapput ukiumoortumillu nalunaarummi oqaatigineqartunut ilaallutik. Ilinniartitsisup akisussaausuup aasaanerani atuannngiffiup kingornatigut ilinniartut ineqarfiini najugaqartut siulermik ataatsimiitinneqarneranni taakku aamma saqqummiuppai. Sukaterineq ilaatigut uaniippoq, tassalu ilinniartut siusinnerusukkut immiaaqqanik ineeqqaminni toqqorsimasuuteqarsinnaasut, tassa imaappoq ilinniartoq ataaseq immiaaqqanik karsinik pingasunik sisamanilluunniit ineeqqamiititaqarluarsinnaasoq. Ilinniartitsisut ilinniartut ineqarfiini nakkutilliisuusut taamaattoqarnera pissutigalugu imertoqartarneranik nakkutilliinissaminnut periarfissaqannginnertik naammagittaalliuutigaat.

Ilinniartut namminneq kissaatigisaat tunngavigalugu ineqarfinni imernejq inerteqqutaa-juannarsimavoq, inuusuttulli killissarsiorlutik soorunalimi imertarput, atuarfilli isumaqarpoq massakut malittarisassaqaarnikkut tamanna killilerneqarsimasoq. Taamaaliortarput ilinniartut ineqarfiisa avataanni taamaaliortarput, tamatumalu kingunerisaanik ineqarfiit eqqissisimaffiunerulersimallutik.

Ilinniarfiit ilinniartut inuunerannik aqutsuuartarsimapput, aamma tamanna ilinniartunut angajulliuernerusunut 18-it sinnerlugit ukiulinnut atuuppoq. Matumani apeqqutaaginnarpoq killissaq sumiinnersoq. Imigassaq annertoorujussuarmik ajornartorsiutaalersimagaluarpoq, pingaartumik najugaqartut imigassamik atuisuunngitsut nangikkiartunit ullaa-mut akornusersorneqartarsimasut eqqarsaatigalugit. Ilaannikkut ilinniartitsisut nakkutiliisuusut, pedeli pigaartuusoq uangalumi aggeqquneqartarsimavugut. Ilinniartut ataatsi-miititami malittarisassanik suliarinnittuusumi marlunnik sinniisoqarput, taakkualu qa-sunganerpaajunngillat.

Ilinniartut malittarisassanik akuerinnikkiartuaarsimapput. Naammagittaalliuuteqartartul-lumi tusartakkakka amerlajunnaarput.” (Atorfeqarfimmi nutsigaavoq)

Tamatuma kingornatigut imaattunik oqaaseqaateqarpunga:

“1. Misissuininnik killissalersuineq

Suliami matumani manna kisiat aallunniarlugu aalajangerpunga, tassalu Ilinniar-nertuunngorniarfiup G-p torersuunissaq pillugu malittarisassaani ilinniartut ineqar-fiini najugaqartut ineqarfinni imigassanik aalakoornartortalinnik peqarnissaannik ataatsimut inerteqqut inatsisiliornermut tamatumani tunuliaqutaasumut ilumut naapertuuttuunersog. Taamaalillunga – suliami matumani inerniliinera aamma tunngavigalugu – assersuutigalugu attartornerup torersuunissaq pillugu malittarisassa-nik unioqqutitsinermut atatillugu atorunnaarsinneqartarnera pillugu inissianik attar-tortitsisarneq pillugu inatsiseqartitsinermi malittarisassat sukumiinerusumik misis-sunngilakka.

Ilinniarnertuunngorniarfiulli G-p ilinniartut ineqarfinik ingerlatsinermi aaqqis-suussaaniikkut-inatsisilerinikkut inissisimanera sukumiinerusumik naatsumillu aal-laqqaasiutitut samminiarpara. Tamatumunnga manna tunngaviuvoq, tassalu apeq-qut taanna erseqqivissumik akineqarsinnaagunangitsoq aallarnisaataasumik misis-suininni paasigiga. Ilinniarnertuunngorniarfiup G-p ilinniartut ineqarfinik ingerlat-sinermi aaqqissuussaaniikkut-inatsisilerinikkut inissisimanera Ilinniarnertuunngor-niarfimmi G-mi ilinniartut ineqarfiini torersuunissaq pillugu malittarisassanik aala-jangersaanissamut kia pisinnaatitaaneranut ilaatigut sunniuteqarpoq/pingaaru-teqar-poq.

2. Ilinniarnertuunngorniarfik G taassumalu ilinniartut ineqarfinik ingerlatsinera pillugu ataatsimut oqaatigisassat

Ilinniarnertuunngorniarfik G ilinniarnertuunngorniarfiuvoq ilinniarnertuunngor-niartarneq pillugu Inatsisartut inatsisaat nr. 13, 22. november 2011-meersoq massak-kut atuuttoq tunngavigalugu ingerlanneqartoq.

Ilinniarnertuunngorniarfimmi G-mi ilinniartut ineqarfii inigassanik aalakoornar-tortalinnik peqarnissamut ataatsimut inerteqqutip atulersinneqarnerata nalaani Ilin-niarnertuunngorniarfik G ilinniarnertuunngorniarfiuvoq gymnasia il.il. pillugit inat-sisikkut nr. 431-ikkut, 13. juni 1990-imeersukku, Kalaallit Nunaannut kunngip peqqussutaatigut nr. 108-kkut, 17. februar 1992-imeersukku atortuulersinneqartuk-kut aalajangersaavigineqarsimasoq. (Qallunaatuuani GU isumaqartinneqarpoq “Grønlands gymnasiale Uddannelse”).

Kunngip peqqussutaani § 13, imm. 1 imaattunik oqaasertaqarpoq:

“Kalaallit Nunaanni Namminersornerullutik Oqartussat ilinniarnertuunngorniarfiit inis-siartaallu pilersittassavaat ingerlallugillu.”

Taamaalillutik ilinniarnertuunngorniarfiit, gymnasia il.il. pillugit inatsimmi nr. 431-mi, 13. juni 1990-imeersumi taaneqartumi aalajangersarneqaraluartutut kom-munit (amtit) ilinniarnertuunngorniarfiisut ingerlanneqarsimangillat, Namminer-sornerullutilli Oqartussat/Namminersorlutilli Oqartussat ataanni, tassa imaappoq Naalakkersuisoqarfiup akisussaasuusup ataani, toqqaannartumik ingerlanneqarsi-mallutik.

Uanga paasinninnera unaavoq tamanna tunngavigalugu kunngillu peqqussutaanik sukumiinerusumik misissuinermi manna inerniliunneqartariaqartoq, tassalu ilinniar-nertuunngorniarfiit tassaasut pisortat ingerlatsiviata iluani ingerlatsinermi oqartus-saasut namminneertut (selvstændige retssubjekter). Tamatumani aamma oqaatigaara ilinniarnertuunngorniarfiit kunngip peqqussutaani erseqqissumik nassuiarneqarsima-sut, ilinniarnertuunngorniarfiit Kalaallit Nunaanni Namminersornerullutik Oqar-tussanut/Namminersorlutik Oqartussanut (Naalakkersuisoqarfimmut akisussaasuusu-mut) Danmarkimilu ministereqarfimmut akisussaasuusumut namminneerlutik aki-sussaasuusut, ilinniarnertuunngorniarfiillu aalajangiinerisa tulleriinneri malillugit Naalakkersuisoqarfimmut aamma ministereqarfimmut naammagittaalliutiginis-saannut periarfissaqartoq.

Kunngip peqqussutaani aalajangersakkamit issuarneqartumit ersertutut Kalaallit Nu-naanni Namminersornerullutik Oqartussat/Namminersorlutik oqartussat “ilinniar-nertuunngorniarfiit inissartaallu” pilersissimavaat. Taamaalillutik ilinniartut ineqar-fii (inissartaat) ilinniarnertuunngorniarfinnut ataasiakkaanut ilaapput. Allatut oqaatigalugu ilinniartut ineqarfii ilinniarnertuunngorniarfiit eqqarsaatigalugit tas-saangillat ingerlatsinermi oqartussaasut namminneertut.

Gymnasia il.il. pillugit inatsit nr. 431, 13. juni 1990-imeersoq Kalaallit Nunaannut kunngip peqqussutaatigut atortuulersinneqartog aallaqqaasiutitug oqaatigineqartutut ilinniarnertuunnngorniartarneq pillugu Inatsisartut inatsisaannit nr. 13-imit, 22. november 2011-meersumit massakkut taarserneqarsimavoq.

Inatsisartut inatsisaanni taaneqartumi § 4-kkut makku aalajangersarneqarput:

“Ilinniarnertuunnngorniarluni ilinniagaq ilinniarfinni siunertami Naalakkersuisunit pilersinneqartumi imaluunniit akuerineqartumi neqeroorutigineqartassaaq. Ilinniarfiit ilinniarnertuunnngorniarluni ilinniakkamik neqeroortussatut pilersinneqartut inatsimmi matumani taaneqarput ilinniarnertuunnngorniartarneq. Ilinniarfiit ilinniarnertuunnngorniarluni ilinniakkamik neqeroornissamat akuerisaasut inatsimmi matumani taaneqarput ilinniarfiit akuerisaasut. Ilinniarnertuunnngorniartarneq aamma ilinniarfiit akuerisaasut ataatsimut inatsimmi matumani taaneqarput ilinniarnertuunnngorniartarneq.”

Inatsisissatut siunnersuut Inatsisartut inatsisaata taassuma akuerineqarneranut tungavioq pillugu immikkut oqaaseqaatinit erserpoq aalajangersakkami issuarneqartumi ilinniarnertuunnngorniartarneq taaneqartumi ilinniarnertuunnngorniartut ilinniarfiit kunngip peqqussutaani taaneqartut pineqartunut ilaatinneqartut, matumani Ilinniarnertuunnngorniartarneq G aamma ilanngullugu eqqarsaatigalugu.

Ilinniarnertuunnngorniartarneq ilinniarfisa inatsiseqartitsinikkut inissisimanerat Inatsisartut peqqussutaanni isummerfigineqarsimanngitsoq takuneqarsinnaavoq. Ilinniarnertuunnngorniartarneq – matumani Ilinniarnertuunnngorniartarneq G aamma ilanngullugu eqqarsaatigalugu – suli tassaapput ingerlatsinermi oqartussaasut nammineertut, Naalakkersuisoqartarneq akisussaasuusup, massakkut Ilinniartitaanermut, Ilageeqarnermut, Kultureqarnermut Naligiissitaanermullu Naalakkersuisoqartarneq, ataani toqqaannartumik ingerlanneqartut.

Ilinniarnertuunnngorniartarneq ilinniartut ineqartarneq ingerlataqarnerat eqqarsaatigalugu ilinniarnertuunnngorniartarneq pillugu Inatsisartut inatsisaanni § 5, imm. 1-imi makku aalajangersarneqarput:

“Naalakkersuisut ilinniarnertuunnngorniartarneq ilinniartunullu inissiaqarnikkut ima amerlatigisut qularnaassavaat, qinnuteqartut § 8, imm. 1 naapertorlugu ilinniartunngornissamat piimasaqaatinik piviusunngortitsisut tamarmik ilinniartunngornissanaatillugit. Aammattaq Naalakkersuisut anguniassavaat ilinniarnertuunnngorniartarneq ilinniartunullu inissiat ima amerlatiginissaat, qinnuteqartut ilinniartunngorniartarneq misilitsinnermi angusisut tamarmik, tak. § 9, imm. 1, aamma qinnuteqartut immikkut akuerisaallutik ilinniartunngortinneqarumasut, tak. § 8, imm. 2, ilinniartunngortinneqarsinnaallutik ilinniarnertuunnngorniartarneq ilinniagaq naammassinnaallugu.”

Ilinniartut ineqarfiisa ilinniarnertuunngorniarfiit (siusinnerusukkut ilinniarnertuunngorniat ilinniarfii) eqqarsaatigalugit inissisimanerat Inatsisartut inatsisaanni taannaluunniit pillugu oqaaseqaatini sukumiinerusumik taaneqarsimangilaq.

Inatsiseqartitsinikkut siusinnerusukkut atuuttoq Inatsisartut inatsisaatigut isummerfigineqarsimangimmat matuma inerniliunneqarnissaa qaninnerpaasutut isigaara, tassalu ilinniarnertuunngorniarfiit ilinniartunut ineqarfiutaat ilinniarnertuunngorniarfiit ataasiakkaat ilaattut ilaasut, taamaattumillu ilinniartut ineqarfii ingerlatsinermi oqartussaasutut nammineertuunngitsut. Ilinniartitaanermut, Ilageeqarnermut, Kultureqarnermut Naligiissitaanermullu Naalakkersuisoqarfiup tamatumani isumaqatigalunga suliamik inaarsaallunga misissuininnut atatillugu nalunaarfigaanga.

Taamaalilluni Ilinniarnertuunngorniarfik G eqqarsaatigalugu tamatuma manna nassataraa, tassalu Ilinniarnertuunngorniarfiup G-p ilinniartunut ineqarfiutai Ilinniarnertuunngorniarfiup ilaatut ilaasut. Taamaalilluni ilinniartut ineqarfiinut pisortaaosq tassaavoq Ilinniarnertuunngorniarfiup qullerpaatut pisortarisaa. Ilinniartut ineqarfii ilinniartut ineqarfii pillugit Namminersornerullutik Oqartussat nalunaarutaat nr. 18, 1. november 2007-imeersoq tunngavigalugu aqunneqarput, taamaalillunilu Ilinniarnertuunngorniarfimmi G-mi qullerpaatut pisortaaosq tassaavoq ilinniarnertuunngorniarartarnej pillugu Inatsisartut inatsisaanni aqutsineq pillugu malittarisassat tunngavigalugit ilinniartut ineqarfiini torersuunissaq pillugu malittarisassanik aalajangersaasusaaq.

3. Ilinniarnertuunngorniarfimmi G-mi ilinniartut ineqarfiini imigassanik aalakoornartortalinnik ataatsimut inerteqqummik atortuulersitsinissamut periarfissaqarnej

3.1. Ilinniartut ineqarfianni najugaqartutut ilinniartut ineqarfiini imigassanik aalakoornartortalinnik peqarnissaaq Ilinniarnertuunngorniarfimmi G-mi inerteqqutaasappat tamanna inatsisikkut pisariaqarneratut annertutigisumik tunngaveqarnissamik piumasagaateqarfiuvoq.

Piumasagaat taanna pisortat sulinerminni inatsisinik nalinginnaasumik tunngaveqartussaanerannik aallaaveqarpoq, tassami imaammat ingerlatsiviup (matumani Ilinniarnertuunngorniarfiup G-p) sulinera inatsimmik imaluunniit inatsiseqartitsinikkut tunngavimmik akuerisaasumik tunngaveqartussaasoq.

Inatsisikkut tunngavigisap qanoq ersaritsiginissaanik piumasagaat suliaq pineqartoq apeqqutaatillugu sakkukinnerusinnaavoq sakkortunerusinnaalluniluunniit.

Inatsisikkut tunngaveqarnissamik sakkukinnerusumik piunasaqaat sulinermi ersertarpoq akuliunnerup inatsisiliornikkut aamma inatsiseqartitsinikkut tunngavitsigut akuerisaasutigut allatigut akuerineqarneratigut, soorlu inatsiseqartitsinermi nalinginnaasumik ileqqusutigut. Inatsisikkut tunngaveqarnissamik sakkortusisamik piunasaqaat tamatuma paarlattuanik ersertarpoq ilaatigut inatsiseqartitsinikkut tunngaviit akuerisaasut allat akuliunnernut tunngavittut atorineqarnissaasa itigartitsissutiginerisigut, ilaatigullu malittarisassat akuliunnernut taakkununga tunngaviusut qanoq paasineqarnissaannik killilersuisumik nassuiaanikkut, tak. Hans Gammeltoft-Hansenip allallu atuakkiaanni "Forvaltningsret"-imi 2002-meersumi quppernermi 302-mi Jon Andersenip allaaserisaa.

Tamatuma kingornatigut apequtaalerpoq akuliunneq suliama matumani pineqartut ittoq inatsiseqartitsinikkut sakkukinnerusumik tunngaveqarsinnaanersoq imaluunniit inatsiseqartitsinikkut sakkortunerusumik tunngaveqarnissaa pisariaqartuunersoq.

Apeqqut taanna akineqassappat namminerisamik inuuneqarnermi inatsiseqartitsinermut imigassamik aalakoornartortalinnik peqaqqusinninnikkut akuliunneq iliuuseqarsinnaatitaanerup killiliiffiqineqarneratut iluseqartoq ilinniartut ineqarfiini najugaqartunut ataasiakkaanut pineqarnerisooq naliliineq aalajangiisuusaaq. Ingerlatsinermik inatsiseqartitsineq pillugu atuakkiani manna isummatut salliutinneqartut oqaatigineqarajuttarpoq, tassalu ingerlatsivik innuttaasut kiffaanngissuseqarnerannut pigisaannullu annertunerujartortumik akuliutsillugu inatsisikkut tunngavigisaq tamatuma annertoqataanik annertunerujartortumik ersarissuseqassasoq.

Suliami matumani pineqartoq tassaavoq torersuunissaq pillugu malittarisassani inerteqquteqarnikkut ilinniartut ineqarfianni najugaqartut namminneq angerlarsimaffiminni (ilinniartut ineqarfianni) pisiassanik inatsisunik unioqquutitsinani pigineqarsinnaasunik, matumani imigassanik aalakoornartortalinnik angerlarsimaffippasuarini pigissallugit nalinginnaalluinnartunik, pissarsinissaminnut akornuserneqarnerat.

Uanga paasinninnera unaavoq taamatut akuliunnerup namminerisamik angerlarsimaffimmi tunngaviulluinnartumik nammineersinnaatitaanermit unammillernerup – aamma tak. suliffeqarfinni sullitanut angerlarsimaffiutigisuni pujortartarneq inerteqqutaalertariaqarnerisooq aamma inerteqqutaalersinnaanersoq Danmarkimi 2007-imi oqallinneq tamaat – inatsisikkut tunngavigisaata erseqqarinnerunissaa sakkortusisamik piunasaqaataasariaqartoq.

Taamatut paasinninneq inatsisikkut tunngavigisap erseqqarissuunissaanik piunasaqaat pillugu apeqqutip soqutigisanut Tunngaviusutut Inatsimmi kiisalu Inuit Europami Pisinnaatitaaffii pillugit Isumaqatigiissummi illersorneqartunut (illersorneqarsinnaasunut) akuliuttoqarnerisooq isumaliutersuutit aallaavigalugit naliliiffigineqarsinnaaneratigut aamma ikorfartorneqarsinnaavoq, tak. Jon Andersenip quppernermi 302-mi allaaserisaa siusinnerusukkut taaneqartoq. Taamaallillutik Tunngaviusutut Inatsimmi § 72-imi oqaaseqatigiit siulliit, tunngaviusutut inatsiseqartitsineri taamaassorinninneq tunngavigalugu inatsiseqartitsinikkut (toqqaannartumik) imaqanngikkaluartut kiisalu Inuit Pisinnaatitaaffii pillugit Isumaqatigiissummi artikel 8-p “inigisaq” kiisalu “namminerisamik inuuneqarneq” aamma “angerlarsimaffik” illersorpaat.

Suliami matumani suliffeqarfimmik aalajangersimasumik (matumani Ilinniarnertuunngorniarfimmik G-mik ineqarfittalimmik) inatsit tunngavigalugu pilersitsineri malittarisassanik suliffeqarfiup ingerlannissaanut pisariaqartunik aalajangersaanissamut inatsisikkut naammattumik tunngavissaqarnermik isumaqarneq (innuttaasut pi-sortat suliffeqarfiutaat eqqarsaatigalugu pisinnaatitaaffiinik inatsisikkut immikkut tunngaveqanngikkaluarluni aalajangersaaviginnissinnaanermik isumaqarnermik taaneqartartoq) aallaavigalugu tunngavilersuisoqarsinnaanersoq isumaliutersuutigaa-ra.

Isumaqarpungali isumaliutersuutit taamaattut pisumi matumani atorneqarsinnaanngitsut.

Ilinniartut ineqarfianni torersuunikkut ajornartorsiutit imigassartornermut atatillugu pilersimasut qisuariarfigineqarnissaasa pisariaqarsinnaanerat – matumani ineqarfini najugaqartut ukiukinnerusut illersorneqarnissaat aamma pisariaqarsinnaasoq ilanngullugu eqqarsaatigalugu - soorunalimi akuerineqartariaqaraluartoq manna pingaartillugu isiginiarpara, tassalu imigassanik aalakoornartortalimmik peqaqqusaannginneq immi ilinniartut ineqarfiata nalinginnaasup ingerlallualersinnaaneranut pisariaqartumit annertunerusoq; imerajuttunik katsorsaavik pineqarsimasuuppat allaassagaluarpoq. Akuliunnerup sakkortussusia allatut oqaatigalugu ilinniartut ineqarfiata siunertaa eqqarsaatigalugu pisumut naapertuutinnngilaq.

Isummat Jens Gardep allallu atuakkiaanni “Forvaltningsret – Almindelige emner”-mi 2009-meersumi quppernermi 206-imi tulliinilu Jens Gardep oqaatigisai kiisalu immikkoortumi 3.3-mi torersumik nalinginnaasumik pissusilersortussaaneq, matumani imigassanik aalakoornartortalinnik imernermut atatillugu aamma taamaattussaaneq ilanngullugu eqqarsaatigalugu, pillugu malittarisassanik peqarnissamut periarfisaqarnera pillugu oqaaseqaatika innersuussutigaakka.

3.2. *Torersuunissaq pillugu malittarisassat Ilinniarnertuunngorniarfimmi G-mi ilinniartut ineqarfiini imigassanik aalakoornartortalinnik ataatsimut inerteqquteqarfiusut inatsisikkut sumik tunngaveqarnerannik misissuineq tamatuma kingornatigut aalajangiisuusumik pingaaruteqarpoq.*

Ilinniarnertuunngorniarfimmi G-mi torersuunissaq pillugu malittarisassat misissuinnermik aallartitsinerma nalaani malittarisassamik imaattumik ilaqarput:

*“Ineqarfinni imigassanik aalakoornartortalinnik peqartoqassanngilaq imertoqassananilu.”
(Atorfeqarfimmi nutsigaavoq)*

Imigassanik aalakoornartortalinnik peqarnissamik inerteqqut suli atuuttoq inerteqqullu taanna sumiiffinnut ataatsimoorfiusartunut ilinniartullu ineqarfianni ineeqqanut ataasiakkaanut atuuttoq paasivara, tak. ilinniartut ineqarfianni 2013-imi malittarisassat, Ilinniarnertuunngorniarfiup G-p uannut nassiussai.

Naalakkersuisoqarfiup uannut allagaanit 7. november 2011-meersunit erserpoq, torersuunissaq pillugu malittarisassani imigassanik aalakoornartortalinnik inerteqquteqarneq ilinniartut ineqarfii pillugit Namminersornerullutik Oqartussat nalunaarutaanni (ilinniartut ineqarfii pillugit nalunaarummi) nr. 18-imi, 1. november 2007-meersumi § 6, imm. 2-mik tunngaveqarluni aalajangersarneqarsimasoq.

Ilinniartut ineqarfii pillugit nalunaarummi § 6 imaattunik oqaasertaqarpoq:

“Imm. 1. Ilinniagaqartut inissiaaannik aqutsiviit tamarmik ineqarfiup malittarisassanik aalajangersaassapput.

Imm. 2. Ilinniagaqartut inissiaannik aqutsiviup ilinniagaqartut inissiaanni ileqqorissarnissamut malittarisassat suliarissavaat, atortussanngortinneqartussat najugaqartunut saqqummiunneqareerunik. Ileqqorissarnissamut malittarisassat tassaasinnaapput eqqiaasarneq, ataatsimiinnissanut aggettussaataitaneq, imigassanik aalakoornartortalinnik atuineq, nipiliorneq, pulaartoqarsinnaatitaaneq allallu.”

Aalajangersakkami immikkoortumi 2-mi takuneqarsinnaasutut torersuunissaq pillugu malittarisassani “imigassanik aalakoornartortalinnik atuineq” pillugu malittarisassanik aalajangersaanissamut periarfissiisoqarpoq. Nalunaarummili malittarisassat imminni inatsimmik nalunaarutip aalajangersarneqarnerani tunngaviusumik tunngaveqartussaapput. Ilinniartut ineqarfii pillugit nalunaarut, matumani § 6 ilanngullugu eqqarsaatigalugu, inissianik attartortitsisarneq pillugu Inatsisartut peqqusutaanni (inissianik attartortitsisarneq pillugu peqqusummi) nr. 2-mi, 12. maj 2005-meersumi § 3, imm. 3 tunngavigalugu aalajangersarneqarsimavoq.

Inissianik attartortitsisarneq pillugu peqqussummi § 3 imaattunik oqaasertaqarpoq:

“Imm. 1. Peqqussut attartornernut, immikkut inatsisiliaasunit aquaasunut atuutsinneqanngilaq, imaluunniit inissianut ukununga atuutsinneqassanani:

[...]

3) Namminersornerullutik Oqartussat kommunillu ilinniartut ilinniarnernannut atatillugu atugassiisapput, taamaattorli tak. imm. 3.

[...]

Imm. 3. Naalackersuisut Kalaallit Nunaanni Kommunit Kattuffiannik isumasioqateqareerlutik inissiat imm. 1, nr. 3-mi taaneqartut pillugit malittarisassanik erseqqinnerusunik aalajangersaasinnaapput, matumani ilanngullugit attartornermut isumaqatigiissutini piunmasaqaatit atugassarititaasullu.”

Allannguutissatut siunnersuut aalajangersakkami imm. 3-mik atulersitsisoq pillugu immikkut oqaaseqaatinik (UPA 2005/20, 6. maj 2005-imi ullulerneqarsimasunit) ilaatigut makku erserput:

“Allannguutissatut siunnersuutip kingunerisaanik Naalackersuisut Kalaallit Nunaanni Kommuneqarfiit Kattuffiat isumasioqatigereerlugu inissianut malittarisassanik aalajangersaasinnaalerput, matumani ilanngullugit ilinniartut ineqarfini inik inissiallu, ilinniartunut ilinniarnernannut atasumik atugassanngortinneqartut. Naalackersuisut ilaatigut inissianut taamaattunut innersuussisarneq, attartortitsineq, attartornermut akiliutip iluarsineqarnissaanik siumoortumik nalunaaruteqartarneq, iluarsaasineq, attartukkamik atuineq, attartukkamik allamut utaqqiisaasumik attartortitsigallarneq, taamaatitsineq, atorunnaarsitsineq, inissiamiit nuunneq, qularnaveeqqutissamik, innaaallagissamut, imermut kiassarnermullu akiliisarneq il.il. pillugit malittarisassaliorsinnaapput.”

Taamaalilluni inissianik attartortitsisarneq pillugu peqqussut ilinniartut ineqarfini “malittarisassanik sukumiinerusunik” (nalunaarutikkut) aalajangersaanissamut periarfissiivoq, oqaaseqaatinillu erserpoq malittarisassat taakku ilaatigut “attartukkamik atuinermut” tunngasuusinnaasut.

3.3. Tamatuma kingornatigut apeqquataalerpoq Ilinniarnertuunngorniarfimmi G-mi torersuunissaq pillugu malittarisassani imigassanik aalakoornartortalinnik ataatsimut inerteqqummik aalajangersaanissamut inatsisikkut naammattumik tunngavissaqarnersoq.

Aallaqqaasiutitut oqaatigaara uanga paasinninnera unaasoq “malittarisassat sukumiinerusut”-nik aamma “attartukkamik atuineq”-mik inissianik attartortitsisarneq pillugu peqqussummi peqqussullu pillugu oqaaseqaatini pissusissamisoortumik paasinninnermi inissiani pineqartuni, soorlu ilinniartut ineqarfini, torersuunissaq pillugu

malittarisassanik (nalunaarutikkut) aalajangersaanissamut periarfissaq pineqartunut ilaatinneqartussaasoq. Tamanna matuma aamma pissusissamisoorluinnartumik nasataraa, tassalu ilinniartut ineqarfiat najugaqartut taassuminnga atuineranni torersuunissaq pillugu malittarisassanik naammaginartunik/naleqquttunik aalajangersaasoqarsinnaanngippat ineqarfittut iluamik ingerlasinnaanngitsaq, tamatumani aamma tak. immikkoortumi 3.1-imi innuttaasut pisortat suliffeqarfiutaat eqqarsaatigalugu pisinnaatitaaffiinik inatsisikkut immikkut tunngaveqanngikkaluarluni aalajangersaaviginninneq pillugu isumaliutersuutit.

Torersuunissaq pillugu malittarisassani aalajangersakkat ilinniartut ineqarfiini nalinginnaasumik eqqissisimanermik torersuutitsinermillu qulakkeerinneqataasut aalajangersarneqarsinnaaapput, soorlu piffissat eqgiaanermut atorneqartut, nipiliorneq sumiiffiillu ataatsimoorussat atorneqartarnerat pillugit malittarisassat. Torersumik nalinginnaasumik pissusilersorneq pillugu malittarisassat soorunalimi aamma aalajangersarneqarsinnaaapput, matumani imigassanik aalakoornartortalinnik imernermtu atattillugu qanoq pissusilersornissaq ilanngullugu eqqarsaatigalugu.

Taamaattorli erseqqippoq – inissianik attartortitsisarneq pillugu peqqussutip inatsisikkut tunngavigisaaq pillugu “silittorujussuarmik” taamalu erseqqarluttumik aalajangersagartaqarneratigut – najugaqartut ilinniartut ineqarfiata iluani qanoq iliortarnissaat pillugu malittarisassanik sunilluunniit aalajangersaasoqarsinnaanngitsaq. Allatut oqaatigalugu: Torersuunissaq pillugu malittarisassani malittarisassanik aalajangersaanissamut periarfissaq killissaqanngitsuunngilaq.

Torersuunissaq pillugu malittarisassani malittarisassaaq ilinniartut ineqarfiini torersuunissaq pillugu malittarisassani nalinginnaasumik ilanngunneqartussanit pisariqartunillu allaappat tamatuma inissianik attartortitsisarneq pillugu peqqussummi (aamma pisortat suliffeqarfiutaat eqqarsaatigalugu innuttaasut pisinnaatitaaffiinik inatsisikkut immikkut tunngaveqanngikkaluarluni aalajangersaaviginninneq pillugu isumaliutersuutini) tunngaviup erseqqarluttup malittarisassaaq taanna tunngavissalersinnaanngikkaa takutissavaa.

Immikkoortumi 3.1-imi eqikkaallunga inerniliivunga uanga paasininnera unaasoq nammineq angerlarsimaffimmi pisiassanik inatsisinik unioqqutitsinani pigineqarsinnaasunik, matumani imigassanik aalakoornartortalinnik angerlarsimaffippassuarni nalinginnaalluinnartunik, pissarsinissamut akuliuttoqassappat tamatumani inatsisikkut tunngavigisami erseqqarissuseqarnissaa sakkortusisamik piumasaqaataasariaqartuq. Tamatumani manna aamma tunngaviutippara, tassalu imigassanik aalakoornartortalinnik peqarnissamik inerteqqut ilinniartut ineqarfiata nalinginnaasup ingerlallernissaanut pisariqartumik qaangiisuusoq, taamaattumillu taamatut inerteqqute-

qartoqassappat inerteqqut taamaattoq pisortat suliffeqarfiutaat eqqarsaatigalugu innuttaasut pisinnaatitaaffinik inatsisikkut immikkut tunngaveqanngikkaluarluni aalajangersaaviginninneq pillugu isumaliutersuutinik tunngaveqarsinnaanngitsoq; tamatumani aamma oqaatigaara ilinniartut ineqarfiini najugaqartut torersumik nalinginnaasumillu pissusilersortarnissaat pillugu malittarisassanik oqaatigineqartut aalajangersaasoqarsinnaasog, matumani imigassanik aalakoornartortalinnik imerner-mut aamma atatillugu qanoq pissusilersortarnissaat ilanngullugu eqqarsaatigalugu.

Tamakku aallaavigalugit torersuunissarlu pillugu malittarisassanik aalajangersaanis-samut inissianik attartortitsisarneq pillugu peqqussummi § 3, imm. 3-mi tunngavigi-saq "silittorujussuaq" erseqqarluttorlu innersuussutigalugu isumaqarpunga ilinniartut ineqarfiini imigassanik aalakoornartortalinnik peqarnissamut ataatsimut inerteq-qummik Ilinniarnertuunngorniarfimmi G-mi ilinniartut ineqarfiini torersuunissaq pillugu malittarisassani aalajangersaanissamut inatsisikkut pisariaqarneratut erseq-qarissuseqartumik tunngavissaqanngitsoq.

Taamatut inerniliinera ilinniartut ineqarfiini najugaqartut ataasiakkaat nammin-neq ineeraat eqqarsaatigalugit atuuttariaqarpoq, tassa imaappoq ilinniartut ineqar-fiata ilai sumiiffinnut ataatsimoorussanut ilaatinneqarsinnaanngitsut eqqarsaatigalu-git.

Naggasiutitut oqaatigaara manna isumaliutersuutigisimagiga, tassalu Ilinniarnertuunngorniarfimmi G-mi ilinniartut ineqarfiini imigassanik aalakoornartortalinnik peqarnissamut ataatsimut inerteqquteqarneq pillugu malittarisassaq Inuit Europami Pisinnaatitaaffii pillugit Isumaqatigiisummi Artikel 8, imm. 1-imi namminerisamik inuuneqarnerup ilaqutariittullu inuuneqarnerup ataqqineqarnissaanut, matumani "angerlarsimaffiup" ataqqineqarnissaa ilanngullugu eqqarsaatigalugu, pisinnaatitaaf-feqarnermut tunngasumik unioqquitsinerusinnaanersoq. Isumaqatigiissut Kalaallit Nunaata inatsisikkut tunngavigisaani kunngip peqqussutaatigut nr. 814-ikkut, 18. september 2001-imeersukket toqqaannartumik piviusunngortinneqarsimavoq.

Malittarisassap pineqartup atortuulersinnissaanut inatsisikkut pisariaqarneratut tunngavissaqanngitsoq isummereerama tamatuma erseqqissumik isummerfiginissaa-nut pissutissaqarnanga isumaqarpunga, tamatumani imm. 2-mi aalajangersagaq taa-matut inerteqquteqarnissamut inatsisikkut erseqqissumik tunngavissaqarnikkut ama-assisinnaassagaluarnersoq ilanngullugu eqqarsaatigalugu."

G-p allakkatigut 10. december 2013-imeersutigut nalunaarfigaanga inatsiseqartitsi-nermi uanga paasinninnera naapertorlugu torersuunissamik malittarisassani allan-gortinnialersaarai.

G allakkatigut 12. december 2013-imeersutigut nalunaarfigaara G-p nalunaarutaa tusaatissatut tigugiga tamatumalu kingornatigut suliami annertunerusumik iliuuse-qaqqinniannngitsunga.

Piorsarsimassutsimut tunngasut - allat

5.4 Tapiiffigineqarnissamut qinnuteqaatip missingiilluni naliliinermik tunngaveqartumik aalajangiivigineqarnera

Peqatigiiffiup F-ip tipsernermit lottonermillu aningaasanik tapiiffigineqarnissamut qinnuteqaataanik taamani Ilaqutariinnermut, Kultureqarnermut, Ilageeqarnermut Naligiissitaanermullu Naalakkersuisoqarfiusup (maanna Ilinniartitaanermut, Ilageeqarnermut, Kultureqarnermut Naligiissitaanermullu Naalakkersuisoqarfiup) itigartitsinera F-ip Ombudsmandimut naammagittaalliutigaa.

Ombudsmandi isumaqarpoq F-ip tapiiffigineqarnissamut qinnuteqaataanik suliarinneq qinnissamik Ilinniartitaanermut, Kultureqarnermut, Ilageeqarnermut Naligiissitaanermullu Naalakkersuisoqarfik inassuteqarfigissallugu tunngavissaqanngitsoq.

Tamatumunnga tunngaviusooq tassaavoq aningaasanoorutit ilaannit iluanaarutinit agguaaassisarneq pillugu Inatsisartut inatsisaat nr. 10, 22. november 2011-meersooq tunngavigalugu tapiiffigineqarnissamut qinnuteqaatit aalajangiivigineqartarnerisa missingiilluni naliliinikkut pisarnerat.

Ombudsmandi suliamik tamatuminnga sukumiinerusumik nalileereernermi kingornatigut isumaqarpoq Naalakkersuisoqarfik peqatigiiffiup tapiiffigineqarnissamut qinnuteqaataanik pisussaaffini malillugu naliliisimasooq, matumani oqaaseqaat Ombudsmandip Naalakkersuisoqarfimmiit tigusaa ilanngullugu eqqarsaatigalugu.

Ombudsmandilli ajuusaarnartutut isigaa Naalakkersuisoqarfiup suliami misingsiussilluni naliliinermi - F-ip qinnuteqaatit tunniunneqarnissaannut piffissaliusaaq qaangiutereersooq qinnuteqaammik tunniussisimanera - pingaarnerutissimammagu, tassami qinnuteqaat qinnuteqaatit tunniunneqarnissaannut piffissaliusaaq suli qaangiutinngitsoq tunniunneqarsimammatt.

Aammattaaq Ombudsmandip ajuusaarnartutut isigaa Naalakkersuisoqarfiup F-imut itigartitsinermini - ingerlatsineq pillugu inatsiseqartitsinermi tunngavilersuinermit malittarisassat naapertorlugit - suliama missingiutitut naliliinermi aalajangiisuusut oqaatigisimanngimmagit (j.nr. 2012-219-0002, oqaaseqaat 25. april 2013-imeersoq).

Peqatigiiffik F 4. maj 2012-imi tusarnaartitsinermit ingerlatsinermit atugassanik 140.000 kr.-nik qinnuteqarnermi immersugassakkut 2. april 2012-imi ullulernerqarsimasukkut (Ilaqutariinnermut, Kultureqarnermut, Ilageeqarnermut Naligiissitaa-nermullu Naalakkersuisoqarfimmi 10. april 2012-imi assilineqarsimasukkut (indscannet)) qinnuteqarpoq.

Tusarnaartitsinermit missingersuutit qinnuteqaammut ilanngunneqarsimapput, missingersuutinillu erserpoq ilaatigut immiaaqqanik imigassanillu aalakoornartortalinnik allanik pisiniarnermit aningaasartuuteqartoqartussaasoq.

Peqatigiiffiup F-ip tapiissutinik tunineqarnissamik qinnuteqaataa Naalakkersuisoqarfiup allakkatigut 26. april 2012-imeersutigut itigartippaa. Allakkanit taakkunannga ilaatigut erserpoq:

“Qinnuteqaatersi 10. april 2012 nassiuqqarsimasoq aaqqissuussinermit “[...] koncert” 4. maji pisussaq pillugu nalunaarutigissavarput qinnuteqaatersi Naalakkersuisoqarfiup itigartittariaqarsimagaa, itigartitsinermit tunngaviuvoq “Tips aamma Lotto”-mi malittarisassaar allassimasoq imaattoq;

1.7 “*Aaqqissuussinernut tamakkuluunniit ilaannut immiaaqqamik, viinnimik imagassamiluunniit sassaalliiffiusunut imaluunniit aaqqissuussinernut atatillugu taamaattumik pisoqarfiusunut tapiissuteqartoqartassanngilaq.*”

Paasissutissat ilanngunneqarsimasut, aammalu ussassaarineq sananeqarsimasoq naapertorlugit ersarippoq imigassamik sassaalliteqartoqassasoq aaqqissuussinermit.

Naatsorsuutit naapertorlugittaaq ersarippoq siunertaasoq aaqqissuussinermit sinneqartoornissaq, ersarissaatigissavarputtaaq malittarisassani immik.

2.17 Sammisat isertitaqarfiunerini piunasaqaatigineqarsinnaavoq, sammisat sinneqartoortuqarnerini tapiissutit tamakkerlugit ilaannangorlugilluunniit utertillugit akilernerqassasut.”

[...]”

Peqatigiiffiup F-ip e-mailit allakkallu arlallit Ilaqutariinnermut, Kultureqarnermut, Ilageeqarnermut Naligiissitaanermullu Naalackersuisoqarfimmut nassiussimavai, peqatigiiffiullu allakkat ataatsit Naalackersuisut Siulittaasuannut nassiussimavai. Saaffiginnissutinit taakkunanga erserpoq Naalackersuisoqarfiup itigartitsinera Peqatigiiffiup F-ip naammagittaalliutigigaa.

Naalackersuisoqarfiup saaffiginnissutinit taakkununga akissutitut Peqatigiiffik F 9. maj 2012-imi allaffigaa peqatigiiffiup ikiornissaanut sutigut periarfissaqarnersoq Naalackersuisoqarfiup misissorniaraa.

Peqatigiiffiup F-ip tapiissutinik tunineqarnissamik qinnuteqaataa Naalackersuisoqarfiup allakkatigut 14. maj 2012-imeersutigut itigarteqqippaa. Ilaatigut makku allakkanit taakkunanga erserput:

“[...]

Namminersorlutik Oqartussat kulturimut aningaasaliisarnerat aaqqissuunneqarnera aguaagaavoq kulturimut tapiissutinit aamma Tips & Lottomut aningaasanut. Immersugassat internetsimiittut tassunga atortussaapput. Kulturimut tapiissutit eqqumiitsuliortunut aamma pinngorartitsisut najugaqavissut eqqarsaatigalugit immikkoortitaapput, ilaatigut suleriarnissamut legatinut, filmimut aningaassat, aammalu kulturimut tapiissutit. Taakku qinnuteqarfissamik killeqarput 15. februar aamma 15. september. Tips & Lottop aningaasartai peqatigiiffiit inuinnaat aamma kattuffiit qinnutigisinnaasarpaat iliuseriniakkanut imigassartaqanngitsunut, 15. februar, 15. april aamma 15. september 15. december qinnuteqarnissamut killigalugit periarfissaapput.

Aaqqissuussineq 4. maj 2012 suliarisimasarsi imigassartaqarmat tapiiffigisinnaasimanngilarput Tips & Lottomut qinnuteqaataammat. Qinnuteqarfissat tamarmik Namminersorlutik Oqartussat iluanni aaqqissuussaapput amigartoorutinik matussusiinissamut atorinnaanatik, taamaammat aaqqissuussineq qaangiutereersoq tapiisinnaanngilagut. [...]”

Peqatigiiffiup F-ip itigartitseqqinnerup taassuma kingornatigut e-mailit arlallit Ilaqutariinnermut, Kultureqarnermut, Ilageeqarnermut Naligiissitaanermullu Naalackersuisoqarfimmut nassiussimavai, peqatigiiffiullu Naalackersuisoqarfik 16. maj 2012-imi ataatsimeeqatigisimallugu.

Peqatigiiffiup siulersuisuisa ilaasortaasa ilaata A-p Ilaqutariinnermut, Kultureqarnermut, Ilageeqarnermut Naligiissitaanermullu Naalackersuisoq peqatigiiffiup allagaa-sigut ullulerneqarsimanngitsutigut qinnuigaa suliaq isummerfigeqqeqqullugu.

Peqatigiiffiup tapiissutinik tunineqarnissamik qinnuteqaataa Naalakkersuisoqarfimmit itigartinneqarneranik A-p Peqatigiiffik F sinnerlugu naammagittaalliuutaa 24. maj 2012-imi tiguara. Naammagittaalliummit ilaatigut erserpoq tusarnaartitsineq 4. maj 2012-imi ingerlanneqartoq 300.000 kr.-nik amigartooruteqarfiusimasoq.

Peqatigiiffiup F-ip tapiissutinik tunineqarnissamik qinnuteqaataa Ilaqutariinnermut, Kultureqarnermut, Ilageeqarnermut Naligiissitaanermullu Naalakkersuisoqarfiup allakkatigut 31. maj 2012-imeersutigut itigarteqqippaa. Ilaatigut makku allakkanit erserput:

“[...]”

Naalakkersuisoqarfimmiit suliap ingerlasimanera qinnuteqaatip nassiunneqarneraniit aallartillugu misissoqqinneqarpoq. Tassanilu paasinarsivoq qinnuteqaatersi 10. april 2012 naalakkersuisoqarfimmit tiguneqarsimasoq “[...]”-koncert”-imik 4. maj 2012-mi pisumut ingerlatsinissamut kr. 140.000-nik qinnuteqarsimasusi. Naalakkersuisoqarfimmiilli qinnuteqaatersi itigartitsissutigineqarsimavoq aqqissuussineq imigassallerfiusussatut nalunaarutigineqarsimanera peqqutigalugu.

Qinnuteqaat taanna aningaasanoorutit ilaannit iluanaarutinit agguaassisarneq pillugu Inatsisartut Inatsisaat nr. 10, 22. november 2011-meersoq naapertorlugu qinnuteqaataavoq, itigartitsisimanermullu aalajangiinnermi tipsimit lottomillu iluanaarutinit agguaassisarneq pillugu tunaartarisassat naapertorlugit aalajangiinerulluni. Tunaartarisassani ersarissumik allaqqavoq aqqissuussinerit imigassamik sassaallerfiusut aningaasanoorutit ilaannit iluanaarutinit agguaassisarneq pillugu Inatsisartut Inatsisaat nr. 10, 22. november 2011-meersumi § 2, imm. 1, nr. 4 naapertorlugu agguaassisarnermi tapiiffigineqarsinnaanngitsut. Naalakkersuisoqarfiup taamaallilluni inerniliinera unaavoq, “[...]”-koncert”-imik 4. maj 2012-mi pisumut ingerlatsinissamut kr. 140.000-nik qinnuteqarnermut itigartitsisimaneq inatsisit tunaartarisassallu naapertorlugit suliarineqarsimasoq taamaattumillu itigartitsisimanermik aalajangiineq eqqortuulluni.

[...]”

Ombudsmandip misissuinerpiaanik aallartitsissanerlunga isummersinnaajumallunga Naalakkersuisoqarfik allakkatigut 27. juni 2012-imeersutigut qinnuigaara suliami allagaatit uannut nassiteqqullugit. Naalakkersuisoqarfik taamatutaaq qinnuigaara makku isummerfigeqqullugit:

“Naalakkersuisoqarfiup peqatigiiffimmut “Peqatigiiffik F”-imut allagaanit 31. maj 2012-imeersunit erserpoq tapiiffigineqarnissaq pillugu qinnuteqaammik itigartitsinermut inatsisitigut sukumiinerusumik tunngavigisassaq “tunaartarisassat” ilaanni nassaassaasoq. Tu-

naartarisassat taakku tipsernermit lottornermillu iluanaarutinit agguaassisarneq pillugu Inatsisartut inatsisaannut nr. 13-imut, 11. november 2000-imeersumut innersuussipput. Naalackersuisoqarfik maannangaq qinnuigaara tunaartarisassat taakku inatsiseqar-titsinikkut qanoq inissisimanersut nalunaarutigeqqullugu.”

Ilaqutariinnermut, Kultureqarnermut, Ilageeqarnermut Naligiissitaanermullu Naalackersuisoqarfiup akissutaa imaattoq allakkatigut 12. juli 2012-imeersutigut tiguar-a:

“Tunaartarisat tunaartarisaapput inatsisitigut pituttuisuunngitsut, malittarisassalli pi-tuttuisut assigalugit atugaallutik. Tunaartarisat inatsisinut atuuttunut nassuiaatinut tapiu-titut atorneqartarput, tassalu aningaasanoorutit ilaannit agguaassisarneq pillugu Inatsisar-tut inatsisaat nr. 10, 22. november 2011-meersoq.”

Suliami allagaatit – suliamilu allagaatit tamarmik allattorsimaffiat - Naalackersui-soqarfimmit tigoreerlugit suliaq aalajangersimasumik suliarilerniarlugu aalajanger-punga. Taamaattumik Naalackersuisoqarfik allakkatigut 29. august 2012-imeersuti-gut qinnuigaara suliaq pillugu oqaaseqaateqaqqullugu – matumani peqatigiiffiup uannut allagai 24 maj 2012-imeersut ilanngullugit eqqarsaatigalugit – Naalackersui-soqarfillu qinnuigaara makku oqaaseqaammii tassani isummerfigeqqullugit:

[...]

1. Naalackersuisoqarfiup peqatigiiffimmut F-imut allagaanit 31. maj 2012-imeersunit er-serpoq peqatigiiffiup tapiiffigineqarniarluni qinnuteqaataa aningaasanoorutit ilaannit i-luanaarutinit agguaassisarneq pillugu Inatsisartut inatsisaat nr. 10, 22. november 2011-meersoq tunngavigalugu suliarineqarsimasoq.

Taamaalillunga Naalackersuisoqarfik imatut paasivara peqatigiiffiup tapiiffigineqarniarlu-ni qinnuteqaataa aningaasanoorutit ilaannit iluanaarutinit agguaassisarneq pillugu Inatsi-sartut inatsisaanni nr. 10-mi, 22. november 2011-meersumi §2, imm. 1, nr. 4, tak. § 1, imm. 1, nr. 4 tunngavigalugu suliarineqarsimasoq.

Aningaasanoorutit ilaannit iluanaarutinit agguaassisarneq pillugu Inatsisartut inatsisaanni nr. 10-mi, 22. november 2011-meersumi § 8, imm. 1-imit er-serpoq Naalackersuisut kik-kut tapiiffigineqarsinnaanerinik malittarisassanik aalajangersaasinnaasut. Inatsisissatut siunnersuummut oqaaseqaatinut (UKA 2011/41, 9. august 2011-meersumit) er-serpoq § 8, imm. 1-imi malittarisassaq atuutsinneqalersoq tapiissuteqarnissamut piumasaqaatinik er-seqqissaasoqartarnissaata piumasarineqarnera aallaavigalugu, tassami inatsit tunngavi-galugu tapiissutinik tunniussisoqaannartarmat tapiinissamut piumasaqaatinik sukumiine-rusunik aalajangersaasoqarsimanngikkaangat.

Naalackersuisoqarfik aningaasanoorutit ilaannit iluanaarutinit agguaassisarneq pillugu Inatsisartut inatsisaata nr. 10-p, 22. november 2011-meersup paasineqarnissaa pillugu ilit-sersuutaateqarpoq. Naalackersuisoqarfiup peqatigiiffimmut F-imut allakkamini 31. maj 2012-imeersuni ilitersuut “Tips & Lottomit iluanaarutinit agguaassisarnermi tunaartari-sassatut” taasimavaa.

Tapiinissamut piumasaqaatinik aalajangersaanissamut Naalackersuisunut piginnaatitaa-neq atorluarneqarsimangimmat aningaasanoorutit ilaannit iluanaarutinit agguaassisar-neq pillugu Inatsisartut inatsisaat tunngavigalugu tapiiffigineqarniarluni qinnuteqaat a-kuerineqassanersoq pillugu aalajangiineq suliat ataasiakkaat naliliiffigineqarnerannik tun-ngaveqarsimassaaq.

Naalackersuisoqarfiup peqatigiiffimmut allagaanit 31. maj 2012-imeersunit erserpoq Naalackersuisoqarfik peqatigiiffiup tapiiffigineqarniarluni qinnuteqaataanik itigartitsisoq tunaartarisassanut innersuussuteqarluni, taakkunannga ilaatigut ersermat aaqquissuusanut imigassanik aalakoornartortalinnik sassaalliiffiusunut tapiissuteqartoqarsinnaangitsoq.

Naalackersuisoqarfik qinnuigaara ajornartorsiummut tamatumunnga oqaaseqaateqaqqul-lugu, tassungalugu atatillugu inatsisitigut malittarisassanik sumiginnaalluni nammineq na-joqqutassiat tunngavigalugit naliliisarnissap inerteqqutaanera pillugu pisortat ingerlatsine-ranni inatsiseqartitsinermi tunngavik pillugu apeqqut immikkut eqqumaffigeqqullugu.

2. Suliami allagaatinit Ilaqutariinnermut, Kultureqarnermut, Ilageeqarnermut Naligiissi-taanermullu Naalackersuisoqarfimmit tigusannit erserpoq suliami tassani allagaatit ilai al-lagaammut assigiinngitsunik normulersorlugit allattuiffimmut nalunaarsorneqarsimasut, taamatullu allagaatit ilai ulloq allagaammi ersertoq najoqqutaralugu allattuiffimmut nalu-naarsorneqarsimangitsut.

Kultureqarnermut, Ilageeqarnermut Naligiissitaanermullu Naalackersuisoqarfik qinnui-gaara Naalackersuisoqarfiup allattuiffimmut nalunaarsueriaatsini pillugu erseqqinnerusu-mik nassuiaaqqullugu. Tamatumunngalu uiggiullugu Naalackersuisoqarfik qinnuigaara Naalackersuisoqarfik piffissami qanoq ilisukkut allakkanik tigusanik allattuiffimmut nalu-naarsuisarnermoq nassuiaaqqullugu.

[...]”

Naalackersuisoqarfiup akissutaa allakkatigut 31. august 2012-imeersutigut tiguara. Ilaatigut makku akissummit erserput:

“Naalackersuisoqarfiup paasititsissutigisinnaavaa aningaasanoorutit ilaannit iluanaaruti-nit agguaassisarneq pillugu Inatsisartut inatsisaannut oqaaseqaatini nalinginnaasuni erseq-qissarsimammat kikkut tapiiffigineqarsinnaaneriniq sinaakutissat, tapeeriaatsit, tapiisin-naanermut piumasaqaatit aamma tapiinermi atugassarititaasut pillugit erseqqinnerusunik

malittarisassanik aalajangersakkat erseqqinnerusunik malittarisassaqaqarnermik amigaateqartoqartarnerata nassatarissagaa qinnuteqaatit qinnuteqartunut aalajangersimasunik piumasaaqatitaqanngitsumik suliarineqartarnera, tamatumalu kingunerisinnaavaa suliassat assigiinngitsut suliarineqarnerini assigiinngiaartumik suliarinninnerit.

Naalackersuisoqarfiup aalajangiinnermini ilanngunneqarsinnaasut ilaasussalluunniit najoqqutassat inatsisit malillugit eqqarsaatigisassat taagorpai. Tapiissutitut piumasaaqatit aalajangersarnissaannut Naalackersuisunut pisinnaatitsissut suli atunngilaat, taamaattumik qinnuteqaatinut assigiinngitsunut suliassanik isumaginnittarnermi siumut nalunangereersuussusermik isumannaarinninniarluni, tipsernermit lottornermillu iluanaarutinit agguaassisarneq pillugu pulje C-nut najoqqutassat suut naalackersuisoqarfiup atortarpai.

Naalackersuisoqarfiup qinnuteqaammik 14. maj 2012-meersumik itigartitsineranut ilaattigit tunngaviusunut aallaaviusut tassaapput aqqissuussinerni imigassamik sassaalliiffiusuni imaluunniit aqqissuussinernut atatillugu amigartoorutitut matussutissanik tapiissutitut tapiisoqarneq ajormat. Aningaasanoorutit ilaannit iluanaarutinit agguaassisarneq pillugu Inatsisartut inatsisaannut naleqqiullugit agguaanneqartartut nalinginnaasumik iluaqutaasussanut taamaallaat agguaanneqarsinnaapput, tassa imaappoq timersornermut, meeqqanut inuusuttunullu siunertaasunut kiisalu nalinginnaasumik iluaqutaasussanut siunertanut allanut taamatuttaaq kulturimut tunngatillugu siunertanut, asimiititsinissanik siunertanut aamma tamanut iluaqutaasussamik ilisimatusarniarluni siunertanut. Naalackersuisoqarfiup allagaanit aammattaaq takuneqarsinnaavoq qinnuteqaammik nalilersuilluartoqarsimasoq, pissutigalugu naalackersuisoqarfiup qinnuteqaammut piffissap qinnuteqarfissarititaasup naanerata kingorna nassiunneqarsimasoq aamma eqqarsaatigisimammagu.

[...]

Aallaavittut ulloq taanna pisortatigoortumik mailitigit allakkat isaasut tamarmik elektrokimik nalunaarsuissummut nalunaarsorneqartarput, ullup tulliani pisortat ataatsimminneranni ullaakkut ataatsimiinnermut saqqummiunneqarlutik. Tamatuma kingorna sullissisumut suliassanut mappinik pilersitsisussamut aammalu nammineq allakkanik aqqissuussisussamut allakkat agguaanneqartarput. Sullissisunik ataasiakkaanik toqqaannartumik attaveqatigiittarnermi, sullissisut ataasiakkaat namminneq nalilersortarpaat suliamut attuumassutilinnik, soorlu maili atorlugu allaqatigiittarnerit, suliamut attumassuteqarnerisut, taamaasillutillu nalunaarsorneqarsimasussaallutik.”

Peqatigiiffik F allakkatigit 13. september 2012-imeersutigit qinnuigaara Ilaqutaarinnermut, Kultureqarnermut, Ilageeqarnermut Naligiissitaanermullu Naalackersuisoqarfiup uannut allagai 31. august 2012-imeersut pillugit oqaaseqaatiminik saqqummiusseqqullugu.

Peqatigiiffiup Naalakkersuisoqarfimmit allakkat pillugit oqaaseqaataanik tigu-saqanngilanga.

Tamatuma kingornatigut imaattunik oqaaseqaateqarpunga:

“1. Aallaqqaasiutitut oqaaseqaatit

Peqatigiiffiup F-ip tapiissutinik tunineqarnissamik qinnuteqaammik Ilaqutariinnermut, Kultureqarnermut, Ilageeqarnermut Naligiissitaanermullu Naalakkersuisoqarfimmit (massakut Ilinniartitaanermut, Ilageeqarnermut, Kultureqarnermut Naligiissitaanermullu Naalakkersuisoqarfimmit) itigartinneqarnera uannut naammagit-taalliuutigaa.

Taamaattumik Naalakkersuisoqarfiup tapiissutinik tunniussinissamik aalajangiisarn-eranut inatsisikkut tunngavigisaa tulliuuttuni (immikkoortumi 2-mi) allaaseraara. Peqatigiiffiup F-ip tapiissutinik tunineqarnissamik qinnuteqaataata Naalakkersui-soqarfimmit suliarineqarnera tamatuma kingornatigut naliliiffigaara (immikkoortu-mi 3-mi).

Naalakkersuisoqarfiup nalunaarsuinermini periaasia naggassiutitut sukumiinerusu-mik misissorpara (immikkoortumi 4-mi).

2. Tapiissutinik tunniussinissamik aalajangiisarnernut inatsisikkut tunngavigisaaq

Aningaasanoorutit ilaat pillugit Kalaallit Nunaannut inatsimmi nr. 223-mi, 22. marts 2011-meersumi § 35, imm. 1-imi oqaaseqatigiitsigut siullertigut aalaja-ngersarneqarpoq Kalaallit Nunaanni aningaasanoorutigineqarsimasunik Danmarki-mi naalagaaffimmit Namminersorlutik Oqartussanut inatsit tunngavigalugu nuus-sisoqartassasoq.

Aningaasat Namminersorlutik Oqartussanut nuunneqartut Naalakkersuisunit (Ilin-niartitaanermut, Ilageeqarnermut, Kultureqarnermut Naligiissitaanermullu Naalak-kersuisoqarfimmit) aningaasanoorutit ilaannit iluanaarutinit agguaassisarneq pillugu Inatsisartut inatsisaat nr. 10, 22. november 2011-meersoq (tapiissuteqartarneq pil-lugu inatsimmik taaneqartartusaaq) tunngavigalugu agguanneqartarput.

Tapiissuteqartarneq pillugu inatsimmi § 1, imm. 1-ikkut aalajangersarneqarpoq aningaasat taakku Ilinniartitaanermut, Ilageeqarnermut, Kultureqarnermut Naligiis-sitaanermullu Naalakkersuisoqarfiup siunertanut tamanut iluaqutaasussanut uku-nunnga agguataarsinnaagai:

“1) 50 %-ii timersornernut tamanit peqataaffigineqarsinnaasunut, innarluutillit utoqqaalu timersornerat ilanngullugu,

2) 9,1 %-ii piukkunnaatillit pikkorinnerillu timersornerinut,

3) 13,6 %-ii meeqqat inuusuttullu peqatigiiffinut, aamma

4) 27,3 %-ii tamanut iluaqutaasussamik siunertanut allanut, taamatuttaaq kulturimut tunngatillugu siunertanut, inunnik qaammarsaanermut siunertanut, nappaatinik akiuiniarnermut pinaveersaartitsinermullu siunertanut, inooqatiginnermut tunngasunut siunertanut, asimiititsinissamik siunertanut aamma tamanut iluaqutaasussanik ilisimatusarniarluni siunertanut.”

Aningaasat ilaat tamanut iluaqutaasussanut allanut immikkoortinneqartut qinnuteqartoqarneratigut Ilinniartitaanermut, Ilageeqarnermut, Kultureqarnermut Naligiisitaanermullu Naalakkersuisoqarfimmit agguanneqartarput, tak. tapiissuteqartarnej pillugu inatsimmi § 2, imm. 1, nr. 4.

Ilaatigut tapiissuteqarnissamut piumasagaatit killissalersorneqarnerat pillugu malittarisassat sukumiinerusut Ilinniartitaanermut, Ilageeqarnermut, Kultureqarnermut Naligiisitaanermullu Naalakkersuisoqarfup aalajangersarsinnaavai, tak. tapiissuteqartarnej pillugu inatsimmi § 8, imm. 1.

Inatsisissatut siunnersuummi tapiissuteqartarnej pillugu inatsisip akuerineqarneranut tunngaviusumi § 8, imm. 1 pillugu immikkut oqaaseqaatinut (UKA 2011/41, 9. august 2011-meersunit) ilaatigut makku erserput:

“Suliassaqarfimmi qinnuteqaatit inatsisit malillugit suliarineqartarnerat atuuttuuvog, tamannalu pisarpoq qinnuteqartunut aalajangersimasunik piumasagaatitaqanngitsumik. [...]

Allannguutissatut siunnersuutikkut, piginnaatitsissut Naalakkersuisunit atorineqassappat qinnuteqartut erseqqissumik qinnuteqarnissaminnut tunngavissinneqassapput, tamatumani lu eqqanaarneqarsinnaavoq qinnuteqaatinik suliaqarnermi assigiaartumik pitsaassuseqartumillu periaaseqarsinnaanissaq.”

Tapiissuteqarnermi piumasagaatit suut atuutissanersut pillugit malittarisassanik sukumiinerusunik aalajangersaanissamut tapiissuteqartarnej pillugu inatsimmi § 8, imm. 1-imi piginnaatitsissut Naalakkersuisut atorsimannigilaat.

Tapiissuteqartarneq pillugu inatsit tunngavigalugu tapiissuteqarfigineqarnissaq pillugu piunasaqaatinik erseqqissunik atuuttoqanngimmat suliat ataasiakkaat Naalakkersuisoqarfiup pisuni ataasiakkaani naliliinermigut aalajangiivigisartussaavai.

Ingerlatsivik naliliinikkut – suliame matumanisut – aalajangiissaguni tunngaviit inatsimmik unioqqutitsinngitsut kisiisa tunngavigalugit aalajangiisussaavoq. Suliani ataasiakkaani tunngaviit inatsimmik unioqqutitsinngitsut suunerannik naliliineq inatsisip qanoq paasineqarnissaanik nassuiaanermut eqqaanartuuvoq.

Naliliinikkut aalajangiinermi tunngavissat inatsimmi oqaatigineqarsimappata taakku ingerlatsivik aalajangiippat soorunalimi tassaapput tunngaviit inatsimmik unioqqutitsisuunngitsut taamaattumillu ilanngunneqartussat. Taamatuttaaq ingerlatsiviup nammineq iluani malittarisassatut atuuttut tunngaviup inatsimmik unioqqutitsisuunnginneranik taamalu naliliinikkut aalajangiinermi ilanngunneqarsinnaaneranik naliliinermi sunniuteqarsinnaapput.

Tunngaviusup inatsimmik unioqqutitsisuunnginneranik aalajangiinermi inatsisip siunertaq pillugu isiginninneri, matumani inatsisiliortut inatsisikkut suna anguniarneraat ilanngullugu eqqarsaatigalugu, taamatuttaaq isiginiarneqarsinnaapput.

Tunngaviit sorliit inatsimmik unioqqutitsisuunngitsut naliliisoqarpat tunngaviit inatsimmik unioqqutitsisuunngitsut ingerlatsiviup nammineq aallaavittut oqimaalutarsinnaalissavai (naliliineq). Taamatulli naliliineq aallaavittut erseqqissumik pisussaaffiuvoq.

Taamaattumik ingerlatsiviup pisut ataasiakkaarlugit naliliinera ingerlatsiviup nammineq malittarisassiaanit taarserneqartussaannngilaq; naliliinerup malittarisassamit kimikinnerutinneqarnissaanik inerteqqut atuuppoq.

Ingerlatsivik pisussaaffini tunngavigalugu naliliinngippat ingerlatsiviup aalajangiinera inatsiseqartitsinikkut amigaateqalissaaq.

Ingerlatsiviup pisussaaffigisamisut naliliisimanagera erseqqissarniarlugu naliliinikkut aalajangiinermut tunngavilersuummini pingaarnertut isiginiagassat naliliinermi aalajangiisuusimasut ingerlatsiviup oqaatigissavai, tak. pisortat ingerlatsineranni suliassat suliarineqartarnerat pillugu Inatsisartut inatsisaanni nr. 8-mi, 13. juni 1994-meersumi § 24, imm. 1-imi oqaaseqatigiit aappaat.

3. Naalakkersuisoqarfiup Peqatigiiffiup F-ip tapiissutinik tunineqarnissamik qinnuteqaataanik suliarinninnera

Ilaqutariinnermut, Kultureqarnermut, Ilageeqarnermut Naligiissitaanermullu Naalakkersuisoqarfiup (massakkut Ilinniartitaanermut, Ilageeqarnermut, Kultureqarnermut Naligiissitaanermullu Naalakkersuisoqarfiup) uannut allakkamini 31. august 2012-imeersuni nassuiaatitut oqaatigaa suliaq taanna Naalakkersuisoqarfiup Peqatigiiffiup F-ip tapiissutinik tunineqarnissamik qinnuteqaataanik naliliiviginninnermigut aalajangiivigisimagaa.

Taamaattumik Naalakkersuisoqarfiup suliami tassani naliliisimanagera tulliuuttuni sukumiinerusumik misissorpara.

Ilaqutariinnermut, Kultureqarnermut, Ilageeqarnermut Naligiissitaanermullu Naalakkersuisoqarfik Peqatigiiffimmu F-imut 26. april 2012-imi aamma 31. maj 2012-imi allappoq Peqatigiiffiup F-ip tapiiffigineqarsinnaannginnerannut tunngavilersuut tassaasoq tusarnaartitsinermi peqatigiiffiup tapiissutinik qinnuteqarfisigaani imigasamik aalakoornartortalimmik sassaallertoqarniagera.

Tapiissuteqartarnej pillugu inatsit “siunertanut tamanut iluaqutaasunut” tapiissuteqarnissamut periarfissiivoq. Inatsimmi oqaatigineqarpoq tassani kulturimut inooqatigiinnermullu tunngasunut siunertat ilaatigut pineqartunut ilaatinneqartut.

“Tipsimit aamma lottomit aningaasat pulje c-t pillugit tunaartarisassat” tassaapput Naalakkersuisoqarfiup nammineq iluani malittarisassat, tapiissuteqartarnej pillugu inatsit tunngavigalugu tapiissutinik tunniussinermi tunaartarisassatut atuuttut. Immikkoortumi 1.7-imi tunaartarisassanit erserpoq aaqqissuussinermit taakkualuunniit ilaannut immiaaqqanik, viinninik imigassanilluunniit kimittuunik sassaallerfiusunut imaluunniit aaqqissuussinernut atatillugu taamaattunik pisoqarfiusunut tapiissuteqartoqartassanngitsoq.

Isumaqarpunga tapiissuteqartarnej pillugu inatsisip “siunertanut tamanut iluaqutaasunut” tapiissuteqarnissamut periarfissiinera isiginiarlugu aaqqissuussinerni tapiiffigineqarnissaannik qinnuteqaatigineqartuni imigassanik aalakoornartortalinnik sassaallertoqarnersoq isiginiarneqarsinnaasoq.

Taamaattumik isumaqarpunga tusarnaartitsinerup tapiiffigineqarnissaanik peqatigiiffiup qinnuteqaatigisaani immiaaqqanik imigassanillu aalakoornartortalinnik alalanik sassaallerfiusussaanera Peqatigiiffiup F-ip tapiissutinik tunineqarnissamik qinnuteqaataanik missingiilluni naliliinermi tunngavittut inatsimmik unioqquitsinngitsutut ilaatinneqarsinnaasoq.

Ilaqutariinnermut, Kultureqarnermut, Ilageeqarnermut Naligiissitaanermullu Naalakkersuisoqarfiup uannut allakkamini 31. august 2012-imeersuni nassuiaatitut oqaatigaa Naalakkersuisoqarfiup Peqatigiiffiup F-ip qinnuteqaataanik missingiussilluni naliliiviginninnermini qinnuteqaatip qinnuteqarnissamut killissaliussap naareerenerani tunniunneqarsimanera taamatuttaaq pingaartillugu isiginiarsimagaa.

Peqatigiiffiup F-ip tapiissutinik tunineqarnissamik qinnuteqaataa Naalakkersuisoqarfiup 10. april 2012-imi tigusimavaa. Naalakkersuisoqarfik peqatigiiffimmut 14. maj 2012-imi allappoq tapiissuteqartarneq pillugu inatsit tunngavigalugu tapiissutinik tunineqarnissamik qinnuteqarnissamut killissaliussat tassaasut 15. april aamma 15. september.

Peqatigiiffiup F-ip qinnuteqaataa qinnuteqarnissamut killissaliussap suli naannginnerani tunniunneqarsimammat tamanna tunngavigalugu isumaqarpunga Naalakkersuisoqarfiup Peqatigiiffimmut F-imut itigartitsinermini pissutsimik tamatumingga pingaartitsilluni isiginninniarsimanera ajuusaarnartuusooq.

Tamatumani tapiissuteqartarneq pillugu inatsimmi qinnuteqarnissamut piffissaliussamik taamaatumik aalajangersaanissamut tunngavigisassaqaarnersoq isummerfigingilara.

Naalakkersuisoqarfiup uannut allakkamini 31. august 2012-imeersumi manna atorussaattippaa, tassalu Naalakkersuisoqarfiup itigartitsinermini tusarnaartitsinerup amigartooruteqarfiusimanera taamaatumillu Naalakkersuisoqarfiup tapiissuteqarnissamut periarfissaqannginnera tamatuma saniatigut pingaartillugu isiginiarsimagaa.

Tunaartarisassani immikkortumit 1.8-mit erserpoq amigartoorutit matussutissaannik tapiissuteqartoqarneq ajortoq.

Peqatigiiffiulli tapiissutinik tunineqarnissamik qinnuteqaataa Naalakkersuisoqarfiup isummerfigimmagu tusarnaartitsineq suli ingerlanneqarsimannngilaq, taamaatumillu tusarnaartitsinerup kingusinnerusukkut amigartoorutaasimanera Naalakkersuisoqarfiup itigartitsinermini suliap taamaattuunera pissutigalugu pingaartillugu isiginiarsinnaasimannngilaa.

Naatsorsuutigaara Naalakkersuisoqarfiup Peqatigiiffiup F-ip tapiissutinik tunineqarnissaminik qinnuteqaataanik naliliiviginninnermut atatillugu peqatigiiffiup tusarnaartitsinissamut missingersuusiai misissorsimassagai, taamaalillunilu malugisimassa-

gaa tusarnaartitsineq amigartooruteqarfiusinnaasoq – tamannalumi eqqortuusooq kingusinnerusukkut paasinarsisimavoq.

Naalakkersuisoqarfiup aningaasanik tapiissuteqartarneq pillugu inatsit tunngavigalugu tunniunneqarsinnaasunik illersorneqarsinnaasumik aqutsinermik isumaginittussaanera isiginiarlugu isumaqarpunga peqatigiiffiup qinnuteqaataanik naliliiffiginninnermini Naalakkersuisoqarfiup tunngavimmik taassuminnga pingaartitsilluni isiginnissimaneranik isornartorsiuinissannut pissutissaqarnanga.

Taamaattumillu Peqatigiiffiup F-ip tapiissutinik tunineqarnissamik qinnuteqaataanik Ilaqutariinnermut, Kultureqarnermut, Ilageeqarnermut Naligiissitaanermullu Naalakkersuisoqarfiup missingiussilluni naliliinnermini tunngavinnik inatsimmik unioqqutitsinngitsunik marlunnik ukuninnga, tassalu 1) tusarnaartitsinermi imigassanik aalakoornartortalinnik sassaallertoqarniartoq aamma 2) Naalakkersuisoqarfik isumaqartoq tusarnaartitsineq amigartooruteqarfiusinnaasoq, pingaartitsilluni isiginnissimanagera pillugu isornartorsiuinissannut tunngavissaqarnanga.

Naalakkersuisoqarfiup tunngaviit inatsimmik unioqqutitsisuunngitsut taamaallilluni isiginiarsimammagit Naalakkersuisoqarfik pisussaaffigisamisut naliliisimansoq sukumiinerusumik matuma kingornatigut misissorpara.

Ilaqutariinnermut, Kultureqarnermut, Ilageeqarnermut Naligiissitaanermullu Naalakkersuisoqarfiup Peqatigiiffimmu F-imut allagaanit 26. april 2012-imeersunit aamma 31. maj 2012-imeersunit erserpoq peqatigiiffiup tusarnaartitsineranut tapiissutinik itigartitsinermini tusarnaartitsinermi imigassanik aalakoornartortalinnik sassaallertoqarniarnera Naalakkersuisoqarfiup pingaartillugu isiginiarsimagaa.

Naalakkersuisoqarfiup peqatigiiffimmu allagai tunngavigalugit imaassorinarpoq aaqqissuussinermu tapiissutinik qinnuteqaatigineqartumut imigassanik aalakoornartortalinnik sassaallertoqassappat tapiissuteqartoqarsinnaannginnera pillugu malittarisassamik Naalakkersuisoqarfiup aalajangersaasimanagera Naalakkersuisoqarfiup kisiat pingaartillugu isiginiarsimagaa; tassa Naalakkersuisoqarfiup malittarisassaq naliliinnermit kimeqarnerutillugu inississimagaa, tak. siuliani imm. 2-mi taaneqartut.

Naalakkersuisoqarfiulli uannut allakkamini 31. august 2012-imeersuni nassuiaatitut oqaatigaa Peqatigiiffiup F-ip qinnuteqaataa Naalakkersuisoqarfiup naliliivigisimagaa, tassanilu pissutsit arlallit ilaasimasut.

Naalakkersuisoqarfiup allagai 31. august 2012-imeersut tigoreerlugit isumaqarpunga Naalakkersuisoqarfik Peqatigiiffiup F-ip tapiissutinik tunineqarnissamik qinnuteqaataanik pisumi naliliiviginnissimanersoq erseqqarluttoq.

Taamaalillunga suliami matumani isumaqarpunga Naalakkersuisoqarfiup Peqatigiiffiup F-ip tapiissutinik tunineqarnissamik qinnuteqaataanik itigartisisimaneranik isornartorsiuinissannut naammattumik tunngavissaqarnanga.

Taamaattorli isumaqarpunga Naalakkersuisoqarfiup – suliassat suliarineqartarnerat pillugu inatsimmi tunngavilersuisarneq pillugu malittarisassat tunngavigalugit – Peqatigiiffimmut F-imut itigartissisummini suliami matumani pingaarnertut isiginia-gassanik Naalakkersuisoqarfiup naliliinerani aalajangiisusunik oqaatiginnissimanginnera ajuusaarnartuusq. Taamaaliortoqarsimasuuppat Naalakkersuisoqarfik suliami matumani pisussaaffigisamisut naliliisimasq erseqqissagaluarpoq.

Malugaara Ilinniartitaanermut, Ilageeqarnermut, Kultureqarnermut Naligiissitaanermullu Naalakkersuisoqarfiup tapiissuteqartarneq pillugu inatsit tunngavigalugu tapiissutinik qinnuteqaatinik suliarinnissagaangami qinnuteqaatinik suliarinninnerup assigiissaartuunissaa qulakkeerniarlugu “Tipserluni lottorlunilu eqquniaanermit isertitat pillugit tunaartarisassat - immikkoortitsiffik C” ataatsimut atortarai.

Tapiissuteqartarneq pillugu inatsimmi § 8, imm. 1 tamatumunnga atatillugu Naalakkersuisoqarfimmut malugeqqullugu oqaatigaara, tassuunami aalajangersarneqarmat Naalakkersuisut tapiissuteqarnermi piumasaqaatinik nalunaarutitut ilusiliillutik aalajangersaasinnaasut. Taamaaliornikkut tapiissuteqarnissamut piumasaqaatit ilisimanegalissapput, Naalakkersuisoqarfiullu sulianik suliarinninnera assigiissaartunngussalluni, taamatuttaarlu Naalakkersuisoqarfik suliani ataasiakkaani – naliliiginartarunnaarluni - nalunaarummi tapiissuteqarnissamut piumasaqaatit annertuutigut innersuussutiginnarsinnaalissallugit.

4. Naalakkersuisoqarfiup nalunaarsuinermit periaasia

Ilaqutariinnermut, Kultureqarnermut, Ilageeqarnermut Naligiissitaanermullu Naalakkersuisoqarfiup (massakkut Ilinniartitaanermut, Ilageeqarnermut, Kultureqarnermut Naligiissitaanermullu Naalakkersuisoqarfiup) suliami allagaataanik – tamatumalu kingornatigut nalunaarsuiffimmi allattuiffianik - misissuinnut atatillugu isumaqarpunga Naalakkersuisoqarfiup suliami matumani nalunaarsuiner pillugu arlallinnik ajornartorsiuteqartoq, taakkulu immikkoortumi matumani sukumiinerusumik sammivakka.

Ingerlatsinermi oqartussaasoq suliame allagaatinik nalunaarsuissasoq inatsisikkut aalajangersagaasumik pisussaaffimmik atuuttoqanngilaq.

Nalunaarsuisussaataitaanerli inatsiseqartitsinermi tunngavimmik ilaatigut ingerlatsineq pillugu inatsiseqartitsinermi allagaatinik paasitinneqarsinnaatitaaneq pillugu malittarisassanik aallaaveqartunik tunngaveqarpoq. Taamaalillutik malittarisassat taakkua ilaatigut manna nassataraat, tassalu allakkat isertut anisullu ingerlatsinermi oqartussaasup nalunaarsussagai.

Nalunaarsuisussaataitaanerup allagaatit nassiunneqartut tiguneqartullu tamarmik suliame nalunaarsorneqassasut nassatarinngikkaa ilimagineqarpoq. Allagaatilli sorliit suliame nalunaarsorneqassasut periaatsimi erseqqinnerusumik aalajangersarneqarsimannngilaq.

Tulliuttut – Kalaallit Nunaanni inatsiseqartitsinermik atuuttumik annertuutigit aamma suussusiliisut, tassami Kalaallit Nunaanni paasitinneqarsinnaatitaaneq pillugu inatsisip Danmarkimi inatsit assigilluinnangajammagu – paasitinneqarsinnaatitaaneq pillugu Danmarkimi inatsisissatut nutaatut siunnersuummi (paasitinneqarsinnaatitaaneq pillugu inatsit pillugu isumaliutissiisut nr. 1510/2009, tak. quppernerit 946 tulliilu) § 15, imm. 1-imit erserput:

“Allagaat ingerlatsinermi oqartussaasup sulineranut atatillugu suliamek aqutsinikkut suliarrinninnermut ilaatillugu tiguneqartoq pilersinneqartorluunniit nalunaarsorneqassaaq, allagaat taanna suliame sunniuteqarpat imaluunniit suliamek allatigut suliarrinninnermut sunniuteqarpat.” (Atorfeqarfimmi nutsigaavoq)

Aalajangersagaq taanna pillugu immikkut oqaaseqaatinit ilaatigut makku erserput:

“Oqaatsit “suliame sunniuteqarpat” aamma “suliamek allatigut suliarrinninnermut sunniuteqarpat” tunngaviummik isiginninneq manna nassataraat, tassalu allagaatip taassuma imarisaa, imaannitsoq ilusia suussusialuunniit (qarasaasiakkoortuunera, pappiaraanera, oqartussaasup iluinnaani atugasaanera, oqartussaasup avataanersuunera il.il.) tassaasoq allagaatip nalunaarsuisussaataitaanermi pineqartunut ilaananeranut aalajangiisuusoq.

Oqaatsini ”suliame sunniuteqarpat”-mi pineqartoq tassaavoq allagaat suliap imarisaanut tunngasunut (toqqartumik toqqaannangikkaluamilluunniit) sunniuteqarnersoq, “suliamek allatigut (...) suliarrinninnermut sunniuteqarpat”-milli oqarnermi pineqarnerulluni allagaat suliame pineqartoq eqqarsaatigalugu uppersaasarsuunikkut naleqarnersoq.” (Atorfeqarfimmi nutsigaavoq)

Isumaliutersuutit taamaattut tassaapput ingerlatsinermit oqartussaasup allagaatit (matumani e-mailit ilanngullugit eqqarsaatigalugit) suliame pineqartumi nalunaarsorneqassanersut naliliinerani ilaasariaqartut.

Ilaqutariinnermut, Kultureqarnermut, Ilageeqarnermut Naligiissitaanermullu Naalakkersuisoqarfup uannut allakkamini 31. august 2012-imeersuni oqaatigaa suliame sularinnittup toqqaannartumik allaffigeqatigineqarnerani aallaavik tassaasoq suliame sularinnittup taassuma allaffigeqatiginerani allagaasimasut suliame sunniuteqarnerisut taamalu nalunaarsorneqassanersut nalilissagaa.

Periaatsip taassuma oqaaseqaateqarnissannut aallaavittut pissutissaqalersinngilaanga, naatsorsuutigigakkumi allagaat suliame nalunaarsorneqassanersoq Naalakkersuisoqarfup naliliinera inatsiseqartitsineq atuuttoq pillugu qulaani oqaatigineqartunut naapertuuttuusoq.

Allagaat suliame nalunaarsorneqassappat nalunaarsuineq ulloq taanna imaluunniit allagaatip ingerlatsivimmit tiguneqarfiata aqaguani – aallaavittut – pisariaqarpoq.

Taamaalilluni Folketingip Ombudsmandiata 1993-imi ukiumoortumik nalunaarummuni (quppernemi 294-imi tulliinilu) oqaatigaa “oqartussaasut nalunaarsuinermit suliameqarnerminni allakkat tiguneqartut tiguneqarniariartut ajornangippat nalunaarsortassagaat ingerlatsinermit pitsaasumik ileqqoqarnerup piumasaqaatigaa.” (Atorfeqarfimmi nutsigaavoq)

Nalunaarsukkanik allattuiffik (“allagaatinik allattuiffik”-mik taaneqartoq) suliame allagaatinut Ilaqutariinnermut, Kultureqarnermut, Ilageeqarnermut Naligiissitaanermullu Naalakkersuisoqarfimmit tigusannut ilanngunneqartoq allagaatit suliame tassaniittut pillugit paasissutissanik assigiinngitsunik imaqarpoq; ilaatigut allagaatip allakkatut ullua aamma ulloq allagaatip pilersinneqarfia takuneqarsinnaapput.

Suliame allagaatinik Naalakkersuisoqarfimmit tigusannik misissuininni malugaara suliame allagaatit suliame ingerlaavartuunngitsumik nalunaarsorneqarsimasut. Assersuutitit peqatigiiffiup e-maili Naalakkersuisoqarfimmut nassiussimasaa taaneqasaaq, tassanngalu erserpoq taanna 21. april 2012-imi nassiunneqarsimasoq. Nalunaarsuinermit allattuiffimmit erserpoq e-mailip allakkatut ullua tassaasoq 24. maj 2012, allagaallu taanna 12. juli 2012-imi pilersinneqarsimasoq.

Naalakkersuisoqarfik paasitinneqarsinnaatitaaneq pillugu (Danmarkimi) inatsit nutaaq pillugu isumaliutissiissut nalunaarsuisarnermut tunngasoq qulaani issuarneqartoq tunngavigalugu isumaqarpat allagaat suliame pingaaruteqarnini pissuti-

galugu suliami nalunaarsorneqassasoq, taava ingerlatsinermi ileqqorissaarnerup oqaatigineqartut manna nassataraa, tassalu nalunaarsuineq allagaat tiguneqarniariartog nassiunneqarniariartorluunniit pisariaqarsimagaluartoq.

Paasissutissat nalunaarsuineri allattuiffimmi takuneqarsinnaasut suliami matuma taamaaliortoqarsimannginnera ilimanarsisippaa, tamannalu ajuusaarnartutut isi-gaara.

Oqaaseqaatit maani saqqummiussakka Naalakkersuisoqarfiup suliaatimini allaagaa-tinik nalunaarsuisarnini pillugu siunissami isumaliutersuutaani ilaatinneqassasut naatsorsuutigaaara.”

Sanaartorneq il.il. - allat

5.5 Illumik pioreersumik eriagisariaqarsorinartumik isaterineq kiisalu nutaamik sanaartorneq. Tusarniaaneq. Oqartussaasumut qulliunerusumut naammagittaalliorneq

A-p nunaminertami Nuutoqqap ilaaniittumi illumik pioreersumik isaterinissamut nutaamillu sanaartornissamut nunaminertamik atugassinneqarnermut atatillugu Kommuneqarfik Sermersuup aamma Ineqarnermut, Attaveqarnermut Angallannermullu Naalakkersuisoqarfiup suliarininnerat naammagittaalliuutigaa. Ombudsmandi isumaqarpoq illup pioreersup isaterneqarnissaa pilersaarusiortarneq pillugu inatsimmut naapertuunnersoq misissussallugu pissutissaqalersitsinngitsoq, tassami inatsisit malillugit isaterineq ingerlanneqassapat illup pioreersup pineqartup sanaartornermi immikkut ilisimasalinnit eria-gisariaqartutut nalilerneqassanersoq apeqqutaasussaammat. Ombudsmandip nutaamik sanaartornissamut tunngatillugu oqaatigaa kommuni aallaavittut nunaminertamik atugassiisoqartillugu nalunaaruteqarnissaminut pisussaaffeqartog qinnutigineqartog (ilaatigut) kommunimut pilersaarummut akkerliunngippat. Ombudsmandi suliami matumani taamaattoqanngimmat isumaqarpoq kommunip nunaminertamik atugassiineri nalunaaruteqarsimanera isorissallugu pissutissaqanngitsoq. Ombudsmandi aamma isumaqarpoq kommunip nunaminertamik atugassinneqarnissamut qinnuteqaammik tamanut saqqummiussisimannginnera illua tungiusullu isumaanik tusarniaasimannginnera isorisarialittut isigisariaqanngitsoq. Ombudsmandi isumaqarpoq Naalakkersuisoqarfiup oqartussaasutut qulliunerusutut naammagittaalliuuteqarfissatut inis-sisimanera pillugu naggasiutigalugu oqaaseqaateqarnissaminut pissutissaqartog (j.nr. 2012-529-0005, oqaaseqaat 25. april 2013-imeersoq).

B-ikkut immersugassakkut 13. oktober 2008-meersukkut ilanngussartalimmik (allakkatigut 15. februar 2009-meersutigut itisilerneqartoq) Kommuneqarfik Sermersuumut nunaminertami X-imi Nuummiittumi illu pioreersoq isateriaannangortutut isigisartik isateriarlugu illumik najugaqarfittut atorneqartussamik sananissaq siunertaralugu akuersissummik qinnuteqarput.

Kommuneqarfik Sermersuup allakkatigut 16. marts 2009-meersutigut itigartitsinini nalunaarutigaa, tassami qinnutigineqartoq illoqarfiup ilaani tassani pilersaarummut killissaliussat iluanni akuerineqarsinnaanngimmat. Kommunip illoqarfiup ilaani tassani pilersaarummi § 6, imm. 7-imi aalajangersagaq tamatumani innersuussutigaa, tassanilu aalajangersarneqarpoq avatangiisini (illut gruppe 2-mik taaneqartut) oqaluttuarisaanermut attuumassuteqartuni sanaartukkat taamaallaat killilimmik allilerneqarsinnaasut allanngortiterneqarsinnaasulluunniit. Illoqarfiup ilaani tassani pilersaarummi § 5, imm. 4 kommunip aammattaaq innersuussutigaa, tassanilu aalajangersarneqarpoq ilaatigut immikkoortup ilaani 3-mi X-ip inissisimaffigisaani nutaanik sanaartortoqassanngitsoq.

Oqaatigaara kommunip manna kingusinnerusukkut oqaatigisimagaa, tassalu illu taanna gruppe 1-imi taaneqartunut ilaasoq – tassalu illunut oqaluttuarisaanikkut pingaarutilinnut, allilerneqaqqussaannngitsunut allanngortiteqqusaanngitsunulluunniit ilaasoq.

B-ikkut Kommuneqarfik Sermersooq allakkatigut 12. januar 2011-meersutigut qinnuigaat suliaq qinnuteqaatiminnut tunngasoq suliareqqileqqullugu. Tamatumunga pingaarnertut tunngaviusoq tassaavoq B-ikkut illu pioreersoq eriagisassaajunnaarsimasoq oqaaseqaammik Kulturikkut Kingornussat pillugit Siunnersuisoqatigiinnut ilaasortamit pissarsisimanerat, tassanngalu erserluni illu pioreersoq eriagisassaannngitsoq (eriagisassaajunnaarsimasoq), Siunnersuisoqatigiillu aamma isumaqartut illoqarfiup ilaani tassani pilersaarusiame § 5, imm. 4-p qanoq paasineqarnissaa kommunip kukkusumik nassuiarsimagaa.

Illu pioreersoq pineqartoq eriagisassatut isigineqarsinnaajunnaartoq ilaatigut Kalaallit Nunaata Katersugaasivia Allagaateqarfialu 6. juni 2011-mi oqaaseqaateqartererlugu Kommuneqarfik Sermersooq illutoqqap isaterneqarnissaanut nutaamillu sanaartortoqarnissaanut atugassanik nunaminertamik allakkatigut 21. juli 2011-meersutigut tunniussivoq. Allakkanit taakkunanga ilaatigut makku erserput:

“[...]”

Qinnutigineqartoq illoqarfiup ilaanut IC14-2-mut, Nuutoqqap eqqaani immikkoortumut, pilersaarusiame inissisimavoq, illoqarfiullu ilaanut pilersaarusiame aalajangersakkani pineqartunut ilaatinneqarluni.

Qinnuteqaat Sanaartornermut Avatangiisinullu Ingerlatsiviup suliaraa, qinnutigineqartumullu nunaminertamik tunniussisoqassasoq 20. juuli 2011-mi aalajangiilluni.

Malugeqquneqarpoq nunaminertamik tunniussineq sanaartornissamut akuersissummik kingusinnerpaamik 20. juli 2012-imi qinnuteqartoqarsimassasoq, nunaminertarlu atornergarnissaminut piareertoq kingusinnerpaamik 20. juli 2013-imi nalunaarutigineqarsimassasoq piumasaaqatitaqarmat, taamaanngippamma nunaminertamik tunniussineq ilimasaaqqeqqaarani atorunnaarsinneqassamat.

Nunaminertamik tunniussineq G imaattunik immikkut piumasaaqatitaqarpoq:

[Sanaartukkat qanoq isikkoqarnissaannik il.il. piumasaaqatit allattorsimaffiat] – uanga oqaatigisara.

[...]” (Atorfeqarfimmi nutsigaavoq)

Sanaartornissamut akuersissut Kommuneqarfik Sermersuup allakkatigut 28. juli 2011-meersutigut nalunaarutigaa. Piumasaaqatit nunaminertamik tunniussisoqarnissaanik aalajangiinnermi 21. juli 2011-meersumi takuneqarsinnaasut sanaartornissamut akuersissummi innersuussutigineqarsimapput.

Kommunip nunaminertaq pineqartoq pillugu suliarinninnera A-p – Nuummi innuttaasut akerliusut atsiorderinik katersuereerluni - Kommuneqarfik Sermersuumut allakkatigut 3. august 2011-meersutigut naammagittaalliuutigaa. Makku A-p allagaani atuarneqarsinnaapput:

“Inuttaasorpasuuvugut illup qulaani taaneqartup innuttaasut tusarniaavigeqqaarnagit paasiteqqaarnagilluunniit peerneqarneranik tupigusuutiginnittut. Makku tunngavilersuutigaaavut:

1. Illoqarfiup ilaanut, Nuutoqqap eqqaani nunaminertamut, pilersaarusiaq IC 14-2 19. juli 2000-imeersoq atuuttuavoq. Illu taanna tassani gruppe 1-imi pineqartunut ilaavoq. § 5.1-imi. Gruppe 1, Illu **oqaluttuarisaanikkut** pingaaruteqarpoq. Illut taamaattut al-lilernerqaqqusaanngillat allannqortiterneqaqqusaanatilluunniit, aserfallatsaalineqassallu-tilli illup sananeqaqqaarnerani atortui qalipaatalu atorlugit. X-imik piginnittut § taanna eqqortinnngisaannarsimavaat. Illu “eriagisassatut” oqaatigineqarmalli ukiut ingerlanerini arlaleriarlugu allannqortitertarsimavaat. Illu kommunalbestyrelsip 1950-ikkunni peerniarsimagaluarpa, C-iugaluulli kommuni qularunnaarsissimavaa illu oqaluttuari-

saanikkut pingaaruteqartoq, X-imi tassaammat Kalaallit Nunaanni sanasut namminer-sortut sannaviisa siullersaat.

2. Makkuninnga apequtissaqarpugut:

1. X Teknikkimut Ataatsimiititaliami Kommunalbestyrelsimiluunniit oqaluserineqarsimava?
2. Sooq tamanut tusarniaatigineqarsimanngila sanilerisanulluunniit tusarniaatigineqarsimanani?
3. X allaffissornikkut aqutsinermi suliarineqarsimava? Taamaappat, nunaminertamik tunniussisoqarsimappat sanaartornissamullu akuersissuteqartoqarsimappat tamanna pilersaa-rusiorneq aamma nunaminertat atorineqartarnerat pillugit Inatsisartut inatsisaannik nr. 17-imi, 17. november 2010-imeersumik unioqutitsineruvoq.
4. Piginnittut naatsiiveqarnissaminut containereqarnissaminnullu nunaminertamik tunineqarsimappat?

Siunnersuutiginiarparput sanaartorneq ingerlaannartumik unitsinneqassasoq, nunaminertamilu tassani sanaartortoqassanngitsoq, taamaalilluni nunaminertaq taanna ataatsimoorullugit siunertanut atorineqarsinnaaqqullugu. Kommunip nunaminertaq taanna arsaarinissutigisariaqarpaa.” (Atorfeqarfimmi nutsigaavoq)

Kommuneqarfik Sermersooq illoqarfiup ilaani pilersaarutip atortinneqannginnissaanut immikkut akuersissuteqarluni B-ikkunnut allakkatigut 21. september 2011-meersutigut aalajangiivoq. Makku aalajangiinermi tassani ilaatigut takuneqarsinnaapput:

“Nunaminertanut Sanaartornermullu Oqartussaasoq nunaminertamik X-ip isaterneqarneranut atugassassinnik (G) 21. juli 2011-mi tunniussivoq.

Taamaaliortoqassappat illoqarfiup ilaanut pilersaarut 1C 14-2, Nuutoqqap eqqaani nunaminertaq, § 5, imm. 1 imaattunik oqaasertaqartoq tunngavigalugu aalajangersakkat atortinneqannginnissaannik immikkut akuersissuteqartoqarnissaa piumasagaataavoq:

“Nunaminertami tassani illut immikkoortunut (grupper) pingasunut agguataarneqarput, oqaluttuarisaanikkut illutamikkullu pingaaruteqarneri malillugit agguataarneqarsimapput, ilanngussami 1-imi takutinneqartutut.

Gruppe 1. Illut oqaluttuarisaanikkut pingaaruteqartut.

Illut taamaattut allilerneqassanngillat allanngortiterneqassanatilluunniit, aserfallatsaalineqassallutilli illup sananeqaqqaarnerani atortui qalipaatalu atorlugit.”

X Gruppe 1-imi pineqartunut ilaavoq.

§-ip taassuma atortinneqannginnissaa matumuuna immikkut akuersissutigineqarpoq. Kulturikkut Kingornussat pillugit Siunnersuisoqatigiit allagaat 18. november 2010-meersut [...] innersuussutigalugit, taakkunanimi oqaatigineqarmat “illu massakkut angissutsimisut angissuseqarluni isikkumisullu isikkoqarluni sanaqqaarneqarnermisut ikkunnaarsimavoq, kiisalu angissutsini isikkunilu atorlugit nunaminertami tassani avatangiisit immikkut isikkoqarnerannut pingaaruteqarunnaarsimalluni. Taamaattumik eqikkaalluni oqartoqarsinnaavoq tamakkerluni allanngortiterneqarnermi kingornatigut eriagisariaqassutsi annaasimagaa.”

[...]”

Kommuneqarfik Sermersooq innuttaasunik A-p allagai 3. august 2011-meersut tunngavigalugit ataatsimiigiaqquusivoq, ataatsimiinnerlu 7. november 2011-mi ingerlanneqarluni. Ataatsimiinnermut borgmesterip, kommunimi teknikkimut tunngasuni direktørip, kommunip atorfilittaasa marluk, tusagassiortup KNR-imeersup innuttaasullu arfineq marluk, taakkunani A ilaalluni, peqataaffigisaannit atatilugu imaqarniliami ilaatigut makku takuneqarsinnaapput:

“[...]

[Borgmesteri] tikilluaqquusivoq, soqutiginninneq qujassutigalugu oqaloqatigiinnissamullu kaammattuinnermut tunuliaqutaasoq pillugu nassuiaateqarluni.

Ataatsimiinnerup siunertaa tassaavoq pasilliutit innuttaasunit saqqummiunneqartut ilumuunnginnerannik takutitsiniarneq, naapeqatigiilluni oqaloqatigiinnermi suliap suliari-neqarnerani inatsisilerinikkut tunngaviusup suliallu ingerlasimanerata nassuiarneqarneratigut.

Suliap qanoq aallartissimanera inatsisilerinikkullu ingerlasimanera [direktørip] saqqummiuppa.

Illu X sanasut sannaviattut iluseqarluni eriagisassatut pioqqaarsimavoq. Piffissap ingerlanerani arlaleriarujussuarluni iluarsanneqartarsimavoq allililarneqartarsimallunilu, taamaallunilu ullumikkut illupalaannguatut nakkaatiinnalersutut isikkoqalersimalluni.

Suliaq Kalaallit Nunaata Allagaateqarfianut Katersugaasivianullu (...) tusarniaatigineqarsimavoq, taassumalu oqaatigaa illu taanna massakkut eriagisassatut pingaarutaarussimasoq.

Piginnittup nunaminertami sanaartorfioqqaartumi illulioqqinnissaq eqqarsaatigalugu pisinnaatitaaffii kommunip qulaani taaneqartut tunngavigalugit akuerisimavai. Taamaalliortoqarpoq illup qanoq isikkoqarnissaa pillugu erseqqinnerusumik piumasaqaatit arlallit piumasaqaatigalugit, takuuk illoqarfiup ilaani tassani pilersaarummi 1C 14-2-mi § 6.

Kommunip X-ip isaterneqarnissaa siunertaralugu pinngitsaaliinikkut arsaarinnissinnaati-taanini atorumasimangilaa, tassami taamatut periaaseqarnek pisariaqanngitsumik sak-kortuuliorneritut nalilerneqarmat.

Aamma nassuiaatitut oqaatigineqarpoq kommunip pilersaarusiaanut ilassutitut 1D2-2-tut siunnersuutip tusarniaatigineqartup siunertaa taamaallaat tassaasoq illut eriagisariaqartut allattorsimaffiata nutarterneqarnissaa, tassami illut Y aamma X allattuiffimmit tassannga peerneqarsimammata.

Innuttaasut takkuttut isumaat [A-p] saqqummiuppaa.

[A-p] innuttaasunik atsiornernik katersuinermi peqataasimasunik nammineq ataatsimii-giaqquseqqullugu qinnuigineqarsimanagera [kommunimut] isornartorsiutigineqarpoq. [Kommuni] ataatsimiigiaqqusisinnaasimangilaaq, innuttaasummi attaveqarfigineqarsin-naanerat pillugu paasissutissat nalunaarutigineqarsimangimmata.

Najugaqartut suliami saniliusunut tusarniaaneq assigisaaluunniit aqqutigalugu akerriliiis-uteqarnissaminnut periarfissinneqarsimanginnerat pingaartillugu isiginiarneqarpoq.

[Innuttaasut ilaata] kommunip pilersaarusiaani aalajangersakkat innersuussutigai, oqaati-galugu aalajangersagaq taanna imminut assortortuusoq, erseqqarluttumik oqaasertalersu-gaanera qanorlu paasineqarnissaata nassuiartariaqarnera tikkuarlugit:

1D2 illoqarfiup ilaa Q, sanaartorneq: “Sanaartukkat pioreersut taamaallaat inissiatut imaluunniit siunertanut tamanut attuumassuteqartunut atorneqassapput. Taamaallaat sanaartorfissatut illoqarfiup ilaanut pilersaarusiame erseqqinnerusumik aalajangersarneqar-simasuni nutaanik sanaartortoqarsinnaavoq.”

[Atorfilitap] nassuiaalluni oqaatigaa “sanaartukkat pioreersut aamma nutaamik sanaar-tukkat”-nik oqarnermi sanaartorfissat sanaartukkanut pioreersunut atasut sanaartugaa-reersunik sanaartoqqinnermi aalajangiisuusumik pineqartut. Nutaamik sanaartornermik oqarnermi pineqarpoq sanaartorfissatut nutaamik tunniunneqartuni sanaartorneq.

Sanaartukkap illoqarfiup ilaani pilersaarummi aalajangersakkat pioreersut qaanginnilai, sanaartornermi sanaartorfimmi pioreersumi inissisimasutut nalilerneqarmat. Taamaattu-mik suliaq saniliusunut tusarniaatigineqartussaannngilaaq.

[Innuttaasut ilaata] kommuni X-imik pinngitsaaliilluni arsaaraluni isaterisimannginneranik isornartorsiorpaa.

[Direktøri] nassuiaalluni oqarpoq X-imik piginnittoq sanaartorfimmi sanaartornissaminut inatsisilerinermi ilaatigut kommunimut pilersaarusiamik tunngaveqartoq. Pinngitsaaliilluni arsaarinnikkut isaterineq innuttaasut inatsiseqartitsinikkut illersugaanerannut sakkortusaarpallaartumik akuliunneruvoq, periaaserlu taanna Nuup oqaluttuarisaanerani ikittunnguaannariarluni atorneqarsimavoq.

Tassa innuttaasut inatsiseqartitsinikkut innarlitsaalineqarnerat nunaminertami tassani najugaqartut allat illoqarfiup ilaa Q eqqarsaatigalugu kusanassuseqartitserusunnerannit namminnerlu soqutigisaannit pingaernerunerutinneqarpoq.

INNUTTAASUT paasiniaallutik amerlanerusunik apeqquteqarput. Pingaarnertut makku pineqarput:

- Kommunimut pilersaarusiambut ilassut sanaartukkap isaterneqareerneratigut qanoq ililluni tusarniaatigineqarsinnaava?

- o Suliap inatsisilerinikkut ingerlanera aallarniutitut nassuiaat aallaavigalugu [direktørip] nassuiarpaa

- Sanaartugaq eriagisassaq qanoq ililluni isaterneqarsinnaava?

- o Tassani tikkuarlugu oqaatigeqqinneqarpoq kommunimut pilersaarusiambut ilassutip tamanut saqqummiunneqartup illut eriagisassatut allattorsimaffiata nutarterneqarnissaa kisiat siunertarigaa, tassami Y aamma X allattorsimaffimmit tassannga peerneqartussaamata. Taamaallilluni X eriagisassanut ilaatinneqanngilaq.

[...]

Suliap suliarineqarnera ullulersorlugu takussutissiaq [A-p] ujartorpaa.

[Direktøri] ingerlatsivimmit imaattunik oqaaseqarluni naggasiivoq. Suliap pingaarnerusutigtigut isigalugu immikkoortunut marlunnut avinneqarpoq:

- Sanaartukkap pioreersup isaterneqarnera.

- o Tamanna akuerineqarpoq illu pioreersoq eriagisassatut isigissallugu tunngavissaqanngitsoq susassaartut eqqortut naliliinerat tunngavigalugu.

- Nutaamik sanaartorneq

o Tamanna akuerineqarpoq sanaartorfissami pioreersumi sanaartortoqarnera aamma sanaartukkap pilersaarusiatus tunngavigisami piusumi piumasagaatinik eqqortitsisuunera aallaavigalugit.

Sanaartukkap nutaap sananeqarnerata iluarineqannginnera isumaqatigiissutigalugu innuttaasut ataatsimut oqaatigaat.

Suliap ingerlasimanera takussutissartalerneqassasoq innuttaasut kissaatigaat, taamaattu-millu taanna imaqarniliamut matumunnga ilanngussatut 1-itut ilanngunneqarpoq.” (Atorfeqarfimmi nutsigaavoq)

A Kommuneqarfik Sermersuumut allakkatigut 9. januar 2012-imeersutigut naammagittaalliorpoq. Allakkani “Sannaviup X-ip inigisimasaani nutaamik inissialior-toqarneranut akertiliiissummik kommunip suliarinninnera pillugu naammagittaalliut“-mik qulequtaqartumi makku atuarneqarsinnaapput:

“[...]

Akerliliissuteqartut makku oqaatigiinarpaat:

1. Illoqarfiup ilaanut pilersaarut 1C 14-2, Nuutoqqap eqqaani nunaminertaq, atuuttuusoq.
2. Pilersaarusionerq aamma nunaminertat atorneqartarnerat pillugit Inatsisartut inatsisaat nr. 17, 17. november 2010-meersoq malinneqarsimanngitsoq.
3. Nunaminertamik tunniussineq 21. juli 2011-meersoq kiisalu sanaartornissamut akuerissut 28. juli 2011-meersoq atuussinnaassuseqarsinnaanngitsut.

Imm. 1 pillugu

Illoqarfiup ilaanut pilersaarut 1C 14-2, Nuutoqqap eqqaani nunaminertaq, atuuttuovoq, tassami nunaminertaq taanna eqqarsaatigalugu kommunimut pilersaarusiamut ilassut nutaaq suliarineqarsimanngimmat.

Kommuneqarfik Sermersuup Kommunimut pilersaarusiamut ilassutitut 1D2-1-itut siunnersuut, illoqarfiup ilaa Q eqqarsaatigalugu pingaarnertut aalajangersakkat, Nuuk, September 2011, Aningaasaqarnermut Ataatsimiititaliap 20. september 2011-mi ataatsimiinnermini akuerisimasaa nassiuppaa. (Oqariartaaseq “pingaarnertut aalajangersakkat” Inatsisartut inatsisaanni atorneqanngilaq.)

Siunnersuut “Pilersaarusianut allanut tunngasut” ”Atuuttumut sanilliullugu allannguutit” Nuummi kommunimut pilersaarusiaq 2005-2014”-imik qulequtaqarpoq.

Tassani illoqarfiup ilaa Q-p Nuup Kommuniata “Illoqarfimmi sukisaarsaarfiusinnaasut pillugit pilersaarusiaa”-ni ilaanera kommunip arajutsisimavaa. Tassani Y aamma X peerneqarsimanngilluinnarput.

Akuliunneq pingaarnerusunut tunngasuummat akeryliliissuteqartut isumaqarput kommunimut pilersaarusiamut ilassut nutaaq pilertornerpaamik suliarineqartariaqartoq.

Akerliliissuteqartut siunnersuutigaat kommunalbestyrelsi pilersaarusionerq aamma nuna-minertat atornerqartarnerat pillugit Inatsisartut inatsisaat nr. 17, 17. november 2010-meersoq tunngavigalugu inerteqquteqassasoq, piffissallu taassuma iluani sanaartorneq tamarmi unitsinneqassasoq kiisalu nunaminertamik tunniussineq sanaartornissamullu akuersissut utertinneqassasut.

Kommunaldirektørip ataatsimiigiaqqusissummini oqaatigisimavaa “*Suliaq aqutsinermi allaffissornikkut suliarineqarsimasoq, sumiiffimmilu tassani nutaamik sanaartorneq illoqarfiup ilaanut pilersaarusiamik unioqqutitsinerunngitsoq, kommunilu immikkut akuersissuteqarsimasoq.*” Suliami allagaatini ataatsimiinnerit pillugit imaqarnilianik **immikkut ittumik akuersissuteqartoqarsimaneranik** takussutissiisunik nassaarsinnaanngilagut.

Akerliliissuteqartut paasinninnerat allaavoq:

Kommunalbestyrelsi pisinnaatitaanini sinnerlugu iliuuseqarsimavoq, tassami akuliunneq taanna kommunalbestyrelsip illoqarfiup ilaanut pilersaarusiaq pillugu nassuiaatitaa tunngavigalugu iliuuseqarnissamut tunngavissaqartitaanit annertuutigit allaassuteqarmat.

“Pisulli ilaanni annikinnerusutigit saneqqutsinissaq immikkut akuersissutigineqarsinnaavoq. Saneqqutsinerit annertunerusut pissappata illoqarfiup ilaanut nutaamik pilersaarusionertoqarnissaa piumasqaataavoq” kiisalu *“Tassa ilaatigit imaappoq nunaminertanik, illunik sanaartukkanillu manna tikillugu inatsimmik unioqqutitsinani atuineq ingerlaannarsinnaasoq, asersuutigaluguli atuinerup allannngortinneqarnera imaluunniit nutaamik sanaartorneq illoqarfiup ilaanut pilersaarusiamik unioqqutitsisuussanngilaq.*” Tassani pineqartoq tassaavoq atuinerup allannngortinneqarnera aamma sanaartorfissamik nutaamik tunniussineq.

Kommuneqarfik Sermersuup X eriagisassaanersoq Ineqarnermut, Attaveqarnermut Angallanermullu Naalakkersuisoqarfimmut kiisalu Kulturikkut Kingornussat pillugit Siunnersuisoqatigiinnut apeqqutigaa.

Kulturikkut Kingornussat pillugit Siunnersuisoqatigiit oqaatigaat X eriagisassaajunnaarsimasoq, tassami piginnittut illu assigiinngitsorpassuutigut allannngortitertarsimammassuk.

X isaterneqarsinnaasoq Kulturikkut Kingornussat pillugit Siunnersuisoqatigiit oqarnerat akeryliliissuteqartut isumaqatigaat.

Kulturikkut Kingornussat pillugit Siunnersuisoqatigiinni ilaasorta q [...] 18. november 2010-mi imatut allappoq: *“Sumiiffimmi taannaasumi nutaami sanaartortoqassappat nutaamik sanaartorneq pineqarpoq, tamannalu sanaartorfissap pioreersup nutaamik illuliorfissatut atorneqarnissaanik qinnuteqaatitut allatulli isigisariaqarpoq, nunaminertarlu taanna pillugu malittarisassat atuuttut malinneqartariaqarlutik. Uanga isumaqaggaarnera ... [tulliuttuni allasimasut allakkani uanga tigusanniittut ilanngunneqanngillat, uanga oqaatigisara].*

Kulturikkut Kingornussat pillugit Siunnersuisoqatigiit illunik nutaamik sanaartorneq isummerfigisimanngilaat. Illup massakkut sananeqartup *“nammineerluni illuliatogaq oqaluttuarisaanikkut ilusilernerqarnera”* sunnguamilluunniit assiginngilaa. Titartakkat tigusatta ilusiliineq siuliani taaneqartoq Kulturikkut Kingornussat pillugit Siunnersuisoqatigiit nutaamik inissialiortoqassappat kissaatigisat assiginngilaat.

Imm. 2 pillugu

Pilersaarusiorneq aamma nunaminertat atorneqartarnerat pillugit Inatsisartut inatsisaat nr. 17, 17. november 2010-meersoq.

Inatsimmi tassani aalajangersakkat §§-illu pingaaruteqartorpassuit Kommuneqarfik Sermersuup *“sumiginnarluinnarsimavai”*, kiisalu suliame tassani innuttaasut kommunip *“puigorluinnarsimallugit”*.

Inatsimmi aalajangersagarpasuit saneqqunneqarsimasut matumani erseqqinerusumik iserfigerusunngilavut, taamaattorli pingaarnersaat ilanngutissavavut.

Kapitali 1, § 1, 4)-mi *“innuttaasut nunaminertat atorneqarnissaat pillugu pilersaarusiornermi peqataatinnerisigut”*.

Tamanna pisimanngilaq.

Kapitali 6, § 23, imm. 5: *“Kommunalbestyrelsip kommunimut pilersaarutissatut siunnersuutip siunertai imarisaalu pillugit tamanut ammasumik oqallittoqalernissaa siunertaralugu paasititsiniaaneq ingerlatissavaa. Tamanut ammasumik saqqummiussineq kommunimi nalinginnaasumik periaasiusartut malillugit ingerlanneqassaaq.”*

Aamma taamaaliortoqarsimanngilaq.

“§ 61: *“Naalakkersuisut inatsisinik unioqqutitsisoqartoq paasigunikku, Naalakkersuisut pissutsit taakkaa inatsisinut naapertuuttunngorteqqullugit kommunalbestyrelsimut peqqussutigisinnaavaat. Naalakkersuisut aalajangersinnaavaat inatsisinut naapertuuttunngortitsineq pissutsip aaqinneratigut imaluunniit inatsisitigut iluarsiinikkut pisanersoq.”*

Imm. 3 pillugu

Nunaminertamik tunniussineq 21. juli 2011-meersoq kiisalu sanaartornissamut akuersis-
sut 28. juli 2011-meersoq atuussinnaassuseqarsinnaanngitsut.

Nunaminertamik tunniussineq kiisalu sanaartornissamut akuersissut tunngavissaqanngil-
lat. Kommunitum pilersaarusiarnissamut ilassutitut 1D2-1-itut, illoqarfiup ilaa Q pillugu
pingaarnertut aalajangersakkat, siunnersuut suliarineqarsimanngilaq.

Siunnersuut 28. september 2011-mi siunnersuutitut tamanut saqqummiunneqarpoq,
tassa imaappoq nunaminertamik tunniussinerup sanaartornissamullu akuersissutitip tun-
niunneqarneranit qaammatit marluk qaangiuttut.

Sanaartorneq suliap ingerlanerani ingerlaannavissumik unitsinneqarsimasariaqarualuarpoq.
Tamanna 3. august 2011-mili pisimasuuppat pissusissamisoorsimassagaluarpoq. Allat taa-
maaliorsimassagaluarput. Taamaaliunnginneq innuttaasut pilersaarusiornermik nunami-
nertanillu atuineramik soqutigisaannik saneqqutsineruvoq. Tamanna pissaanermik ator-
nerluineranut takussutissaavoq.

Kommuni nunaminertamik tunniussineq sanaartornermillu akuersissuteqarneq pillugit
ilitsersuisimavoq, taakkulu ilanngussatut ilanngunneqarput.

Ilitsersuinerit malinneqarsimappat? Soorlu kisitsisitigut naatsorsueqqissaarnerit, kiammik
aniasumik naatsorsuinerit aamma immikkuualuttulersukkanik titartakkat. Titartakkat ti-
gusavut aallaavigalugit sanaartornissamut akuersissuteqartoqarsimappat titartakkat taakku
aallaavigalugit sanaartornermut akuersissuteqarsimaneq uatsinnut paasiuminaappoq.

B-29 nakorsap illua aamma eriagissassaavoq. Tassani takusinnaavarput kommunimut pi-
lersaarusiarnissamut ilassut ataqqineqarsimasoq, sanaqqinneqarneralu kusanartumik suliarine-
qarsimasoq. Taanna assersuutissaalluarpoq.

Suliat inatsisit unioqqutinnagit suliarineqarnissaa akerliliissuteqartullu akerliliissutaasa pi-
moorullugit suliarineqarnissaat kisiisa akerliliissuteqartut soqutigisaraat, tassami innuttaa-
sut illoqarfiup ineriartortinneqarnera nunaminertanillu atuneq, minnerunngitsumillu il-
loqarfiup pisoqartaa, pillugit aamma isummersortarmata. Nunaminertaq iluatinnaatileru-
jussuuvoq, eqqumiikajaartunillu, minnerunngitsumik illumik/-nik eqqumiitsunik sapin-
ngisamik annertunerpaamik sanaartorfiginaveersaartariaqarluni.

Innuttaasut nunaminertaq eqqarsatigalugu oqalliseqataanissamut soqutigisaat eqqarsaati-
galugit innuttaasut kommunip atorfilittaasalu salloqittaarissanngilaat.

Sanaartornermut Avatangiisinullu Ataatsimiititaliap, Aningaasaqarnermut Ataatsimiitita-
liap kiisalu kommunalbestyrelsip ataatsimiinneri eqqarsatigalugit imaqarniliat naqitan-
ngortinneqarnerinik peqannginnera akerliliissuteqartut aamma tupigusuutigaat. Taman-

na **puigortoorujussuarnermik** pissuteqartoq naatsorsuutigaarput.” (Atorfeqarfimmi nutsigaavoq)

Pisut imatut paasivakka A-p allagai 9. januar 2012-imeersut Kommuneqarfik Sermersuup Ineqarnermut, Attaveqarnermut Angallannernullu Naalakkersuisoqarfimmut (massakkut Ineqarnermut, Pinngortitamut, Avatangiisinut Nunanillu Avannarlernik Suleqateqarnermut Tunngasunut Naalakkersuisoqarfimmut) ingerlateqqillugit nassiussimagai, A-p allakkami kommunip nunaminertamik tunniussineq pillugu aaljangiineranik naammagittaalliuutitut Naalakkersuisoqarfimmit suliarineqarnissaannik qinnutigisaatut, tak. pilersaaruserneq aamma nunaminertat atorveqartarnerat pillugit Inatsisartut inatsisaanni nr. 17-imi, 17. november 2010-meersumi § 56, imm. 2, tak. § 68.

Ineqarnermut, Attaveqarnermut Angallannernullu Naalakkersuisoqarfik – aalajangiinissamut missingiut A-mut aamma Kommuneqarfik Sermersuumut saqqummiutereerlugu – suliame allakkatigut 8. maj 2012-imeersutigut aalajangiivoq. Kommuneqarfik Sermersuup aalajangiinera Naalakkersuisoqarfiup atortussanngortippaa. Ilaatigut makku Naalakkersuisoqarfiup aalajangiinerani takuneqarsinnaapput:

“[...]

Naammagittaalliuutigineqartut

Naammagittaalliuortup naammagittaalliummi 9. januar 2012-imeersumi oqaatigisai imatut tulleriiaarneqarsinnaapput:

[...]

Naammagittaalliuortup oqaaseqaammini 1. april 2012-imeersumi tikkuarlugu oqaatigaa illoqarfiup ilaanut pilersaarutip 1C14-2-p illut eriagisassat “...allilerneqassanngillat allanngortiterneqassanatilluunniit, aserfallatsaalineqassallutilli illup sananeqaqqaarnerani atorvui qalipaataalu atorlugit” aalajangersaraa. Naammagittaalliuortoq isumaqarpoq aalajangersagaq taanna piginnittut eqqortissimannikkaat.

Kommunip tamatuma saniatigut X-ip inissisimanera eriagisariaqanngitsumit sannavimmillu inissiatut isigineqalersillugu aqutsinermi allaffissornikkuinnaq allanngortissimavaa, naammagittaalliuortummi paasinninnera unaammat tamanna kommunimut pilersaarusiarnut ilassuttip akuerineqarnissaanik piumasaaqateqarfiusoq.

Naammagittaalliuortup tikkuarlugu oqaatigeqqippaa kommunimut pilersaarusiarnut ilaasut 1D2-1 naammagittaalliuutip tunniunneqarnerata kingornatigut suliarineqarsimasoq, Y-p aamma X-ip illunik eriagisarialinnik allattorsimaffimmit peerneqarnissaat kisiat siu-neratalugu.

Kommuneqarfik Sermersuup akisummini 29. marts 2012-meersumi tikkuarlugu oqaatigaa sanaartorfissami pioreersumi nutaamik illuliornikkut allanngortitsinerup annertussusia pillugu isummani allanngortissimangikkini. Kommunimut pilersaarusiarnut ilassutip 1D2-1-ip saqqummiunneqarnera pilersaarusiortarneq pillugu inatsimmi kommunimut pilersaarusiarnut pisariaqarneratut annertutigisumik nutarterneqartarnissaannik § 26-mi aalajangersakkamik taamaallaat tunngavilersorneqarsimavoq. Illoqarfiulli ilaanut pilersaarusiaq 1C14-2 eqqarsaatigalugu immikkut akuersissuteqarneq illup X-ip eriagisassaajunnaarnera aallaavigalugu pisimavoq.

[...]

Suliap allaaserineqarnera, piffissalersuineq

Nuummi illut eriagisassat nunaminertallu eriagisassartallit eqqarsaatigalugit Namminersorlutik Oqartussat soqutigisaat uani allaasereqqaarneqarsimapput: “Gult Bynotat, Nuuk, Bevaringsværdige bygninger og Bydele, Grønlands Hjemmestyre, Økonimidirektoratet, 1990”. Tassani oqaatigineqarpoq “X siusinnerusukkut sannaviusimasoq, massakut ilaqutariinnut ataatsinut inissiaasoq, 1930-p missaaneersoq. Illuarannuaq taanna Nuummi namminersortup sannaviatut siullersaasimavoq.” Allakkiq taanna illoqarfiup ilaanut pilersaarusiarnut 1C14-2-mut ilanngunneqarsimavoq, taannalu Nuummi kommunimut pilersaarusiarni 2005-2014-mi quppernermi 138-mi ilanngunneqarsimavoq, 22. november 2006-imilu tamanut saqqummiunneqarsimalluni.

[...]

Teknikkimut Nunamullu Tamarmut Pilersaarusiornermut Immikkoortortaqrifiup oqaatigaa:

1. pillugu, illoqarfiup ilaanut Nuutoqqap eqqaani nunaminertamut pilersaarusiaq 1C14-2 atuuttuusoq.

Illoqarfiup ilaanut pilersaarusiaq 1C14-2 kommunimut pilersaarusiarni 2005-2014-imi ilanngunneqarsimavoq, qupp. 138-milu oqaatigineqarluni atuuttuusoq. Taamaattorli immikkoortoq 1D2 (illoqarfiup ilaanut pilersaarusiarni 1C14-2-p ilaa annikinnerusoq) pillugu aalajangersakkat qupp. 267-imi allanneqarsimapput. Tassa imaappoq 1C14-2-mi aalajangersakkat atuuttuusut, kommunimut pilersaarusiarni 2005-2014-imi aalajangersakkanut erseqqissumik naapertuutinnngitsuunngikkunik. Gruppip pingasut pillugit 1C14-2-mi aalajangersakkat assersuutissaapput: Illut oqaluttuarisaanermut pingaaruteqartut, illut avatangiisit oqaluttuarisaanerannut pingaarutillit aamma illut oqaluttuarisaanermut pingaaruteqanngitsut. Kommunimut pilersaarusiarni 2005-2014-imi immikkoortoq 1D2 eqqarsaatigalugu gruppiit marluinnaat taaneqarput: Illut eqqissimatitat illullu eriagisariallit. Kommuneqarfik Sermersuup aalajangiinermi tunngavittut taamaallaat 1C14-2 innersuussutigisimavaa. Kommunimut pilersaarusiarnut ilassut 1D2-1 nunaminertamik tunniussisoqareersoq sanaartormullu akuersissuteqartoqareersoq tusarniaatigalugu nassiunneqarsimavoq. Illoqarfiup ilaanut pilersaarusiarni 1D2-1-ip tamanut tusar-

niaatigineqarnerani X eriagisarialittut kommunimut pilersaarusiame il.il. allani oqaatigineqarsimansoq taamaalliluni pingaaruteqanngilaq.

Naammagittaalliortup nassuiaammi 1C14-2 pillugu aalajangersakkat innersuussutigai, taakkunanilu allasimavoq illoqarfiup ilaanut pilersaarusiaq annertunerusutigut saneqquneqassappat tamanna illoqarfiup ilaa pillugu pilersaarusiamek nutaamek pilersitsisoqarnisaanik piumasaaqateqarfiusoq. Naammagittaalliortoq isumaqarpoq atuineq allannortineqassappat nutaamilu sanaartortoqassappat tamanna illoqarfiup ilaanut pilersaarusiamek nutaamek piumasaaqateqarfiusariaqartoq. Kulturikkut Kingornussat pillugit Siunnersuisoqatigiit aamma NKA oqarput X-ip illutaa massakut piusoq eriagisassaajunnaarsimasoq aamma qularutissaanngitsoq. Teknikkimut Nunamullu Tamarmut Pilersaarusiornermut Immikkoortortaqarfiup paasivaa sanaartorfik nutaaq pineqanngitsoq. Atuinermik allannortitsineq eqqarsaatigalugu kommunimut pilersaarusiaq immikkoortumi tassani illut sunut atorneqarsinnaanerit pillugu aalajangersakkanik imaqarpoq, matumani inssiatur atorneqarsinnaanerit ilanngullugu eqqarsaatigalugu. Illu, pisumi matumanisut ittumi, sannavittut atorneqarsimappat, sanaartorfip taassuma allamut atorneqanngilluinnarnisaanik aalajangersagaqanngilaq. Illut siusinnerusukkut eriagisarialiusimasut taartissaannik nutaanik illulioritoqassappat Kulturikkut Kingornussat pillugit Siunnersuisoqatigiit imaluunniit NKA akuersissuteqassasoq aalajangersagaqanngilaq. Illut eqqissisimatitat pineqartillugit eqqissisimatitsineq pillugu inatsit pisinnaatitaanerit periaatsillu pillugit aalajangersakkanik arlalinnik imaqarpoq, aalajangersakkalli taakku taamaallaat illunut eqqissisimatitanut, imaanngitsoq illunut eriagissasanut, atorneqartarput.

Naammagittaalliortup oqaaseqaammimi illut oqaluttuarisaanikkut pingaaruteqartut alilerneqassannginnerannik allannortiterneqassannginnerannilluunniit, aserfallatsaalineqassasulli illup sananeqaaqarnerani atortui qalipaatalu atorlugit, illoqarfiup ilaanut pilersaarusiame 1C14-2-mi aalajangersagaq innersuussutigaa. Kommuni illoqarfiup ilaanut pilersaarusiame aalajangersakkat malinneqarnerannik nakkutilliinissamut pinngitsaaliillunilu atortitsinissamut periarfissai sanaartorneq pillugu inatsimmi § 10-mit pilersaarusiornertu pillugu inatsimmi massakut atuuttumi pinngitsaaliilluni arsaarinnittarneq pillugu § 52-imi aalajangersakkamit killilerneqarsimapput. Aalajangersakkat taakku illunut eriagissasanut atorneqartarnerat Immikkoortortaqarfiup ilisimasai malillugit piusimanngilaq. Illumut piginnittumut namminersortumut aningaasaqarnikkut annertuumik akisussaaffiliinissaq ajornakusoortussaagunarpoq, Kalaallit Nunaanni aserfallatsaaliisarnermi periaaseq isiginiarlugu, matumani soorlu Namminersorlutik Oqartussat namminneq illuutaanik aserfallatsaaliisarneq ilanngullugu eqqarsaatigalugu.

Naammagittaalliortup oqaaseqaammimi manna aalajangiuserimavaa, tassalu eriagisariaqartutut inissisimaneq atuinermiamillu allannortitsineq kommunimut pilersaarummut ilasutit nutaap akuerineqarnissaa piumasaaqataasoq. Eriagisariaqartutut inissisimaneq kommunip aalajangiinerisinnavaa imaluunniit nuna tamakkerlugu pilersaarusiornermi aalajangersagaq aqutigalugu aalajangiinerusinnaalluni. Pisumi matumani tamanna illoqarfiit pillugit allakkiakkut sungaartukkut pisimavoq, taannalu illoqarfiup ilaanut pilersaarusia-

mut kingusinnerusukkut ilanngunneqarsimalluni. Pissusiviusunik allanngortitsinermi, tassalu pisumi matumani eriagisassaajunnaarsimanermi, illoqarfiup ilaanut pilersaarusiame aalajangersakkat piviusunut paarlanagerput. Tamanna immikkut akuersissuteqarnermut tunngavilersuutitut naammappoq. Atuinerup illoqarfiup ilaanut pilersaarusiame aalajangersakkanut naapertuunnera apeqqutaatinnagu atuinermik allanngortitsinerup kommunimut pilersaarusiame ilassummik nutaamik piumasaqaateqarfiuneranik isummap aalajangersakkani allannguutit suunerannik apeqqut saqqummersinngitsuunngilaa. X sannavittuinnag atorpeqassasoq illoqarfiup ilaanut pilersaarusiame allassimasoqanngilaq. Allannguinerit aalajangersakkat atuuttut iluanniinnerat apeqqutaatinnagu atuinerpiame allanngortitsinerit kommunimut pilersaarusiame ilassummik nutaamik akuersissutiginninneq nassatarissappasuk tamanna pilersarusiortarneq pillugu inatsit atuuttoq eqqarsaatigalugu piginnittup iliuuseqarnissamut periarfissaanik annertuutigut annikilliliisussaavoq.

Apeqqutaalerporlu sanaartorfimmi pioreersumi illumik nutaamik sananeq allannguutitut ima annertutiginersoq tamanna illoqarfiup ilaanut pilersaarusiame nutaamik piumasaqaateqarfiulluni? Sanaartorfik kisiat, inissiinerup Oqaluffissaarsuup qanittuaniinnera nunaminertallu tamatuma eriagisassatut inissisimaneq isiginiarlugit allannguut sunaluunniit annertuutut isigineqarsinnaavoq. Immikkoortorli tamarmiusoq ataatsimut isiginiaraanni allannguut annikinnerusutut taaneqarsinnaavoq.

Nunaminertamik tunniunneqartumik piginnittup mianerineqarnerata piumasaqaatitut annertuumik pingaaruteqartutut ilaasariaqarnera qitiulluinnarpoq. Pilersaarusiortarneq pillugu inatsimmi illut immikkoortullu eriagisariaqartut pillugit aalajangersakkat aalajangersakkanik illut oqaluttuarisaanermut pingaaruteqartut isikkutoqqamittut isikkoqartilugit sananeqarnissaannik piumasaqaateqarsinnaatitsisunik imaqqanngillat. Kulturikkut Kingornussat pillugit Siunnersuisoqatigiit aamma NKA piumaffigineqarnermikkut oqaaseqaateqarsimapput, oqaaseqaatillu taakku kommunip pingaartilugit isiginiartussava, oqaaseqaatilli taakku kommunimik qilersuisuunngillat, tassami X eriagisassaammat eqqissisimatitsinerli pillugu inatsit tunngavigalugu eqqissisimatitaanani.

Pilersaarusiortarneq pillugu inatsimmi § 45, imm. 3-kkut aalajangersarneqarpoq qinnutigineqartoq nuna tamakkerlugu pilersaarusiormi soqutigisanik kommunimulluunniit pilersaarusiame aalajangersakkanik unioqqutitsisuunngippat nunaminertamik tunniussisoqassasoq. Illu X piusoq isaterneqassasoq akuerineqarnerata kingornatigut kommunimut pilersaarusiame aserfallatsaaliineq pillugu aalajangersakkat atorpeqarsinnaanngillat. Sanaartukkallu ilisarnaataa attanneqassaaq. Kommuni nutaamik sanaartukkap initususia suliarineqarneralu pillugit piumasaqaateqarnermigut taamaaliorsimavoq, piumasaqaatillu taakku illoqarfiup ilaanut pilersaarusiame 1C14-2-mi allaaserineqarsimapput.

Teknikkimut Nunamullu Tamarmut Pilersaarusiormemut Immikkoortortaqqarfik 1. pillugu eqikkaalluni naliliivoq illu pioreersoq X eriagisassaajunnaarpat taamaattumillu isaterneqarsinnaanngorpat kommunip manna naliliinerissagaa, tassalu nunaminertami tassani nutaamik illuliorneq ima annertutigisumik allannguinerunersoq, tamanna illoqarfiup ilaa

pillugu nutaamik pilersaarusiornermik allaat piumasaqaateqarfussalluni. Nutaamik sanaartukkamut piumasaqaa taatigineqarsimasutigut kiisalu Teknikkimut Nunamullu Tamarmut Pilersaarusiornermut Immikkoortoqarfik NKA-lu tusarniaavigereerlugit kommunimi naliliisimavoq immikkut akuersissuteqartoqarsinnaasoq.

2. pillugu Pilersaarusiortarneq pillugu inatsit malinneqarsimanngitsoq

Pilersaarusiortarneq pillugu inatsimmi §§-it 1 aamma 23 innersuussutigineqarput, taak-kunanilu innuttaasut peqataatinneqarnerat paasisitsiniaanerlu pineqarput, kiisalu § 61 Naalakkersuisut inatsisinik unioqqutitsinermut akuliussinnaanernunat tunngasoq aamma innersuussutigineqarluni.

Teknikkimut Nunamullu Tamarmut Pilersaarusiornermut Immikkoortortaqarfik nalilii-voq innuttaasut aalajangersagaq taanna tunngavigalugu qanoq annertutigisumik peqataa-tinneqassanersut kommunip naliliinerigaa imaluunniit eqqornerusumik oqaatigalugu kommunalbestyrelsip politikkikkut aalajangigassarigaa. Pilersaarusiortarneq pillugu inat-sit siunertaq pillugu ataatsimut aalajangersakkamik imaqarpoq, tassalu: “*innuttaasut nuna-minertat atorineqarnissaat pillugu pilersaarusiornermi peqataatinneqassasut*”, taannalu eqqar-saatigalugu innuttaasut qanoq iliorluni peqataatinneqarnissaat pillugu aalajangersakkat immikkuaaluttulersugaasut kommuninut pilersaarutinik kommunimut pilersaarutinut ilassutinik aalajangersaanikkut suliarineqassapput kiisalu sanilerisanik tusarniaasoqar-tassalluni. § 1-imi siunertaq pillugu ataatsimut aalajangersakkat aalajangiinerni suniluun-niit, annertuut mikisulluunniit pillugit aalajangiinerni, innuttaasut peqataatinneqarnis-saannik inatsit tunngavigalugu piumasaqaateqarsinnaalersitsinngilaq. Inatsiseqartitsinik-kut amigaat pineqarsinnaassappat aalajangersakkat siunertaq pillugu aalajangersakkat qa-noq eqqortinneqarnissaannik aalajangersaasut ilaat unioqqutinneqarsimasariaqarpoq.

§ 23-mi pineqartoq tassaavoq kommunimut pilersaarusiatus siunnersuutit tamanit oqa-luuserineqarnera. Teknikkimut Nunamullu Tamarmut Pilersaarusiornermut Immikkoor-tortaqarfik oqaatigineqartutut isumaqarpoq X-imi nutaamik sanaartortoqarnissaanut ata-tillugu immikkut akuersissuteqarneq kommunip naliliinerata iluaniittoq, kommunimullu pilersaarusiatus ilassummik nutaamik suliarinnittoqarnissaa qularnaatsumik piumasa-qaataanngitsoq. Taamaattumik aalajangersagaq taanna suliami matumani sunniuteqan-gilaq.

3. pillugu. Nunaminertamik tunniussineq 21. juli 2011-meersoq aamma sanaartornissa-mut akuersissut 28. juli 2011-meersoq atuussinnaassuseqarsinnaanngitsut.

Naammagittaalliortup matumani tikkuarlugu oqaatigaa sanaartornissamut akuersissum-mut tunngavigisaaq kommunimut pilersaarummut ilassummi 1D2-miissinnaanngitsoq, tassami taanna aatsaat kingusinnerusukku aalajangersarneqarsimammat. Tamanna eqqorpoq. Tunngavigisaaq Nuummi kommunimut pilersaarusiatus 2005-2014-imiippoq illoqarfullu ilaa pillugu pilersaarummi 1C14-2-miilluni.

Kommunalbestyrelsip taassumalu ataatsimiititaliaasa ataatsimiinneri illoqarfiup ilaa pillugu pilersaarummik nutaamik oqaluuserinniffusimasut pillugit imaqarniliat tamanut saqqummiunneqarneri eqqarsaatigalugit takuneqarsinnaavoq ataatsimiinnerit pillugit imaqarniliarpaaluit Kommuneqarfik Sermersuup nittartagaatigut tamanut sulii saqqummiunneqarsimanngitsut. Kommunimut pilersaarusiarnissut ilassutip 1D2-p suliarineqarnera akuerineqarneralu pillugit apeqqut X-imut nunaminertamik tunniussinnermut sanaartornissamillu akuersissummut sunniuteqanngimmata ataatsimiinnerit pillugit imaqarniliat tamanut saqqummiunneqarsimanngitsut naammagittaalliut pillugu suliamut sunniuteqanngilluinnarput. Taakku imaqarniliatut allatulli tamanut soorunalimi saqqummiunneqartariaqarput, taamaanngippallu naammagittaalliorput allagaatinik paasitinneqarumallu ni immikkut qinnutugisaa kommunip isummerfigisariaqarparaa.

Naammagittaalliorpoq isumaqarpoq sanaartorneq kingusinnerpaamik 3. august 2011-mi unitsinneqarsimasariaqaraluartoq, taamatullu pisoqarsimanngimmat innuttaasut soqutigisaat sumiginnarneqarsimasut, tamanna naammagittaalliorput pissaanermik atornerluinertut isigaa. Inatsisilerinnermi pissaanermik sangutitsinnermik oqartarnertut pisoqarnera siunertanik inatsisinik unioqqutitsisunik malersuinnermik nassataqartarpoq. Teknikkimut Nunamullu Tamarmut Pilersaarusiornermut Immikkoortortaqqarfik naliliivoq kommuni inatsisip killissarititaasa iluanni iliuseqarsimasoq.

[...]” (Atorfeqqarfirmi nutsigaavoq)

A uannut allakkatigut 23. juli 2012-imeersutigut ilanngussartalitsigut naammagittaalliorpoq. Suliami allagaatit pissarsiarereerlugit Ineqarnermut, Attaveqarnermut Angallannermullu Naalakkersuisoqqarfik allakkatigut 23. oktober 2012-imeersutigut qinnuigaara suliaq pillugu oqaaseqaateqaqqullugu. Naalakkersuisoqqarfik tamatumunnga atatillugu qinnuigaara Kommuneqarfik Sermersuup oqaaseqaataa pissarsiariniaqqullugu oqaaseqaatillu marluk taakku uannut nassiteqqullugit. Allakkanni taakkunannga ilaatigut makku aammattaaq takuneqarsinnaapput:

“[...]

1. Pilersaarusiorneq aamma nunaminertat atornerqartarnerat pillugit Inatsisartut inatsisaanni nr. 17-imi, 17. november 2010-meersumi § 45, imm. 2-kkut aalajangersarneqarpoq nunaminertamik atugassiineq kommunimut pilersaarummut naapertuuttuussasoq, matumani sumiiffiup ilaanut pineqartumut aalajangersakkat kommunimut pilersaarummi aalajangersagaasut ilanngullugit eqqarsaatigalugit.

Nunap assinganit immikkoortumut 1C14-2-mut pilersaarummut “Nuutoqqap eqqaani nunaminertat”, Nuup Kommunian, Teknikkimut Avatangisinnullu Tunngasunut Ingerlat-sivik, juli 2000 (immikkoortumut pilersaarusiaq), ilanngullugu nassiunneqartumit erserpoq X nunaminertami tassaniittoq immikkoortutut nunaminertami 3-miittoq. Immik-

koortumut pilersaarusiaq taanna Nuummi Kommunimut Pilersaarusiaq 2005-2014-imi ilaavoq, kommunimut pilersaarusiami qupperneq 140 takuuk.

Immikkoortumut pilersaarusiamit ersepoq:

“§ 5.4 **Immikkoortup ilaani 2-mi 3-milu** nutaanik sanaartortoqassanngilaq.” (Atorfeqarfimmi nutsigaavoq)

Pilersaarusiorneq pillugu inatsimmi immikkoortup ilaa pillugu aalajangersakkat immikkuualuttulersugaasut atortinneqannginnissaannut immikkut akuersissuteqarnissamut § 50, imm. 1-imi periarfissaqarpoq, tak. § 14, imm. 3, immikkut akuersissuteqarneq kommunimut pilersaarusiami immikkoortup ilaa pineqartoq pillugu aalajangersakkanut assortuuttuunngippat.

Kommuni nunaminertami X-imi illumik nutaamik sanaartornissamut allakkatigut 21. juli 2011-meersutigut nunaminertamik tunniussivoq. Nunaminertamik tunniussinermi immikkoortumut pilersaarusiami aalajangersakkat atortinneqannginnissaannut immikkut akuersissuteqartoqarnissaa kommunip tamatumunnga atatillugu isummerfigisimanngilaa.

Oqartussaasut qinnuigaakka immikkoortup ilaani 3-mi nunaminertamik nutaamik illuliorfissamik tunniussineq immikkoortup ilaa taanna pillugu aalajangersakkat atortinneqannginnissaannut immikkut akuersissummik sooq piumasaqaateqarfusimannginnersoq nassuiaqqullugu.

[...]

4. Illoqarfinni nunaqarfinnilu nunaminertanik tunniussinerit pillugit inaarutaasumik aalajangiisooqannginnerani nunaminertamik tunineqarnissamik qinnuteqaatip tamanut saqqummiunneqarnissaa nunaminertanut oqartussaasup aallaavittut pisussaaffigaa, tak. pilersaarusiortarneq pillugu inatsimmi § 42, imm. 1.

§ 43, imm. 1-ikkut aalajangersarneqarpoq qinnuteqaatip tamanut saqqummiunneqarneranut atatillugu nunaminertanut oqartussaasoq qinnuteqaatigineqartumut akerriliissuteqarnissamut ullut 14-it inornagit periarfissaqartitsinissamik aalajangiisasoq.

Oqartussaasut qinnuigaakka nunaminertami X-imi illup pioreersup isaterneqarnissaanik nutaamillu illuliortoqarnissaanik qinnuteqaatip tamanut saqqummiunneqarneranut atatillugu qinnuteqaammut tassunga akerriliissuteqarnissamut sooq periarfissaliisoqarsimannginnersoq nassuiaqqullugu.

[...]

5. Pilersaarusionerq pillugu inatsimmi § 56, imm. 2-mit, tak. § 68, erserpoq pissutsit Inatsisartut inatsisaanni imaluunniit malittarisassani pilersaarusionerq pillugu inatsit tungavigalugu aalajangersarneqarsimasuni pineqartunut ilaatinneqartut, taakku inatsiseqartitsinermut tunngasunut attuumassuteqarpata, Ineqarnermut, Attaveqarnermut Angallanermullu Naalakkersuisoqarfimmut suliaassanngortinneqarsinnaasut. Imm. 3-kkut aalajangersarneqarpoq naammagittaalliorsinnaatitaasoq tassaasoq aalajangiinermi pineqartoq aamma kikkulluunniit suliap naammassineqarneranut annertuumik nammineerlutillu soqutigisaqartutut nalilerneqartut.

Ineqarnermut, Attaveqarnermut Angallanermullu Naalakkersuisoqarfik qinnuigaara A-p naammagittaalliutaa 9. januar 2012-imeersoq Naalakkersuisoqarfiup sooq suliarisimaneeraa aalajangersakkat taakku aallaavigalugit nassuiaqqullugu. “

Allakkakka 23. oktober 2012-imeersut Ineqarnermut, Attaveqarnermut Angallanermullu Naalakkersuisoqarfiup allakkatigut 26. november 2012-imeersutigut aki-vai. Kommuneqarfik Sermersuup oqaseqaataa 16. november 2012-imeersoq Naalakkersuisoqarfiup allagaanut ilanngullugu nassiunneqarpoq. Naalakkersuisoqarfiup allagaani ilaatigut makku takuneqarsinnaapput:

“1. Sumiiffiup immikkoortuani 3-mi nunaminertamik atugassinneqarnissamut sooq immikkut ittumik akuersissuteqarnissaq pisariaqartinneqannginnersoq.

Naalakkersuisoqarfiup aalajangiinermi maluginiarpa, ”matumani sanaartorfissaq nutaaq pineqanngilaq, kisiannili sanaartorfissami pioreersumi nutaamik illuliornissaq pineqarluni”.

Nunaminertamik atugassinneqarnissamik piginnittoq pilersaarusionerqarnermut inatsimmi § 37 naapertorlugu atuisinnaatitaanermik tunineqarsimavoq, tassalu nunaminertami pineqartumi najukkamat pilersaarummi aalajangersakkat malillugit illumik piginnissinnaatitaavoq. X illu nutaajunngilaq, nunaminertarluni 1920-p missaanili illuliorfigineqarsimavoq (Nuummi illoqarfimmut allakkiat sungaartut malillugit). Taamaalilluni nunaminertamik atugassinneqarnissamik piginnittoq atuisinnaatitaaffimminik pigeriikkaminik atuivoq. Nunaminertami pineqartumi illuusimasumut taartissamik nutaamik sanasoqas-sappat nunaminertamik atugassinneqarnissamut akuersissut nutaaq pisariaqartinneqartussaavoq, tassanilu illumi nutaami kommunimut pilersaarut atuuttoq malinneqassasoq aalajangerneqarluni, kisiannili illumi nutaami kommunimut pilersaarummi aalajangersakkat naammassineqarsimappata, nunaminertamik atugassinneqarnissamut akuersissut nutaaq immikkut ittumik akuerineqartariaqanngilaq.

[...]

4. X-ip illutaata isaterneqarnissaanut nutaamillu illuliornissamut nunaminertamik atugassinneqarnissamut qinnuteqaat sooq tusarniaassutigineqarsimannginnersoq.

Pilersaarusiortarnermut inatsimmi § 42, imm. 2 malillugu qinnuteqaatigineqartumi immikkoortumut aalajangersakkat sukumiisut atuuttut malinneqarpata, tamanut ammasunik saqqummiussinissamut piumasagaat saneqqunneqarsinnaavoq.

[...]

5. A-p nammineerluni pingaarutilittut soqutigisai, taamaalillunilu maalaaruteqarsinnaatitaaneq?

Matuma siuliani takuneqarsinnaasutut Naalakkersuisoqarfik isumaqarpoq X-ip nutaamik sananeqarnissaanut atatillugu saniliusunut tusarniaanissaq piumasagaatigineqanngitsoq. Matuma siuliani takuneqarsinnaasutut Naalakkersuisoqarfik isumaqarpoq, nunaminertamik atugassiinermut sananissamullu akuersissuteqarnermut aalajangersimasumut tassunga atatillugu tusarniaanissaq pisariaqartussaannngitsoq, aammattaarlu X-imi illup pioreersup eriagissaaajunnaartutut inernilerneqarneranut atatillugu taamaappoq. Kisiannili Naalakkersuisoqarfimmit paasineqarpoq, pilersaarusiortarnermut inatsimmi § 61 naapertorlugu kommuni aalajangiinernut isummernissamut tunngavissaqartoq.

[...]“

Kommuneqarfik Sermersuup oqaaseqaataani 16. november 2012-imeersumi ilanngullugu nassiunneqartumi ilaatigut makku takuneqarsinnaapput:

“1. **pillugu.** Pisumi tassani pineqartoq tassaavoq sanaartorfimmi pioreersumi illuliorneq, imaanngitsoq sanaartorfimmi nutaami nutaamik illuliorneq. Taamaattumik immikkut akuersissuteqartoqarnissaa pisariaqartinneqanngilaq, tassami sanaartorneq illoqarfiup ilaanut pilersaarummut naapertuummat.

[...]

4. **pillugu.** Tamanut saqqummiussinissamik piumasagaat saneqqunneqarsinnaavoq qinnutigineqartoq immikkoortup ilaa pillugu immikkuualuttulersugaasunik aalajangersakkanut atuuttunut naapertuuppat, (matumani illoqarfiup ilaanut pilersaarusiasmut), tak. pilersaarusiortarneq pillugu inatsimmi § 42, imm. 2.

[...]

Kommuneqarfik Sermersuup, A-p aamma Kalaallit Nunaanni Namminersorlutik Oqartussani Ineqarnermut, Attaveqarnermut Angallanermullu Naalakkersuisoqarfiup piffissap ingerlanerani allaffigeqatigiittarneranni allagaasimasut aamma innersuussutigineqarput.” (Atorfeqarfimmi nutsigaavoq)

Eqqartuussissuserisoq F suliaq, matumani Ineqarnermut, Attaveqarnermut Angallannermullu Naalakkersuisoqarfiup allagai 26. november 2012-imeersut ilanngullugit eqqarsaatigalugit, pillugu A sinnerlugu allakkatigut 14. marts 2013-imeersutigut oqaaseqaateqarpoq. Eqqartuussissuserisup F-ip ilaatigut oqaatigaa illoqarfiup ilaa pillugu pilersaarummi § 5, imm. 4-p nutaamik sanaartornerup inertequtaalluinnarnera nassatarigaa.

Tamatuma kingornatigut imaattunik oqaaseqaateqarpunga:

“1. Misissuinerma killissalersorneqarnera

Suliami matumani Kommuneqarfik Sermersooq aamma Ineqarnermut, Attaveqarnermut Angallannermullu Naalakkersuisoqarfik (massakkut Ineqarnermut, Pinngortitamut, Avatangiisinut Nunanillu Avannarlernik Suleqateqarnermut Tunngasunut Naalakkersuisoqarfik) suliami nunaminertami pineqartumi nutaamik sanaartornermut nunaminertamik tunniussinermut atatillugu pilersaarusiortarneq pillugu malittarisassat tunngavigalugit iliuuseqarsimanersut pillugu apeqqut kisiat isummerfiginiarlugu aalajangerpunga, tak. immikkoortoq 2.

Taamaalillunga nunaminertami tassani illoqqaartumik isaterineq pillugu apeqqut toqqaannartumik isummerfiginiarnagu aalajangerpunga. Tamatumunnga ilaatigut pissutaavoq Kalaallit Nunaata Katersugaasivia Allagaateqarfialu oqarmat illu pineqartoq illoqarfiup ilaanut pilersaarusiaq tunngavigalugu illunut gruppe 1-imi ilaatinneqartutut (illutut oqaluttuarisaanermut pingaaruteqartutut) taaneqartoq isikkumigut eriagisariaqassutigisani – taamalu oqaluttuarisaanermut pingaaruteqassutsi annaasimagai - kommunitimullu pilersaarusiap (illoqarfiup ilaanut pilersaarusiap) nunaminertamut pineqartumut sunniuteqartup pingaartutut siunertaa tassaasimasoq illut eriagisariallit pioreersut atatiinnartinneqarnissaat. Illunut tunngasutigut ilisimasallit Kalaallit Nunaata Katersugaasiviatut Allagaateqarfiaatullu ittut naliliinerisa misilinnissaannut uanga Ombudsmanditut aallaavittut tunngavissaqanngilanga.

Oqartussaasut (Ineqarnermut, Attaveqarnermut Angallannermullu Naalakkersuisoqarfiup aamma Kommuneqarfik Sermersuup) suliaasat suliarineqarnerat pillugu malittarisassanik suliamut matumunnga attuumassuteqartunik malinninnerat eqqarsaatigalugu innuttaasut, matumani A ilanngullugu eqqarsaatigalugu, suliaq suliarineqarneranut atatillugu peqataatinneqassanerannik apeqqut immikkoortumi 3-mi sukumiinerusumik naliliiffigaara.

Naalakkersuisoqarfiup kommunit pilersaarusiortarnermut tunngasuni aalajangiineri eqqarsaatigalugit oqartussaasutut qulliinerusutut naammagittaalliorfiussatut inissisimanagera pillugu apeqqut immikkoortumi 4-mi naatsumik aammattaaq iserfigaara.

Uanga paasinninnera unaavoq suliap kommunimi ataatsimiititaliamit ataavartumit suliarineqarsimasussaagaluartoq A-p suliame ataatsimut atortussaatsissimagaa. Apeq-qut taanna kommuninik aqutsinerup iluani isumagisassannqortitsisarneq pillugu ajornartorsiummut tunngasoq sukumiinerusumik misissorniarnagu aalajangerpunga. Tamatumunnga manna pissutaavoq, tassalu kommunalbestyrelsip aamma ataatsimiititaliat ataasiakkaat pisinnaatitaanerminnik iluminni allaffissornermi aqutsinermut isumagisassannqortitsinissaminnut annertuumik periarfissaqarnerat. Matumani kommunit aqunneqarnerat pillugu Inatsisartut inatsisaattut nr. 22-tut, 18. november 2010-meersutut siunnersuummi § 5 pillugu oqaaseqaatit kiisalu Preben Espersenip atuakkaaani "Delegation i kommunestyret"-mi, 1985-imeersumi pingaartumik quppernerit 89 tulluilu aamma quppernerit 103 tullialu immikkut innersuussutigaa.

2. Nutaamik sanaartornermut atatillugu nunaminertamik tunniussineq

Kommuneqarfik Sermersuup kommunimi pilersaarusiortnermut tunngasut killissaliussat pilersaarusiortneq aamma nunaminertat atorineqartarnerat pillugit Inatsisartut inatsisaanni nr. 17-imi, 17. november 2010-meersumi (pilersaarusiortneq pillugit inatsimmi) aalajangersarneqarsimasut, matumani malittarisassat inatsit taanna tunngavigalugu (pingaartumik nuna tamakkerlugu aamma kommunimut pilersaarusiortneq eqqarsaatigalugit) aalajangersarneqartut ilanngullugit eqqarsaatigalugit iluanni isumagisarai.

Taamaalilluni illup pineqartup sananeqarnissaanut akuersissut killissaliussat taakkua iluanniissimanersoq misissussallugu aalajangiisuusumik pingaaruteqarpoq.

Misissuinermi tassani pilersaarusiortneq pillugu inatsimmi kapitali 8-mi nunaminertanik tunniussisarneq pillugu aalajangersakkat (inatsimmi §§-ini 37-mit 52-imut) eqqortinneqarsimanersut pingaartumik soqutiginaateqarpoq. Tamatumani oqaatigaara oqartussat imatut oqarnerat isumaqatigigiga, tassalu illumik pineqartumik sananeq nunaminertamik tunniussisoqarnissaanik Kalaallit Nunaanni pilersaarusiortarneq pillugu inatsiseqartitsinermi tunngaviulluinnartumik periaasiusumik piimasaqaateqarfiusumi. Matumani Kalaallit Nunaanni pilersaarusiortarneq pillugu inatsimmi siullermi, tassalu inatsimmi nr. 248-mi, 7. juni 1977-imeersumi, § 3 kiisalu inatsisissatut siunnersuut taanna pillugu oqaaseqaatit aamma aalajangersakkami tassani aalajangersimalluinnartumik oqaasertat, nunaminertanik tunniussisarneq pillugu malittarisassat erseqqinnerusumik tunuliaqutaannik atorineqarnerannillu allaserrinnittut (Folketingstidende 1976-77 (2. samling) tilleg A, spalte 3713 tulluilu).

Pilersaarusiortarneq pillugu inatsimmi massakkut atuuttumi kapitali 8-mi aalajangiisuusumik aalajangersagaq tassaavoq § 45, imm. 2, tassuunalu aalajangersarneqar-

pog nunaminertamik tunniussineq kommunimut pilersaarusiamut naapertuuttuus-sasoq. Nunaminertamik tunineqarnissamik qinnuteqaatip piumasagaataa taanna eqqortippagu (nunalu tamakkerlugu pilersaarusiordermi soqutigisanik unioqqutitsi-suunngippat) kommuni nunaminertamik tunniussinissaminut aallaavittut pisussaaf-feqarpoq, tak. inatsimmi § 45, imm. 3.

Taamaattumik Kommuneqarfik Sermersuup nunaminertamik tunniussinermini kommunimut pilersaarusiaq eqqortissimaneraa suliap matuma naliliivigineqarnerani aalajangiisuusumik sunniuteqarpoq.

Nuuk eqqarsaatigalugu Kommuneqarfik Sermersuup “Kommunimut 2005-2014-mi pilersaarut”-aa kommunalbestyrelsimit 27. februar 2006-imi akuerineqarsimasoq atuuppoq.

Kommunimut pilersaarummi Nuutoqqap ilaanut nunaminertap pineqartup inissi-simaffigisaanut tunngatillugu immikkut aalajangersakkat kommunimut pilersaarum-mi quppernemi 266-imiippat 267-imiillutillu (immikkoortoq 1D2 – illoqarfiup ilaa Q). Nuutoqqap eqqarsaatigalugu “Nuummi illoqarfiup ilaanut Nuutoqqamiittumut pilersaarut 1C14-2, Teknikkimut Avatangiisinullu Tunngasunik Ingerlatsivik, juli 2000” aammattaaq atuuppoq, tak. kommunimut pilersaarusiami qupperneq 140.

Oqaatigaara kommunimut pilersaarusiamut ilassut 1D2 kommunalbestyrelsip 20. marts 2012-imi akuerisimagaa. Kommunimut pilersaarusiamut ilassut taanna “Kom-munimut pilersaarusiamut ilassut 1D2-1. Nuummi illoqarfiup ilaa Q-mut pingaar-nertut aalajangersakkat. Marts 2012”-imik taaneqarsimavoq. Kommunimut pilersaa-rusiamut ilassutissatut siunnersuut Kommuneqarfik Sermersooq suliame matumani aalajangeereersoq tamanut saqqummiunneqarsimammat, tak. pilersaarusiortarneq pillugu inatsimmi § 31, ilassut taanna suliamut matumunnga sunniuteqanngilaq.

Kommunimut pilersaarusiap ilaata taaneqartup taassuma (immikkoortup 1D2-p) inissisimaffiata illoqarfiup ilaata immikkoortuata 3-p inissisimaffia pingaarnerusuti-gut assigaa. Soorlu Ineqarnermut, Attaveqarnermut Angallannernullu Naalakkersui-soqarfiup aalajangiinermini 8. maj 2012-imeersumi tamanna aamma eqqaagaa ta-manna imatut isumaqarpoq kommunimut pilersaarusiame immikkoortoq 1D2 pil-lugu malittarisassat aamma illoqarfiup ilaa pillugu pilersaarummi immikkoortoq 3 pillugu malittarisassat imminnut (erseqqissumik) naapertuutinngippata kommunimut pilersaarummi malittarisassat illoqarfiup ilaa pillugu pilersaarusiame malittarisassanit kimittunerusumik inissisimassasut, kommunimut pilersaarusiap illoqarfiup ilaa pil-lugu pilersaarusiame nutarfasinneqarnera pissutigalugu (inatsimmik nutarfasinne-ru-sumik tunngaveqarnermik (lex posterior-principium) taaneqartartoq).

Ineqarnermut, Attaveqarnermut Angallannernullu Naalakkersuisoqarfimmut tusarniaallunga allakkanni 23. oktober 2012-imeersuni oqaatigisattut kommunitumut pilersaarusiamik illoqarfiullu ilaanut pilersaarusiamik misissuininni illoqarfiup ilaa pillugu pilersaarusiami § 5, imm. 4 erseqqinnerusumik isummerfigeqqullugu Naalakkersuisoqarfik Kommuneqarfik Sermersoorlu qinnuigissallugit ilaatigut pissutissaqarsimavunga, tassanimi aalajangersarneqarmat ilaatigut immikkoortumi 3-mi nunaminertap pineqartup inissisimaffigisaani nutaanik illuliortoqassannngitsiq aalajangersarneqarsimammat.

Oqartussaasut oqaaseqaatini tulleriinneri malillugit 16. november 2012-imeersumi aamma 26. november 2012-imeersumi oqaatigaat – soorlu tamanna uanga taamatut paasigiga – aalajangersagaq taanna nunaminertami nutaami nutamik sanaartornermut taamaallaat tunngasuusiq. Suliame matumani pineqartoq tassaavoq nunaminertaq pioreersiq, 1920-p missaanili illuliorfigineqarsimasoq. Allatut oqaatigalugu illoqarfiup ilaanut pilersaarusiami § 5, imm. 4 oqartussaasut paasinninnerat malillugu nunaminertani siusinnerusukkut illuliorfigineqarsimannngitsuni illuliornermut atatilugu taamaallaat sunniuteqarpoq.

Illoqarfiup ilaanut pilersaarusiami § 5, imm. 4-p immikkoortillugu isiginiarnerani isumaqarpunga oqartussaasut aalajangersakkap qanoq annertutigisumik sunniuteqarneranik paasinninnerat isornartorsiorsinnaanagu. Taamaattumik uanga paasinninera unaavoq aalajangersagaq taanna – kisimiitillugu isiginiaraanni – immikkoortumi 2-mi 3-milu nutaanik illuliornissamut ataatsimut inerteqqutitut aamma nunaminertani siusinnerusukkut illuliorfigineqarsimannngitsunik nutaani illuliornissamuinnaq inerteqqutitut paasineqarsinnaasq.

Illoqarfiulli ilaa pillugu pilersaarusiami § 5, imm. 4 illoqarfiup ilaanut pilersaarusiami tamarmi aalajangersakkat sinnerinut ataneqartillugu isiginiarneqassaaq.

Matumani illoqarfiup ilaanut pilersaarusiami § 7 nunaminertanut sanaartorfigineqannngitsunut tunngasooq isummerfigissallugu immikkut soqutiginaateqarpoq. Tassani imm. 1-ikkut aalajangersarneqarpoq nunaminertat sanaartorfigineqannngitsut naaffigineqarsimanitik, maniinnersatik il.il. pigiinnarlugit atatiinnartinneqassasut/eriagineqassasut.

Illoqarfiup ilaanut pilersaarusiami § 5, imm. 4 illoqarfiup ilaanut pilersaarusiami § 7, imm. 1-ip sanianiilluni immiini sunniuteqarnaviannngitsooq erseqqippoq, aalajangersagaq siullertut taaneqartoq oqartussaasut oqaatigisaattut paasineqassappat.

Taamaattumik uanga paasinninnera unaavoq illoqarfiup ilaanut pilersaarusiame § 5, imm. 4 taamatorluinnaq paasineqassasoq, tassa imaappoq ilaatigut immikkoortumi 3-mi nutaanik illuliornissaq ataatsimut – illoqarfiup ilaanut pilersaarusiaq tunngavigalugu – aallaavittut inerteqqutaasoq, tamanna Kommuneqarfik Sermersuup aalajangersakkamik nalileeqqaarnerigaa aamma paasivara, tak. kommunip aalajangiinera 16. marts 2009-meersoq. Isummap taassuma assinga eqqartuussissuserisup F-ip allakkani 14. marts 2013-imeersuni oqaatigaa; eqqartuussissuserisup F-ip isumaliutersuutai ilalersinnaavakka.

Aalajangersakkamik taamatut paasinninneq illoqarfiup ilaanut pilersaarusiame pingaarnertut siunertamut aamma naapertuunnerpaavoq, tassalu Nuutoqqap ilaa oqaluttuarisaanermut pingaaruteqartoq piunnartinneqassasoq/eriagineqassasoq, tak. illoqarfiup ilaanut pilersaarusiame § 1, imm. 1, tamatumani aamma tak. kommunimut pilersaarusiame qupperneq 267, tassanimi allassimammat “Namminersornerullutik Oqartussat pilersaarusiornermut allaffiata nunaminertaq taanna tamaat immikkut pingaaruteqartutut piunnartitsiviusussatut toqqarpar, tassami tamanna piunnartitsiviup “Nuutoqqap” ilagimmagu.” (Atorfeqarfimmi nutsigaavoq) Nutaanik illuliaq – taamatut illuliaq qanoq isikkoqassasoq piunasaqaateqartoqaraluartoq – nunaminertap tamatumani “Nuutoqqap” isikkuanut sunniuteqassasoq erseqqippoq.

Taamaallillunga oqartussaasut illoqarfiup ilaanut pilersaarusiame § 5, imm. 4-mik paasinninnerat isumaqatiginngilara.

Kinguleruttoq tassa matuma naliliivigineqarnissaa, tassalu kommunimut (immikkoortumut 1D2-mut) pilersaarusiame aalajangersagaqarnerisooq illoqarfiup ilaanut pilersaarusiame § 5, imm. 4-mut naapertuutinnngitsunik, tak. kommunimut pilersaarusiaq illoqarfiullu ilaanut pilersaarusiaq imminnut naapertuutinnngippata qanoq iliuuseqarnissamik qulaani lex posterior tunngavigalugu isumaliutersuutit.

Kommunimut pilersaarusiame quppernermi 267-imi immikkoortoq 1D2 pillugu immikkut aalajangersakkat arlallit ilagisaanni immikkoortup “Sanaartorneq”-up ataani makku takuneqarsinnaapput:

“Sanaartorfissani illoqarfiup ilaanut pilersaarusiame taamaallaat aalajangersarneqarsimasuni nutaanik sanaartortoqarsinnaavoq.

Sanaartugaq nutaaq ilusilersuineq, atortussat qalipaatillu eqqarsaatigalugit sanaartukkanut pioreersunut naleqqussarneqassaaq.” (Atorfeqarfimmi nutsigaavoq)

Uanga paasininnera unaavoq aalajangersakkap issuarneqartup illoqarfiup ilaanut pilersaarusiame § 5, imm. 4 atorunnaarsittariaqaraa, tassami kommunimut pilersaarusiame nutaamik sanaartortoqarsinnaasoq erseqqissumik tunngavigineqarmat.

Tamatuma kingornatigut kiisalu kommunimut pilersaarusiame aamma illoqarfiup ilaanut pilersaarusiame aalajangersakkanik allanik nunaminertamik tunniussinermut pineqartumut akornusiisinnaasunik peqanngitsoq takusinnaagakku taamaalillunga ataatsimut isiginnillunga isumaqarpunga Kommuneqarfik Sermersuup aamma Ineqarnermut, Attaveqarnermut Angallannermullu Naalakkersuisoqarfiup (massakut Ineqarnermut, Pinnqortitamut, Avatangiisinut Nunanillu Avannarlernik Suleqateqarnermut Tunngasunut Naalakkersuisoqarfiup) suliame illumik pineqartumik sanaartornissamut atugassamik nunaminertamik (illup qanoq isikkoqarnissaanik piunasaqaatitalimmik) tunniussinnissamut inatsisikkut tigussaasutigut tunngavissaqarlutik isumaqarnerat isornartorsiussallugu pissutissaqarnanga, tak. pilersaarusiortarneq pillugu inatsimmi § 45.

Qulaani oqaatigineqartutut, tak. pilersaarusiortarneq pillugu inatsimmi § 45, imm. 3, kommuni nunaminertamik tunniussinnissaminut aallaavittut pisussaaffeqarpoq, nunaminertamik tunineqarnissamik qinnuteqaat ilaatigut kommunimut pilersaarusiame (taamalu illoqarfiup ilaanut pilersaarusiame piviunngortinneqartumut) naapertuuttuuppat.

3. Nunaminertamik qinnuteqaatip tamanut saqqummiunneqarnera tusarniaatigineqarneralu

Aallaqqaasiummi immikkoortumi 1-imi oqaatigineqartutut isumaqarpunga innuttaasut, matumani A ilanngullugu eqqarsaatigalugu, suliap suliarineqarneranut atatilugu peqataatinneqassanersut naliliiviginninnissannut pissutissaqarlunga.

Pilersaarusiortarneq pillugu inatsisikkut aalajangersarneqarpoq kommuni (nunaminertanik tunniussinermi oqartussaasoq) suliame aalajangiinneginnermini nunaminertamik tunineqarnissamik qinnuteqaatip tamanut saqqummiunneqarnissaanut aallaavittut pisussaaffeqartoq, tak. pilersaarusiortarneq pillugu inatsimmi § 42, imm. 1.

Pilersaarusiortarneq pillugu inatsimmi § 43, imm. 1-ikkut aalajangersarneqarpoq qinnuteqaatip tamanut ammasumik saqqummiunneqarneranut atatilugu nunaminertanut oqartussaasoq qinnuteqaatigineqartumut akerlilinnissamut ullut 14-it inornagit periarfissaqartitsinnissamik aalajangiissasoq. Akerlilissutit taamaattut kommunip qinnuteqaammik suliarinninnermini ilanngutissavai, tak. imm. 2.

Naalakkersuisoqarfik (aamma Kommuneqarfik Sermersooq) Ineqarnermut, Attaveqarnermut Angallannermullu Naalakkersuisoqarfimmu allakkanni 23. oktober 2012-imeersuni qinnuigaara aalajangersakkt taakku isummerfigeqqullugit.

Naalakkersuisoqarfiup kommunillu akissumminni tulleriinneri malillugit 26. november 2012-imeersumi aamma 16. november 2012-imeersumi pilersaarusiortarneq pillugu inatsimmi § 42, imm. 2 innersuussutigaat, tassuunami aalajangersarneqarmat qinnuteqaatigineqartoq immikkoortup ilaa pillugu aalajangersakkanut immikkuualuttulersugaasunut naapertuuppat imm. 1 tunngavigalugu tamanut saqqummiussinissamik piumasagaat saneqqunneqarsinnaasoq. Oqartussaasut imatut paasivakka taakku isumaqartut B-ikkut nunaminertamik tunineqarnissamik qinnuteqaataat kommunimut pilersaarusiame aamma illoqarfiup ilaanut pilersaarusiame aalajangersakkanut immikkuualuttulersugaasunut naapertuuttoq.

Pilersaarusiortarneq pillugu inatsimmi § 42, imm. 2-p tunuliaqutaa, tak. inatsisissatut siunnersuummi aalajangersagaq taanna pillugu oqaaseqaatit inatsisip akuerineqarnissaa sioqqullugu suliarineqartut, tassaavoq innuttaasut kommunimut pilersaarusiap (aamma kommunimut pilersaarusiame ilassutip) pilersinneqarneranut atatilugu tusarniaavigineqartassasut, tak. pilersaarusiortarneq pillugu inatsimmi § 23, imm. 3-5 (aamma § 28, imm. 1).

B-ikkut qinnuteqaataat 13. oktober 2008-meersoq (allakkatigut 15. februar 2009-meersutigut itisilerneqartoq) aamma suliap suliareqqilerneqarnissaanik allakkatigut 12. januar 2011-meersutigut qinnutigisaat kommunimut pilersaarusiame aamma illoqarfiup ilaanut pilersaarusiame aalajangersakkanut immikkuualuttulersugaasunut naapertuuttuunersut apeqquserneqarsinnaagaluartoq malugaara kommuni aalajangiinnerminut 21. juli 2011-meersumut atatilugu piumasagaateqarsimasoq, kommunimut pilersaarusiame aamma illoqarfiup ilaanut pilersaarusiame aalajangersakkanut immikkuualuttulersugaasunik eqqortitsisutut isigineqartariaqartunik.

Taamaattumik isumaqarpunga oqartussaasut nunaminertamik tunineqarnissamik qinnuteqaat pineqartoq tamanut saqqummiutissallugu pisariaqanngitsoq isumaqarnerat isornartorsiussallugu naggataatigut pissutissaqarnanga.

4. Ineqarnermut, Attaveqarnermut Angallannermullu Naalakkersuisoqarfiup (masakkut Ineqarnermut, Pinngortitamut, Avatangiisinut Nunanillu Avannarlernik Suleqateqarnermut Tunngasunut Naalakkersuisoqarfiup) kommunit pilersaarusiortarneq tunngasunik aalajangiinneri eqqarsaatigalugit oqartussaasutut qulliunerusutut naammagittaalliorfissatut inissisimanera

Pilersaarusiortarneq pillugu inatsimmi § 56, imm. 2-kkut, tak. § 68, aalajangersarneqarpoq pissutsit pilersaarusiortarneq pillugu inatsimmi pineqartut pillugit imaluunniit malittarisassat inatsit taanna tunngavigalugu aalajangersagaasut tunngavigalugit kommunalbestyrelsip aalajangiinera, pissutsit inatsiseqartitsinermut tunngassuteqarpata, Ineqarnermut, Pinngortitamut, Avatangiisinut Nunanillu Avannarlernik Suleqateqarnermut Tunngasunut Naalackersuisoqarfimmut suliassanngortinneqarsinnaasut.

Pilersaarusiortarneq pillugu inatsimmi § 56, imm. 3-kkut makku aalajangersarneqarput:

“Imm. 3. Naammagittaalliuuteqarnissamut pisinnaatitaavoq:

- 1) Aalajangiinermi siunnerfigineqartoq.*
- 2) Kinaluunniit suliap inerneranut nammineerluni aamma annertuumik soqutigisaqartut nalilerneqartoq.”*

Aalajangersakkakkut tassuuna ingerlatsineq pillugu inatsiseqartitsinermi suliame illua'tungiusumik oqartarnermi nalinginnaasumi kikkut pineqarnerat inissinneqarpoq.

Suliami pineqartumi illua'tungiusumik oqarnermi pineqartoq, tak. ingerlatsineq pillugu inatsiseqartitsinermi tunngaviit nalinginnaasut, tassaavoq inuk imaluunniit inuk inatsisilerinikkut immikkoortoq suliap qanoq inernilerneqarnissaanik nammineq annertuumillu soqutigisaqartoq, tamannalu pilersaarusiortarneq pillugu inatsimmi § 56, imm. 3, nr. 2-mut naapertuuppoq. Aalajangiinermi pineqartoq suliap qanoq inernilerneqarnissaanik nammineq annertuumillu – amerlanerpaatigut aallaavittut – soqutigisaqartuujaannarmat pilersaarusiortarneq pillugu inatsimmi § 56, imm. 3, nr. 1 inatsimmi § 56, imm. 3, nr. 2-p saniatigut nammineq sunniuteqarnaviarunannilaq.

Suliami illua'tungiusumik oqartarneq suliassat suliarineqartanerat pillugu inatsit tunngavigalugu aalajangiinermik oqartarnermut ataneqarluni ilaatigut suliassat suliarineqartarnerat pillugu inatsimmi oqartussaasumut qulliunerusumut naammagittaalliortarneq pillugu (tunngaviusumik) malittarisassat (kapitali 7-imiittut) atorneqarnissaannut tunngaviulluinnarpoq. Pilersaarusiortarneq pillugu inatsimmi oqartussaasumut qulliunerusumut naammagittaalliortarneq pillugu (tigussaasutigit) malittarisassat aamma suliassat suliarineqartarnerat pillugu inatsimmi oqartussaasumut qulliunerusumut naammagittaalliortarneq pillugu (tunngaviusumik) malittarisassat taa-maattuussusertik pissutigalugu imminnut naapertuuttusariaqarput.

A-p Kommuneqarfik Sermersuumut naammagittaalliivut 9. januar 2012-imeersoq Ineqarnermut, Attaveqarnermut Angallannermullu Naalakkersuisoqarfiup pilersaarusiortarneq pillugu inatsimmi § 56-imi (aamma § 57-imi) oqartussaasumut qulliu-nerusumut naammagittaalliortarneq pillugu malittarisassat tunngavigalugit suliaaraa.

Manna imaaliillaannaq nalorninartutut isigaara, tassalu Ineqarnermut, Attaveqarnermut Angallannermullu Naalakkersuisoqarfik A-p naammagittaalliivutaanik suliarinninnissaminut inatsisikkut tunngavissaqarnersoq, tassami A suliap qanoq inernilernerqarnissaanut nammineerluni annertuumillu soqutigisaqartutut (suliami illua'tungiusut) isigineqarsinnaagunangimmat. Tamatumani oqaatigaara atsiornernik innuttaasutut suliami pineqartumi katersinerup il.il. immi suliami illua'tungiusutut soqutigisaqarneq pilersinngimmagu.

Kommuneqarfik Sermersuup suliami aalajangiineri Ineqarnermut, Attaveqarnermut Angallannermullu Naalakkersuisoqarfiup (massakkut Ineqarnermut, Pinngortitamut, Avatangiisinut Nunanillu Avannarlernik Suleqateqarnermut Tunngasunut Naalakkersuisoqarfiup) allannngortissimangimmagit tamatuma erseqqinnerusumik misissornissaanut pissutissaqarnanga isumaqarpunga.”

Suliaq nammineerluni misissugassanngortitaq - Namminersorlutik Oqartussanut pulaarneq

5.6 Aalisarnermut, Piniarnermut Nunalerinermullu Naalakkersuisoqarfiup sulianik aalisarsinnaanermut akuersissutinut pisassiissutinullu tunngasunik suliarinnittarneranik nammineerluni misissuiffiginninneq

Aalisarnermut, Piniarnermut Nunalerinermullu Naalakkersuisoqarfiup suliamik 2012-imi sinerissamut qanittumi umiatsiaararsorluni qaleralinnik aalisarsinnaanermut akuersissutinik pisassiissutinullu tunniussisarnermut tunngasunik suliarinnittarneranik nammineerluni misissuiffiginninneq Ombudsmandip alakkatigut 7. december 2012-imeersutigut aallartippaa.

Ombudsmandi misissuinini tunngavigalugu isumaqarpoq Aalisarnermut, Piniarnermut Nunalerinermullu Naalakkersuisoqarfiup sulianik suliarinninnermini sulianik paasisutissartalersuisarneq, suliami illua'tungiusup isumaanik tusarniaasarneq, tunngavilersuisarneq nalunaarsuisarnerlu pillugit tunngaviumik malittarisassat unioqqutittarsimagai.

Tamatuma saniatigut Ombudsmandi isumaqarpoq Naalakkersuisoqarfik aalisarsinnaanermut akuersissutit pisassiissutillu pillugit Namminersorlutik Oqartussat nalunaarutaanni nr. 1-imi, 2. februar 2012-imeersumi § 4, imm. 2-mi piumasaaqatit aalajangersarnissaannut tunngavissaqarsimanersoq nalorninar-toq. Aalajangersakkami tassani aalajangersarneqarpoq ukiumi pineqartumi akuersissummik tunineqarsinnaassagaanni ukiup pineqartup siuliani akuersis-summik peqartoqarsimassallunilu akuersissut taanna atorineqarsimassasoq.

Naalakkersuisoqarfiup tamatuma kingornatigut Ombudsmandi nalunaarfigaa Naalakkersuisoqarfiup sulianik suliarinnittarnera Ombudsmandip inassuteqaatai naapertorlugit iluarsineqarumaartoq (j.nr. 2012-902-0001, oqaaseqaat 18. december 2013-imeersoq).

Misissuineq manna aallartinniarlugu aalajangerpunga, tassami Aalisarnermut, Piniarnermut Nunalerinermullu Naalakkersuisoqarfiup qaleralinnik aalisarsinnaanermut akuersissutinik pisassiissutinillu qinnuteqaatit tunniussinerillu pillugit sulianik suliarinninnera pillugu naammagittaalliuuterpasuarnik piffissap sivisunerusup ingerlanerani tigusaqartarama. Naammagittaalliuutit taakkua suliarinerinut atatil-lugu Naalakkersuisoqarfiup sulianik arlalinnik suliarinninnerani ajornartorsiutit u-teqqiattut arlallit maluginiarpakka.

Tamatumunnga atatil-lugu oqaatigaara 2013-imi upernaap aasallu ingerlaneranni Aalisarnermut, Piniarnermut Nunalerinermullu Naalakkersuisoqarfiup qaleralinnik aalisarsinnaanermut akuersissutinik pisassiissutinillu tunniussinerit pillugit sulianik suliarinnittarnera pillugu naammagittaalliuutinik suli tigusaqartarsimasunga. Isu-maqarpunga ajornartorsiutit oqaaseqaammi matumani suliarisakka sulianut taakku-nunnga suli atuuttut.

Suliamik matuminnga misissuina suliat tigulaarinikkut toqqakkat arlallit tunnga-vigalugit ingerlanneqarpoq.

Taamaalillunga suliat 29-t suliani illua'tungiusut 2012-imi qaleralinnik aalisarsin-naanermut akuersissummik qinnuteqaatiminnik itigartinneqarfignisimasfaat, suliallu 12-it suliani illua'tungiusut pisassiissutinik 2012-imi tunniunneqartunik naamma-gittaalliuuteqarfignisimasfaat tigulaaralunga toqqarpakka. Suliat taakku – tamarmik inunnut ataasiakkaanut tunngasut – tulliuttuni sulianik tigulaaraluni toqqakkanik taasarpakka. Suliat tigulaaraluni toqqakkat ilanngussami ilanngullugu nassiunneqar-tumi takuneqarsinnaapput.

Tamatumunnga atatillugu malugeqqullugu oqaatigaara Naalakkersuisoqarfik qinuigisimagiga suliani tigulaaraluni toqqakkani taakkunani allagaatit tamaasa uannut nassiuteqqullugit, taamaattumillu suliat taakku taamaallaat suliame allagaatit tiguneqartut kisiisa tunngavigalugit naliliiffigaakka. Tamatumunnga atatillugu oqaatigaara isumaqartunga suliani nassiuteqquneqartuni allagaatit tamaasa tigusimanerikka qularnartoq, tak. immikkoortumi 5-imi oqaatigineqartut.

Suliame tigulaaraluni toqqakkat taakku misissoreerlugit Aalisarnermut, Piniarnermut Nunalerinermullu Naalakkersuisoqarfiup qaleralinnik aalisarsinnaanermut akuersisutininik pisassiissutinillu tunniussineq pillugu sulianik suliarinninnerminut atatillugu sulianik suliarinnittarneq pillugu ataatsimut malittarisassat eqqortissimanerai pingaarnerutillugu sukumiinerusumik misissorniarlugu aalajangerpunga.

Sulianik suliarinnittarneq pillugu malittarisassat ingerlatsiviup inatsisiliornermi malittarisassat atuuttut tunngavigalugit eqqortumik aalajangiinissaanik ataatsimut qulakkeerisuusussaananerat tamatumunnga pissutaavoq.

Suliamu matumani aalisarneq pillugu inatsimmi malittarisassat sukumiinerusumik iserfiginissaannut tunngavissaqarnanga isumaqarpunga, taamaalillungalu malittarisassat taakku inatsisiliornermi teknikkikkut assigiissaartunik periaatsinut naapertuuttuunersut isummerfiginagit. Ajornartorsiutinik ingerlatsineq pillugu inatsiseqartitsinermut tunngasunik suliamu matumani qitiutitsisimanerame tamatumunnga pissutaavoq.

Taamaattorli suliamik matuminnga suliarinninninni aalisarsinnaanermut akuersisutit pisassiissutinillu pillugit Namminersorlutik Oqartussat nalunaarutaanni nr. 1-imi, 2. februar 2012-imeersumi § 4, imm. 2-mi ukiumi pineqartumi, tassalu akuersissummik pisinnaassagaanni ukiup pineqartup siuliani akuersissummik peqartoqarsimanissaanik - akuersisutinillu taassuma atorneqarsimanissaanik – Naalakkersuisoqarfiup aalajangersaasinnaaneranut aalisarneq pillugu Inatsisartut inatsisaanni nr. 18-imi, 31. oktober 1996-imeersumi tunngavissaqarnerisooq aallarniutigalugu misissornissaanut pissutissaqarlungeo isumaqarpunga (immikkoortoq 1).

Ingerlatsineq pillugu inatsiseqartitsinermi sulianik paasissutissartalersuisarneq pillugu malittarisassat taakkunani malinneqarsimanersut immikkoortumi 2-mi sukumiinerusumik misissorpara, suliamilu illua' tungiusup isumaanik tusarniaasarneq pillugu malittarisassat suliani tigulaaraluni toqqakkani taakkunani malinneqarsimanersut immikkoortumi 3-mi sukumiinerusumik misissorlungeo. Tamatumunnga uiggiullungeo ingerlatsineq pillugu inatsiseqartitsinermi tunngavilersuisarneq pillugu malitta-

risassat suliani tigulaaraluni taakkunani Naalakkersuisoqarfimmit malinneqarsimarnersut misissorpara (immikkoortoq 4).

Ingerlatsineq pillugu inatsiseqartitsinermi nalunaarsuisarneq (journalisering) pillugu malittarisassat pillugit immikkoortumi 5-imi naggasiutaasunik oqaaseqaateqarpunga.

Oqaaseqaammut matumunnga missingiut Aalisarnermut, Piniarnermut Nunalerinermullu Naalakkersuisoqarfimmut tusarniaatigalugu allakkatigut 30. oktober 2013-imeersutigut nassiuppara.

Naalakkersuisoqarfiup e-mailikkut 13. december 2013-imeersukkut nalunaarfigaanga Naalakkersuisoqarfik missingiut taanna pillugu oqaaseqaatissaqanngitsoq. Naalakkersuisoqarfiup tamatumunnga peqatigitillugu nalunaarfigaanga Naalakkersuisoqarfiup sulianik suliarinnittarnera kaammattuutigisannut naapertuuttunngortinneqarniarthoq.

Tamatuma kingornatigut imaattunik oqaaseqaateqarpunga:

“1. Akuersissutit pisassiissutillu pillugit nalunaarummi nr. 1-imi, 2. februar 2012-imeersumi § 4, imm. 2-p aalisarneq pillugu inatsimmi tunngavia

Aalisarsinnaanermut akuersissutit pisassiissutillu pillugit Namminersorlutik Oqartusarut nalunaarutaanni nr. 1-imi, 2. februar 2012-imeersumi (matuma kingornatigut nalunaarummik nr. 1-imi taaneqartartussami) § 4, imm. 2 aalisarneq pillugu Inatsisartut inatsisaannik nr. 18-imi, 31. oktober 1996-imeersumik kingusinnerusukkut allannguuteqartinneqartarsimasumik (matuma kingornatigut aalisarneq pillugu inatsimmi taaneqartartussamik) tunngaveqarnersoq immikkoortumi matumani misissorpara; tassa Aalisarnermut, Piniarnermut Nunalerinermullu Naalakkersuisoqarfik aalisarnermut inatsisip piginnaatitsivigisaata iluani iliuuseqarsimanersooq.

Nalunaarummi nr. 1-imi § 4, imm. 2-mit erserpoq akuersissut taamaallaat inunnut suliffeqarfinnulluunniit ukiup suliani akuersissutaateqarsimasunut akuersissummillu taassuminnu atuisimasunut tunniunneqarsinnaasoq.

Tassa pisortat sulinerminni inatsimmi tunngaveqartussaanerannik tunngavik eqortinneqarsimanersooq misissorniarpara.

Pisortat sulinerminni inatsisunik tunngaveqartussaanerannik tunngavik innuttaasut inatsiseqartitsinikkut innarlitsaalineqarnerannik illersuinermi pingaaruteqartut ilaasoq marlunnut avissimavoq.

Siullertut inatsimmik tunngaveqartussaaneq pineqarpoq. Tassaniippoq inatsiseqartitsinikkut qullariartuaartumik aalajangersaasoqarnissaanik piumasagaat – tassa imaappoq inatsiseqartitsinermi aalajangersagaq inatsiseqartitsinikkut aalajangersakkamut qulliunerusumut tunngavigisaminut assortuuttuussanngitsoq. Assersuutigalugu nalunaarut inatsimmut nalunaarutip aalajangerneqarnerani tunngavigineqartumut assortuuttuussanngilaq.

Aappaattut pisortat sulinerminni inatsimmik tunngaveqartussaanerup inatsisikkut tunngaveqarnissamik piumasagaat nassataaa. Tassa imaappoq ingerlatsivik iliuuseqarnissamut inatsisikkut pisariaqarneratut tunngavissaqarani iliuuseqarsinnaanngitsoq. Inatsimmik tunngaveqarnissamik piumasagaatip taamatuttaaq manna nassataaraa, tassalu nalunaarut – ingerlatsivimmit aalajangersarneqartoq – inatsimmik nalunaarutip aalajangersarneqarneranut tunngaviusumik tunngaveqassasoq.

Inatsimmik tunngaveqarnerup qanoq ersaritsiginissaanik piumasagaat suliami pisut aalajangiisuutillugit sakkukinnerusinnaavoq sakkortunerusinnaalluniluunniit.

Inatsimmik tunngaveqarnissamik piumasagaat sakkukinnerusooq sulinermi saqqumertarpoq ingerlatsiviup suliami pineqartumi inatsisikkut tunngavigisaata inatsisiliornikkut aamma tassunga taarsiullugu inatsiseqartitsinikkut kimikinnerusutigut, soorlu inatsiseqartitsinermi nalinginnaasumik ileqqutigut.

Inatsimmik tunngaveqarnissamut piumasagaat sakkortunerusooq ilaatigut saqqumertarpoq inatsisiliornermut taarsiullugu inatsiseqartitsinikkut kimikinnerusut akuliunnermut tunngavittut atorumaneqannginnerisigut, ilaatigullu malittarisassat akuliunnernut taakkununnga tunngaviusut qanoq paasineqarnissaasa killilersuisumik nassuiarneqarnerisigut, tak. Hans Gammeltoft-Hansenip allallu atuakkiaanni “Forvaltningsret”-imi 2002-mi aappasaanik naqitertinneqartumi Jon Andersenip quppernermi 302-mi allaaserisaa.

Pisuni ataasiakkaani inatsisikkut suup tunngaviunissaanik apeqqut tassaavoq ajungitsorsiasap suup akuliuffigineqarneranik akuliunnerup suussusianut ataneqartilugu naliliineq – tassalu pisumi naliliineq pineqarpoq.

Suliassaqarfittut inatsimmik tunngaveqarnissamik piumasagaatip sakkortuneruffianut assersuutitut taaneqarsinnaavoq innuttaasut inuussutissarsiornermut periarfissaannut akuliunneq taakkuninngaluunniit killilersuineq, tak. Jens Gardep allallu atuakkiaanni “Forvaltningsret – Almindelige emner”-mi 2009-mi tallimasaanik naqitertinneqartumi quppernermi 201-imi Jens Gardep allaaserisaa.

Taamaalillunga Aalisarnermut, Piniarnermut Nunalerinermullu Naalakkersuisoqarfiup nalunaarummi nr. 1-imi § 4, imm. 2-mik ikkussinermini pisortat sulinerminni inatsisinik tunngaveqartussaanerannik tunngavik malissimaneraa tulliuuttuni sukumiinerusumik misissorpara.

Akuersissut aalisarneq pillugu inatsimmi § 4, imm. 6-imi imatut nassuiarneqarpoq:

“Inatsimmi matumani “akuersissut” aalisagaqatigiinnik aalajangersimasunik Naalakkersuisut aalisariutaateleqatigiiffinnut nalunaarutigisinnaasaannik aalisarsinnaatitaanertut paasineqassaaq.”

Kalaallit Nunaanni aalisarnermi akuersissutit assigiinngitsut sisamat tunniunneqarsinnaapput, aalisarneq pillugu inatsimmi § 14, imm. 1 sukumiinerusumik takuuk.

Aalisarneq pillugu inatsimmi § 13, imm. 2-kkut aalajangersarneqarpoq Naalakkersuisut (Aalisarnermut, Piniarnermut Nunalerinermullu Naalakkersuisoqarfik) aalisagaqatigiinnik ataatsinik arlalinnilluunniit kalaallit aalisarnerannut akuersissuteqarfigineqarsimanissaq tassungalugu ilanngullugu akuersissuteqarfigineqarsimanissamik piumasaqaatit angallatit angissusiinut erseqqissumik taaneqarsimasunut atuunnissaat pillugu malittarisassanik aalajangersaasinnaasut.

Taamaalilluni aalajangersagaq taanna tassaavoq nalunaarummi nr. 1-imi § 4, imm. 1-imi aalajangersakkamut inatsisikkut tunngaviusoq, § 4, imm. 1-imilu aalajangersarneqarpoq ilaatigut qaleralinnik inuussutissarsiutigalugu aalisassagaanni akuersissut pigineqassasoq.

Nalunaarummi nr. 1-imi § 4, imm. 2 imaattunik oqaasertaqarpoq:

“Aalisarsinnaanermut akuersissut taamaallaat angallatinut suliffeqarfinnulluunniit ukiup siuliani taasuma assinganik akuersissuteqarsimasunut taassuminngalu atuisimasunut qinnuteqartoqarneratigut tunniunneqartarpoq.”

Aalisarnermut, Piniarnermut Nunalerinermullu Naalakkersuisoqarfik allakkatigut 20. juni 2013-imeersutigut ilaatigut qinnuigaara manna pillugu nassuiaateqaqqullugu, tassalu nalunaarummi nr. 1-imi § 4, imm. 2-p aalisarneq pillugu inatsimmi aalajangersagaq sunarpiaq tunngavigineraa.

Naalakkersuisoqarfik allakkatigut 28. juni 2013-imeersutigut akivoq nalunaarummi nr. 1-imi § 4, imm. 2-mi aalajangersakkap aalisarneq pillugu Inatsisartut inatsisaanni nr. 18-imi, 31. oktober 1996-imeersumi § 10, imm. 1 tunngavigigaa (aalajangersakkap taasuma kingusinnerusukkut allannguutai innersuussutiginagit).

Aalisarneq pillugu Inatsisartut inatsisaanni nr. 18-imi, 31. oktober 1996-imeersumi aalisarneq pillugu Inatsisartut inatsisaata allanngortinneqarnera pillugu Inatsisartut inatsisaatigut nr. 5-ikkut, 21. maj 2002-meersukkut allannguuteqartinneqartumi § 10, imm. 1 imaattunik oqaasertaqarpoq:

“Naalakkersuisut pisuussutiniq iluaquteqarniarnerup aqunneqarnissaa siunertaralugu § 6 aamma § 8 naapertorlugit Kalaallit Nunaanni aalisarneq pillugu malittarisassiorsinnaapput. Taamatut malittarisassiornermi pisarineqarsinnaasut, pisaqarsinnaassuseq pigineqartog, assigiimmik inuussutissarsiutillit aalisarnermillu inuussutissarsiuteqarnerup pissusissamisoortumik nunap immikkoortuini assigiinngitsuni ineriartortinneqarnissaa isiginiarneqarsinnaapput, tassungalu atatillugu makku pillugit malittarisassiorartoqarluni:

1) Pisassiissutigineqarsimasut piffissanut, sumiiffinnut, assigiimmik inuussutissarsiutilinnut aalisariutillu ilaannut immikkoortunut agguataarneri.

2) Pisassiissutigineqarsimasut assigiimmik inuussutissarsiutillit, aalisariutit ilaasa immikkoortut aalisarnermilu atortut pisassaannik, kiisalu angallatit ataasiakkaat pisassiissutinit pigisaannik ukiumulluunniit pisassaannik sukumiinerusumik aalajangersaalluni agguataarneri.

3) Piffissaq aalisarfiusinnaasog sivisunerpaaq, tulaassinerit amerlassusii tulaassinermilu ataatsimi tulaassat annertussuserisinnaasaat akuerisat.

4) 1)-3) malillugit malittarisassat naapertorlugit pisanik nalunaaruteqartussaataaneq.

5) Aalisarnermut aalajangersimasumut pisaqarsinnaassutsip atorineqarsinnaasup annerpaap qummut killinganik aalajangersaaneq.

6) Aalisariutit ilaannut immikkoortunut assigiimmillu inuussutissarsiutilinnut agguataarineq.”

Inatsisissatut siunnersuummi aalisarneq pillugu inatsisip nr. 18-ip, 31. oktober 1996-imeersup akuerineqarneranut tunngaviusumi aalajangersagaq taanna pillugu immikkut oqaaseqaatinit ilaatigut makku erserput:

“Aalisarneq pillugu malittarisassiornermi assigiimmik inuussutissarsiutillit eqqarsaatigineqartarnissaasigut siunertarineqarpoq Naalakkersuisut periarfissaqartinneqarnissaat inuussutissarsiutigalugu aalisarnerup assigiimmik inuussutissarsiutilinnut aalajangersimasunut immikkoortitsarsinnaanissaannut.

Tamanna Avannaani qaleralinniarnermi pisariaqalersinnaavoq, tassa pisariaqalersinnaammatt sulinermik inuussutissarsiutillit – taakkununga ilanngullugit kilisaatini aalisa-

riutinilu inuttaasartut – killiliussallu aalajangersimasut, soorlu isumaqatigiissutit, tunngavigalugit akissarsiaqartinneqartut inuussutissarsiutigalugu qaleralinniarnernit mattunneqarnissaat. Siunertaavortaaq Naalakkersuisut periarfissaqarnissaat aalisartut aalisagaqatigiinnut aalajangersimasunut akuersissummik peqareersut aalisarnernit aalajangersimasunit mattuttarnissaannut.”

Aalisarneq pillugu inatsimmi § 10-kkut aalajangersarneqarpoq Aalisarnermut, Piniarnermut Nunalerinermullu Naalakkersuisoqarfik Kalaallit Nunaanni aalisarnernik aalajangersaaviginnissaasoq.

Aalisarneq pillugu inatsimmi § 10 inatsimmi tassani §§-inut 6-imut 8-mullu inner-suussummik imaqarpoq, taamaattumillu isumaqarpunga aalajangersakkat taakku tulliuuttuni sukumiinerusumik misissornissaat taamatuttaaq pissusissamisoortoq.

Qaleralinnik aalisarsinnaanermut akuersissutinik tunniussineq pillugu suliat tigulaaraluni toqqarneqartut taamaallaat inunntut ataasiakkaanut qaleralinnik inuussutissarsiutigalugu aalisarsinnaanermut akuersissutitaarusuttunut tunngasuummata inuit ataasiakkaat pillugit malittarisassat – tassalu aalisarneq pillugu inatsimmi § 6, imm. 1-imit imm. 3-mut malittarisassat - kisiisa tulliuuttuni allaaseraakka.

Aalisarneq pillugu inatsimmi nr. 18-imi, 31. oktober 1996-imeersumi (aalisarneq pillugu Inatsisartut inatsisaata allanngortinneqarnera pillugu Inatsisartut inatsisaatigut nr. 8-kkut, 22. november 2011-meersukkut allanngortinneqartumi) § 6, imm. 1-mit imm. 3-mut ilaatigut makku erserput:

“Imartani Kalaallit Nunaata aalisarnikkut oqartussaaffigisaani inuussutissarsiutigalugu aalisarneq taamaallaat angallatinit pigineqarnertik naapertorlugu Kalaallit Nunaanni angerlarsimaffeqartunit ingerlanneqarsinnaavoq.

Imm. 2. Angallat taamaallaat taamatut aalisarsinnaavoq

1) inummit ataatsimit inunnilluunniit ataasiakkaanit ataatsimoortunit, namminneq ataasiakkaarlutik aningaasatigut ajutoortoqassagaluarpat nammaqatigiillutik toqqaannartumillu akisussaasunit, aammalu imm. 3-mi piumasarineqartunik naammassinnissimasunit,

[...]

Imm. 3. Angallat imm. 2, nr. 1) naapertorlugu inunnit ataasiakkaanit pigineqarpat piumasarisat makku naammassineqarsimassapput:

1) Inuit pineqartut tamarmik inuiaqatigiinnut kalaallinut aalajangersimasumik attuumasuteqassapput;

2) inuit pineqartut tamarmik Kalaallit Nunaanni najugaqartutut inuit nalunaarsorsimaffianni nalunaarsorsimassapput, Kalaallit Nunaannilu inuit aqqisa nalunaarsorsimaffianni ukiuni kingullerni marlunni nalunaarsorsimassallutik;

3) inuit pineqartut tamarmik Kalaallit Nunaannut tamakkiisumik akileraartartussaati-taassapput, qaammatisiutillu ukiuini kingullerni marlunni Kalaallit Nunaanni tamakkiisumik akileraartartussaati-taassimassallutik.”

Aalisarneq pillugu inatsimmi § 6-ip tigussaasutigut piunasaqaatit qinnuteqartup Kalaallit Nunaata imartatut oqartussaaffigisaani inuussutissarsiutigalugu aalisarsinnaassaguni eqqortissimasassai aalajangersarpai. Qinnuteqartoq ilaatigut Kalaallit Nunaanni inuiaqatigiinnut aalajangersimasumik attuumassuteqartuussaaq.

Uanga pingaarnertut naliliinera unaavoq aalisarneq pillugu inatsimmi § 10-mi aalajangersakkap siunertaa, tak. aalajangersagaq taanna pillugu oqaaseqaatit – aalisarneq pillugu inatsimmi § 6-imut ataneqarluni – tassaavoq nungusaataannngitsumik aalisarneq Aalisarnermut, Piniarnermut Nunalerinermullu Naalakkersuisoqarfiup qulakkeersinnaassagaa, tassanilu ilaatigut pisaqarsinnaassutsip piusup agguataarneqarnera isiginiarneqassalluni, taamatuttaarlu aalisartut kalaallinut inuiaqatigiinnut aalajangersimasumik attuumassuteqartut aalisarnermi salliutinneqassasut.

§ 4, imm. 2-mi aalajangersakkap Kalaallit Nunaanni nungusaataannngitsumik aalisarneq qulakkeerniarneqarpoq. Taamaalilluni aalajangersagaq taanna qinnuteqartup inuussutissarsiornissamut periarfissaanut toqqaannartumik akuliuttuuvoq, tassami aalajangersakkap taassuma atuunnermini ukiup siuliani qaleralinniarsimannngikkaanni ukiumi pineqartumi qaleralinniarnissaq ajornarsisimmagu. Taamaalilluni nalunaarummi nr. 1-imi § 4, imm. 2-mi aalajangersagaq aalisarneq pillugu inatsimmi § 10-p siunertaata imaanik qaangiisuuvoq.

Taamaattumik aalisarneq pillugu inatsimmi § 10 nalunaarummi nr. 1-imi § 4, imm. 2-mi aalajangersakkamut inatsisikkut tunngaviusinnaanersoq qularnartutut isigaara.

Paasinninneq taanna innuttaasut inuussutissarsiornissamut periarfissaat akuliuffigineqarpata killilersuiffigineqarpataluunniit inatsisikkut sakkortunerusumik tunngavegarnissamik piunasaqaat pillugu qulaani oqaaseqaatinnit erseqqissarneqarpoq.

Qaleralinnik aalisarsinnaanermut akuersissutinik tunniussineq pillugu sulianik tigu-laarluni toqqakkanik misissuininni malugaara Naalakkersuisoqarfiup aalisarsinnaanermut akuersissutinik tunineqarnissamik qinnuteqaatinut itigartitsinermini nalunaarummi nr. 1-imi § 4, imm. 2 innersuussutigisarsimagaa.

Mannali paasivara, tassalu qaleralinnik aalisarsinnaanermut akuersissut piffissamut killilimmik sivisussusilimmuut atuuttussatut (tassami akuersissut ukiumi ataasiinnarmi atuuttarmat) tunniunneqartartoq, pisassat amerlanerpaaffissaat ilanngullugu aalajangersarlugu (tassami qaleralinnik aalisarsinnaanermut akuersissutinik peqartut tamarmik immikkut aalajangersimasumik annertussusilimmik pisassinneqartarmata).

Tamanna tunngavigalugu uanga isummeqqaarnera unaavoq Naalakkersuisoqarfiup qaleralinnik aalisarsinnaanermut akuersissutinik tunniussisoqarnissaanik itigartitsinnermini nalunaarummi nr. 1-imi § 3, imm. 2 innersuussutigisarsimasariaqaraluaraa.

Nalunaarummi nr. 1-imi § 3, imm. 2 aamma § 4, imm. 2 imarisamikkut assigiimmata tamanna pillugu amerlanerusunik oqaaseqaateqarnissannut tunngavissaqarnanga isumaqarpunga. Nalunaarummi nr. 1-imi § 4, imm. 2-mi aalajangersagaq tulliuttuni innersuussutigisassavara, tassami Naalakkersuisoqarfik aalajangersakkamut tassunga innersuussilluni aalajangiisarsimammat.

2. Sulianik paasissutissartalersuineq

Aalisarnermut, Piniarnermut Nunalerinermullu Naalakkersuisoqarfiup qaleralinnik aalisarsinnaanermut akuersissutinik pisassiissutinillu tunniussisarneq pillugu suliat tigulaaraluni toqqakkat ingerlatsineq pillugu inatsiseqartitsinermi pisortat paasissutissanik pisariaqartunik tunngavissaqarnissaannik tunngaveqarnermut naapertuuttumik paasissutissartalersortarsimanerai immikkoortumi matumani misissorpara.

Paasissutissanik sunik Aalisarnermut, Piniarnermut Nunalerinermullu Naalakkersuisoqarfiup tulleriinneri malillugit aalisarsinnaanermut akuersissutit aamma pisassiissutit pillugit sulianik suliarinninnerminut atatillugu paasissutissanik pissarsiniartussaanerata immikkoortuni 2.2-mi aamma 2.3-mi allaaserinnginnerani pisortat paasissutissanik pisariaqartunik tunngavissaqarnissaannik tunngaveqarneq immikkoortumi 2.1-imi aallaaseraara. Sulianik paasissutissartalersuisimaneq immikkoortumi 2.4-mi ataatsimut eqikkaavigaara.

2.1. Pisortat paasissutissanik pisariaqartunik tunngavissaqarnissaannik tunngaveqarneq - imaluunniit misissuisarnermik tunngaveqarneq – tassaavoq ingerlatsineq pillugu inatsiseqartitsinermi tunngaviulluinnartumik (inatsisikkullu aalajangersagaannngitsumik) tunngavik. Pisortat paasissutissanik pisariaqartunik tunngavissaqarnissaannik tunngaveqarnerup nassataraa ingerlatsinermi oqartussaasut ataasiakkaat suliami inatsisunik unioqutitsinatik eqqortumillu aalajangiisinnaajumallutik suliami pineqartumi paasissutissanik pisariaqartunik aallaavittut nammineerlutik – pisariaqarpallu oqartussaasut allat suleqatigalugit – pissarsiniartussaanerat.

Paasissutissat pisariaqartut pigineqalerpata oqartussaasup suliame aatsaat aalajangiinnaanera pisortat paasissutissanik pisariaqartunik tunngavissaqarnissaannik tunngaviup nassataraa.

Paasissutissat suut suliame pineqartumi pisariaqartuunersut taamaattumillu oqartussaasup - pisortat paasissutissanik pisariaqartunik tunngavissaqarnissaannik tunngaviup nassatarisaanik – pissarsiariniassagai apeqqummi inatsiseqartitsinikkut tunngavik oqartussaasup aalajangiinissaanut atuuttoq kiisalu suliame pineqartumi pissutsit allat sunik pisariaqalersitsinerat aalajangiisuuvoq.

Paasissutissat pisariaqartut oqartussaasup nammineq pigigunigit – soorlu paasissutissat taakku siusinnerusukkut suliame oqartussaasulluunniit paasissutissanik katersiviani ilaareernerisigit – taakku nammineq atorsinnaavai, paasissutissat taakku suliap aalajangiivigineqarnissaanut sunniuteqarpata pisariaqartuuppataluunniit.

Pisortat ingerlatsinerat pillugu paasitinnegarsinnaatitaaneq pillugu Inatsisartut inatsisaanni nr. 9-mi, 13. juni 1994-imeersumi (matuma kingornatigit paasitinnegarsinnaatitaaneq pillugu inatsimmik taaneqartartussami) § 6, imm. 1-imi allattuisussaatitaanerup manna nassataraa, tassalu ingerlatsinermi oqartussaasup suliame pissusiviusut suliap aalajangiivigineqarnissaanut pingaaruteqartut pillugit paasissutissanik oqaasiinnartigit pissarsisup paasissutissat taakkua imarisaat pillugit allakkiortussaanera. Allakkiortussaatitaanerli taanna atuutinngilaq paasissutissat suliame allagaatini allani aamma takuneqarsinnaareerpata.

Allattuisussaatitaanermut inatsisikkut aalajangersagaasumut tassunga uiggiullugu inatsiseqartitsinikkut tunngavik nalinginnaasoq (inatsisikkut aalajangersagaanngitsooq) atuuppoq, tassanilu pineqarluni ingerlatsinermi oqartussaasoq suliame iliuuserineqartut annertuut tamaasa pillugit allakkiortussaatitaasoq, iliuuserineqartut taakku suliame allagaatini takuneqarsinnaariinngippata.

Allattuisussaatitaanerup inatsisikkut aalajangersagaanngitsup taassuma suliame susoqarsimanera ersarissunngortissavaa, taamalu oqartussaasoq suliame eqqortumik iliuuseqarsimansooq sukumiisumik nakkutigineqarsinnaalersissallugu.

Tamatuma saniatigit innuttaasup ingerlatsiviullu akornanni tatigeqatigiinnerup pilersinneqarnissaa ingerlatsiviup isumagissagaa ingerlatsinermi ileqqorissaarnerup nassataraa. Tamanna suliame susoqarsimanerata suullu oqaatigineqarsimanerisa nalornissutigineqannginnissaannik ingerlatsiviup isumaginninneratigit ilaatigit pilersinneqarsinnaavoq, tak. Hans Gammeltoft-Hansenip allallu atuakkiaanni “Forvalt-

ningsret"-imi 2002-mi aappasaanik naqitertinneqartumi quppernermi 642-mi Jens Olsenip allaaserisaa.

2.2. Qaleralinnik aalisarsinnaanermut akuersissutinik tunniussinerit pillugit suliat tigulaaraluni toqqakkat inunnut ataasiakkaanut tunngasuummata piumasagaatit inunnut ataasiakkaanut aalisarsinnaanermut akuersissutinik pissarserusuttunut atuuttut kisiisa tulliuuttuni allaaseraakka.

Qaleralinnik aalisarsinnaanermut akuersissummik pissarserusuttup ilaatigut piumasagaatit makku aalisarnej pillugu inatsimmi § 6, imm. 3-mi atuarneqarsinnaasut eqqortittussaavai:

“1) Inuit pineqartut tamarmik inuiaqatigiinnut kalaallinut aalajangersimasumik attuumassuteqassapput;

2) inuit pineqartut tamarmik Kalaallit Nunaanni najugaqartutut inuit nalunaarsorsimaffianni nalunaarsorsimassapput, Kalaallillu Nunaanni inuit aqqisa nalunaarsorsimaffianni ukiuni kingullerni marlunni nalunaarsorsimassallutik:

3) inuit pineqartut tamarmik Kalaallit Nunaannut tamakkiisumik akileraartussaataasapput qaammatisiutillu ukiuini kingullerni marlunni Kalaallit Nunaanni tamakkiisumik akileraartussaataasimassallutik.”

Qaleralinnik aalisarsinnaanermut akuersissummik pissarserusuttup aalisarnej pillugu inatsimmi piumasagaataasut saniatigut nalunaarummi nr. 1-imi § 4, imm. 2-mi piumasagaatit eqqortissavaa (tassa qinnuteqartoq ukiup siuliani aalisarsinnaanermut akuersissummik peqarsimassaaq – akuersissullu taanna qinnuteqartup atorsimassavaa). Immikkoortumi 1-imi oqaaseqaatikka matumani eqqarsaatiginngilakka.

Malugaara qinnuteqartup – qaleralinnik aalisarsinnaanermut akuersissummik tunineqarnissamik qinnuteqaanni tunniukkuniuk – tulleriinneri malillugit kommunimit najugarivitaminut aamma Akileraartarnermik Aqutsisoqarfimmit aalisarnej pillugu inatsimmi § 6, imm. 3 nr. 2-mi aamma nr. 3-mi piumasagaatinik eqqortitsisimanini uppersartittussaagaa. Qinnuteqartoq paasisutissanik amerlanerusunik Naalackersuisoqarfiup suliarnik suliarinninnerani atugassanik nassiusseqqullugu aamma qinnuigineqarnej ajorpoq.

Taamaaliornikkut paasisutissanik Naalackersuisoqarfiup suliarnik suliarinninnerani atugassanik Naalackersuisoqarfiup pissarsiniarnissaa pisariaqalersarpoq; matumani paasisutissat qinnuteqartup aalisarnej pillugu inatsimmi § 6, imm. 3, nr. 1-imi aam-

ma nalunaarummi nr. 1-imi § 4, imm. 2-mi piumasagaatinik eqqortitsisimaneranut tunngasut ilanngullugit eqqarsaatigalugit.

2.3. Qinnuteqartoq qalerallinnik aalisarsinnaanermut akuersissummik tunineqassasoq Naalakkersuisoqarfik aalajangiiguni akuersissummik pigisaqartoq taanna pisassiissutininik qanoq annertutigisunik tunineqassanersoq aalajangiissaaq.

Suliamik matuminnga suliarinninninnut atatillugu Naalakkersuisoqarfiup allagai "Pisassiissutit pillugit ilitsersuut"-mik qulequtaqartut tiguakka. Pisassiissutit pillugit ilitsersuut taanna tunngavigalugu paasivara qalerallinnik pisassiissutininik tunniussisoqarnissaanik aalajangiineq sinerissamut qanittumi qalerallinniarneq pillugu Namminersorlutik Oqartussat nalunaarutaanni nr. 2-mi, 2. februar 2012-imeersumi (matuma kingornatigut nalunaarummik nr. 2-mik taaneqartartussami) § 10, imm. 1 aamma imm. 2 tunngavigalugit pisartoq.

Aalajangersakkanit taakkunannga erserpoq akuersissummik pigisaqartumut pisassiissutit akuersissummik pigisaqartup piffissami 1. januar 2009-mit 31. december 2011-mut ukiumut agguaqatigiissillugit qalerallittai angallat 6 meterinit takinerusoq atorlugu qimussimilluunniit pisarineqarsimasut tunngavigalugit aalajangersarneqartartut. Aallaaviup taassuma atortinneqannginnissaanut immikkut periarfissaq nalunaarummi § 10, imm. 3-mit erserpoq.

Qalerallinnik aalisarnermi pisassiissutininik tunniussisarneq pillugu sulianik tigulaarluni toqqarneqartunik misissuininni qinnuteqarnermi immersugassaq suliami illua'tungiusup qalerallinnik aalisarsinnaanermut akuersissummik qalerallinnilluunniit pisassiissutininik qinnuteqarfigisimasaa suliat arlaannaanniluunniit nassaarinngilara.

Naalakkersuisoqarfiup periaasia tamanna tunngavigalugu imatut paasivara kikkulluunniit 2011-mi akuersissutaateqartut 2012-imi akuersissummik tunineqarsimasut. Naalakkersuisoqarfiup akuersissutininik 2012-imi tunniussineranut atatillugu pisassiissutit Naalakkersuisoqarfiup akuersissutaateqartumut taamatuttaa q tunniuttarsimavai. Taamatut periaaseqartoqarnera Naalakkersuisoqarfiup sulisunnik marlunnik 17. januar 2013-imi ataatsimeeqateqarnermini oqaasiinnartigut uppernarsarpaa.

Taamaaliortoqarneratigut akuersissutaateqartup suliaq ilisimasagarfigineq ajorpaa, soorunalumi paasissutissanik pisassiissutit tunniunneqarnerat pillugu suliamik suliarinninnermut atatillugu Naalakkersuisoqarfiup atugassaanik nassiussinissaminut pis-sutissaqassanani.

Taamaalilluni pisassiissutinik tunniussineq pillugu suliani taakkunani paasissutissat Naalakkersuisoqarfiup suliani ataasiakkaani aalajangiisinnaaneranut pisariaqartut Naalakkersuisoqarfiup pissarsiariniartussaavai – tassalu paasissutissat akuersissutaateqartup piffissami 1. januar 2009-mit 31. december 2011-mi ukiumut agguaqatigiisillugit pisaanut tunngasut.

2.4. Aalisarnermut, Piniarnermut Nunalerinermullu Naalakkersuisoqarfik allakkatigut 20. juni 2013-imeersutigut siusinnerusukku taaneqartutigut qinnuigaara manna pillugu nassuiaateqaqqullugu, tassalu Naalakkersuisoqarfiup – pisortat paasissutissanik pisariaqartunik tunngavissaqarnissaannik tunngavik isiginiarlugu – qaleralinnik aalisarsinnaanermut akuersissutinik pisassiissutinillu tunniussinerit pillugit suliat qanoq iliorluni paasissutissartalersortarnerai.

Naalakkersuisoqarfiup allakkatigut 28. juni 2013-imeersutigut siusinnerusukku taaneqartutigut imatut akivaanga:

“Sulianut siuliiniittunut [aalisarsinnaanermut akuersissutinik pisassiissutinillu tunniussisarneq pillugu sulianut tigulaaraluni toqqarneqartunut, uanga ilanngussara] taakkulu qanoq paasineqartarnerannut tunngatillugu oqaatigineqassaaq Naalakkersuisoqarfiup qarasaasiakku paasissutissaatini tamakkununnga atortarmagit. Qarasaasiakku paasissutissat ilaatigut imaraat akuersissutit ataasiakkaat tamarmik Naalakkersuisoqarfimmit atugassanngortinneqartut pillugit paasissutissat. Tamakku saniatigut qarasaasiakku paasissutissat imaraat akuersissummik pigisaqartut ataasiakkaat aalisarnermik ingerlataqarsimanerannik paasissutissat sukumiisut taamatullu akuersissummik pigisaqartut ataasiakkaat angalla-taannik paasissutissat.

Taamaammatt Namminersorlutik Oqartussat nalunaarutaanni nr. 1-imi, 2. februar 2012-imeersumi § 4, imm. 2 malillugu suliat paasinarluartunik tunngaveqarluni aalajangiivigineqartarput, tassami Naalakkersuisoqarfik paasissutissanik pisariaqartinneqartunik tamanik pigisaqarmat.

Taamatuttaaq sinerissamut qanittumi qaleralinniarneq pillugu Namminersorlutik Oqartussat nalunaarutaanni nr. 2-mi, 2. februar 2012-imeersumi § 10, imm. 1 malillugu suliat Naalakkersuisoqarfiup pisanik nalunaarutiginnittarfianit paasissutissat pissarsiarineqartut tunngavigalugit aalajangiivigineqartarput. Sulianisulli aalisarsinnaanermut akuersissutit pisassiissutillu pillugit Namminersorlutik oqartussat nalunaarutaanni nr. 1-imi, 2. februar 2012-imeersumi § 4, imm. 2 malillugu suliarineqartuni suliat tamakku paasinarluartunik tunngaveqarluni aalajangiivigineqartarput.”

Naalakkersuisoqarfiup akissutaa 28. juni 2013-imeersoq imatut paasivara Naalakkersuisoqarfik paasissutissanut atorfissaqartinneqartunut Naalakkersuisoqarfiup qarasaasiaaniittunut isersinnaasoq, taamaattumillu – imaaliillaannaq - isumaqarpunga

Naalakkersuisoqarfiup sulianik paasissutissartalersueriaasiata isornartorsiornissaanut tunngavissaqarnanga.

Sulianili tigulaaraluni toqqakkani allagaatit misissorneranni malugaara Aalisarnermut, Piniarnermut Nunalerinermullu Naalakkersuisoqarfiup aalisarsinnaanermut akuersissutinik tunniussineq pillugu sulianit tigulaaraluni toqqakkanit 29-usunit taamaallaat arfineq marlunni (suliani nr. 1-imi, nr. 4-mi, nr. 5-imi, nr. 8-mi nr. 11-mi, nr. 14-imi aamma nr. 28-mi) allattuisussaataaneq immikkoortumi 2.1-imi allaaserineqartoq eqqortissimagaa.

Allattuisussaataaneq Naalakkersuisoqarfiup qaleralinnik pisassiissutinik tunniussineq pillugu suliat tigulaaraluni toqqarneqartut arlaannaanniluunniit eqqortissimanngilaa.

Taamaalilluni Naalakkersuisoqarfiup suliami pissusiviusut pillugit paasissutissat suliat aalajangiivigineqarnerinut pingaaruteqartut sulianik tigulaaraluni toqqakkanik taakkuninnga suliarinninnermi atugassatut pissarsiarisimasani suliat tigulaaraluni toqqarneqartut ilaannaanni ilanngullugit nassiussimavai. Paasissutissat taakku suliani allagaatini allani takuneqarsinnaanngillat, matumani suliaq pillugu aalajangiineq ilanngullugu eqqarsaatigalugu.

Taamaattumik paasissutissat suut Naalakkersuisoqarfiup sulianik tigulaaraluni toqqakkanik taakkuninnga suliarinninnermini atugassamisut pissarsiarisimanerai takusinnaanngilara, Naalakkersuisoqarfiup suliani pineqartuni paasissutissat taakku pillugit allattuisarsimannginnera aamma pissutigalugu.

Taamaalillunga isumaqarpunga paasissutissat suut Naalakkersuisoqarfiup pissarsiarisimanerai paasissutissallu pisariaqartut suut Naalakkersuisoqarfiup sulianik tigulaaraluni toqqakkanik taakkuninnga aalajangiiviginninnermini tunngaviutissimanerai erseqqarluttoq.

Tamanna tunngavigalugu isumaqarpunga suliani tigulaaraluni toqqakkani tamani eqqortumik aalajangiisinnaajumalluni paasissutissat pisariaqartut tamaasa Naalakkersuisoqarfiup pigisimanerai qularnartoq.

3. Suliami illua'tungiusup isumaanik tusarniaaneq

Immikkoortumi 2-mi atuarneqarsinnaasutut Aalisarnermut, Piniarnermut Nunalerinermullu Naalakkersuisoqarfiup qaleralinnik aalisarsinnaanermut akuersissutinik pisassiissutinillu tunniussineq pillugu sulianik suliarinninnerminut atatillugu pissusi-

viusut pillugit paasissutissat Naalakkersuisoqarfiup suliiani ataasiakkaani eqqortumik aalajangiisinnaaneranut pingaaruteqartut pissarsiariniartussaavai.

Taamaalilluni Naalakkersuisoqarfiup pissusiviusut pillugit paasissutissat tamatumunnga atatillugu pissarsiarisani suliami illua'tungiusumut tusarniaatigissanerai misissusallugu aalajangiisuuusunngorpoq.

Suliami illua'tungiusup isumaanik tusarniaasarneq pillugu malittarisassat tulliuttuni aallaqqaasiutitut allaaseraakka (immikkoortumi 3.1-imi). Suliami illua'tungiusup isumaanik tusarniaasarneq pillugu malittarisassat taakku Naalakkersuisoqarfiup qaleralinnik aalisarsinnaanermut akuersissutinik pisassiissutinillu tunniussisarnerit pillugit suliiani tigulaaraluni toqqakkani taakkunani malissimanerai tulliullugu suku-miinerusumik misissorpara (immikkoortuni 3.2-mi aamma 3.3-mi).

*3.1. Suliami illua'tungiusup isumaanik tusarniaasarneq pillugu malittarisassat – suli-
lianik paasissutissartalersuisarneq pillugu malittarisassanut qulaani allaaserineqartu-
nut uiggiullutik atuuttut – suliami illua'tungiusup pisuni aalajangersimasuni, suliami
aalajangiisooqannginnerani, suliami illua'tungiusup pisuni aalajangersimasuni suli-
mi pissusiviusunik ilisimasaqalernissaa – taakkulu pillugit oqaaseqaateqarnissaa –
qulakkiissavaa. Taamaalillutik suliami illua'tungiusup isumaanik tusarniaasarneq
pillugu malittarisassat ingerlatsiviup aalajangiinerisa sapinngisamik pitsaanerpaamik
– pissusiviusunillu – tunngaveqarlutik pisarnissaat qulakkeereqataaffigissavaat.*

*Suliami illua'tungiusup isumaanik tusarniaasussaatitaaneq suliassat suliarineqartar-
nerat pillugu inatsimmi (pisortat ingerlatsineranni suliassat suliarineqartarnerat pil-
lugu Inatsisartut inatsisaanni nr. 8-mi, 13. juni 1994-imeersumi) § 19, imm. 1 i-
maattunik oqaasertaqarpoq:*

*“Suliassami (illua'tungiulluni) peqataasooq paasissutissanik aalajangersimasunik suliassami
pisimasuinnut tunngasunik oqartussaasut pigisagarnerannik ilisimasaqarsorinangippat
aalajangiisooqassanngilaq peqataasooq taanna paasissutissanik tamakkuninnga oqartussaa-
sunit ilisimatinnegartinnagu oqaaseqaateqarnissaanullu periarfissinnegartinnagu. Aalaja-
ngigarli taanna aatsaat atortuussaaq paasissutissat peqataasumut tassunga iluaqutaasussaa-
sanngippata suliallu aalajangiiffiginissaanut annertuumik pingaaruteqarpata. Oqartussaa-
sut oqaaseqaateqarnissamut taaneqartumut piffissamik killiliisinnaapput.”*

*Nalinginnaasumik sulinermi suliami illua'tungiusooq pissusiviusut pillugit paasissutis-
sap suliap aalajangiivigineqarnerani tunngavigisanut ilaanerani “ilisimasaqarsori-
nangitsoq” ilimagineqarajuttarpoq, paasissutissaq taanna suliap pineqartup suliari-
neqarnerani atugassatut suliami illua'tungiusup nammineq tunniussimanngippagu,
imaluunniit paasissutissaq taanna aalajangiinermut tunngaviusunut ilaasooq pis-*

sutsinit erseqqissumik takuneqarsinnaanngippat. Tamatumunnga atatillugu John Vogterip atuakkiaani "Forvaltningsloven med kommentarer"-mi 2001-imi naqiter-tinneqartumi quppernerit 388 tullialu innersuussutigaaqka.

Taamaalilluni suliami illua'tungiusup isumaanik tusarniaasussaatitaaneq atuussin-naavoq, pissusiviusoq pillugu paasissutissaq suliami illua'tungiusup ilisimagaluarpagu-luunniit. Tamatumunnga manna pissutaavoq, tassalu suliami illua'tungiusup paasis-sutissaq ataqatigiinneqarnermi massakkut ilaaneratut ittoq pillugu oqaaseqaateqar-nissaminut naqqiissuteqarnissaminullu periarfissaqartinneqartussaanera.

Aalajangersakkamit tassannga ersertutut pissusiviusut suliami illua'tungiusumut "akornusiisut" pillugit paasissutissat suliami illua'tungiusup isumaanik tusarniaasus-saatitaanermi pineqarput. Paasissutissap suliami illua'tungiusumut akornusiisuunera-nik naliliineq eqqarsaatigalugu John Vogterip atuakkiaani qulaani taaneqartumi quppernermit 396-imit makku erserput:

"Paasissutissaq suliami illua'tungiusumut akornusiisuunersoq aalajangiinerup suussusiata nassatarisaanik ilaanni aalajangerneq ajornartarpoq. Pisuni taamaattuni suliami illua'tu-ngiusup isumaanik tusarniaaneq tamatigit pisussaaffiusartussaavoq. Assersuutigalugu aningaasat qanoq amerlatigisut oqaatiginagu pisartakkanik qinnuteqartoqarpat qinnute-qaat taamaattoq malittarisassat periaasiusorluunniit tunngavigalugu pisinnaasat amerla-nerpaaffissaannik qinnuteqaatitut nalinginnaasumik paasisariaqarpoq. Pisumi taamaattu-mi paasissutissat pissarsiarineqartut pisartakkanit amerlanerpaanit ikinnerusunik tunnius-sinissamut taamaallaat tunngavissaqalersitsippata suliami illua'tungiusup isumaanik tusar-niaaneq nalinginnaasumik pisussaaffiussaaq, tassami paasissutissat qinnuteqartumut "i-laannakortumik" akornusiisuummata." (Atorfeqarfimmi nutsigaavoq)

Paasissutissaq suliami illua'tungiusumut tusarniaatigineqartussaq pissusiviusut pillu-git paasissutissaanermi saniatigit taamatuttaaq suliap aalajangiivigineqarneranut an-nertuumik pingaaruteqartuussaaq.

Paasissutissat suut suliami pineqartumi paasissutissatut pingaaruteqartuunerannik na-liliinermi inatsiqartitsinikkut tunngavik suna aalajangiinermi tunngavigineqassa-nersoq apeqqutaavoq.

Paasitinneqarsinnaatitaaneq pillugu inatsimmi § 6-imi allattuisussaatitaaneq pillugu aalajangersakkap manna nassataraa, tassalu oqartussaasoq suliami pissusiviusut pillu-git paasissutissanik suliap aalajangiivigineqarneranut pingaaruteqartunik oqaasiin-nartigit tigusaqartoq paasissutissat taakkua imaat pillugit allakkiussasoq, paasissutis-sat taakku suliami allagaatini allani ilaariinngippata.

Oqartussaasq suliami illua'tungiusup isumaanik oqaasiinnartigut tusarniaappat, pissusiviusullu pillugit paasissutissat suliap aalajangiivigineqarneranut pingaaruteqartut suliami allagaatini allani ilaariinngitsut saqqummerpata oqartussaasup suliami illua'tungiusup isumaanik tusarniaaneq taanna pillugu allakkiortussaanera allattuisussaataanerup nassataraa.

Suliassat suliarineqartarnerat pillugu inatsimmi § 19, imm. 1-imi suliami illua'tungiusup isumaanik tusarniaasussaataanerumut ilaatinneqanngitsut § 19, imm. 2-miippat § 20-miillutillu.

Suliassat suliarineqartarnerat pillugu inatsimmi § 19, imm. 2-mit ilaatigut makku er-serput:

“Imm. 1-imi aalajangersagaq atortuussanngilaq:

1) paasissutissat pissuserisaat suliassallu suussusia naapertorlugit tigummiariikkat tunngavilugit suliami aalajangiinissaq nangaanartutut isumaqarfiginangippat,

[...]”

Suliami illua'tungiusup isumaanik tusarniaanninnek aatsaat “nangaanartuussanngilaq” paasissutissat eqqortuussusiat erseqqippat – tassalu paasissutissat suliami illua'tungiusumit naqqinneqassat ilassuteqarfigineqassalluunniit ilimagissallugu tunngavissaqanngippat. Paasissutissat taamaattut assersuutigalugu tassaasinnaapput katissimaneq/katissimannginnek, inuiannut sorlernut ilaaneq ullorlu inunngorfik pillugit paasissutissat imaluunniit akileraartarnermi oqartussaasut isertitat akileraaruteqaataasussat pillugit paasissutissiissutaat (taamaattorli aatsaat inaarutaasumik naam-magittaalliuutigineqarsinnaanngitsumillu aalajangiineq pigineqarpat).

Oqartussaasup suliami illua'tungiusoq pillugu paasissutissanik ingerlaavartumik nalunaarsuinerinnaata paasissutissat eqqortunngornerat nassatarinngilaa, tak. Hans Gam-meltoft-Hansenip allallu atuakkiaanni “Forvaltningsret”-imi 2002-mi aappasaanik naqitertinneqartumi quppernermi 523-mi Jon Andersenip allaaserisaa.

Suliami illua'tungiusup isumaanik tusarniaanermi ilaatitsinnginnek imaattoq suliassat suliarineqartarnerat pillugu inatsimmi § 20, imm. 1-imit imm. 2-millu erserpoq:

“Suliassani, oqartussaasut peqataasup qinnuteqarneratigut aalajangerneqartumik allanngortitsisinaaffiini, oqartussaasut peqataasq isumaanik tusarniaaviginngissinnaavaat suliassap pissusia peqataasorlu pissutigalugit tamanna pisariaqarpat.

Imm. 2. Imm. 1 naapertorlugu peqataasq isumaanik tusarniaavigineqarsimannigppat aalajangiineq ilaqartinneqassaaq paasissutissanik § 19-imi aalajangersagaq malillugu peqataasumut tusartitassaasimagaluartunik. Tamatuma saniatigut peqataasq ilisimatinneqassaaq suliamik nangeqqitsitsiniarsinnaaneramik. Nangeqqitsitsiniarnissamik qinnuteqarnissamut periarfissamik oqartussaasut killiliisinnaapput.”

Taamaalilluni § 20-mi ilaatitsinnginnissamut tunngaviulluinnartumik piumasaqaat tassaavoq suliaq suliami illua'tungiusup piumasaqarneratigut ingerlaannaq suliarileq-qinneqarsinnaassaaq – periarfissarlu taanna suliami illua'tungiusup ilisimassagaa. Aalajangersakkamik taassuminnga sulinermi atuiffiusut tassaapput suliami illua'tungiusut pisartagalerneqarneri pillugit suliat.

3.2. Immikkoortumit 2.2-mit ersertutut suliami illua'tungiusoq – qaleralinnik aalisarsinnaanermut akuersissummik tunineqarnissamik qinnuteqarnermi immersugassami suliami illua'tungiusup qinnuteqarnermini immersugassaani - qinnuigineqarpoq aalisarneq pillugu inatsimmi § 6, imm. 3, nr. 2-mi aamma nr. 3-mi piumasaqaatinik eqqortitsinini uppersarraqullugu; tassalu suliami illua'tungiusoq ukiuni qaangiuttuni marlunni kingullerni Kalaallit Nunaanni najugaqarnermini inunnik nalunaarsuiffimmi nalunaarsorneqarsimasuusimanersoq – aamma suliami illua'tungiusoq piffissami tassani Kalaallit Nunaanni tamakkiisumik akileraartussaataasimanersoq.

Taamaalilluni pissusiviusut pillugit paasissutissat taakku Naalakkersuisoqarfiup suliamik suliarinninnerani ilaanerat suliami illua'tungiusup ilisimalertarpaa.

Naalakkersuisoqarfiup paasissutissat taakkua saniatigut pissusiviusut pillugit paasissutissat – immikkoortumit 2.2-mit taamatuttaaq ersertutut - pissarsiariniartarpai, tassalu suliami illua'tungiusoq inuiaqatigiinnut kalaallinut aalajangersimasumik attuumassuteqartuunersoq (tassa suliami illua'tungiusup aalisarneq pillugu inatsimmi § 6, imm. 3, nr. 1-imi piumasaqaatit eqqortinneraa) aamma suliami illua'tungiusoq ukiumi siuliani akuersissutaateqarsimanersoq akuersissullu taanna atorsimaneraa (nalunaarummi nr. 1-imi § 4, imm. 2-mi piumasaqaatit eqqortissimanera). Tamatumunnga atatillugu immikkoortumi 1-imi oqaaseqaatikka eqqarsaatiginngilakka).

Aallaqqaasiutitut oqaatigiinnarpara qaleralinnik aalisarsinnaanermut akuersissutini pisassiissutinillu tunniussisarneq pillugu suliani tigulaaraluni toqqakkani atassiinnarluunniit – suliami allagaatinig tigusannit takusinnaasakka malillugit - suliami illua'tungiusup aalisarneq pillugu inatsimmi § 6, imm. 3, nr. 1-imi piumasaqaammik eqqortitsisimanniginnera innersuussutigalugu aalisarsinnaanermut akuersissummik tunineqarnissamik itigartinneqarsimannigilaq. Taamaattumik paasissutissat suliami illua'tungiusup nalunaarummi nr. 1-imi § 4, imm. 2-mi piumasaqaatinik eqqortitsi-

neranik qulaajaaniarluni Naalakkersuisoqarfiup pissarsiarisani suliami illua'tungiusumut tusarniaatigisimasariaqaraluarneraí kisiat tulliuuttuni isummerfigaara.

Suliami illua'tungiusoq pissusiviusut pillugit paasissutissat - tassalu suliami illua'tungiusoq nalunaarummi nr. 1-imi § 4, imm. 2-mi piumasaqaatit suliami illua'tungiusup eqqortinnerai - Naalakkersuisoqarfiup pissarsiarisai tunngavigalugit qaleralinnik aalisarsinnaanermut akuersissummik tunineqanngitsoorpoq, taamaalillutillu pissusiviusut pillugit paasissutissat taakku suliami illua'tungiusumut akornusiisuupput.

Naalakkersuisoqarfik pissusiviusut pillugit paasissutissanik suliami illua'tungiusumut akornusiisunik pissarsisimammatt taakkulu Naalakkersuisoqarfiup aalajangiinerani pingaartillugit isiginiarneqarsimammata matuma naliliiviginissaa aalajangiisusaaq, tassalu suliami illua'tungiusup akuersissutaataa eqqarsaatigalugu pissusiviusut pillugit paasissutissat suut Naalakkersuisoqarfiup akuersissummik tunniussineq pillugu suliamik suliarinninnerani ilaaneratt suliami illua'tungiusup ilisimasaqarfigineraa, matumani akuersissut suliami illua'tungiusup ukiup siuliani atorsimaneraa ilanngullugu eqqarsaatigalugu.

Qinnuteqartoq pissusiviusut pillugit paasissutissanik taakkuninnga Naalakkersuisoqarfiup akuersissummik tunniussinissaq pillugu aalajangiiniarnerani atugassanik nassiussequllugu qinnuigineqanngilaq.

Qinnuteqarnermi immersugassami qinnuteqartup qaleralinnik aalisarsinnaanermut akuersissummik pisinnaassaguni immersugassaani assersuutigalugu aamma takuneqarsinnaanngilaq Naalakkersuisoqarfik qaleralinnik aalisarsinnaanermut akuersissummik tunniussisoqassanersoq aalajangiinissaminut atatillugu qinnuteqartup ukiumi siuliani akuersissutaateqarsimanera taassuminngalu atuisimanera pillugit paasissutissanik pissarsiniartooq.

Tamanna tunngavigalugu isumaqarpunga suliami illua'tungiusup akuersissutaataa pillugu paasissutissat suut, matumani akuersissutaatillip akuersissut ukiup siuliani atorsimaneraa ilanngullugu eqqarsaatigalugu, Naalakkersuisoqarfiup suliami pineqartumi aalajangiineranut tunngaviutinneqarsimanersut suliami illua'tungiusup ilisimassagaa ilimagineqarsinnaanngitsoq.

Taamaalilluni suliassat suliarineqartarneratt pillugu inatsimmi suliami illua'tungiusup isumaanik tusarniaaassusaatitaaneq qaleralinnik aalisarsinnaanermut akuersissutinnik tunniussisarneq pillugu suliani taakkunani atuuppoq, tassa pissusiviusut pillugit paasissutissat qinnuteqartup nalunaarummi nr. 1-imi § 4, imm. 2-mik eqqortitsisunneranik naliliinermi Naalakkersuisoqarfiup pissarsiarisimasai eqqarsaatigalugit.

Naalakkersuisoqarfik qaleralinnik aalisarsinnaanermut akuersissutinik tunniussineq pillugu suliat tigulaaraluni toqqakkat arlaannaanniluunniit paasisutissat – nalunaarummi nr. 1-imi, § 4, imm. 2-mi piumasagaatinik suliame illua'tungiusup eqqortit-sineranut tunngasut – Naalakkersuisoqarfiup qarasaasiakku paasisutissaateqarfianit pissarsiarineqarsimasut (allakkatigut oqaasinnartigulluunniit) suliame illua'tungiusumut tusarniaatigisimangikkai malugaara.

Taamaattumik Naalakkersuisoqarfik paasisutissat eqqorluinnartuunerat pissutigalugu suliame illua'tungiusumut tusarniaatiginnginnissaat nangaanartoqanngitsoq innersuussutigalugu suliassat suliarineqartarnerat pillugu inatsimmi § 19, imm. 2 tunngavigalugu suliame illua'tungiusup isumaanik tusarniaanngitsoorsinnaasimanersaq tulliuuttuni naliliiffigaara.

Suliame illua'tungiusup 2011-mi akuersissutaateqarsimanera pillugu paasisutissaq eqqarsaatigalugu isumaqarpunga paasisutissaq taanna eqqortuusooq. Aalisarnermut, Piniarnermut Nunalerinermullu Naalakkersuisoqarfik qaleralinnik aalisarsinnaanermut akuersissutinik tunniussisartuugami qinnuteqartoq 2011-mi akuersissutaateqarsimanersaq aamma ilisimasariaqarpaa.

Suliame illua'tungiusup 2011-mi akuersissutaatiminik atuisimanera pillugu paasisutissaq eqqarsaatigalugu isumaqarpunga taassuma paasisutissatut eqqorluinnartuunera nalorninarnerusooq.

Naalakkersuisoqarfiup uannut allakkamini 28. juni 2013-imeersuni (immikkoortumi 2.3-mi issuaavigineqartuni) nassuiaatitut oqaatigaa Naalakkersuisoqarfik pisanik nalunaarutiginnittarfimminit paasisutissamik taassuminnga pissarsisimasooq.

Isumaqarpungali paasisutissat Naalakkersuisoqarfiup pisanik nalunaarutiginnittarfianit ersertut ima eqqoqqissaartuunngitsigisut, pissusiviusut pillugit paasisutissat taakku Naalakkersuisoqarfiup suliame illua'tungiusumut tusarniaatiginngitsoorsinnaanagit, tak. immikkoortumi 3.1-imi tamatumunnga atatillugu oqaaseqaatikka, tassanimi oqaatigakku oqartussaasup suliame illua'tungiusooq pillugu paasisutissanik katersinerinnaa paasisutissat taakku ilumut eqqortuunerannik nassataqarneq ajortoq.

Taamaalilluni uanga paasinninnera unaavoq Aalisarnermut, Piniarnermut, Nunalerinermullu Naalakkersuisoqarfiup suliame illua'tungiusooq 2011-mi akuersissutaatiminik atuisimaneranik tusarniaavigisimasariaqaraluaara.

3.3. Qaleralinnik aalisarsinnaanermut akuersissutinik tunniussisarneq pillugu suliani pissusiviusut pillugit paasisutissat – immikkoortumit 2.3-mit ersertutut – Naalakker-

suisoqarfiup sulianik aalajangiiviginninnerani annertuumik pingaaruteqartillugit isiginiarneqartut Naalakkersuisoqarfiup pissarsiarai. Paasissutissat taakku qulaani taaneqartutut akuersissutaateqartup piffissami 1. januar 2009-mit 31. december 2011-mut ukiumoortumik agguaqatigiissillugit pisaanut tunngasuuvoq, tak. nalunaarummi nr. 2-mi § 10, imm. 1.

Naalakkersuisoqarfiup oqarnera – immikkoortumit 2.3-mit ersertutut - imatut paasivara pisassiisutit akuersissutaatilinnut tamanut akuersissuteqaateqartut pisassiisutininik qinnuteqanngikkaluartut tunniunneqartartut, taamaattumillu suliaq akuersissutaateqartup ilisimasaqarfiginngikkaa.

Suliaq suliami illua'tungiusup ilisimasaqarfiginngimmagu pissusiviusut pillugit paasissutissat suut suliami ilaanersut taassuma ilisimassagai soorunalimi ilimagineqarsinnaanngilaq.

Taamaalilluni pissusiviusut pillugit paasissutissat Naalakkersuisoqarfiup pissarsiarisani akuersissutaateqartumut suliami illua'tungiusumut tusarniaatigissallugit pisussaaffeqarnersoq apeqqummi paasissutissat taakku suliami illua'tungiusumut akornusiisunersut naliliineq aalajangiisuuvoq.

Akuersissutaateqartumut pisassiisutit akuersissutaateqartoq qinnuteqanngikkaluartoq aalajangersarneqartarmata akuersissutaateqartoq pisassiisutinik qanoq annertutigisuninik piumanerminik saqqummiussinissaminut periarfissaqanngilaq.

Taamaalilluni paasissutissaq taanna suliami illua'tungiusumut akornusiisunersoq, taamaalillunilu – tak. immikkoortumi 3.1-imi oqaaseqaatikka - pissusiviusoq pillugu paasissutissap taassuma suliami illua'tungiusumut tusarniaatiginissaata pisussaaffiunera atuuppoq. Tamanna qaleralinnik pisassiisutinik tunniussisarneq pillugu suliani taakkunani suliami illua'tungiusup pisassiisutinik Naalakkersuisoqarfiup imaalliallaannaq tunniussinnaasaanit annertunerusunik perusunnissaata mattunneqarfigisinnaanngisaani immikkut atuuppoq.

Taamaalilluni suliasat suliarineqartarnerat pillugu inatsimmi suliami illua'tungiusup isumaanik tusarniaasussaataaneq pisassiisutinik tunniussisarnermut tunngasuni taakkunani atuuppoq, Naalakkersuisoqarfillu suliami illua'tungiusup isumaanik tusarniaasussaataaneq taanna naapertorlugu iliuuseqarsimanersoq tulliuuttuni misissorpara.

Qaleralinniarnermi pisassiisutinik tunniussisarneq pillugu sulianik misissuininni malugaara Naalakkersuisoqarfik paasissutissat Naalakkersuisoqarfiup qarasaasiakkut

paasissutissaataateqarfimminit pissarsiarisani suliat arlaannaanniluunniit suliami illua'tungiusumut (allakkatigut oqaasiinnartigulluunniit) tusarniaatigisimannikkai.

Paasissutissat eqqorluinnartut pineqarpata taakku § 19, imm. 2, nr. 1 innersuussutigalugu suliami illua'tungiusumut tusarniaatiginngitsoorneqarsinnaapput.

Immikkoortumit 3.1-imit ersertutut paasissutissat eqqorluinnartuunerat oqartussaa-sup suliami illua'tungiusoq pillugu paasissutissanik ingerlaavartumik nalunaarsuine-rinnaata nassatarineq ajorpaa.

Taamaalilluni Naalakkersuisoqarfup suliami illua'tungiusup aalisarnermik ingerlat-sinera pillugu paasissutissanik ingerlaavartumik katersinerata akuersissutaateqartup 2009-mi, 2010-mi 2011-milu pisai pillugit paasissutissat ima eqqorluinnartuutigine-rat nassatarinaviarunanngilaa, paasissutissat taakku Naalakkersuisoqarfup paasissu-tissanik taakkuninnga suliassat suliarineqartarnerat pillugu inatsimmi § 19, imm. 2, nr. 1 innersuussutigalugu suliami illua'tungiusup isumaanik tusarniaatiginngitsoorne-qassappata tamanna nangaanartoqartussaalluni.

Tamatumunnga atatillugu manna malugeqqullugu oqaatigaara, tassalu Naalakker-suisoqarfik siunissami qaleralinnik pisassiissutinik tunniussisarnermini suliami il-lua'tungiusumut ukiuni siuliini pisassiissutaasarsimasut ilisimariissagai, taamaattu-millu paasissutissat taakku pillugit suliami illua'tungiusoq isumaanik tusarniaavi-ginngitsoorsinnaasussaallugu, suliassat suliarineqartarnerat pillugu inatsimmi § 19, imm. 2, nr. 1 innersuussutigalugu.

Suliassat suliarineqartarnerat pillugu inatsimmi § 20, imm. 1-ikkut aalajangersarne-qarpoq suliami illua'tungiusoq isumaanik tusarniaavigineqanngitsoorsinnaasooq, oqar-tussaasup suliarnik aalajangiiviginnittup aalajangiineq suliami illua'tungiusup qin-nuiginninneratigut allanngortissinnaappagu, tamannalu suliap suussusiata suliamilu illua'tungiusup mianerineqarnissaata immi ilalernartuutippagu.

Naalakkersuisoqarfup (qaleralinnik pisassiissutinik tunniussineq pillugu aalajangi-nermini) suliap Naalakkersuisoqarfimmit suliarileqqinneqarsinnaanera suliami il-lua'tungiusumut malugeqqullugu oqaatigisimannimmagu qaleralinnik pisassiissuti-nik tunniussineq pillugu suliarni taakkunani Naalakkersuisoqarfup suliami illua'tu-ngiusoq isumaanik tusarniaaviginngitsoorsinnaanngilaa.

4. Tunngavilersuineq

Ingerlatsineq pillugu inatsimmi tunngavilersuisoqartarnissaanik piumasagaat immikkoortumi matumani (immikkoortumi 4.1-imi) aallaqqaasiutitut allaaseraara, tamatumalu kingornatigut Naalakkersuisoqarfik qaleralinniarsinnaanermut akuersissutini pisassiissutinillu tunniussinerit pillugit suliat suliarineqarnerinut atatillugu tunngavilersuisarnissamik piumasagaat taanna naapertorlugu iliuuseqartarsimanersoq sukumiinerusumik misissorpara (immikkoortuni 4.2-mi 4.3-milu).

4.1. Suliassat suliarineqartarnerat pillugu inatsimmi § 22-kkut aalajangersarneqarpoq ingerlatsinermi oqartussaasoq aalajangiippat, oqartussaasullu aalajangiinera allakkatigut nalunaarutigineqarpat aalajangiineq taanna tunngavilersuummik ilaqartinneqassasoq, aalajangiineq suliame illua'tungiusumut tapersiisuulluinnaangippat.

Tunngavilersuut aalajangiinerup imarisaanik suliame illua'tungiusumut nassuiaataa-ginnassanngilaq, aammali aalajangiinerup tunngavia suusoq suliame illua'tungiusumut taamatuttaaq erseqqissartussaallugu.

Tunngavilersuisussaataanerup ilaatigut manna nassataraa, tassalu oqartussaasup suliame aalajangiinnginnermini misissuinerminik isumaliutersuuteqarnerminillu pimoorussinerunera. Taamaalilluni tunngavilersuisussaataaneq oqartussaasup inatsisinik unioqquitsinani eqqortumillu aalajangiinissaanut qularnaveeqqutaavoq.

Tunngavilersuineq tamatuma saniatigut tassaavoq aalajangiineq assortorneqassanersoq suliame illua'tungiusup isumaliutersuuteqarnerani tunngavissaq pingaaruteqartoq. Tunngavilersuut ingerlatsineq pillugu inatsiseqartitsinermi tunngavilersuisarneq pillugu malittarisassanut naapertuuppat tamanna naammagittaalliuutinik sulilussinnartitsisunik pinngitsoortitseqataasinnaavoq, tak. Hans Gammeltoft-Hansenip allallu atuakkianni "Forvaltningsret"-imi 2002-mi aappasaanik naqitertinneqartumi quppernerit 551 tullialu. Oqartussaasoq eqqortumik inatsisinillu unioqquitsinngitsumik aalajangiisimasoq suliame illua'tungiusup takusinnaaguniuk aalajangiinermik akuerinninniarnera oqinnerulersinnaavoq – suliamilumi illua'tungiusup oqartussaasumut tatiginninneranik annertusaasuussalluni.

Suliassat suliarineqartarnerat pillugu inatsimmi tunngavilersuisarnissamik piumasagaat aalajangiinermut pineqartumut atuunneranik apeqqummi aalajangiineq suliame illua'tungiusumut "tapersiisuulluinnaarnersoq" suliassat suliarineqartarnerat pillugu inatsimmi § 22 tunngavigalugu naliliineq aalajangiisuusaaq.

Aalajangiineq suliami illua'tungiusumut itigartitsinngitsutut pissuseqaruni suliami illua'tungiusumut tapersiisuulluinnassaaq.

Aalajangiineq suliami illua'tungiusumut tapersiisuulluinnarnersoq erseqqarluppat – soorlu suliami illua'tungiusup pisartakkanit pineqartunit qanoq annertutigisumik piumanini qinnuteqaammuni oqaatigisimangippagu – suliami illua'tungiusoq taper-serluinnarneqanngitsoq aallaavittut ilimagineqartarpoq.

Suliamili illua'tungiusoq pisartakkanik ulluinnarni sulinermi nalinginnaasumik tunniunneqartartut naapertorlugit tunineqarpat pineqartoq taper-serluinnarneqarsimasoq ilisimaneqartarpoq, tak. Hans Gammeltoft-Hansenip allallu atuakkiaanni siusinnerusukkut taaneqartumi qupperneq 555.

Oqartussaasup aalajangiinini pinngitsoorani tunngavilersussagaa aalajangersarneqarmat tunngavilersuutip imarisaanut piunasaqaatit sukumiinerusumik misissornissaat aalajangiisuussaaq. Suliassat suliarineqartarnerat pillugu inatsimmi § 24, imm. 1 aamma imm. 2 imaattunik oqaasertaqarput:

“Aalajangiinermut tunngaviusumik nalunaarummi innersuussutigineqassapput inatsisini malittarisassat aalajangiinermi tunngavigineqartut. Malittarisassat tamakku malillugit aalajangiineq oqartussaasuni sulisut isumaannik tunngaveqarpat tunngaviusumik nalunaarummi taaneqassapputtaaq pissutaasut pingaarnerusut isummat tamakkua atornerannut aalajangiisuunerusut.

Imm. 2. Tunngaviusumik nalunaarummi pisariaqarpat naatsumik erseqqissarneqassapputtaaq paasissutissat suliami pissusiviusunut tunngasut aalajangiinermi annertuumik pingaartinneqartut.”

Tunngavilersuutip imarisaanut pingaarnertut piunasaqaataavoq tunngavilersuut aalajangiinerup pineqartup imarisamisut sooq imaqarneranik suliami illua'tungiusumut nassuiaataassasoq.

Taamaalilluni suliassat suliarineqartarnerat pillugu inatsimmi § 24, imm. 1-ikkut aalajangersarneqarpoq tunngavilersuut inatsiseqartitsinermi malittarisassanut aalajangiinermi tunngavigineqartunut innersuussummik imaqqassasoq.

Oqartussaasup aalajangersakkamik aalajangiinermi tunngavigineqartumik issuaanisaminut pisussaaffeqarnera aalajangersakkap taassuma nassatarinngilaa - inatsimmili malittarisassaq suliami illua'tungiusumut paasiuminarnerulersissinnaallugu.

Oqartussaasup aalajangiineq pineqartoq anguniarlugu sunik – inatsimmi malittari-sassaq pineqartoq tunngavigalugu – isumaliutersuuteqarsimanini tamatumunnga ata-tillugu nassuiassavaa.

Suliassat suliarineqartarnerat pillugu inatsimmi § 22, imm. 1-imi oqaaseqatigiit aap-paatigut aalajangersarneqarpoq aalajangiineq allaffissornermi aqutsinikkut missingii-nermik tunngaveqarpat tunngavilersuummi pingaarnertut isiginiagassat missingiiner-mut aalajangiisuusimasut aamma oqaatigineqassasut.

Suliami pineqartumi missingiisoqarsimanera innersuussutiginnassallugu naam-mannigilaq. Oqartussaasup pingaarnertut isiginiagassat suut missingiinnermini tunnga-vigisimanerlugit erseqqinnerusumik oqaatigissavaa.

Missingiinnikkut aalajangiineq periaatsip aalajangersimasup pissuseqatigippagu pe-riaatsip taassuma allaaserineqarnera naammassaaq, tak. Hans Gammeltoft-Hansenip allallu atuakkiaanni siusinnerusukkut taaneqartumi quppernerit 558 tulliilu.

Suliassat suliarineqartarnerat pillugu inatsimmi § 24, imm. 2-kkut aalajangersarne-qarpoq tunngavilersuut tamanna pisariaqartinneqarpat suliami pissusiviusut aalaja-ngiinnermi pingaartillugit isiginiarneqarsimasut pillugit nassuiaammik naatsumik aammattaaq imaqassasog.

Pissusiviusut pillugit nassuiaat taamaattoq ilaatigut pisuni suliap pissusiviusunik im-minnut assortuuttunik arlalinnik imaqarfigisaani naleqquttuuvoq.

Aalajangiinnermut tunngavilersuut qanoq sukumiitigissanersoq apeqquummi ilaatigut aalajangiinnerup suussusia – tassalu aalajangiineq annertuumik akuliunnerunersoq pisariusorujussuunersorluunniit – aalajangiisuuvoq. Taamatuttaaq suliami illua'tun-giusup suliamut atatillugu qanoq sukumiitigisumik iliuuseqarnera sunniuteqartar-poq, tak. Hans Gammeltoft-Hansenip allallu atuakkiaanni siusinnerusukkut taane-qartumi qupperneq 562.

Inatsit piumasagaatinik suliami illua'tungiusup eqqortinngisaaq imaqarpat oqar-tussaasup "taamaareermat" tunngavilersuutigisinnavaa. Tassa suliami illua'tungiu-sup pissutsit aalajangiisuusumik pingaaruteqartut eqqortinngippagit suliami illua'tu-ngiusup pissutsit allat eqqortinnerai oqaaseqaateqarfigisallugu oqartussaasup pisus-saaffiginngilaa, tak. Hans Gammeltoft-Hansenip allallu atuakkiaanni siusinnerusuk-kut taaneqartumi qupperneq 564.

Taamaattorli “taamaareermat”-mik tunngavilersuutip taamaattup tunngavilersuutip imarisaanut piumasaqaatit qulaani allaaserineqartut suli eqqortittussaavai.

Assigiissaartunik oqaasertalersugaasunik tunngavilersuineq suliassat suliarineqartarnerat pillugu inatsimmi tunngavilersuisarneq pillugu malittarisassanik unioqqutitsinerunngilaq, suliassalli suliarineqartarnerat pillugu inatsimmi tunngavilersuisarneq pillugu malittarisassat tunngavilersuutitut assigiissaartunik oqaasertalersugaasunut taamaattunut aamma suli atuuppoq.

4.2. Qaleralinnik aalisarsinnaanermut akuersissutininik pisassiissutinillu tunniussisarneq pillugu suliati tigulaaraluni toqqakkat tamarmik qinnuteqartunut akuersissummik qinnuteqaatiminnut itigartinneqarsimasunut tunngasuupput. Taamaalillutik qinnuteqartut akuersaarneqarsimangillat, taamaattumillu ingerlatsineq pillugu inatsiseqartitsinermi tunngavilersuinissamik piumasaqaat suliani tamani atuulluni.

Taamaattumik Aalisarnermut, Piniarnermut Nunalerinermullu Naalakkersuisoqarfik suliani akuersissutininik tunniussinermut tunngasuni suliassat suliarineqartarnerat pillugu inatsimmi § 24, imm. 1 aamma imm. 2 naapertorlugit tunngavilersuisimarnersoq tulliuttuni sukumiinerusumik misissorpara.

Suliani akuersissutininik tunniussinermut tunngasuni tigulaaraluni toqqakkani Naalakkersuisoqarfik sulianit 29-nit suliani 23-ni (nr. 2-mi, nr. 4-mit nr. 8-mut, nr. 11-mi, nr. 13-imut nr. 20-mut aamma nr. 23-mit nr. 29-mut) akuersissummik itigartit-sissutiginninnerminut imaattumik tunngavilersuuteqarsimavoq:

“2012-imi qaleralinniarnissamut akuersissummik qinnuteqarputit.

Aalisarsinnaanermut akuersissutit pisassiissutillu pillugit Namminersorlutik Oqartussat nalunaarutaanni nr. 1[-imi], 2. februar 2012-imeersumi § 4, imm. 2-mi piumasaqaatit makkuusut naammassisimassavatit:

imm. 2, aalisarsinnaanermut akuersissut taamaallaat angallatinut suliffeqarfinnulluunniit ukiup siuliani taassuma assinganik aalisarsinnaanermut akuersissuteqarsimasunut taassumingalu atuisimasunut qinnuteqaateqartoqarneratigut tunniunneqartarpoq.

Aalisarsinnaanermut akuersissummik tunineqarnissamut piumasaqaatit qulaani pineqartut naammassisimangilatit.

Immikkut ittumik akuerineqarnissamik qinnuteqarnissamut periarfissaqarputit.

Immikkut akuerineqarnissamik qinnuteqarniaruit illit kommunernut saaffiginnissaatit. Tassani immikkut akuerineqarnissamik qinnuteqaammik immersuissaatit kiisalu allagaqaat qinnuteqaaternut tunngavilersuutit paasissutissallu qinnuteqaammut attuumassuteqartut ilanngullugit. Qinnuteqaat immersorneqartoq tunngavilersuullu kommunip Naalakkersuisoqarfimmut nassiutissavaa.

Erseqqissarneqassaaq immikkut illuinnartumik pissutissaqartoqartillugu Naalakkersuisoq immikkut akuersissutaagallartumik tunniussaqaarsinnaammat.”

Immikkoortumit 2.2-mit ersertutut aalisarsinnaanermut akuersissummik pissarsusuttup aalisarneq pillugu inatsimmi § 6, imm. 3 eqqortissimasussaavaa, tassa qinnuteqartup inuiaqatigiinnut kalaallinut aalajangersimasumik attuumassuteqartuunissaq, aalajangersimasumik najugaqarfeqartuunissaq – aamma tamakkiisumik akileraartussaataitaasuunissaq - ukiuni siuliini marlunni.

Qinnuteqartup taakkua saniatigut nalunaarummi nr. 1-imi § 4, imm. 2-mi (§ 3, imm. 2-mi, tak. immikkoortumi 1-imi tamanna pillugu oqaaseqaatikka) piumasaqaatit eqqortissimasussaavai; tassalu qinnuteqartoq ukiup siuliani akuersissutaateqar-simassasog, akuersissullu taanna qinnuteqartup atorsimassagaa.

Naalakkersuisoqarfiup suliani 23-ni taakkunani inatsisikkut tunngaviusup qaleralin-nik aalisarsinnaanermut akuersissummik tunineqarsinnaassagaanni atuuttup ilaan-naa allaaserisimavaa; tassalu piumasaqaatit nalunaarummit nr. 1-imit ersertut.

Suliami illua`tungiusup qaleralinnik aalisarsinnaanermut akuersissummik tunineqar-sinnaassaguni aalisarneq pillugu inatsimmi piumasaqaataasut aamma nalunaarummi nr. 1-imi piumasaqaataasut eqqortittussaammagit isumaqarpunga Naalakkersui-soqarfiup suliani taakkunani “eqqortinnngereermagu”-mik tunngavilersuummik atui-simanera pillugu isornartorsiuillunga oqaaseqaateqarnissannut tunngavissaqarnanga isumaqarpunga. Immikkoortumi 1-imi Naalakkersuisoqarfik nalunaarummi nr. 1-imi piumasaqaatinik aalajangersaanissamut aalisarneq pillugu inatsimmi tunngavis-saqarneranik apeqqut pillugu oqaaseqaatikka tamatumunnga atatillugu eqqarsaati-ginngilakka.

Suliasat suliarineqartarnerat pillugu inatsimmi tunngavilersuisarneq pillugu malitta-risassat makku nassataraat, tassalu oqartussaasup nassuiaataata isumaliutersuutit suut oqartussaasup suliami aalajangiineranut tunngaviunersut, tamatumunngalu atatil-lugu oqartussaasup pissusiviusut pillugit paasissutissat suut pingaartillugit isiginiarsi-manerai.

Suliami illua'tungiusut – immikkoortumi 2.2-mi ersertutut – suliani qaleralinnik aalisarsinnaanermut akuersissutinik tunniussinermut tunngasuni taakkunani suliami illua'tungiusup ukiumi siuliani akuersissutaataa pillugu pissusiviusut pillugit paasissuttissat suut Naalakkersuisoqarfiup suliamik suliarinninnerani ilaasimanersut ilisimasarfigisimangilaat.

Tamanna tunngavigalugu isumaqarpunga Naalakkersuisoqarfik qaleralinnik aalisarsinnaanermut akuersissummik suliami illua'tungiusup 2011-mi akuersissutaateqarsimanginnera pissutigalugu itigartitsinersoq imaluunniit suliami illua'tungiusup akuersissummik taassuminnga atuisimanginnera pissutigalugu itigartitsinersoq Aalisarnermut, Piniarnermut Nunalerinermullu Naalakkersuisoqarfiup suliami illua'tungiusunut nassuiaatigisimasariaqaraluaraa, tak. nalunaarummi nr. 1-imi § 4, imm. 2-p oqaasertai.

Naalakkersuisoqarfiup qaleralinnik aalisarsinnaanermut akuersissutinik tunniussinerit pillugit suliat sinnerini tunngavilersuutaasa isummerfiginissaannut tunngavissaqarnanga aamma isumaqarpunga, tassami Naalakkersuisoqarfiup suliani taakkunani tunngavilersuutai amerlanerusunik oqaaseqaateqarnissamut pissutissaqalersit-sinngimmata.

Qaleralinnik aalisarsinnaanermut akuersissutinik tunniussisoqarnissaanik qinnuteqaatit pillugit sulianik tigulaaraluni toqqakkanik misissuininni malugaara tunngavilersuutit assigiisaartunik oqaasertalersugaasut Naalakkersuisoqarfiup sulianik taakkuninnga suliarinninnerminut atatillugu atortorujussuugai.

Tamatuma isornartorsiornissaanut tunngavissaqarnanga aallaavittut isumaqarpunga, malugeqqulluguli oqaatigaara ingerlatsineq pillugu inatsiseqartitsinermi tunngavilersusarneq pillugu malittarisassat qulaani oqaatigineqartutut suli atuummata.

4.3. Qaleralinnik pisassiissutinik tunniussinerit pillugit suliat eqqarsaatigalugit suliami illua'tungiusut "taperserluinnarneqarnersut" taamaattumillu tunngavilersuisoqarnissaanik piumasagaat atuunnersoq erseqqarlunneruvoq.

Naalakkersuisoqarfiup periaasia imatut paasivara – immikkoortumi 2.3-mi takuneqarsinnaasutut – Naalakkersuisoqarfik 2011-mi akuersissutaateqarsimasunut akuersissutaamminnillu atuisimasunut tamanut 2012-imi – pisassiissummik ataatsimik – tunniussisarsimasoq, naak taakku akuersissummik pisassiissutinillu tunineqarnissaminik qinnuteqarsimangikkaluartut. Taamaalillutik akuersissutaateqartut 2012-imi qanoq annertutigisunik pisassinneqarnissamik kissaateqarnerminnik saqqumiussinissaminnut periarfissaqartinneqarsimangillat.

Taamaalillutik suliami illua'tungiusut taperserluinnarneqarsimanersut imaaliillaanaq takujuminaappoq. Taamaattumik qaleralinnik pisassiissutinik tunniussinerit pillugit suliani ingerlatsineq pillugu inatsiseqartitsinerimi tunngavilersuinissamik piumasagaat aamma atuuppoq, tak. immikkoortumi 4.1-imi oqaaseqaatit.

Taamaalilluni Naalakkersuisoqarfik suliassat suliarineqartarnerat pillugu inatsimmi § 24, imm. 1 aamma imm. 2 tunngavigalugit tunngavilersuisimasariaqaraluarpoq, Naalakkersuisoqarfille taamaaliorsimanersoq tulliuttuni sukumiinerusumik misissorpara.

Pisassiissutinik tunniussineq pillugu suliani tigulaaraluni toqqakkani tamani suliami illua'tungiusut aalajangiinermik imaattunik oqaasertalimmik nassinneqarsimapput. Paasivaralu aalajangiineq taanna suliami illua'tungiusup 2012-imi akuersissutaataatut pisassiissutaataatullu atuuttoq. Aalajangiinerit "Aalisarsinnaanermut akuersissut"-mik imaluunniit "2012-imi ukiumut pisassat"-nik qulequtaqarput:

"Aalisarsinnaanermut akuersissutip normua... [aalisarsinnaanermut akuersissutip normua [uanga oqaaseqaatiga]

Akuersissutip suunera... Piffissaa killilerlugu pisat amerlanerpaa-
fissaanik akuerisaasumik aalajangersa-
gartalik

Aalisagaq... Qaleralik (GHL)

Imartaq pisassaqarfik... [sumiiffik akuersissutip atorineqarsin-
naaffia, uanga oqaaseqaatiga]

Pisassiissutit... [Kilunngorlugit, uanga oqaaseqaatiga]

Tunisassiorsinnaanermut akuersissut,

annertunerpaamik ... 0 %

Tulaassuisussaataaneq, minnerpaamik... 100 %

Piginnittoq... [Piginnittup aqqa, uanga oqaaseqaatiga]
Aalisariut... [Angallatip aqqa, uanga oqaaseqaatiga]

Piumasagaatit:

Ukiumoortumik pisassiissutinit nalunaarut una tunniunneqarpoq sinerissap qanittuani qaleralinniarneq pillugu Namminersorlutik Oqartussat nalunaarutaat nr. 2, 2. februar 2012-meersoq naapertorlugu, tassanilu nalunaarsorneqarpoq qalerallit (uumatillugu oqimaassuseq) ukiumi pisassiiviusumi allatanit nalunaarsorneqarsimasunit aalisarneqarsinnaasut anertussusaat. Aalisarsinnaanermut akuersissummi inatsisiliornerit allanneqarsimasut tamatigit eqquutinneqarsimassapput, taakkununga ilanngullugit:

- Angallatit aalisartut 9,4 meterinit anginerusut allattaavinnik ingerlatitsissapput. Allattaaviit tulaassinerni tamani pisisumut tunniunneqartassapput. Sinerissamut qanittumi aalisarnermi pisanik nalunaarutiginnittarneq pillugu Namminersorlutik Oqartussat nalunaarutaat nr. 15, 22. december 2011-meersoq tunngavigalugu,*
- angallatit allattaavinnik ingerlatsisussaataitaasut aamma allattaavinnik ingerlatsisussaa-titaanngitsut pisisunut tulaassinermi nalunaarummik tunniussisassapput, aalisakkanik aalisakkanillu tunisassianik tunisisarnermik nalunaarutiginnittarneq pillugu Namminersorlutik Oqartussat nalunaarutaat nr. 16, 22. december 2011-meersoq tunngavigalugu,*
- angallammi naalakkap pisussaaffigaa qulakkiissallugu KANUAANA-p, Illersornissami Sakkutuut Aalisarnermik Nakkutilliisuisa (GLK-p), piniarnermik aamma aalisarnermik nakkutilliisut kiisalu politiit sulisui angallammi immikkoortortanut tamanut nakkutilliinermut attuumassuteqartunut isersinnaatitaanissaat.*

Kingusinnerusukkut piumasagaatinik annerusunik aalajangersaasoqarsinnaassaaq.

Oqaaseqaatit:

[Suliat misissugassatut tigulaaraluni toqqarlugit immikkoortitama arlaannaanniluunniit oqaaseqaatinik ikkussisoqarsimannngilaq, uanga oqaaseqaatiga]"

Naalakkersuisoqarfik tamatuma saniatigit immersugassaateqarpoq "Aalisarsinnaanermut akuersissut"-mik qulequtaqartumik, taannalu akuersissummik pigisaqartup pisassiissutinit pigisaanik taamatuttaaq imaqarpoq. Immersugassaq taanna paasisstissanik immersugassap qulaani issuarneqartup asserluinnangajaanik imaqarpoq.

Immersugassat marluk taakku suliami illua tungiusunut nassiunneqarsimapput amerlanerusunik paasisutissartalernagit.

Naalakkersuisoqarfik qaleralinnik pisassiissutininik tunniussineq pillugu aalajangiigaa-ngat tamatuma manna nassatarisarpaa, tassalu Naalakkersuisoqarfik aalajangiiner-

misut ittumik sooq aalajangiismanersoq paasissallugu suliame illua'tungiusup tunngavissaqannginnera; tassa imaappoq suliame illua'tungiusup pisassiisutininik taamatut annertussuseqartuninik pineqartuninik sooq tunineqarsimanera pineqartumut erseqqarluttuusooq.

Naalakkersuisooqarfik, immikkoortumit 2.3-mit ersertutut, imatut paasivara akuersissutaateqartumut pisassiisutit akuersissutaateqartup piffissami 1. januar 2009-mit 31. december 2011-mut angallammik 6 meterinit tamakkiisumik takinerusumik qimusimilluunniit qaleralittarisimasai tunngavigalugit aalajangersarneqartartut, tak. nalunaarummi nr. 2-mi § 10, imm. 1.

Naalakkersuisooqarfiup – suliassat suliarineqartarnerat pillugu inatsimmi tunngavilersuisarneq pillugu malittarisassat tunngavigalugit – inatsimmi malittarisassaq pisassiisutininik tunniussisooqarnissaanik aalajangiinermi tunngavigineqartoq innersuussutigisimappagu, Naalakkersuisooqarfillu qanoq iliorluni aalajangiinermik pineqartumik aalajangiismanersoq suliame illua'tungiusooq tamatumunnga atatillugu nassuiaassimappagu – tassa Naalakkersuisooqarfiup assersuutigalugu suliame qanoq naatsorsuunini takussutissartaliussimappagu – suliame illua'tungiusup pisassiisutininik tunniunneqartuninik sooq tunineqarsimanini paasilluarsinnaassagaluarpa.

Sulianik qaleralinnik pisassiisutininik tunniussinnermut tunngasunik tigulaaraluni toqqakkanik misissuininni malugaara tunngavilersuutit assigiissaartuninik oqaasertalersugaasut Naalakkersuisooqarfiup sulianik taakkuninnga suliarinninnerminut atatillugu assut atortarsimagai.

Tamatuma isornartorsiornissaanut tunngavissaqarnanga aallaavittut isumaqarpunga, siusinnerusukkulli oqaatigineqartutut malugeqqullugu oqaatigaara ingerlatsineq pillugu inatsiseqartitsinermi tunngavilersuisarneq pillugu malittarisassat aamma suli atuummata.

Ajornartorsiutit aalajangersimasut arlallit sulianik qaleralinnik pisassiisutininik tunniussisarnermut tunngasunik suliassat suliarineqartarnerat pillugu inatsimmi tunngavilersuisarneq pillugu malittarisassat eqqarsaatigalugit suliarinninninni malugisakka pillugit naggasiutinit arlalinnik oqaaseqaateqarpunga.

Tamatumunnga atatillugu suliaq nr. 11 suliat ikittuinnaat ilaanni akuersissutaateqartup (Naalakkersuisooqarfiup imminut pisassiisutai pillugit naammagittaalliuteqarnerminut atatillugu) imminut pisassiisutaasariaqarsimagaluartutut isigisaminik naatsorsuisimanera - assersuutitut – saqqummiutissavara:

“2009-mi 102.515 kg x 20 % =	20.503,0 kg
2010-mi 131.066 kg x 30 % =	39.319,8 kg
2011-mi 88.179 kg x 50 % =	44.089,3 kg

Nalunaarut malillugu 2012-imi ima amerlatigissagaluarpur: 103.912,3 kg”

Suliat pisassiissutinut tunngasut pillugit allagaatit Naalakkersuisoqarfimmit tigugakit akuersissutaateqartut ataasiakkaat 2009-mit 2011-mut pisisimasaa pillugit paasissutissat immersugassamut immiunneqarsimasut tiguakka. Tassa immersugassaq taanna suliame allagaatinut - imaanngitsoq sulianut ataasiakkaanut - immikkut ilanngullugu nassiunneqarpoq.

Immersugassamit tassannga erserpoq suliame nr. 11-mi akuersissutaateqartoq qulaani naatsorsuinermit takutinneqartut assingini pisagartarsimasoq.

Taamaakkaluartoq akuersissutaateqartoq Naalakkersuisoqarfiup 98.237 kiloinnar-nik pisassissimavaa.

Nalunaarummi nr. 2-mi § 10, imm. 1-imi malittarisassaq ulluinarni sulinermit qanoq atorneqassanersoq suliame illua'tungiusup Naalakkersuisoqarfiullu isumaqati-giinnngisutigaat assersuutip taassuma takutippaa.

Taamaattumik Naalakkersuisoqarfik sukumiinerusumik tunngavilersuisimasariaqaraluarpoq, taamatuttaaq tak. immikkoortumi 4.1-imi suliame illua'tungiusup qanoq sukumiitiginera eqqarsaatigalugu tunngavilersuutip qanoq sukumiitiginissaanik a-peqqut pillugu oqaaseqaatikka.

5. Nalunaarsuisarneq

Ingerlatsinermit oqartussaasup suliame allagaatinik nalunaarsuinissamut pisussaaffia-nik inatsisikkut aalajangersagaasumik atuuttoqanngilaq.

Folketingilli Ombudsmandiata – Danmarkimi inatsiseqartitsineq Kalaallit Nunaan-ni inatsiseqartitsinerup assigisaa eqqarsaatigalugu - oqaaseqaatini arlalinni oqaatigi-sarpaa oqartussaasup allakkanik tiguneqartunik nassiunneqartunillu nalunaarsuisar-nera ingerlatsinermit ileqqorissarnerup pisariaqalersikkaa, tak. “Betænking om of-fentlighedsloven”, (paasitinneqarsinnaatitaaneq pillugu isumaliutissiissut), isumaliu-tissiissut nr 1510/2009, immikkoortoq 25.

Nalunaarsuisarneq pillugu inatsiseqartitsinikkut tunngavik taamatuttaaq atuunner-soq isummerfigineqarsimanngitsoq takuneqarsinnaavoq, tamatumali ilimanarsisippaa taamaaliortoqarsimasoq – ingerlatsivik suliame allagaatinik nalunaarsuinissamut pi-sussaaffik atuutinngippat suliame allagaatinik paasitineqarsinnaatitaaneq pillugu malittarisassat ulluinnarni sulinermi annertuumik kimikillisinneqartussaanerat pi-ngaartumik isiginiarlugu.

Suliame allagaatinik nalunaarsuineq suussusersiniaanermi isiginiagassamik eqqortit-sisuusaaq, taamaalilluni allagaatit suut suliambut pineqartumut tunngasuunersut oqartussaasumit pilertortumik paasineqartarsinnaaqqullugu.

Nalunaarsuinerup tamatumunnga uiggiullugu torersuutitsinikkut isiginiagassaq taa-matuttaaq eqqortittussaavaa – tassa imaappoq suliame pineqartumi allagaatit tamaa-sa ingerlatsiviup pilertortumik nassaarisinnaalissallugit.

Nalunaarsuineq tamatuma saniatigut uppernarsaasersuinermi isiginiagassamik eqqortitsisuusaaq, tassami nalunaarsuinerup oqartussaasoq suliap manna tikillugu i-ngerlasimaneranik paasissutissammagu, nalunaarsuinerullu nalornissuteqarnermi allagaatit suut oqartussaasumit tiguneqarsimanerisa nassiunneqarsimanerisalu up-pernarsarneqarnissaat qulakkiissallugu.

Nalunaarsuineq qanoq ingerlanneqassasoq erseqqissumik piunasaqaatigineqarsin-naanngiliq, piunasaqaatigineqartariaqarporli nalunaarsuinermi allagaatit suussuser-sineqarsinnaalersillugit – allagaatillu suliambut sumut tunngasuunerat takuneqarsin-naalersillugu ingerlanneqassasoq. Nalunaarsuineq allakkanik tigusinerup nassiussine-rullu kingorna ajornanngippat ingerlaannaq pisariaqarpoq.

Aalisarnermut, Piniarnermut Nunalerinermullu Naalakkersuisoqarfik allakkatigut 20. juni 2013-imeersutigut siusinnerusukkut taaneqartutigut qinnuigaara Naalak-kersuisoqarfiup suliame qaleralinnik aalisarsinnaanermut akuersissutinik aamma pi-sassiussutinik tunniussinermut tunngasuni nalunaarsuinermi periaasia pillugu nas-suiaateqaqqullugu, tassami malugigakku Naalakkersuisoqarfiup suliame taakkunani nalunaarsueriaasia assigiinngisitaartuusoq.

Naalakkersuisoqarfiup akissutaa allakkatigut 28. juni 2013-imeersutigut taamatut-taaq siusinnerusukkut taaneqartutigut tiguara, tassanngalu ilaatigut makku erserput:

“Naalakkersuisoqarfiup allakkanik toqqortaasivimmi suleriaaseqarneranut tunngatillugu oqaatigineqarsinnaavoq Naalakkersuisoqarfiup suliat toqqortarmagut qinnuteqartut ataa-siakkaat inuttut normui aallaavigalugit.

Ilaannikkulli Naalakkersuisoqarfiup pissusissamisoortittarpa suliat qulequttat malillugit toqqortarlugit. Taamatullumi pisoqarsimavoq qaleralittassiissutit inarutaasumik agguaan- neqarnerinut atatillugu uppernarsaatissanut tunngatillugu.”

Suliani qaleralinniarsinnaanermut akuersissutinut tunngasuni suliat tamarmik qin- nuteqartut ataasiakkaat inuttut normui atorlugit nalunaarsorneqarsimapput. Suliat ataasiakkaarlutik taamaaliornikkut suussusersineqarsinnaammata Naalakkersuiso- qarfiup nalunaarsuinermini taamatut periaaseqarnerata isornartorsiornissaanut tun- ngavissaqarnanga aallaavittut isumaqarpunga. Tamatumani suliat erseqqissumik a- vissaartissimaneqassasut tunngavigaara.

Sulialli qaleralinnik pisassiissutinik tunniussinermut tunngasut tamarmik suliat nor- muini taakkuusuni nalunaarsorneqarsimapput, tamatumunngalu atatillugu suliat taakkua suliat normuini taakkuusuni nalunaarsorneqarnerisa naleqqunnerpaaneran- nik Naalakkersuisoqarfiup isummersuutai ilalersinnaanngilakka. Tamatumunnga a- tatillugu suliarpassuarnik qaleralinnik pisassiissutinik tunniussisarnermut tunngasu- nik Naalakkersuisoqarfiup suliarninnittarnera immikkut pingaartillugu isiginiarpara.

Tamatumunnga uiggiullugu isumaqarpunga suliarni matumani allagaatit tamaviisa tiguisimanerikka qularnartoq, malugeqqullugulu oqaatigaara Naalakkersuisoqarfik suliarni tigulaaraluni toqqakkani allagaatinik nassiussinermi atatillugu suliarni al- lagaatit tamakkerlugit nassiunniarneqartarnerat ajornartorsiutigisimagaa.

Taamaalliluni tassuuna aamma ersarippoq suliarni allagaatinik paasitinneqarumal- luni qinnutigisat sukumiisumik akuersaarnissaat Naalakkersuisoqarfiup ajornaku- soortittussaagaa.

Taamaattumik suliarni taakkunani isumaqarpunga Naalakkersuisoqarfiup suliarnik taakku tamaasa immikkut normulerlugit nalunaarsuisarnissaa torersuutitsinikkut isi- giniagassat pisariaqalersikkaat.

Aalisarnermut, Piniarnermut Nunalerinermullu Naalakkersuisoqarfiup sulisuma i- laannik 17. januar 2013-imi ataatsimeeqateqarnermini taakkununga nassuiaati- galugu oqaatigaa nalunaarsueriaaseq nutaaq Naalakkersuisoqarfiup massakkut eqqukkiartuaaraa. Tamanna tusaatissatut tiguara.”

Suliaq nammineerluni misissugassanngortitaq - Naalakkersuisut

5.7 Eqqartuussissuserisup nassuiaataanik tamanut saqqummiussineq. Nipangiussisussaataaneq. Ingerlatsinermi ileqqorissaarneq

A Naalakkersuisut Siulittaasuata Naalakkersuisoqarfiani inatsisilerinermi pi-sortatut atorfeqartitaasoq Naalakkersuisoqarfimmut soraarneq pillugu isumaqatigiissuteqarnini tunngavigalugu 2013-imi junimi soraarpoq.

Suliap taassuma suliallu allap Naalakkersuisoqarfimmi tusagassiinermi ataqatigiissaarisutut atorfinitsinerup ingerlasimaneranut tunngasup innuttaasunit soqutigineqarnerujussuat aarleqqutigineqarnerallu pissutigalugu suliiani marlunni taakkunani eqqartuussissuserisup misissuina 2013-imi julimi aallartinniarlugu Naalakkersuisut Siulittaasuata Naalakkersuisoqarfia aalajangerpoq. Nassuiaammi eqqartuussissuserisup misissuina tunngavigalugu sularineqartumi A pillugu suliame pingaarnertut inerniliunneqarpoq Naalakkersuisoqarfik assuarineqarsinnaanngitsoq. A nassuiaammi tamatuma paarlattuanik annertuutigit isornartorsiorneqarpoq.

Naalakkersuisut Siulittaasuata Naalakkersuisoqarfia suliame marluk taakkua innuttaasunit soqutigineqarnerujussuat pissutigalugu aalajangerpoq nassuiaat tamarmi Naalakkersuisut nittartagaatigit tamanut saqqummiunneqassasoq.

Nassuiaatip ilaata A-mut tunngasup tamanut saqqummiunneqarneranut pissutissaqarnerasoq apeqqummik nammineerluni misissuiffiginneq Ombudsmandip aallartippaa.

Ombudsmandi isumaqarpoq eqqartuussissuserisup nassuiaataanik tamanut saqqummiussineq – pisumi matumani - pisortat ingerlatsineranni nipangiussisussaataaneq pillugu malittarisassanik nalinginnaasunik unioqqutitsinerusinnaanaviannngitsoq. Tamanna suliame innuttaasunit soqutigineqarnerujussuanut nipangiussisussaataanerlu pillugu malittarisassanik atuinerup pisut ataasiakkaarlugit pisunik naliliinermit tunngaveqarneranut ilaatigit ataneqartillugu isigineqassaaq.

Ombudsmandili isumaqarpoq Naalakkersuisut Siulittaasuata Naalakkersuisoqarfia tamanut saqqummiussineq sioqqulluarlugu A Naalakkersuisoqarfiup aalajangerneranik ilisimatissimasuuppagu eqqartuussissuserisullu nassuiaataa tamatumunnga peqatigitillugu A-mut saqqummiussimasuuppagu tamanna mianerinninnerpaamik iliuuseqarnerusimassagaluartoq, A-lu taamaaliornikut soqutigisaminik isumaginnissinnaasimassagaluartoq. Ombudsmandip ma-

lugaa pisog Naalakkersuisut Siulittaasuata Naalakkersuisoqarfiata suliap Ombudsmandimi suliarineqarneranut atatillugu ajuussaartutigisimagaa.

Naalakkersuisut Siulittaasuata Naalakkersuisoqarfiata nassuiaatip ilaanik A-p inuttaanik nikanarsaasutut kusananngitsumillu avammut nittarsaassinertut erseqqissumik paasineqarsinnaasunik tamanut saqqummiussisimanera Ombudsmandip ajuusaarnartutut ingerlatsinermilu ileqqorissaarnermik unioqqutitsinertut aammattaaq isigaa.

Eqqartuussissuserisup nassuiaataa Ombudsmandip misissuinerata nalaani Naalakkersuisut nittartagaannit peerneqareersimammat matuma sukumiinerusumik isummerfiginissaanut pissutissaqarnani Ombudsmandi isumaqarpog, tassalu nassuiaat nittartakkamit piffissap aalajangersimasumik sivisussusillip qaangiunnerani peerneqarsimanngituuuppat tamanna ingerlatsineq pillugu inatsiseqartitsinermi tunngavinnik imaluunniit ingerlatsinermi ileqqorissaarnermik unioqqutitsinerusimassagaluarnersoq (j.nr. 2013-905-0019, oqaaseqaat 27. december 2013-imeersoq).

Naalakkersuisut Siulittaasuata Naalakkersuisoqarfiata eqqartuussissuserisoq C e-mailikkut 25. juli 2013-imeersukkut qinnuigaa suliiani marlunni, tassalu A-p Naalakkersuisoqarfimmi inatsisilerinermi pisortatut suliunnaarnera pillugu suliap aamma B-p Naalakkersuisut Siulittaasuata tusagassiinermi ataqatigiissarisuatut atorfinitsinneqarnera pillugu suliap piffissami matumani suli naammassineqanngitsup ingerlasimani pillugit inatsisilerinikkut qulaajaasumik nassuiaateqaqqullugu. Paasivara eqqartuussissuserisup C-p taamatut qinnuigineqarnera innuttaasut, pingaartumillu tusagassiuutit suliyanik taakkuninnga soqutiginninnerujussuannik pissuteqarnerusoq.

Eqqartuussissuserisup nassuiaataani 21. august 2013-imi ullulerneqarsimasumi “Inatsisilerinikkut nassuiaat – suliat inatsisilerinermi pisortaasimasumut A-mut aamma tusagassiinermi ataqatigiissarisumut B-mut tunngasut”-nik qulequtaqartumi eqqartuussissuserisoq C pingaarnertut inernilivoq Naalakkersuisut Siulittaasuata Naalakkersuisoqarfiata suliat taakkua suliarineqarnerannut atatillugu ingerlatsineq pillugu inatsiseqartitsinermi suliassat suliarineqartarnerat pillugu malittarisassat assigiinngitsut unioqqutissimassagunaralarai aamma suliat naleqquttuaannartuunngitsumik suliarineqarsimassagunaraluartut, taamaattorli Naalakkersuisoqarfik tunngaviusumik tigussaasutigut isornartorsiorneqarsinnaanngitsoq.

A-p Naalakkersuisut Siulittaasuata Naalakkersuisoqarfiani inatsisilerinermi pisortatut soraarneranut tunuliaqutaasog eqqartuussissuserisup nassuiaataani sukumiisu-

mik eqqartorneqarpoq, matumani A-p sulinerminut atatillugu iliuuserisimasaanik annertuumik isornartorsiuneq ilanngullugu eqqarsaatigalugu. Nassuiaat imatut paasivara eqqartuussissuserisup C-p aamma Naalakkersuisut Siulittaasuata Naalakkersuisoqarfiata naliliinerat unaasoq A iliuuseqarsimasoq atorfinitsitsisarneq pillugu inatsiseqartitsineq tunngavigalugu naliliinikkut aamma naalasseriitsuliorneq pissutigalugu qisuariaateqarnissamut tunngavilersuutaasinnaasunik. A soraarneq pillugu isumaqatigiissut Naalakkersuisut Siulittaasuata Naalakkersuisoqarfianut isumaqatigiissutigisimasani tunngavigalugu atorfirminit soraarpoq.

Naalakkersuisut Siulittaasuata Naalakkersuisoqarfiata eqqartuussissuserisup nasuiaataa Naalakkersuisut nittartagaatigut 3. september 2013-imi tamanut saqqummiuppa.

Naalakkersuisut Siulittaasuata Naalakkersuisoqarfia tamanut saqqummiussinnermut peqatigitillugu tusagassiutitigut nalunaaruteqarpoq. Tusagassiutitut nalunaarummit ilaatigut makku erserput:

“Eqqartuussissuserisup C-p sulisunut marlunnut tunngatillugu inatsilerituup naliliinera Naalakkersuisut Siulittaasuata Naalakkersuisoqarfiani pisortaanerup D-p eqqartuussissuserisumut C-mut suliareqqullugu qinnutigisimasaa maanna naammassivoq. Pineqartut tassaapput inatsilerinermi pisortaasimasoq A kiisalu tusagassiinermi ataqatigiissaarisuugallartoq B.

D-p Naalakkersuisut Siulittaasuata Naalakkersuisoqarfiani pisortaanerup misissuinerit pineqartuni taakkunani pissutsit qulaajarniarlugit inniminnersimavai.

- Pisuutitsiniarnerit asuleersimannginerat asuleertuunginnerallu pissutigalugit allatut iliorneq akisussaassuseqanngitsuliornerusaaq. Misissuineri inernerit maanna pigilerpagut, misissuinermilu inernerit pillugit oqassaanga misissueqqittoqarnissaanut pissutis-saqarsorinngikkiga.

Inatsisinik unioqqutitsisoqarsimannilaq

Naalakkersuisut Siulittaasuata Naalakkersuisoqarfiani pisortaanerup D:

- Misissuineri inerniliineq pingaarnerpaaq tassaavoq sulianut pineqartunut marlunnut tunngatillugu inatsisinik unioqqutitsisoqarsimanninnera.

- Misissuinerup upernarsarpaa Naalakkersuisut politikikkut atorfinitsitsinissaminnut tamakkiisumik pisinnaatitaaffeqartut – periarfissaq Naalakkersuisut siuliisa aamma ator-tarsimasaat. Kisianni maluginiarpara B-p Naalakkersuisut Siulittaasuata Naalakkersuisoqarfianut tusagassiinermi ataqatigiissaarisutut attaveqarnera kusanarnerusumik naammassineqarsimasinnaagaluartoq. Siumut isigisumik immikkut ittumik siunnersortit ator-

finitsinneqartarnerisa atorfinitsitsinermut atatillugu aqulluarneqarnerunissaat sukumiinerusumik ingerlanneqartassaaq.

- Inatsilerinermi pisortaasimasumut A-mut tunngatillugu ajuusaarutigissavara A misisuinermi peqataarusussimangimmat, kisianni taamaakkaluartoq assilissap ataatsimut isikkua allanngunngilaq, tassalu ajoraluartumik inatsilerinermi siunnersorneqarnikkut annertuumik kukkusumillu siunnersuisoqartarsimasoq.

Nalunaarusiaq netsimi takuneqarsinnaavoq

Eqqartuussissuserisup nalunaarusiaata netsimut ilineqarnissaa Naalakkersuisut Siulittaasuata Naalakkersuisoqarfiaata toqqarpaa, taamaalillunilu nalunaarusiaq tamarmiusoq tamanit atuarneqarsinnaalersillugu.

Naalakkersuisut Siulittaasuata Naalakkersuisoqarfiani pisortaq D:

- Taamaaliorpugut suliap imarisaata isertuunneqannginnissaa kissaatigigatsigu. Inuit ataa-siakkaat pillugit paasissutissanik saqqummiussineq eqqumiiginarsinnaavoq, nalunaarusiarli tamanut saqqummiunneqarsinnaanngitsunik imaqaanngilaq.”

Eqqartuussissuserisup nassuiaataanik tamanut saqqummiussinermik apeqqut tunngaviusumik apeqqutitut isigigakku Naalakkersuisut Siulittaasuata Naalakkersuisoqarfia allakkatigut 24. september 2013-imeersutigut qinnuigaara suliaq pillugu oqaaseqaateqaqqullugu. Naalakkersuisut Siulittaasuata Naalakkersuisoqarfia aamma qinnuigaara nassuiaatip tamanut saqqummiunneqarnissaanik aalajangernermut sukumiinerusumik tunngaviusoq kiisalu ilaatigut nipangiussisussaatitaaneq pillugu malittarisassat eqqarsaatigalugit Naalakkersuisoqarfik tamatumunnga atatillugu sunik isumaliutersuuteqarsimanersoq pillugit nassuiaateqaqqullugu. Kiisalu Naalakkersuisoqarfik qinnuigaara suliame allagaatit uannut nassiateqaqqullugit.

Suliame allagaatit allakkatigut 15. november 2013-imeersutigut tiguakka. Naalakkersuisut Siulittaasuata Naalakkersuisoqarfiaata allakkamini ilaatigut makku oqaatigai:

“[...]

Suliamik saqqummiussissut

3. juni 2013-imi maanna inatsisinut atuutsitsinermut pisortaasimasoq A Naalakkersuisut Siulittaasuata Naalakkersuisoqarfianit atorfimminit peersinneqarpoq. [Kukkusumik allanneq tassani pineqartoq naatsorsuutigaara, tassami suliame allagaatinit ersermat suliunnaarsinneqarsimasoq, uanga oqaaseqaatiga.]

20. juni 2013-imi A aamma Naalakkersuisut akunnerminni soraarnermut isumaqatigiissusiorput.

A-p soraarnera pillugu qulaajaaffigeqqullugu eqqartuussissuserisoq C 25. juli 2013-imi qinnuigineqarpoq suliarlu pillugu inatsiseqarnikkut naliliiffigeqqullugu.

21. august 2013-imi eqqartuussissuserisup C-p misissuinini saqqummiuppa.

22. august 2013-imi eqqartuussissuserisup C-p misissuinerminut atatillugu allakkiaq misissuinerup tamanut saqqummiunneranut tunngasoq saqqummiuppa. Eqqartuussissuserisoq allakkiami ima inerniliivoq:

“Eqqartuussissuserisup misissuinerata tamanut saqqummiunneqarnerani pisimasunut piviusunut tunngasunik paasissutissat isertuunneqarnissaat qularnaarniarlugu paasissutissat nipangiussisussaataannermut tunngasunik ilaqarnerisut pillugu apeqqut isiginiarneqartussaavoq.

B-mut aamma A-mut tunngasunik suliami eqqartuussissuserisup misissuiner aqqarsaatigalugu naliliinera unaavoq, tassa misissuinermi paasissutissat nipangiussisussaataannermut ilaatinneqanngitsut. Aammattaaq naliliinerna ilagaa eqqartuussissuserisutut misissuinermi inuit misissuinermi ilaasut kinaassusaasa taannginnissaanut tunngavis-saqarnanga.

A-mut soraarnermut isumaqatigiissusiorqarpoq, taannalu imaqarpoq ingerlatitseqqinnginnissamik imalimmik, taamaalilluni illua’ tungeriit soraarnermut isumaqatigiissutip imaanik ingerlatitseqqinnginnissaminnik pisussaaffilersimallutik. Naliliinera unaavoq, tassa ingerlatitseqqinnginnissamik aalajangernerup kingunerigaa Kalaallit Nunaanni Namminersorlutik Oqartussat isumaqatigiissuteqartarnek pillugu inatsiseqartitsinikkut pisussaattikkai isumaqatigiissutip imaanik ingerlatitseqqinnginnissaannik. Ingerlatitseqqinnginnissamik aalajangerneq Kalaallit Nunaanni Namminersorlutik Oqartussat suliap qanoq ingerlasimaneranik ingerlatitseqqinnginnissaannik naliliinera naapertorlugu isumaqanngilaq. Eqqartuussissuserisup misissuiner a soraarnermilu isumaqatigiissut misissoreerlugu naliliinera unaavoq, tassa eqqartuussissuserisup misissuinerani akissarsiat annertussusaannut paasissutissaq tassaasoq Kalaallit Nunaanni Namminersorlutik Oqartussat soraarnermi isumaqatigiissut naapertorlugu ingerlateqqissimasariaqanngikkaluagaat.”

Naalakkersuisut Siulittaasuata Naalakkersuisoqarfiaata tamanna tunngavigalugu eqqartuussissuserisup misissuiner a Naalakkersuisut nittartagaanni tamanut takuneqarsinnaasunnortippaa.

Danmarks Jurist- og økonomforbundip A sinnerlugu Naalakkersuisut 20. september 2013-imi qinnuigai eqqartuussissuserisup misissuiner a Namminersorlutik Oqartussat nit-

tartagaannit peeqqullugu qularnaaqqullugulu misissuinerup tamanit takuneqarsinnaajunnaarnissaa. Danmarks Jurist- og Økonomforbund tassunga atatillugu ima allappoq:

“Tassunga atatillugu maluginiarneqarpoq nalunaarusiaq paasissutissanik imaqartoq, tassani allagaatinik takunnissinnaanermik qinnuteqarnermi ilaatinneqartussaannngitsunik allaat, tak. pisortat ingerlatsineranni suliassat sularineqartarnerat pillugu Inatsisartut inatsisaanni § 2, imm. 2. Suliat sulisunut tunngasut allagaatinik takunnissinnaaitaanermik qinnutigineqarsinnaanngillat. Taamaattoq naalasseriitsuliornermut tunngasut soorlu mianersoqqussutit imaluunniit qisuariaatit sakkortunerit pisortatut atorfilinnut tunngasut pillugit allagaatinik takunnissinnaanermut qinnutigineqarsinnaapput. Taamaattoq paasissutissat qanoq pineqaatissiinermit tunngasuinnaat allagaatinik paasinnikkusulluni qinnutigineqarsinnaapput, paasissutissat allat tassunga tunngaviusut pinnagit. Tassunga eqqaaneqassaaq inatsisinut atuutsitsinermit pisortaasimasumut Amut pillataasinnaasunik pineqaatissinneqarsimanngilluinnarmat. Eqqartuussissuserisup misissuinerata tamanut saqqummiunneqarnera taamaalilluni inatsisinik unioqquitsineruvoq. Nalunaarusiap tamanit takuneqarsinnaajunnaarsitaanissaanik DJØF-ip piaartumik paasitinneqarnissani kissaatigaa.”

Inatsisartut Ombudsmandiata Naalakkersuisut Siulittaasuata Naalakkersuisoqarfia 24. september 2013-imi qinnuigaa eqqartuussissuserisup C-p misissuinerata tamanut saqqummersinnissaanut tunngaviusooq nassuiaqqullugu, kiisalu tamatumunnga atatillugu ilaatigut nipangiusimannittussaataaneq pillugu malittarisassat pillugit Naalakkersuisoqarfik qanoq isumaliutersuuteqarsimanersoq ilanngullugu eqqarsaatigalugu.

Danmarks Jurist- og Økonomforbundip saaffiginnissutaa naapertorlugu Naalakkersuisut Siulittaasuata Naalakkersuisoqarfia eqqartuussissuserisooq C piumaffigaa misissuinermit atatillugu tamanut saqqummiussineq pillugu allakkioqqullugu, taamaaliornikkut tamanut saqqummiussinerup inatsiseqartitsinikkut uparuarneqannginnissaa qularnaarniassamat.

Misissuinerup tamanut saqqummiunnera pillugu eqqartuussissuserisup C-p ilassutaasumik 3. oktober 2013-imi allakkiani saqqummiuppaa. Eqqartuussissuserisooq allakkiami ima inerniliivoq:

“Isumaqarpunga eqqartuussissuserisup misissuinerata suliamut sulisumut inatsiseqartitsinermit pisortamut A-mut tunngasumut ilaasooq pineqanngitsoq. Inatsiseqartitsinermit pisortaq piffissami eqqartuussissuserisup misissuinnissaata inniminnerneqarnerani sulinnaareersimavoq. Naliliinera naapertorlugu tusagassiortoqarnermit ataqatigiissaarisumik B-mik atorfinitsitsinermit inatsiseqartitsinermullu pisortamik A-mik soraarsitsinermit atatillugu Naalakkersuisut Siulittaasuata Naalakkersuisoqarfiani susoqarsimanneq pillugu allagarpassuit isumaliutersuuterpassuillu aallaavigalugit pisumik nalinginnaasumik misissuineq naliliinerlu pineqarpoq.

Isumaqarpunga suliassat suliarineqartarnerat pillugu inatsimmi § 2, imm. 2 naapertorlugu eqqartuussissuserisup misissuinerani allagaatinik takunnittussaataitanermit ilaatitsinnginnissaq tunngavissaqanngitsoq. Tamatumunnga taarsiullugu paasissutissat pisortat ingerlatsinerat pillugu inatsimmi ilaatitsinngissinnaanerit pillugit malittarisassat naapertorlugit ilaatinneqarsimannginnersut aalajangersimasumik naliliisoqassaaq. Tamatumunnga tapersiisutaavoq inatsiseqartitsinermut pisortap A-p soraarnissaa pillugu 20. juni 2013-imiilli isumaqatigiissuteqartoqarsimanera, taanna tamatuma kingorna illugiimmik isumaqatigiissut malillugu 2013-ip naanerani inatsiseqartitsinermut pisortatut atorfimmunit soraarpoq. Eqqartuussissuserisup misissuinerata pissusissanik malinneq-qissaarnissaq pillugu suliaasinnaasumik aallartitsinissaq siunertaralugu suliap sulisumut A-mut tunngasup “ammarneqarnissaa” qaqugukkulluunniit siunertaasimangilaq.

Misissuineq tusagassiorfinnit tamanit annertuumik soqutigineqarsimavoq, tassami tusarfinnit aqqi taaneqanngitsunit paasissutissat uppersarsarneqanngitsut tunuliaqutaralugit nunatsinni tusagassiorfiit tusagassanik atuagassanillu ilanngutassiisarmata. Taamaattumik eqqartuussissuserisup misissuinerani tamanit soqutigineqartorujussuartut isigineqartariaqarpoq, tamannalu naliliinera naapertorlugu A-mut pisortat ingerlatsinerat pillugu inatsimmi § 13, imm. 1, nr. 6 naapertorlugu pitsaasussanut illersortarialinnut oqimaqatigiissinneqassapput.

Naliliinera naapertorlugu tamanut saqqumilaarsitsinerunissamik tunngaveqarnerup nassataraa pisuni aalajangersimasuni eqqartuussivimmit uppersarsaatiniik paasissutissanilluunniit allagaatinik takunnissinnaatitaanissamit immikkut iliornissamut soqutigarsisunngitsumik pisariaqartitsisoqavitsinnagu allagaatinik takunnissinnaatitaasoqarsinnaasoq, uppersarsaatit paasissutissallu pineqartut inatsimmi immikkut aalajangersakkat naapertorlugit allagaatinik takunnissinnaatitaanermit ilaatinneqanngissinnaaneri apequtaatinnagit.

Tamanut saqqumilaarsitsinerunissamik tunngaveqarneq nipangiusimannittussaataitaneq pillugu malittarisassanik killilersimaarneqarpoq. Nipangiusimannittussaataitanikkut pissutsit piviusut pillugit paasissutissat pillugit allanut oqaatiginninnginnissaq qularnaarneqassaaq. Isumaqarpunga paasissutissat nipangiusimannittussaataitanermit ilaatinneqanngippata itigartitsinissamullu allanik pingaarutilinnik pissutissaqanngippat tamanut saqqumilaarsitsinerunissamik tunngaveqarneq naapertorlugu allagaatinik takunnissinnaatitaasoqarnera nalunaarutigineqartariaqartoq.

Inummut aalajangersimasumut tunngasut nipangiusimannittussaataitanermit ilaatinneqarsinnaasut eqqartuussissuserisup misissuinerani tassaatinneqarput inatsiseqartitsinermut pisortap soraarneranut atatillugu akissarsianut tunngasut. Akissarsianulli tunngasut taakku § 37 naapertorlugu Naalakkersuisunut apeqquteqaammut akissuteqaammut atatillugu eqqartuussissuserisup misissuinerata tamanut saqqummiunneqarnissaa sioqqullugu tamanut tusarliunneqarput. Taamaattumik naliliinera naapertorlugu paasissutissat taakku nipangiusimannittussaataitanermit ilaajunnaareerput.

Tamatuma saniatigut eqqartuussissuserisup misissuineraniipput A-p inatsiseqartitsiner-mut pisortatut atorffimmini pissuserisaanik naliliinerit. Tamakku isumaga naapertorlugu inummut aalajangersimasumut pinerluttulerinermi inatsimmi § 50-imut suliassallu su-liarineqartarnerat pillugu inatsimmi § 27, imm. 1-imut ilaatinneqartumut tunnganggil-lat.

Inummut aalajangersimasumut tunngasut pineqarsimagaluarpataluunniit isumaqar-punga suliaq Nunatsinni tamanit — ataatsimullu isigalugu politikikkut - ima eqqu-maffigineqartigisoq, tamanut ilisimatitsinissaq A-p inatsiseqartitsiner-mut pisortatut atorffimmini pissuserisaanik eqqartuussissuserisup C-p naliliineranik tamanut saqqum-miusseqqusinnginneranit pingaarnerusoq.”

Naliliineq

Tusagassiortut A-p soraarneranik samminninnerat suliallu tamanit soqutigineqarnera tu-nuliaqutaralugit eqqartuussissuserisup misissuinerata saqqummiunneqarnissaa, taarsiullu-guli paasissutissiisutiginneqartut tunngavigalugit tamat tusagassiortullu suliap pisimanagera-nut tamarmiusumut naliliinissamut periarfisseeqataanissaq pillugu taassuma suliaq pillugu nalinginnaasumik tamanullu ilisimatitsiner-mut tapertatut saqqummiunneqarnissaa Naa-lakkersuisut Siulittaasuata Naalakkersuisoqarfiata kissaatiginartippaa.

Nassuiaatip paasissutissanik nipangiusimaneqartussanik imaqannginnera, kiisalu inuit eqqartuussissuserisup misissuinerani pineqarsimasut kinaassusiisa isertuunneqarnissaa-nut pissutissaqannginnera Naalakkersuisoqarfimmit avataanit inatsisilerinikkut naliliiffi-gitinneqarnerata kingorna misissuineq Naalakkersuisut internetsikkut nittartagaannut Naalakkersuisunit tamanut saqqummiunneqarpoq.

Danmarks Jurist- og Økonomforbundimit saaffiginnissutip paasinera naapertorlugu Naa-lakkersuisut Siulittaasuata Naalakkersuisoqarfia tamanut saqqummiussinermik avataanit ilassutitut naliliisitsivoq, tassani ilaatigut paasinarsilluni misissuineq tassaasoq suliame pi-simasunik nalinginnaasumik misissuineq naliliinerlu, tasaanani suliame sulisumut A-mut tunngasumut ilaasoq, pisortat ingerlatsinerat pillugu inatsimmi § 2, imm. 2 inner-suussutigalugu misissuiner-mi allagaatinik takunnissinnaatitaaneq itigartitsissutigineqar-sinnaasimanngitsoq, pisortat ingerlatsinerat pillugu inatsimmi § 13, imm. 1, nr. 6 naaper-torlugu A-mut pitsaasussat illersortariallit misissuinerup tamanit soqutigineqarnerujussua-nut sanilliullugu oqimaaqatigiissaarneqassasut, tassunga ilanngullugu suliame ingerlatsi-nermi tunngavinni saqqumilaarsitsinerunissamik tunngaviusut naapertorlugit misissui-nermi A-p inatsiseqartitsiner-mut pisortatut atorffimmini pissuserisaanik naliliinerit nipa-ngiusimannittussaatitaaner-mut ilaatinneqanngitsut, kiisalu inummut aalajangersimasu-mut tunngasut pineqaraluarpataluunniit tamanut ilisimatitsinissap A-p misissuinerup tamanut saqqummiunneqarnissaanik kissaateqannginneranit pingaarnerusoq.

Inerniliineq

Misissuinerup tamanut saqqummiunneqarnera pisortatigut suliamik paasissutissiinertut nalinginnartut naleqquttut Naalakkersuisut Siulittaasuata Naalakkersuisoqarfiata isumaqarfigaa, taamaaliornikkut kikkut tamat tusagassiuutillu paasissutissanik eqqortunik peqarlutik suliap ingerlasimaneranik naliliisinnaaniassammata.

Naalakkersuisut Siulittaasuata Naalakkersuisoqarfiata aamma qularaa Naalakkersuisoqarfiup misissuineq paasitinneqarnissamik qinnuteqarnermi minissimasinnaanerlugu, tassami paasitinneqarnissamut qinnuteqaatip ilaatinnginnissaa pisariaqarsorineqanngimmat inuttut soqutigisat isertuuttariaqartut illersornissaat eqqarsaatigalugu.

Misissuineq paasitinneqarnissamit ilaatinneqarsimanngikkaluarpalluunniit Naalakkersuisoqarfik isumaqarpoq Naalakkersuisoqarfiup peqataatitsinerunissaq aallaavigalugu suliallu nunatsinni tusagassiuutit innuttaasunillu soqutigineqarnerujussua tunngavigalugu misissuinerup tamanut saqqummiunnissaa toqqarsimasinnaavaa, kiisalu misissuinerup isertuunneqarnissaa A-p inuttaa eqqarsaatigalugu, soorlu suminggaanneerana, upperisaa, amiata qalipaataa, politikikkut, peqatigiiffeqarnikkut, atoqatigiinnikkut, pillaatisisimaneranut peqqissusianulluunniit tunngasunik paasissutissanik, nuannaarniutinik atornerluisuuneranik inuttulluunniit paasissutissanik allanik isiginninniarnermut tunngassuteqanngimmat.

Taamaattorli Naalakkersuisut Siulittaasuata Naalakkersuisoqarfianni isumaqartoqarpoq Naalakkersuisoqarfik tamanut saqqummiussinnginnermini misissuinerup naalakkersuisoqarfimmit tamanut saqqummiunneqalersaerana pillugu paasissutissiilluni misissuineq A-mut saqqummiussimasariaqaraluraa. Tamatumunnga ilanngullugu Naalakkersuisoqarfiup A misissuinerup oqaaseqarnissamut periarfississimasariaqaraluarpa, inunnut peqataasunut allanut piunasaqaatit neqeroorutigineqartut taakku atorlugit misissuinerup peqataanissamik kissaateqarani siusinnerusukkut oqarsimagaluarpalluunniit. Tamatumu pisimannginnera Naalakkersuisoqarfiup ajuusaarutigaa.

Ilanngullugu oqaatigineqarsinnaavoq eqqartuussissuserisup C-p misissuinerup Naalakkersuisut internetsimi nittartagaannit peerneqarsimammat. Taamatulli iliorneq inatsisilernikkut pisussaaffeqarnermik isumaqarneq aallaavigalugu pinngilaq, taamaallaalli tamat misissuinerup imarisaanik ilisimannilernissamut soqutiginninnerisa atuukkunnaarneranik isumaqarnermik tunngaveqarluni.

Naalakkersuisut Siulittaasuata Naalakkersuisoqarfiata Danmarks Jurist- og Økonomforbund tamatumunnga ilisimatippaa.

[...]"

A allakkatigut 19. november 2013-imeersutigut Naalakkersuisoqarfiup allagaasa asilinerannik ilaqartinneqartutigut qinnuigaara suliaq pillugu oqaaseqaateqaqqullugu, matumani Naalakkersuisoqarfiup oqaaseqaataa ilanngullugu eqqarsaatigalugu.

A-p suliami peqataatinneqarneranik eqqornerpaatut uanga isiginninnera tamatumunnga pissutaavoq, tassami suliaq annertunerusutigut tassunga tunngasuummat. Suleqatima ilaata Naalakkersuisut Siulittaasuata Naalakkersuisoqarfia tamatuminnga oqarasuaatikkut siumoortumik ilisimatippaa.

Paasivara allakkakka A-p kattuffimmut ilaasortaaffigisaminut, Danmarks Jurist- og Økonomforbundimut, ingerlateqqillugit nassiussimagai. Eqqartuussissuserisup E-p suliaq pillugu oqaaseqaatini Danmarks Jurist- og Økonomforbundimut sinniisutut uannut allakkatigut 10. december 2013-imeersutigut saqqummiuppai. Allakkanit taakkunannga ilaatigut makku erserput:

“[...]

Naalakkersuisut Siulittaasuata Naalakkersuisoqarfia oqaaseqaataani tamanut saqqummiussineq suliap nalinginnaasumik annertuumillu tamanut ilisimatitsissutigiginissaanut naleqquttuunera pingaartillugu isiginiarneqarpoq, taamaaliornikkut suliap ingerlasimaneramik tamarmik innuttaasut tusagassiortullu sapinngisamik paasissutissiisutigineqarluarsimasumik naliliinissaannut periarfisseeqataajumalluni.

Naalakkersuisut Siulittaasuata Naalakkersuisoqarfia taamatuttaaq oqaatigaa eqqartuussissuserisup misissuinerata suliani allagaatinik paasitinneqarsinnaatitaaneq pillugu aalajangersakkani pineqartunut ilaatinnginneqarsinnaanera qularnartoq.

Uanga naliliinera unaavoq Naalakkersuisut Siulittaasuata Naalakkersuisoqarfia eqqartuussissuserisup misissuineranik tamanut saqqummiussisoqarnissaanik toqqaanera isorisarialerujussuusooq.

Tamatumunnga atatillugu ilaatigut pissutsit makku pingaartillugit isiginiarpakka:

Pingaartumik erseqqissarneqarsinnaavoq misissuinerup ilaasa tusagassiuutitigut eqqartorneqartut tamanut saqqummiunneqarnissaat misissuinerullu ilaasa A-p atorfeqartitaaneranut tunngasut tamanut saqqummiunneqannginnissaat Naalakkersuisut Siulittaasuata Naalakkersuisoqarfia toqqarsimasinnaagaluaraa.

A eqqartuussissuserisup misissuinerani peqataasimangilaq, oqarsimallunili taanna pillugu oqaaseqaateqarusulluni, taamaattumillu misissuineq taanna inatsisilerinikkut illuinnaasiortumik nassuiaatitut suliarineqarsimavoq, sullitama sukkulluunniit sunnuteqarfigisimangisaanik.

Tamatuma immi eqqartuussissuserisup misissuinerata pineqartup Naalakkersuisut Siulittaasuata Naalakkersuisoqarfia iluinnaani atugassatut naatsorsuussaasup tamanut

saqqummiunneqarnissaata annertuumik tunuarsimaarfigineqarnera nassatarisimasariaqaraluarpa.

Inatsisilerinikkut nassuiaat taanna tamatuma saniatigut A-p pisinnaasaanik pitsaanngitsutut sakkortuumik naliliinermik ima qarpoq, matumani pineqartup suliassamik atorfinitsinneqarnermini suliassiissutigineqartumik isumaginnissinnaassuseqarnera ilanngulugu eqqarsaatigalugu. Eqqartuussissuserisup misissuina naliinernik kinaassusersiortunik tunngavilersugaanngitsunillu tunngaveqartutut isikkoqarpoq.

Uanga paasinninnera unaavoq tamanut saqqummiussineq § 27, imm. 1-imi nipangiussisussaatitaanermik unioqquitsinerusq.

[Paasitinneqarsinnaatitaaneq pillugu inatsit pillugu, uanga oqaaseqaatiga] isumaliutissiisummi nr. 1510-mi quppernermi 738-mi oqaatigineqarpoq:

“Taamaalilluni oqaatigineqarsinnaavoq ingerlatsineq pillugu inatsimmi § 27, imm. 1-imi paasitinneqarsinnaatitaaneq pillugu inatsimmi § 13, imm. 1, nr. 6-imi ataatsimut aalajangersakkap pissuseqataa (erseqqivinngitsumik) ilanngunneqarsimasoq. Ataatsimii-titaliarsuulli paasinninnera unaavoq ataatsimut aalajangersagaq § 27, imm. 1-imut aallaqqaasiussami ilanngunneqarsimasoq, tassanimi oqaatigineqarmat paasissutissaq isertuussassaasoq tamanna “pisortat namminersortulluunniit soqutigisaasa annertuumik mianerineqarnissaat anguniarlugu isertuunneqarnissaa pisariaqarpat”, taassumalu ataatsimut aalajangersagaq imarisamigut assigaa.”

Pisortat ingerlatsinerat pillugu paasitinneqarsinnaatitaaneq pillugu Inatsisartut inatsisaanni nr. 9-mi, 13. juni 1994-imeersumi § 13, imm. 1, nr. 6-ikkut aalajangersarneqarpoq paasitinneqarsinnaatitaaneq namminersortut soqutigisaat eqqarsaatigalugit pisariaqarpat killilerneqarsinnaasoq.

Suliami sulisumut tunngasumi matumanisut ittumi tamanna atuuttoq oqartariaqarpoq.

Pisortat ingerlatsinerat qanoq aqunneqarnerusq innuttaasut paasissallugu pissusissamisoortumik illua'tungaatigut soqutigisaraat, illua'tunganili pissutsit imminnut tunngasut eqqartuussissuserisumit misissorneqartut tamanut saqqummiunneqannginnissaannik pisortani atorfeqartitaasut oqimaannerusumik soqutigisaqarnerat inissisimavoq.

Tamatumunnga atatillugu oqaatigineqassaaq eqqartuussissuserisup misissuina inatsiseqartitsinikkut innarlitsaaliinermik soorlu eqqartuussivikkut misiliinermi atuuttup anner-toqataanik atuuttoqarfiunngitsaq, tassami misissuineq taanna suliami illua'tungiusut suliami atortuutinneqartut pillugit ilisimatinneqartarnerannik oqaaseqaateqartinneqartarnerannillu tunngaveqanngimmat.

Danmarkimi paasitinneqarsinnaatitaaneq pillugu inatsisissatut nutaatut 1. januar 2014-imi atortuulersussatut siunnersuutip suliarineqarneranut atatillugu atorfilittat arlallit eqqartuussissuserisup misissuinerata tamanut saqqummiunneqarneranut atatillugu aqqi saqqummiunneqarsimasut eqqarsaatigalugit ajornartorsiut Folketingip Inatsiseqartitsiner-mut Ataatsimiititaliaanut DJØF-imit [Danmarks Jurist- og Økonomforbundet, uanga oqaaseqaatiga] saqqummiunneqarsimavoq.

DJØF tamatumunnga atatillugu qisuariarsimavoq, Folketingillu Inatsiseqartitsiner-mut Ataatsimiititaliaata akissutaani tamanna pillugu imaattunik allasimasoqarpoq:

“Eqqartuussissuserisup misissuinerani taassumaluunniit assigisaani pisortani atorfeqarti-taasoq aqqatigut taasaq atorfinitsitsisarneq pillugu inatsiseqartitsineq tunngavigalugu qisuariarner-nik nassataqarsinnaasumik isornartorsiorneqarsimappat suliaq sulisumut pi-neqartumut tunngasoq eqqartuussissuserisup misissuinerata ilaata ilaaffigisaa (tamatu-ma nalaani) piusussaavoq.

Suliaq taanna inatsisissatut siunnersuummi § 21, imm. 2 malillugu allagaatinik paasitin-neqarsinnaatitaanermi ilaatinneqartussaassanngilaq.

Eqqartuussissuserisup misissuinerani taassumaluunniit assigisaa apeqqutip sulisumut pi-neqartumut tunngasup misissor-neqarnissaa (kisiat) siunertaralugu aallartinneqarsima-sinnaavoq, tassanilu eqqartuussissuserisup misissuinerani il.il. suliami sulisumut pineqar-tumut taamaallaat ilaassaaq.

Eqqartuussissuserisulli misissuineri il.il. suliamut sulisumut tunngasuinnarmut pinnani annertunerusumik siunertaqarsinnaasarpoq, soorlu oqartussaasup taamaattut kukkus-uteqarsimanerani sumiginnaasimaneranilluunniit paasiniaalluni misissuiner-nik siu-nertaqartumik. Taamaattumik pisuni taamaattuni eqqartuussissuserisup misissuinerani – matumani taassuma ilai pisortani atorfeqartitaasunut pineqartunut isornartorsiuer-nik imaqarsinnaasut ilanngullugit eqqarsaatigalugit – suliami allami aamma ilaasussaavoq, suliarlu taanna inatsimmi aalajangersakkat nalinginnaasut tunngavigalugit allagaatinik paasitinneqarsinnaatitaanermi pineqartunut aallaavittut ilaatinneqartussaavoq.

Allagaatinik paasitinneqarumalluni qinnuteqaatit suliami allami taamaattumi pineqar-tunut aamma ilaatinneqartut eqqarsaatigalugit inatsisissatut siunnersuummi § 33, nr. 5- ip (tak. imm. 2-mi oqaaseqatigiit aappaat) ator-neqarneranut tunngasoq akuereqassap-pat eqqartuussissuserisup misissuinerata ilaani pineqartut kinaassusii ilisarnarunnaarsin-neqarsinnaasussaapput, taamaalillutik pisortani atorfeqartitaasut misissuiner-ni atorfi-nitsitsisarneq pillugu inatsiseqartitsineq tunngavigalugu pitsaanngitsumik qisuariarner-nik nassataqarsinnaasunik isornartorsiorneqartut kikkussusii ilisarineqarsinnaajun-naarsillugit.”

Eqqarsaatit Danmarkimi paasitinneqarsinnaatitaaneq pillugu inatsisip allanngortiterneqarneranut tunuliaqutaasut tassaapput ingerlatsinermi ileqqorissaarnermik takutitsisusut. Taamaattumik uanga paasinninnera unaavoq eqqartuussissuserisup misissuina pisusit A-mut tunngasut eqqarsaatigalugit Naalakkersuisut Siulittaasuata Naalakkersuisoqarfiata tamanut saqqummiussimasariaqanngikkaluaraa.

Eqqartuussissuserisup misissuina nittartakkamit peerneqarsimagaluartorluunniit eqqartuussissuserisup misissuina taanna Googlemi ujarlernikkut suli nassaarineqarsinnaasaaq, nittartakkamit peerneqarsimagaluaruniluunniit. Tamannaavoq Naalakkersuisut Siulittaasuata Naalakkersuisoqarfiata isumaliutersuutimini ilanngussimasariaqaraluagaa, taamatuttaarlu Naalakkersuisut Siulittaasuata Naalakkersuisoqarfiata A tamanut saqqummiussineq sioqqullugu isumaanik tusarniaavigisimasariaqarluarlugu.

Folketingip Inatsiseqartitsinermit Ataatsimiititaliaata akissutaa kiisalu paasitinneqarsinnaatitaaneq pillugu inatsimmi § 21-p allannguutaa Ombudsmandimut ilisimatitsissutitut ilanngullugit nassiuppakka.

Eqqartuussissuserisup C-p nassuiaataata 22. august 2013-imi suliarineqarsimasup ilaa Naalakkersuisut Siulittaasuata Naalakkersuisoqarfiata oqaseqaataani 15. november 2013-imeersumi issuarneqarpoq. Eqqartuussissuserisup C-p nassuiaammi tassani makku oqaatigai:

“A soraarnej pillugu isumaqatigiissuteqarfigineqarsimavoq, taannalu isertuussinissaq pillugu aalajangersakkamik imaqarpoq, tassuunalu aalajangersarneqarluni suliame illua’ tungeriit imminnut pisussaattitut soraarnej pillugu isumaqatigiissutip imai eqqarsaatigalugit isertuussinissaminnut. Uanga naliliinera unaavoq isertuussinissamik aalajangersakkap manna kisiat nassatarigaa, tassalu Kalaallit Nunaanni Namminersorlutik Oqartussat isumaqatigiissutip imarisaanik isertuussinissaminnut isumaqatigiissuteqarnej pillugu inatsiseqartitsineq tunngavigalugu pisussaataasut. Uanga naliliinera unaavoq isertuussinissamik aalajangersagaq suliap ingerlasimanerata Namminersorlutik Oqartussanit isertuunneqarnissaa nassatarinngikkaa. Eqqartuussissuserisup misissuina soraarnerlu pillugu isumaqatigiissut misissoreerlugit uanga naliliinera unaavoq eqqartuussissuserisup misissuinerani akissarsiat amerlassusiat pillugu paasissutissaq kisimi tassaasoq paasissutissaq Namminersorlutik Oqartussat soraarnej pillugu isumaqatigiissut tunngavigalugu isertuutissallugu pisussaaffigisaat.”

Isuma taanna uanga ilalersinnaanngilara.

Tamatumunnga pissutaavoq soraarnej pillugu isumaqatigiissummi ajornartorsiut inaarutaasumik naammassiniarlugu isumaqatigiissutigineqartarnerat, isumaqatigiissutip tunuliaqutaa tamatuma kingornatigut oqallisigineqattaartussaaajunnaarsillugu.

Taamaattumik isertuussinissamik aalajangersakkap immi isumaqatigiissutip aningaasatigut sunniutigisaasa isertuunneqarnissaat kisiat nassatarinngilaa, aammali pissutsit isumaqatigiissummut tunngaviusut/tunuliaqutaasut isertuunneqarnissaat nassataralugu.

Taamaangippat A soraarnej pillugu isumaqatigiissuteqarnermut tunuliaqutaasut tamaasa pillugit kiffaanngissuseqarluni oqaaseqaateqarsinnaassanngilaaq. Tamanna pineqartup imaluunniit Kalaallit Nunaani Namminersorlutik Oqartussat soqutigisarinngilaat.

Tamatuma matuminnga aamma isiginiagaqalersippaanga, tassalu Naalakkersuisut Siulittaasuata Naalakkersuisoqarfiata tamanut saqqummiussinissaq annertuutigut tunuarsimaarfisimasariaqaraluaraa.

Pisortat ingerlatsinerat pillugu paasitinneqarsinnaatitaaneq pillugu inatsisip 1999-imi allanngortinneqarneranut atatillugu § 2, imm. 2-mi aamma imm. 3-mi aalajangersakkat uku ilanngunneqarput:

“Imm. 2. § 6-imi aalajangersagaq eqqaassanngikkaanni inatsit sulianut pisortani atorfinisneqarnermut imaluunniit pisortani atorfeqartitaanermi qaffatsinneqarnermut tunngasunut aammattaq atuutinngilaaq. Tamatuma pissuseqataa sulianut inuit ataasiakkaat pisortani atorfeqartitaanerannut tunngasunut atuuppoq, taamaattorli tak. imm. 3 aamma § 4, imm. 2.

Imm. 3. Inatsit suliani imm. 2-mi oqaaseqatigiit aappaanni taaneqartuni atorfeqartitaasup aqqa, atorfia, ilinniagaqarsimanagera, suliasai, akissarsiai sulinernullu atatillugu angalaneri pillugit paasissutissanut atuuppoq. Inatsit pisortatut atorfeqartitaasut eqqarsaatigalugit paasissutissanut naalasseriitsuliorneq pissutigalugu mianersoqqusinikkut tassanngaluunniit sakkortunerumik qisuariaatit pillugit paasissutissanut aammattaq atuuppoq. Tamannali pillugu inaarutaasumik aalajangiinerup kingornatigut piffissami taamaallaat ukiunik marlunnik sivissusulimmi atuuppoq.”

Inatsit pineqaatissiissutip, imaanngitsoq taassuma tunuliaqutarisaata, paasissutissiissutigineqarnissaanut taamaallaat periarfissiivoq. Eqqartuussissuserisup misissuina pissutsinik A-p atorfeqartitaaneranut tunngasunik sukumiisumik illuinnaasiortumillu allaaserinnineruvoq, taamaattumillu innuttaasut misissuinerumik paasitinneqarsinnaasussaanatik.” (Atorfeqarfimmi nutsigaavoq)

Tamatuma kingornatigut imaattunik oqaaseqaateqarpunga:

“1. Misissuinerma killissalersorneqarnera

Suliami matumani pineqartooq tassaavoq eqqartuussissuserisup nassuiaataata tamanut saqqummiunneqarnera malittarisassanut pisortat ingerlatsinerannut atuuttunut naapertuuttuunersooq pillugu apeqqut. Paasissutissat A-mut tunngasut tamanut saqqum-

miunneqarnerat kisiat isummerfiginiarlugu aalajangerpunga, paasisutissammi taakkua tamanut saqqummiunneqarnerat tassaammat annertunerusutigut apeqquserneqarsinnaasoq.

Oqaatigaara misissuineq ingerlatara A-p Naalakkersuisut Siulittaasuata Naalakkersuissoqarfiani inatsisilerinermi pisortatut soraarneranut imminermut tunngasuuningimmat. Tamatumunnga tunngaviusoq tusagassiuutinut nalunaarutinni il.il. arlalinni sukumiinerusumik nassuiarpara.

Oqaaseqaatima ima ilusilerneqarnissaa toqqarpara, tassalu siullertut eqqartuussissuserisup nassuiaataanik tamanut saqqummiussineq nipangiussisussaataitaneq pillugu malittarisassanut nalinginnaasunut pisortat ingerlatsinerannut atuuttunut naapertuuttuunersoq immikkoortumi 2-mi sukumiinerusumik naliliiffiginiarlugu. Eqqartuussissuserisup nassuiaataanik tamanut saqqummiussineq malittarisassanut allanut pisortat ingerlatsinerannut sunniuteqartunut naapertuuttuunersoq imm. 3-mi nagga-siutitut misissorniarpapa.

2. Tamanut saqqummiussinerup pisortat ingerlatsineranni nipangiussisussaataitaneq pillugu malittarisassanut nalinginnaasunut naapertuuttuuneranik naliliineq

2.1. Nipangiussisussaataitaneq pillugu malittarisassat nalinginnaasut

Nipangiussisussaataitaneq pillugu malittarisassat nalinginnaasut pisortat ingerlatsineranni suliassat suliarineqartarnerat pillugu Inatsisartut inatsisaanni nr. 8-mi, 13. juni 1994-imeersumi kingusinnerusukkut allannguuteqartinneqarsimasumi kiisalu Kalaallit Nunaanni pinerluttulerineq pillugu inatsimmi nr. 306-imi, 30. april 2008-meersumi (pinerluttulerineq pillugu inatsimmi) aalajangersarneqarsimapput. Inatsisini taakkunani malittarisassat Danmarkimi inatsisini malittarisassat pingaarnerusutigut assigaat, taamaattumillu nipangiussisussaataitaneq pillugu Kalaallit Nunaanni malittarisassanik atuinerneq eqqarsaatit periaatsillu Danmarkimi atuuttut annertuumik innersuussutigineqarsinnaallutik.

Nipangiussisussaataitaneq pillugu malittarisassat arlalinnik sammivilinnik siunertaqarput, aamma tak. Jon Andersenip atuagassiami "Juristen"-imi 1988-imeersumi quppernermi 159-imi allaaserisaa "Tavshedspligt i forvaltningen". Malittarisassat taakku illua'tungaani siunertaat tassaavoq inuit ataasiakkaat namminerisaminnik inuunneqarnerannik niuernermilu soqutigisaannik illersuineq. Oqartussaasut pisutsinik imminnut innuttaasunullu tunngasunik isertuussinissamik soqutigisaqarnerannik illersuinissaq malittarisassat taakkua illua'tungaani aamma siunertaraat.

Suliassat suliarineqartarnerat pillugu inatsimmi § 27 imaattunik oqaasertaqarpoq:

“§ 27. Pisortat ingerlatsiviini suliffilik allanut tusarliussisussaataitaanngilaq, tak. pinerluttuliorneq pillugu inatsisini § 29, suna ilisimasaq inatsisitigut imaluunniit aalajangersakkakut atortuusukkut allakkut tassaaneragaappat allanut oqaatigeqqunngisaq, imaluunniit aamma pisariaqarpat isertuutissallugu pisortat inuinnaalluunniit soqutigisaat pingaaruteqartut pissutigalugit, aamma pingaartumik makku pissutigalugit naalagaaffiup isuman-naatsuunissaa illersorneqarnissaaluunniit

2) naalagaaffiup nunani allani naalakkersuinikkut imaluunniit aningaasarsiornikkut soqutigisai, tamakkununnga ilanngullugit naalagaaffinnut allanut pissaanilinnut imaluunniit naalagaaffiit assigiinngitsut soqutigisaannut tunngasut,

3) inatsisinik unioqutitsinernik pinaveersaartitsineq, paasiniaaneq eqqartuussisunullu suliassanngortitsiniarneq kiisalu pinerlunnermut tunngasumik eqqartuussutit naammassineqarnissaat aamma pinerluttunik imaluunniit ileqqussanik unioqutitsisunik suliassanngortitsiniarnerni pasilligaasut, ilisimannittut imaluunniit allat illersorneqarnissaat,

4) akileraartarnermut akitsuuteqartitsisarnermullu inatsisit naapertorlugit pisortatigut missiueq, killilersuineq imaluunniit pilersaarusiortarneq imaluunniit iliuuserissamaakkatut eqqarsaatigineqartut,

5) pisortat aningaasanut tunngasutigut soqutigisaat, tamakkununnga ilanngullugu pisortat niuernermik ingerlatsinerat,

6) inuit ataasiakkaat imaluunniit ingerlatsiviit namminersortut imaluunniit peqatigiiffiit imminnut tunngasut, tamakkununnga ilanngullugit aningaasarsiornermut tunngasut, pillugit paasissutissanik illersuiumallutik soqutigisaat, imaluunniit

7) inuit ataasiakkaat imaluunniit ingerlatsiviit imaluunniit peqatigiiffiit teknikkikkut atortorisat imaluunniit periaatsit pillugit imaluunniit ingerlatsinermut imaluunniit niuernermut tunngasut pillugit paasissutissanik illersuiumallutik aningaasatigut soqutigisaat.

Imm. 2. Pisortat ingerlatsiviini allanut tusarliuteqqusaanngissinnaavoq taamaallaat sumut ilisimasanut tunngasoq, pisariaqarpat isertuutissallugu pisortat inuinnaalluunniit soqutigisaat imm. 1 -imi taaneqartutut pingaaruteqartut pissutigalugit.

Imm. 3. Ingerlatsinermut oqartussaasut aalajangiisinnaapput kialuunniit pisortat ingerlatsiviini suliffeqanngitsup paasissutissat allanut oqaatigeqqusaanngitsut oqartussaasut pisussaaffiginagu inummut tassunga tusartissimasaat pillugit allanut tusarliussassaataitaannginnissaanik.

Imm. 4. § 1, imm. 2, naapertorlugu allanut tusarliussisussaanninngineq pillugu maleruagassaliortoqarpat, imaluunniit imm. 3 naapertorlugu allanut tusarliusseqqusinnginngineq (kimluunniit) pisussaaffigitinneqassappat, maleruagassanik imaluunniit peqqussutinik taamaattunik unioqutitsinermi pinerluttuliorneq pillugu inatsisini § 29 taamaalluni atortuus-saaq.”

Suliassat suliarineqartarnerat pillugu inatsimmi § 27-mi takuneqarsinnaasutut suliassat suliarineqartarnerat pillugu inatsimmi nipangiussisussaataitaaneq pillugu malittarisassat pinerluttulerineq pillugu inatsimmi § 50, imm. 1-imit 3-millu kiisalu §§-init 52-54-imut tapertalerneqarput. §§-it 50-imit 54-imut imaattunik oqaasertaqarput:

“§ 50. Atorfimmi paasisanik nipangiussisussaaneermik unioqutitsisutut eqqartuunneqasaaq kinaluunniit pisortani kiffartuummik imaluunniit suliarnik suliagarluni suliagarsimalluniluunniit paasisanik isertuussassanik tamatumunnga atatillugu ilisimalersimasaminiik taamaaliortussaananani allanut ingerlatitseqqiisoq imaluunniit atornerluisoq.

[...]

Imm. 3. Paasissutissaq isertuussassaavoq inatsisikkut imaluunniit allamik atuuttumik aalajangersakkakkut taamaattussatut oqaatigineqarsimaguni imaluunniit isertuuttariaqaruni pisortat inuinnaalluunniit soqutigisaat isumagiiumallugit.

[...]

§ 52. Aalajangersakkat §§ 50 aamma 51-imiittut aamma atuupput inuit pineqartut ikior-tigisaannut.

§ 53. Aalajangersakkat §§ 50 - 52-imiittut taamatut atuupput kimulluunniit, iliuuseqarnermut peqataanngikkaluarluni

1) paasissutissanik, inatsisinik unioqutitsinikkut taaneqartukkut saqqummersunik, taamaaliorsinnaatitaananani pissarsisoq imaluunniit atornerluisoq,

2) inuit ataasiakkaat inuttut atugaat, §§ 50 – 52-imik unioqutitsinermi saqqummersut, pillugit taamaaliorsinnaatitaananani allanut ingerlatitseqqiisoq, imaluunniit

3) paasissutissanik, naalagaaffiup isumannaatsuunissaa imaluunniit illersorsinnaanissaa pissutigalugit isertuussaasunik, taamaaliorsinnaatitaananani allanut ingerlatitseqqittoq.

§ 54. Aalajangersakkat §§ 50 – 53-imiittut atuutinngillat pineqartog

1) paasissutissamik allanut ingerlatitseqqiinissamut pisussaappat, imaluunniit

2) ersarissumik tamanut iluaqutissaq imaluunniit imminerminut allanulluunniit pitsaannerusussaq tunngavissaqartumik isumagalugit iliuuseqarpat.”

Suliassat suliarineqartarnerat pillugu inatsimmi pinerluttulerineq pillugu inatsimmut innersuussut ersarilluinnartuunngilaq. Innersuussinermi matuma malugeqqunegarnissaa siunertaavoq, tassalu suliassat suliarineqartarnerat pillugu inatsimmi malittarisassat kisimiissinnaanngitsut, tassami inatsimmi nipangiussisussaataaneq pillugu malittarisassanik unioqutitsinerit pinerluttulerineq pillugu inatsiseqartitsinermi pineqaatissiissutinik pineqaatissiissutigineqarnissaannut inatsisikkut tunngavigisaaq suliassat suliarineqartarnerat pillugu inatsimmiinnani pinerluttulerineq pillugu inatsimmiimmat. Pinerluttulerineq pillugu inatsit tamatuma saniatigut suliassat suliarineqartarnerat pillugu inatsit eqqarsaatigalugu tapertaavoq, tak. Jon Andersenip qupp. 160-imi allaaserisaa siusinnerusukkut taaneqartumiittoq.

Paasissutissaq inatsisikkut aalajangersakkakkulluunniit atuuttukkut allakkut paasissutissatut isertuussassatut taaneqaruni imaluunniit isertuussinissaq pisortat inuilluunniit ataasiakkaat soqutigisaasa mianerineqarnissaat annertuumik isumaginarlugu

isertuunneqarnissaat pisariaqarpat paasissutissaq isertuussassaasoq taamalu nipangius-sisussaatitaanermi pineqartunut ilaatinneqartoq suliassat suliarineqartarnerat pillugu inatsimmi § 27, imm. 1-ip aamma pinerluttulerineq pillugu inatsimmi § 50, imm. 3-p nassuiarpaat. Paasissutissat nipangiussisussaatitaanermi pineqartunut ilaatinneqartutut taaneqarsinnaasut suliassat suliarineqartarnerat pillugu inatsimmi § 27, imm. 1-imi sukumiinerusumik taagorneqarput. Taagorneqartut tamakkiisuunngillat, naak taagorneqartut mianerisassat nipangiussisussaatitaanermik nassataqarsinnaasut amerlanersaannut tunngasutut isigineqartariaqaraluartut, tak. oqaaseqatigiit ilaanni "aamma pingaartumik makku pissutigalugit" kiisalu inatsisissatut siunnersuut suliassat suliarineqartarnerat pillugu inatsimmut tunngaviusoq pillugu oqaaseqaatit, tak. inatsisissatut siunnersuummi § 26 pillugu oqaaseqaatit.

Tamatuma kingornatigit apeqqutaalerpoq suliassat suliarineqartarnerat pillugu inatsimmi § 27, imm. 1-imi aalajangersagaq aalajangersakkalluunniit sorliit eqqartuussisuserisup nassuiaataani paasissutissanik ilaatitsisusinnaassanersut.

Uanga paasinninnera unaavoq - tamannalu Naalakkersuisut Siulittaasuata Naalakkersuisoqarfiata isumaqatigigaa paasivara - suliassat suliarineqartarnerat pillugu inatsimmi § 27, imm. 1, nr. 6-imi aalajangersagaq kisimi soqutiginaateqarsinnaasoq. Tamatumani oqaatigaara § 27, imm. 1, nr. 3 suliame illua'tungiusup suliani naalasseriitsuliorneq pissutigalugu malersuineranut illersugaaneranut ilaatigit tunngasoq suliame matumani atorqarsinnaassagunangitsoq. A atorfimmini ingerlaannarsinnaanersoq Naalakkersuisut Siulittaasuata Naalakkersuisoqarfiata isumaliutersuutaa-ni naalasseriitsuliornermut tunngasut (ilaatigit ilumoorfiginninneq pillugu isumaliutersuutit) ilaasimasut paasigaluarpara, taamaattorli isumaqarpunga isumaliutersuutit taakku tunngavigalugit aalajangersakkamik taassuminnga atuisinnaalersis-sisunik tigussaasutigit iliuuseqartoqarsimangitsoq. Aamma oqaatigaara suliaq so-raarnissaq pillugu isumaqatigiissutikkut naggataatigit aaqqiivigineqarsimasoq.

Suliassat suliarineqartarnerat pillugu inatsimmi § 27, imm. 1, nr. 6-ikkut aalajangersarneqarpoq inuit ataasiakkaat imaluunniit ingerlatsiviit namminersortut imaluunniit peqatigiiffiit imminnut tunngasut, matumani aningaasaqarnermut tunngasut ilanngullugit eqqarsaatigalugit, pillugit paasissutissanik illersuiumallutik soqutigis-aqarnerisa nipangiussisussaatitaaneq tunngavissalersinnaagaat.

Paasissutissat aalajangersagaq taanna tunngavigalugu isertuussassatut – taamalu nipangiussisussaatitaanermi pineqartunut ilaatinneqartussatut - isigisariaqarnerisut a-peqqummi aalajangiisusooq tassaasariaqarpoq paasissutissat imaannersut taakku inuiaqatigiit nalinginnaasumik paasinnittarnerat malillugu isertuunneqartussatut

piumasagaatigisariaqarnerannik naliliineq, tak. John Vogterip atuakkiaani "Forvaltningsret med kommentarer"-mi 2001-meersumi qupperneq 522.

Taamaalilluni erseqqippog paasissutissat suliassat suliarineqartarnerat pillugu inatsimmi § 28, imm. 1-imi taaneqartutut ittut inuit ataasiakkaat ingerlatsinermi oqartussaasumut allamut namminerisarluinnarminnik pissuserisaanut tunngasut nipaangiussisussaataitanermi pineqartunut (tamatigorluinnangajak aallaavittut) ilaatinneqartussaasut. Assersuutigalugu pineqartut tassaapput inuiannut sorlernut ilaaneq, upperisaq ammillu qalipaataa pillugit paasissutissat, pissutsit naalakkersuinermut, peqatigiiffeqarnermut, atoqateqartarnermut pinerluuteqarsimanermullu tunngasut pillugit paasissutissat kiisalu pissutsit peqqissutsimut, inooqataanikkut ajornartorsiutinut annertuunut aamma malugisimaarniutinik/inuulluarniutinik assigisaannillu atornerluinermut tunngasut pillugit paasissutissat.

Paasissutissat eqqartuussissuserisup nassuiaataanit ersertut pissutsinut inuit ataasiakkaat namminerisarluinnarmik atugaannut tunngasutut isigineqarsinnaanngitsut oqaatigissallugu ajornanngilaq. Eqqartuussissuserisup nassuiaataani paasissutissat pissutsinut atorfeqartitaanermut tunngasunut nalinginnaasunut taamaallaat tunngasuupput.

Pissutsilli atorfeqartitaanermut tunngasut pisut qanoq ittuussusiat aalajangiisuutilugu isertuussassaasinnaalluarput taamalu (suliassat suliarineqartarnerat pillugu inatsimmi § 27, imm. 1, nr. 6-imi) nipaangiussisussaataaneq pillugu malittarisassani pineqartunut ilaasinnaallutik, tak. Jon Andersenip qupp. 522-imi allaaserisaa siusinnerusukkut taaneqartumiittoq. Tamanna suliarni matumani atuunnersoq immikkoortumi 2.4-mi sukumiinerusumik misissorpara.

2.2. Nipaangiussisussaataaneq pillugu malittarisassat nalinginnaasut atornerqarnerat pillugu sukumiinerusumik allaaserinnineq

Suliassat suliarineqartarnerat pillugu inatsimmi § 27, imm. 1 (tak. pinerluttulerineq pillugu inatsimmi aalajangersakkat), matumani aalajangersakkami tassani nr. 6 ilanngullugu eqqarsaatigalugu, tassaavoq ingerlatsineq pillugu inatsiseqartitsineq pillugu atuakkiani "inatsimmi aalajangersagaq erseqqarluttoq tasisuasog"-mik taaneqarajuttunut assersuut, soorlu tak. Jens Gardep allallu atuakkiaanni "Forvaltningsret – almindelige emner"-mi 2009-meersumi quppernerit 216 tulluulu. Aalajangersakkap atornerqarnerani tunngaviusut (inatsiseqartitsinermi pissusiviusut tigussaasut) erseqqarluttuunerunerat aalajangersakkap taamaattup ilisarnaatigaa.

Taamaalilluni suliassat suliarineqartarnerat pillugu inatsimmi § 27, imm. 1 eqqarsaatigalugu pineqartoq tassaavoq aalajangersakkap ingerlatsivimmit il.il. qaqugukkut atorineqarsinnaanera (atorneqarnissaa) inatsisiliortup illua'tungaani killilersimagaa, tassa imaappoq paasissutissaq pineqartoq nipangiussisusaatitaanermi pineqartunut qaqugukkut ilaatinneqassanersoq. Illua'tunganili pineqartoq tassaavoq atuuffissap taassuma aalajangersarneqarnerani missingiussilluni naliliinerup aalajangersimasup ilaanera. Taamaalilluni ilaatigut inuup nammineq pilluni paasissutissanik pissutsinilluunniit imminut tunngasunik pineqartunik illersuinissamik soqutigisaqarneranik missingiussilluni naliliineq ilaavoq, soorlu tak. aalajangersakkami nr. 6-ip oqaasertai. Isiginiagassaq taanna qaqugukkut eqqortinneqarsimanersoq erseqqilluinnartumik inerniliisoqarsinnaajuaannangilaq.

Allatut oqaatigalugu oqartoqarsinnaavoq suliassat suliarineqartarnerat pillugu inatsimmi § 27, imm. 1-ip atuuffia tunngaviatigut inatsisilerinikkut naliliinermik/qanoq paasinninnissamik nassuiaanermik (inatsiseqartitsinermik atuinermik) tunngaveqartoq - aalajangersakkamit ingerlatsiviup nammineq missingiussilluni naliliiffigisinnaasaanit allaasumik – nassuerutigineqartariaqartorli inatsisilerinikkut naliliinermi tassani missingiussilluni naliliineq ilaasoq, aalajangersakkap inatsiseqartitsinermi pissusiviusutigut erseqqarlukuluttuunera pissutigalugu. Ingerlatsineq pillugu inatsiseqartitsineq pillugu atuakkianilallaaserisani tamanna inatsiseqartitsinermik atuinermik aalajangersimasutigut missingiussilluni naliliinertalimmik taaneqarajuttarpoq.

Suliassat suliarineqartarnerat pillugu inatsimmi § 27, imm. 1 eqqarsaatigalugu missingiussilluni naliliinermut tunngasortaa taanna aamma saqqummertarpoq aalajangersakkami nr. 6 pillugu oqaatigineqarmat, tak. qulaani oqaatigineqartut, paasissutissaq aalajangersagaq taanna tunngavigalugu isertuussassatut isigineqarsinnaassappat – taamalu nipangiussisusaatitaanermi pineqartunut ilaatinneqassappat – paasissutissaq suussutsi pissutigalugu inuiaqatigiinni nalinginnaasumik paasinnittarneq malillugu tamanut isertuunneqartarnissaa piumasqaataasinnaaneranik naliliineq aalajangiisuusutut isigineqartariaqartoq.

Inatsimmi aalajangersakkap erseqqarluttup tasisuasup pitsaaqutaa tassaavoq aalajangersakkami aalajangersakkap atuuffiata pingaarnertigut taamaallaat nassuiarneqarnera, aalajangersakkalli sukumiinerusumik immersorneqarnissaa inatsiseqartitsinermik atuisumut isumagisassanngortinneqarluni taamaalilluni inatsiseqartitsineq sukulluunniit atuuttoq tunngavigalugu immersorneqarsinnaalluni, matumani pisut pineqartut ataasiakkaat ilanngullugit eqqarsaatigalugit. Immersuinermi tassani missingiussilluni naliliineq oqaatigineqartutut ilaavoq.

Inatsiseqartitsinermik atuineq missingiussilluni naliliinertalik ataatsimut eqqaamasallugu pingaartuuvoq, tassami uanga – naggataatigullu eqqartuussiviit - inatsiseqartitsinermik atuineq kisiat misilittaratsigu. Naak suliassat suliarineqartarnerat pillugu inatsimmi § 27, imm. 1-imik atuineq inatsiseqartitsinermik tunngaviatigut atuiner-mik – uanga aamma misilissinnaasassannik tunngaveqaraluartoq - inatsiseqartitsiner-mik atuinerup ilaanik tassunga tunngasumik, missingiussilluni naliliinermik ilalim-mik, misiliineq tunuarsimaarfigisussaavara. Tamatumunnga manna pissutaavoq, tas-salu inatsisiliortup nipangiussisussaataitaneq pillugu malittarisassanik oqaasertaliiner-mini taamatut missingiussilluni naliliisoqarnissaanik tunngaviginnissimanera, ua-ngalu tamatuminnga ingerlatsivimmit pisaanerumik aallaavittut immiisinnaasus-saannginera. Taamaattorli missingiussilluni naliliineq taanna killissarititaasut aala-jangersakkap ingerlatsinerlu pillugu inatsiseqartitsinermi tunngaviit nalinginnaasut killissarititaasa avataanniinnersoq misilittarpara.

Inatsiseqartitsinermik atuinerup aamma missingiussilluni naliliinerup akornanni kil-lissarititap suliassat suliarineqartarnerat pillugu inatsimmi § 27, imm. 1-imik atui-nermi sumiinnera pissutsit imminni taamaannerat pissutigalugu erseqqinnerusumik aalajangerneqarsinnaangilaq. Inatsiseqartitsinermik atuineq - aalajangersakkap su-liat ataasiakkaat isiginiarlugit qanoq paasineqarnissaanik nassuiaaneq – naggataati-gut tassaavoq killissaliiniarnermut aalajangiisuusoq.

2.3. *Allagaatinik paasitinneqarsinnaatitaaneq pillugu malittarisassat nipangiussisus-saatitaaneq pillugu malittarisassanut nalinginnaasunut ataneqartillugit*

Maluginiarpara Naalakkersuisut Siulittaasuata Naalakkersuisoqarfata aamma kat-tuffiup A-p ilaasortaaffigisaata Danmarks Jurist- og Økonomforbundip, matumani eqqartuussissuserisog E ilanngullugu eqqarsaatigalugu, eqqartuussissuserisup nassuiaa-taa (paasissutissallu tassaniittut) isertuussassatut isigineqarsinnaanersut taamalu ni-pangiussisussaataitanermi pineqartunut ilaatinneqarnersut isumaliutersuutiminni paasitinneqarsinnaatitaaneq pillugu inatsimmi (pisortat ingerlatsinerat pillugu paasi-tinneqarsinnaatitaaneq pillugu inatsimmi nr. 9-mi, 13. juni 1994-imeersumi kingu-sinnerusukkut allannguuteqartinneqarsimasumi) allagaatinik paasitinneqarsinnaati-taaneq pillugu malittarisassat eqqaasarsimagaat.

Paasitinneqarsinnaatitaaneq pillugu inatsimmi allagaatinik paasitinneqarsinnaati-taaneq pillugu malittarisassat paasissutissaq nipangiussisussaataitanermi pineqartunut ilaatinneqarnersoq naliliiniarnermi atorneqarnissaat ataatsimut mianersuutigisaria-qarpoq.

Taamaalillutik paasitinneqarsinnaatitaaneq pillugu inatsimmi malittarisassat paasisutissat pineqartunut ilaatinneqannginnissaannik aalajangersaasut aamma nipangiussisussaataitaaneq pillugu malittarisassat nalinginnaasut atuuffiat assigiittuaanarneq ajorput.

Taamaalilluni eqqartuussissuserisup nassuiaataata paasitinneqarsinnaatitaaneq pillugu inatsimmi § 2, imm. 2-mi pineqartunut ilaatinneqartariaqarnera - paasivaralu tamanna Naalakkersuisut Siulittaasuata Naalakkersuisoqarfiata aamma Danmarks Jurist- og Økonomforbundip isumaqatigiinngissutigigaat – nipangiussisussaataitaaneq eqqarsaatigalugu ajornartorsiutip qulaajarneqarnerani aalajangiisuunnngilaq. Tassani aalajangersarneqarpoq paasitinneqarsinnaatitaaneq pillugu inatsit – taamalu tamakkiisumik paasitinneqarsinnaatitaaneq – suliani inuit ataasiakkaat pisortani atorfeqartitaanerannut tunngasuni pingaarnerusutigut atuutinngitsoq.

Tamatumani aamma oqaatigaara suliani sulisunut tunngasuni annertunerusumik paasisutissiisinaanermik tunngavik tunngavigalugu allagaatinik paasisutissiisoqarsinnaasoq, tak. paasitinneqarsinnaatitaaneq pillugu inatsimmi § 4, imm. 1-imi oqaaseqatigiit aappaat, imaluunniit tunngavik taassuma assinga tunngavigalugu, tamanna nipangiussisussaataitaaneq pillugu malittarisassanik unioqqutitsinerunngippat, tamatumani tak. paasitinneqarsinnaatitaaneq pillugu inatsimmi § 14 kiisalu Jon Vogterip atuakkiaani “Offentlighedsloven med kommentarer”-mi 1998-imeersumi quppernerit 99 tullialu. Taamaalilluni paasitinneqarsinnaatitaaneq pillugu inatsimmi § 2, imm. 2-kkut tunngavigineqarpoq suliani sulisunut tunngasuni paasisutissat imaaliillaannaq isertuussassaannngitsut taamalu nipangiussisussaataitanermi pineqartunut ilaatinneqarneq ajortut.

Nipangiussisussaataitaaneq pillugu malittarisassat paasitinneqarsinnaatitaaneq pillugu malittarisassanut sanilliullutik inissisimanerat eqqarsaatigalugu Jon Andersenip atuakkiaani siusinnerusukkut taaneqartumi quppernerit 163 tulliiilu aamma Offentlighedskommissionip isumaliutissiissutaani “Betænkning om Offentlighedsloven”-imi (isumaliutissiissummi 1510/2009-imi) quppernerit 729 tulliiilu innersuussutigaakka.

Pisunili pineqartuni paasitinneqarsinnaatitaaneq pillugu inatsisip paasitinneqarsinnaatitaaneq pillugu malittarisassani pineqartunit ilaatitsinnginnerup nipangiussisussaataitaasoqarneranik ilimaginnineq ikorfartorsinnaavaa. Tamanna pisuni paasisutissanik paasitinneqarsinnaatitaaneq pillugu inatsimmi malittarisassat tunngavigalugit paasitinneqarsinnaatitaanermi ilaatitsinngiffiusuni isiginiagassanik suliassat suliarineqartarnerat pillugu inatsimmi § 27, imm. 1-imi aamma eqqaaneqartunik naliliviginninnermik tunngaveqartuni atuuppoq, tak. Jon Andersenip atuakkiaani siusinnerusukkut taaneqartumi qupperneq 164.

Taamaalilluni Naalakkersuisut Siulittaasuata Naalakkersuisoqarfiata aamma eqqartuussissuserisup E-p paasitinneqarsinnaatitaaneq pillugu inatsimmi § 13, imm. 1, nr. 6 allagaatinik paasitinneqarsinnaatitaanerup inuit ataasiakkaat pisortallu soqutigisaasa pissutsit immikkut ittut tamanna pisariaqartippasuk isertuuttariaqartut illersorneqarnissaat pissutigalugu killilerneqarsinnaaneranut tunngasoq isummerfigisima-vaat.

Isiginiagassaq taanna, eqqartuussissuserisumit E-mit oqaatigineqartutut, suliassat suliarineqartarnerat pillugu inatsimmi § 27, imm. 1-imi pineqartunut aamma ilaatinneqarpoq, tak. isumaliutissiisummi taaneqartumi qupperneq 738, tassami aalajangersakkami illersuiffissatut (nr. 1-7-imi) taagorneqartut siusinnerusukkut oqaatigineqartutut aalajangersakkap atuuffia eqqarsaatigalugu tamakkiisuunngimmata. Paasissutissaq paasitinneqarsinnaatitaaneq pillugu inatsimmi § 13, imm. 1, nr. 6-imi pineqartunut ilaatinneqarpat tamatuma manna aallaavittut aamma nassatarissavaa, tassalu paasissutissaq pineqartoq isertuussassaasoq taamalu nipangiussisussaataitaner- mi pineqartunut ilaatinneqartoq.

Paasitinneqarsinnaatitaanerli pillugu inatsimmi § 13, imm. 1, nr. 6 taamalu aamma – illersuiffissat nr. 1-7-imi taaneqartut avataanniittoq – suliassat suliarineqartarnerat pillugu inatsimmi § 27, imm. 1-imi illersuineq suliame pineqartumi annertunerusumik sunniuteqarunanngilaaq. Tamatumani oqaatigaara paasissutissat atorfeqartitaa- nermut tunngasut illersorneqarnerannik isiginninneq siusinnerusukkut oqaatigineqar- tutut suliassat suliarineqartarnerat pillugu inatsimmi § 27, imm. 1, nr. 6-imi isuma- gineqareermat.

2.4. Inerniliineq

Pisortat ingerlatsineranni nipangiussisussaataitaaneq pillugu malittarisassanut nali- nginnaasunut inatsiseqartitsinikkut tunngavigisaaq taamatut allaaserereerlugu eqqar- tuussissuserisup nassuiaataa tamarmiusoq taassumaluunniit ilai malittarisassanut taakkunani pineqartunut ilaatinneqarnersut misissussallugu tulliuqqoq.

Tamatumunnga atatillugu immikkoortumi 2.1-imi oqaatigineqartutut suliassat su- liarineqartarnerat pillugu inatsimmi § 27, imm. 1, nr. 6 aallaaviginiarpara, tassuu- nami aalajangersarneqarmat inuit ataasiakkaat imaluunniit ingerlatsiviit namminer- sortut imaluunniit peqatigiiffiit imminnut tunngasut, tamakkununnga ilanngullugit aningaasarsiornermut tunngasut, pillugit paasissutissanik illersuiumallutik soqutigi- saasa nipangiussisussaataitaaneq tunngavissalersinnaagaat.

Immikkoortumi tassani oqaatigineqartutut paasissutissaq aalajangersagaq taanna tunngavigalugu isertuussassatut – taamalu nipangiussisussaataitaanermi pineqartunut ilaatinneqartutut – isigineqassanersoq apeqqummi aalajangiisuusooq tassaasariaqartoq matuminnga naliliineq, tassalu paasissutissap suussutsi pissutigalugu inuiaqatigiinni nalinginnaasumik paasinnittarneq malillugu tamanut isertuunneqarnissaa piumasagaataasinnaanersoq.

Tamanna eqqaamallugu paasissutissat suut Naalakkersuisut Siulittaasuata Naalakkersuisoqarfiata eqqartuussissuserisup nassuiaataanik saqqummiussinermigut tamanut saqqummiussimanerai tulluillugu sukumiinerusumik misissussallugu aalajangiisuusaaq.

Suliaq tamaat isigalugu pineqartoq tassaavoq eqqartuussissuserisup nassuiaataata paasissutissanik A-p inatsisilerinerimi pisortatut soraarnerani suliap ingerlasimaneranut tamarmut tunngasunik imaqarnera. Paasissutissat taakku suliami pissusiviusut allaserineqarnerannik pingaarnerusutigut imaqarput – eqqartuussissuserisup C-p isigininnera tunngavigalugu – kiisalu pissusiviusutut tunngavimmuut tassunga tunuliaqutaasunik (inatsisilerinikkut) naliliinermik imaqarlutik.

Uanga paasinninnera unaavoq manna tunngaviusumik pineqarpoq, tassalu paasissutissat ilarpassui eqqartuussissuserisup nassuiaataani ilaasut pissutsimikkut imaattut suliasat suliarineqartarnerat pillugu inatsimmi § 27, imm. 1, nr. 6 tunngavigalugu isertuussassatut taamalu nipangiussisussaataitaanermi pineqartunut ilaatinneqartutut aallaavittut isigineqartariaqartut.

Uanga paasinninnera matuminnga tunngavilersorneqarsinnaavoq, tassalu paasissutissat taakku pissutsinut A-p sulineranut erseqqissumik tunngasuusut, paasissutissallu taakku – erseqqissumik erseqqivinngikkaluamillu – annertuutigut aamma isornartorsiuerpalaartuusut, naliliineq tunngavigalugu iliuuseqarfiginninneq (ilaatigut suleqatigiinnermi ajornartorsiutit pillugit apeqquq) kiisalu naalasseriitsuliorneq pissutigalugu iliuuseqarfiginninneq (ilaatigut ilumoorfiginninnginneq pillugu apeqquq) aallaavigalugit. Taamaalilluni paasissutissanik tamanut saqqummiussinerup A taassumalu sulinerminik allami ingerlatseqqinniarnera ajoqusersinnaavai – aamma minnerunngitsumik inuiaqatigiinnuguit kalaallit taama ikitsigisut iluanni. Kiisalu paasissutissat taakku atorfeqartitaanermut aalajangersimalluinnartumut pineqartumut tunngasuupput, taamaalillutillu taamaallaat suliami illua tungeriinnut (Naalakkersuisut Siulittaasuata Naalakkersuisoqarfianut sulisitsisusuumut aamma A-mut sulisusuumut) soqutiginaateqarlutik.

Suliassalli sularineqartarnerat pillugu inatsimmi § 27, imm. 1, nr. 6-imi aalajangersagaq siusinnerusukkut oqaatigineqartutut inatsiseqartitsinikkut erseqqarluttoq (“inatsimmi aalajangersagaq erseqqarluttoq tasisuasooq”) atorineqartussaavoq, taamalu suliaq pineqartoq isiginiarlugu qanoq paasineqarnissaa nassuiarneqassalluni. Oqaatigineqartutut aalajangersakkap atuuffianik naliliinermi aalajangiisuusooq tassaavoq matuminnga naliliineq, tassalu paasisutissap suussutsi pissutigalugu inuiaqatigiinni nalinginnaasunik paasinnittarneq malillugu tamanut isertuunneqarnissaa piima-saqaataasinnaasariaqarnerooq.

Uanga paasinninnera unaavoq eqqartuussissuserisup nassuiaataanik tamanut saqqummiussinissamut Naalakkersuisut Siulittaasuata Naalakkersuisoqarfiaata tunngavilersuummini suliaq A-mut tunngasup innuttaasunit, matumani tusagassiutit ilanngullugit eqqarsaatigalugit, soqutigineqarnerujussua pingaartillugu isiginiarsimagaa.

Suliami matumani pineqartoq tassaavoq inuiaqatigiit tungaannit – ilaatigut tusagassiutinut saaffiginnissutit tunngavigalugit – A-p inatsisilerinermi pisortatut soraarnerata isiginiagassanik inatsisinik unioqqutitsisunik suliamalla attuumassuteqanngitsunik tunngaveqarnerata annertuumik aarleqqutigineqarnera. Aarleqqutiginninneq taanna Naalakkersuisut Siulittaasuata Naalakkersuisoqarfiaata innuttaasut tungaannit sakkortuumik pasillerneqalerneranik nassataqarsimavoq.

Uanga paasinninnera unaavoq innuttaasut suliamik soqutiginninnerujussuat – inatsisilerinermi pisortatut atorfiup Naalakkersuisut Siulittaasuata Naalakkersuisoqarfianniinnaanngitsoq aammali Namminersorlutik Oqartussat ataatsimut isigalugit nuimasunik inissisimanera – eqqartuussissuserisup nassuiaataa (tassanilu paasisutissat ataasiakkaat) nipangiussisussaataitanermi pineqartunut ilaanerannik naliliinermi tamarmiusunik ilaatinneqartariaqartut. Taamaalilluni tamanut saqqummiussisoqarsinnaasooq tamatumaa ilimanarsisissinnaavaa.

Suliassaqarfimmi tassani inatsiseqartitsinermi ileqquusunik peqanngikkaluartoq paasinninneq taanna aqutsinermi periaatsimit Danmarkimi atorineqartumit ikorfartorneqarsinnaasorinarpoq.

Assersuutitut taaneqarsinnaavoq Kirkeministereqarfiup allakkanik tamanut saqqummiussinissamik 2004-imi aalajangernera, allakkanilu taakkunani palaseqarfiup palasia nalunaarfigineqarluni pineqartup naalasseriitsuliorneq pissutigalugu iliuuseqarfigineqarnissaanik suliaq ministereqarfiup aallartissamaaraa. Naalasseriitsuliorneq pissutigalugu suliaq aallartissamaarneqartoq palaseqarfimmi palasip upperisamut pissuseqarnera pillugu suliamik innuttaasunit soqutigineqalersimasorujussuarmik aallaa-

veqarpoq. Allakkat taakku suliame pissusiviusut inatsisilerinermullu tunngasut pillugit allaaserisamik annertoorujussuarmik imaqarput.

Assersuutitut allatut taaneqarsinnaavoq Vesthimmerlands Kommunep inatsisilerinikut nassuiaammik takisuumik kommunip atuarfiisa ilaanni pisortamik soraarsitsinermut tunngasumik tamanut saqqummiussiniarluni 2008-mi aalajangernerera. Suliaq taanna innuttaasunit aamma soqutigineqartorujussuanngorsimavoq.

Innuttaasut suliaq pillugu paasisaqarnissamik soqutigisaqarnerujussuisa paarlattuanik paasisutissat pineqartut tamanut saqqummiunneqannginnissaannik A-p soqutigisaqarnera ippog.

Pisumi tassani isiginiagassat/mianerisassat suut oqimaannerpaanersut apeqqummi pisorpiamik naliliineq naggataatigut tunngaviussaaq.

Suliami allagaatinik, matumani Naalakkersuisut Siulittaasuata Naalakkersuisoqarfia uannut oqaaseqaataa 15. november 2013-imeersoq ilanngullugu eqqarsaatigalugu, misissuininni malugaara Naalakkersuisoqarfik pisorpiamik pingaarnerusutigut taamatut naliliisimasog.

Naliliinermi tassani inerniliinermik isornartorsiuisinnaanermut pissutissaqarnanga isumaqarpunga, Naalakkersuisut Siulittaasuata Naalakkersuisoqarfia naliliinermi nut ilaatillugu nipangiussisussaataaneq pillugu malittarisassanik nalinginnaasunik aamma paasitinneqarsinnaatitaaneq pillugu malittarisassanik pitsaanngitsutut isigineqartariaqartumik taputartuussisimanera (akuleriissisimanera) eqqaassanngikkaanni. Tamatumani immikkoortumi 2.2-mi sukumiinerusumik nassuiaanittut manna pingaartillugu isiginiarpara, tassalu naliliinermi tassani Naalakkersuisut Siulittaasuata Naalakkersuisoqarfia naammaginartumik missiliuussinikkut naliliisinnaatinnegartariaqartoq. Isumaqarpunga Naalakkersuisoqarfik taamatut missingiussilluni naliliinermi killissaliussanik unioqqutitsisimasog inerniliussinissamut naammattunik tunngavissaqanngitsoq.

3. Ingerlatsinermi ileqqorissaarneq il.il.

3.1. Naak uanga paasinninnera unaagaluartoq eqqartuussissuserisup nassuiaataanik tamanut saqqummiussineq pisortat ingerlatsineranni nipangiussisussaataaneq pillugu malittarisassanik unioqqutitsisuunaviannngitsoq, taamaattoq tamanut saqqummiussineq malittarisassanik allanik unioqqutitsisuusinnaavoq.

Taamaalilluni ingerlatsineq pillugu inatsiseqartitsinermi tunngaviit nalinginnaasut aallaavigalugit piumasqaatigineqartariaqarpoq tamanut saqqummiussineq suliambut attuumassuteqartunik pingaarnerusutigut tunngavilersugaassoq, matumani tamanut saqqummiussinerup siunertaminut naapertuuttuunissaa ilanngullugu eqqarsaatigalugu.

Ingerlatsinermi ileqqorissaarnerup inatsiseqartitsinikkut - toqqaannangitsumik - tunngavissaliisup manna aammattaaq nassataraa, tassalu ingerlatsivik innuttaasunut pissusilersornermini innuttaasunut ilaatigut inussiarnernermik mianerinninnermillu takutitsisariaqartoq. Tassani aamma ilaavoq ingerlatsivik sulisunik aqutsinermini mianerinnittumik ingerlatsisariaqartoq.

Qulaani oqaatigineqartutut pissutsinik Naalakkersuisut Siulittaasuata Naalakkersuisoqarfia eqqartuussissuserisup nassuiaataanik tamanut saqqummiussinissaminut suliambut attuumassuteqartumik tunngavissaqarsimaneranik takutitsisunik atuuttoqarpoq. Taamaalillunga ingerlatsineq pillugu inatsiseqartitsinermi tunngaviit aamma ingerlatsinermi ileqqorissaarnermik tunngavik innersuussutigalugit isumaqarpunga nassuiaatip tamanut saqqummiunneqarnerata immini isornartorsiornissaanut pissutis-saqarnanga.

Suliarli ilaqarsinnaavoq tamanut saqqummiussinermut atatillugu, matumani tassunga ilaatillugu pisut ingerlasimanerat ilanngullugu eqqarsaatigalugu, isornartorsiunermut pissutissaqalersitsisinnaasunik.

3.2. Suliamik matuminnga, matumani suliami allagaatinik Naalakkersuisut Siulittaasuata Naalakkersuisoqarfianit tigusannik misissuineq ilanngullugu eqqarsaatigalugu, sularinninninnut atatillugu malugaara eqqartuussissuserisup nassuiaataa A peqataatinngagu tamanut saqqummiunneqarsimasoq. Taamaalilluni A Naalakkersuisoqarfiup eqqartuussissuserisup nassuiaataanik A-p inuttaanut namminermut tunngasorujussuarmik tamanut saqqummiussinissaq pillugu isumaliutersuutaanik isummerfiginninnissaminut periarfissinneqarsimanngilaq.

Isumaqarpunga Naalakkersuisut Siulittaasuata Naalakkersuisoqarfiata aalajangiini-tan tamanut saqqummiussinissaq sioqqulluarlugu A-muinnarluunniit ilisimatitsissuti-gisimasuuppagu tamatumunngalu peqatigitillugu eqqartuussissuserisup nassuiaataa A-mut saqqummiussimasuuppagu tamanna mianerinninnerpaasimassagaluartoq taamalu ingerlatsinermi ileqqorissaarnermik tunngaveqarnermut naapertuunnerpaasimassagaluartoq, aamma tak. Niels Fengerip atuakkiaani "Forvaltningsloven med kommentarer"-mi 2013-imeersumi qupperneq 116. Taamaaliortoqarsimasuuppatt A tamanut saqqummiussineq sioqqullugu tamanut saqqummiussinermut akerliliissuti-

minik kiisalu nassuiaatip nammineq imarisaa pillugu oqaaseqaatiminik saqqummiussisimasinnaassagualarpoq.

Eqqartuussisserisup nassuiaataa Danmarkimi Eqqartuussissuserisut tunaartarisassa at malillugit eqqartuussissuserisup arlaannaannulluunniit attuumassuteqarani misissuineratut taaneqarsinnaanngilaq, tamannalu nassuiaammi erseqqissumik aamma oqaatigineqarpoq. Taamaalilluni eqqartuussissuserisup nassuiaataa – nassuiaaneq malillugu – kinaassusersiortutut saqqummerpoq.

Malugaarattaq A-p soraarnej pillugu isumaqatigiissutaani – pisortat pillugit inatsiseqartitsinermi malittarisassanik tunngaveqarani isumaqatigiissuteqartarnej pillugu inatsiseqartitsinermi malittarisassanik tunngaveqarmat uanga isummerfiginngisanni – isertuussinissaq pillugu aalajangersakkap annertussusia erseqqarlukuluttoq ilaasoq.

Uanga paasinninnera unaavoq pissutsit taakku marluk manna erseqqissaraat, tassalu A tamanut saqqummiussinissaq sioqqullugu tamatuminna ilisimatinneqarsimasariaqaraluartoq, soqutigisaminik isumaginissinnaaqullugu.

Malugaara paasinninneq uanga paasinninninnut asingusooq Naalakkersuisut Siulittaasuata Naalakkersuisoqarfiata uannut oqaaseqaammini 15. november 2013-imeersumi oqaatigigaa, eqqartuussissuserisullu nassuiaataata tamanut saqqummiunneqarnera sioqqullugu A-mut saqqummiunneqarsimannginnera ajuusaarutigigaa. Tamanna tusaatissatut tiguara.

3.3. Malugaara eqqartuussissuserisup nassuiaataani A-p qassinik ukioqarnera, matumani misilittagai ilanngullugit eqqarsaatigalugit, pillugit arlaleriarluni oqaaseqaateqartoqartarsimasooq. Tamatumani eqqartuussissuserisup nassuiaataani immikkoortut IV.a, V.b.2 aamma V.b.4 innersuussutigaaakka, taakkunanilu ilaatigut oqaatsit “taama inuusutsigisooq” kiisalu “inatsilerinermi pisortaq inuusuttoq misilittagaqanngitsooq” atorneqarsimapput. Aammattaaq immikkoortup kingullertut taaneqartup naggataani oqaaseqaatit uanga paasinninnera malillugu imatut paasineqarsinnaasut ilaapput, tassalu paasinninneq unaasoq A inuttut pissutsinik (annertunerusumik) ilisimasaganngitsut.

Uanga paasinninnera unaavoq A-p inuusussusianik, pisinnaasaanut kiisalu – oqaatigineqartutut uanga paasinninnera malillugu taamatut paasineqarsinnaasumik – A-p inuttut pissutsinik (annertunerusumik) ilisimasaganngitsutut naliliivigineqarneranut ataneqartillugu, taama annertutigisumik isiginninniarneg kanngunarsaanertut tamannullu takoqqusaarinertut erseqqissumik paasineqarsinnaasooq.

Taamaalillunga isumaqarpunga Naalakkersuisut Siulittaasuata Naalakkersuisoqarfiata isiginninnernik taakkuninnga – kinaassusersioqisunillu – tamanut saqqummiussinera ajuusaarnartuusooq ingerlatsinermilu ileqqorissaarnermik unioqquitsinerusooq. Tamatumani aamma oqaatigaara isiginninnerit taaneqartut atorfinitsitsisarneq pillugu inatsiseqartitsineq eqqarsaatigalugu annertunerusumik pingaaruteqartutut isigineqarsinnaanngitsut - Naalakkersuisut Siulittaasuata Naalakkersuisoqarfiata A-mik atorfinitsitsinermi A-p qassinik ukioqarnera atorfinitsinneqarnissanilu sioqqullugu misilittagarisai ilisimareersimammagit.

Eqqartuussissuserisup nassuiaataata eqqartuussissuserisumit avataaneersumit namminersortumit suliarineqarsimanerata – tamannami Naalakkersuisut Siulittaasuata Naalakkersuisoqarfiata nassuiaatip erseqqinnerusumik ilusilersorneqarneranut suliarineqarneranullu toqqaannartumik sunniuteqarsimannginneranut tunngavilersuutaasinnaammat – uanga taamatut inerniliinera allannngortinngilaa. Tamatumani oqaatigaara Naalakkersuisut Siulittaasuata Naalakkersuisoqarfiata – tamanna nassuiaatip inerniliinerata ilusilernerqarneranut tunngaviusumik sunniuteqanngikkaluartoq - eqqartuussissuserisuni siusinnerusukkut oqaatigineqartutut arlaannaannulluunniit attuumassuteqanngitsutut oqaatigineqarsinnaanngitsumik taamalu eqqartuussissuserisup misissuineranik Naalakkersuisoqarfimmut attuumassuteqanngitsumik taaneqarsinnaanngitsumik ingerlatsisimasooq misissuinerup tamanut saqqummiunnerqarneranut atatillugu ingerlatsinermi ileqqorissaarneq pillugu malitarsassanik sukumiinerusumik ilitsersorsimasinnaagaluaraa. Qanorluunniilli pisoqaraluarpat immikkoortut taaneqartut ilaatinneqannginnissaat Naalakkersuisut Siulittaasuata Naalakkersuisoqarfiata nassuiaammik saqqummiussinermi aalajangersimasinnaagaluar-paa.

3.4. Naalakkersuisut Siulittaasuata Naalakkersuisoqarfiata uannut oqaaseqaammuni 15. november 2013-imeersuni oqaatigaa eqqartuussissuserisup nassuiaataa Naalakkersuisut nittartagaannit massakkut peerneqarsimasooq.

Naalakkersuisoqarfiup tamatumunnga atatillugu oqaatigaa peersineq “inatsilerinik-kut pisussaaffeqarnermik isumaqarneq aallaavigalugu pinngitsooq, taamaallaalli tamat misissuinerup imarisaanik ilisimannilernissamut soqutiginninnerisa atuukkunnaarnerannik isumaqarnermik tunngaveqarluni” pisimasooq.

Eqqartuussissuserisup nassuiaataa Naalakkersuisut nittartagaannit massakkut peerneqarsimammat isumaqarpunga matuma sukumiinerusumik isummerfiginissaanut pisutissaqarnanga, tassalu nassuiaat nittartakkamit piffissap aalajangersimasumik sivi-sussusillip qaangiunnerani peerneqarsimannngitsuuppat tamanna ingerlatsineq pillugu

inatsiseqartitsinermi tunngavinnik imaluunniit ingerlatsinermi ileqqorissaarnermik unioqqutitsinerusimassagaluarnersoq.”

6. Sulianut ukiuni siusinnerusuni nalunaarutini eqqartorneqartunut malitseqartitsineq – Naammagiittaalliuutit pillugit suliat

6.1 2012-imi ukiumoortumik nalunaarut, immikkoortoq 5, quppernerit 96 tul-liilu

Oqartussaasunik ilusilersuineq. Oqartussaasumut qulliunerusumut naammagittaalliornissamut periarfissaq. Allaffimmi fuldmægtigimik soraarsitsineq (j.nr. 2010-324-0004)

Civilstyrelsi allakkatigut 13. august 2012-imeersutigut inassuteqarfigaara A Aningaasaqarnermut Naalakkersuisoqarfimmut (maanna Aningaasaqarnermut Nunamullu Namminermut Naalakkersuisoqarfik) eqqartuussivikkut suliassanngortitsinissamut pineqartumut aningaasartuutaanngitsumik eqqartuussivikkoortitsinissamik akuerineqassasoq. A-p Akileraartarnermik Aqutsisoqarfimmit soraarsinneqarni-ni pillugu naammagittaalliuutaanik suliarinninnissaminut inassuteqaatinnik Aningaasaqarnermut Naalakkersuisoqarfiup malinnikkumannginnera tunuliaqutaavoq.

Allakkat 20. marts 2013-imeersut assilinerat tiguara, tassanilu Civilstyrelsip A nalunaarfigaa Aqutsisoqarfiup inassuteqaatikka malinniarai.

Aningaasaqarnermut Nunamullu Namminermut Naalakkersuisoqarfiup eqqartuussissuserisuata Kammeradvokatip allakkatigut 26. november 2013-imeersutigut A-p suliassanngortissimasaa eqqartuussinerup nalaani uppernarsaalluni akuersaarsimagaa Naalakkersuisoqarfillu A-p naammagittaalliuutaanik taamaalilluni suliarinnittus-sanngortoq 2. december 2013-imi paasitinneqarpunga.

7. Sulianut ukiuni siusinnerusuni nalunaarutini eqqartorneqartunut malitseqartitsineq – Suliat nammineerluni misissugassangortitat

7.1 2012-imi ukiumoortumik nalunaarut, immikkoortoq 7, quppernerit 402 tullialu

Piffissaq Isumaginninnermi Naammagittaalliuuteqartarfiup sulianik suliarinninnerminut atortagaa (j.nr 2008-905-0006)

Suliamik Inuussutissarsiornermut, Aatsitassanut Ikummatissanullu Naalackersuisoqarfimmut tunngasumik suliarinninnera 2012-imi naammassivara.

Inatsisartut Inatsisinut Ataatsimiititaliaata ukiup nalunaarusiuunneqartup naanerani inatsisip allannguutissaatut siunnersuummik qaqugu saqqummiussisoqarnissaa pil-lugu paasissutissanik piusoqannginnera tunngavigalugu Inuussutissarsiornermut, Aatsitassanut Ikummatissanullu Naalackersuisoq allakkatigut 4. oktober 2013-imeersutigut qinnuigaa suliami killiffik paasissutissiissutigeqqullugu.

Inatsisartut Inatsisinut Ataatsimiititaliaata allakkani 4. oktober 2013-imeersut kii-salu Inuussutissarsiornermut, Aatsitassanut Ikummatissanullu Naalackersuisup akissutaa 15. oktober 2013-imeersoq pillugit ilisimatippaanga, taakku assilineri al-lakkatigut 11. november 2013-imeersutigut uannut nassiullugit.

Inatsisinut Ataatsimiititaliap Naalackersuisumut allagai imaattunik oqaasertaqarput:

“Ombudsmandip 2012-imut ukiumoortumik nalunaarutaata malitseqartinnera: Naam-magittaalliuutit isumaginninnermut tunngassuteqartunik suliarineqarnerini piffissap atorneqartup sivikillisinnissaanik anguniagaqarnerup killiffia

Naammagittaalliuuteqartarfiup sulianik suliarinninnermini piffissaq atugaa qaammatit 24-it pallillugit sivissuseqartartoq, taamaattorli meeqqanik arsaarinnissuteqartarneq pil-lugu suliat qaammatit pingasut ingerlaneranni suliarineqartarnissaat anguniarneqartoq, Ombudsmandip 2007-imi naammagittaalliummik suliarinninnerminut atatillugu paasi-va. Taamaammat naammagittaalliuuteqartarfimmit naammagittaalliuutitik suliarinnin-nermut piffissaq atugaq sivisuallaartumut suna peqqutaarpiarnersoq pillugu misissuiniar-luni Ombudsmandi aalajangerpoq.

Isumaginninnermi Naammagittaalliuuteqartarfimmut oqaaseqaammimi, sulianik suliarin-ninnermut qaammatitik 24-nik atuisarneq Ombudsmandip akuerineqarsinnaan-ngitsutut nalilerpaa.

7. *Sulianut ukiuni siusinnerusuni nalunaarutini eqqartorneqartunut malitseqartitsineq – Suliata nammi-*

Apeqquit pingaaruteqartut arlallit piffissamut sulianik ingerlatsinermi atukkamut tunngassuteqartut naammagittaalliuuteqartarfiup tikkuagai pillugit tamatuma saniatigut Ombudsmandi oqaaseqarpoq:

- 1) naammagittaalliuuteqartarfiup inuttaqarnikkut aaqquissuusaanera,
- 2) naammagittaalliuuteqartarfiup naammagittaalliuutit pillugit paasissutissiinera
- 3) naammagittaalliuuteqartarnermi malittarisassat erserlertuttut
- 4) innarluutillit akornanni sullissinermi pitsaassuseq pillugu naalakkersuinikkut isummer-nissaq amigaataasoq
- 5) naammagittaalliuuteqartarfiup sulianik ingerlatseriaasia.

Ombudsmandip 2012-imi ukiumoortumik nalunaarusiaani malitsit immikkoortumi; Inuussutissarsitut Suliffeqarnermullu Naalakkersuisoqarfik maannakkut – nukingisarrutit arlallit tigoreerlugit – suliap killiffia pillugu paasissutissiisoq Ombudsmandip nalunaarutigaa. Qanoq naammagittaalliuutit isumaginnittoqarfimmut tunngassuteqartut suliarineqartarnerisa sivikillineqarnissaannik siunnersuusiorussamik suleqatigiissitamik pilersitsisoqartoq Naalakkersuisoqarfimmit nalunaarutigineqarpoq. Naammagittaalliuutit/suliareqqitassanngortitsinerit ingerlanneqarnerini piffissamik atuinerik ajornartorsiuup allaffissornikkut suliarineqartarneri attuumassuteqanngitsumut nuunneqarpata pitsaarnepaasussatut suleqatigiissitami isumaqatigiissutigineqarpoq.

Isumaginnittoqarfiup aqunneqarnera aaqquissuusaaneralu pillugit Inatsisartut peqqussutaannik allannguissamik tamanna piumasaqaatitaqarpoq.

Inatsimmik allannguinerup taamaattup qaqugu pinissaa ilimagineqarsinnaanersoq ukiup nalunaarsuiffiusup naanerani suli paasissutissiissutigineqanngilaq. Tamanna tunngavigalugu Inatsisinut Ataatsimiititaliaq suliap killiffia pillugu paasissutissanik ulloq 4. oktober 2013 qinnuteqarpoq.

Inatsisinut Ataatsimiititaliaq ulloq 15. oktober 2013 akissuteqaammik tigusaqarpoq. Akissuteqaallu paasissutissatut ilanngussatut nassiunneqarpoq.”

Inuussutissarsiornermut, Aatsitassanut Ikummatissanullu Naalakkersuisoqarfiup akissutaa 15. oktober 2013-imeersoq imaattunik oqaasertaqarpoq:

“Isumaginninnermi Naammagittaalliuuteqartarfiup sullissinermik ingerlassarnerata annikillisarniarneranut killiffik

Inatsisartuni Inatsisinut Ataatsimiititaliaq 4. oktober 2013-imi Isumaginninnermi Naammagittaalliuuteqartarfiup sullissinnermik ingerlassisarnerata annikillisarniarneranut killiffianik piunasaqarsimavoq.

Ilaqutariinnermut Inatsisinillu Atortitsinnermut Naalakkersuisoqarfimmit aamma Isumalioqatigiissitanut Ataatsimiititalianullu Aqutsisoqarfimmit Isumaginninnermi Naammagittaalliuuteqartarfiup sullissinnermik ingerlassisarnerata annikillisarnissaanik suliap killiffisaanik taassuminnga paasissutissanik pissarsisimavunga.

Ilaqutariinnermut Inatsisinillu Atortitsinnermut Naalakkersuisoqarfik Isumaginninnermi Naammagittaalliuuteqartarfimmut inatsisinik tunngavigisap iluarsaannissaa pillugu imatut ilisimatitsissuteqarpoq:

Ilaqutariinnermut Inatsisinillu Atortitsinnermut Naalakkersuisoqarfiup inatsisiliornermik piareersaalluni sulinerup naammassisimanissaa naatsorsuutigaa, taamaalillutik Naalakkersuisut 2014-imi ukiakkut ataatsimiinnermi (UKA2014) inatsisissamut nutaamut allaqqaakkamik saqummiussisinnaassallutik.

Isumalioqatigiissitanut Ataatsimiititalianullu Aqutsisoqarfik, Isumaginninnermi Naammagittaalliuuteqartarfimmut allattoqarfimmik isumaginnittuusooq Isumaginninnermi Naammagittaalliuuteqartarfiup sullissisarneranut killiffik pillugu imatut ilisimatitsissuteqarpoq:

Isumaginninnermi Naammagittaalliuuteqartarfimmi 2013-imi kvartalit sisamaasa aallartilernerani suliassat 394-it ingerlanneqarput. Naammagittaalliuuteqartarfiup ukiumi kvartalini siullerni pingasuni suliassat 277-it isumagisimavai, piffissamilu tassani suliassanik nutaanik 310-nik takkuttoqarsimalluni.

Naammagittaalliuuteqartarfiup ukiumoortumik suliassat 350-it missaat sularisarpai, tamannalu sullissinnermut agguaqatigiissillugu qaammatinik 13,5-inik atuiffiuvoq. Kvartalit sisamaanni suliassanik takkuttoqarnera taamaaginnassappat 2013-ip naanerani suliassat takkuttut amerlassusaat 410-ussasut naatsorsuutigineqarput. Taamaalilluni sullissinnermut piffissaq atugaq annertusiartussaaq.

Isumaginninnermi Naammagittaalliuuteqartarfiup aamma Isumalioqatigiissitanut Ataatsimiititalianullu Aqutsisoqarfik ukiut kingulliuernerusut ingerlanerini agguaqatigiissillugu sullissinnermut piffissaq annikillisinniarnanarut alloriarnernik assigiinngitsunik arlalinnik iliuseqarsimapput. Ataani pingaarnerit taaneqarput.

2013-imi juunilli kingornatigut naammagittaalliuuteqartarfik siusinnerusumut naleqqiullugu malunnartumik annertunerujussuarmik “tunngavigisassatut pigineqartumi” aalajangiussisarsimavoq, naak tamatumunnga nukingisaarutininik nassiussisoqarluni pisussaaffeqarpoq.

qartoqaraluarluni kommuni naammagittaalliuuteqartarfimmut atugassanik nassiussineq ajoraluartoq.

Suleriaatsimik aamma aalaakkaanusumik atugaalersumillu aamma aallarniisoqarsimavoq, kommunit atugassanik taamaallaat ataasiartumik nukingisaarummik nassitsivigineqartarlutik. Atugassanik piumasaqarnerup aamma atugassanik nukingisaarummik nassiusaqareernerup kingornatigut “tunngavigisassatut pigineqartumi” aalajangiussisoqassanersoq, suliaq nutaamik isumagineqaqquneqassanersoq, imaluunniit kommunimi suliamut atugassanik pissarsiorniarluni immikkut ittumik iliuuseqartoqassanersoq nalilerneqartassaaq.

Isumaginninnermi Naammagittaalliuuteqartarfip aamma suliassat piareersimasut siviisuumik “uninngatinnissaat” akiorniarlugit ukiumut siusinnerusukku sisamaannarnit maannakku arfinileriarlutik ataatsimiittarnissaq aalajangiussimavaa. Aalajangiussinissamut innersuussutit naammassillugit suliareernerisigut suliat piaarnerusumik aalajangiiffigisarnissaannik tamanna nassataqarpoq.

Meeqqanik pinngitsaaliilluni qimagutsitsinissamut tunngatillugu suliat tamakku piaartumik suliareneqarnissaannik Isumaginninnermi Naammagittaalliuuteqartarfik ukiut arlerlugit sulissuteqarsimavoq. Suliassat aamma allat, soorlu inuit annertuunik innarluutillit pillugit suliassat, kiisalu suliassat immikkut ittut allat piviusumik naliliinerup kingornatigut piaartumik suliassatut isumagineqartarneri malugineqarpoq. Piaartumik suliassat suliassanut allanut tamanut naleqqiullutik siulliutillugit suliareneqartarput, apeqqutaanani qaqugukku takkussimaneri.

Suliassanut taama ittunut annerpaamik qaammatini pingasuni suliassanik isumaginninnissamut maannakku piffissaqartoqarsinnaanngilaq, tamatumunnga pingaernerutillugu kommuninit atugassanik pissarsiaqarniarnermi unammillerfissanik patsiseqarpoq, aammattaarlu suliassat ima ilisimatitsissutaanikitsigisarput “tunngavigisassatut pigineqartumi” aalajangiussisoqarsinnaasqartarani.

Tamakku saniatigut Isumalioqatigiissitanut Ataatsimiititalianullu Aqutsisoqarfik kommunini suliassanik isumaginnittoqarnermi pitsaassutsip pitsanngorsarnissaanut taamatut iliuuseqarnikkut peqataatinniarlugit kommunit suliassanik isumaginnittartuinut pikkorisartitsinernik arlalinnik neqerooruteqarlunilu ingerlassaqarsimavoq, taamaalilluni kommunit aalajangiussinerinik maalaaruteqartut ikinnerulerlutillu naammagittaalliuuteqartarfip naammagittaalliuutinik suliaqartarnera pisariillisinneqarluni nalinginnaasumik suliassanik isumaginnittarnermut malittarisassiat aalajangiisartup siullersaasup aalajangiussinerani malittarineqarnerisigut.

Suliffiup iluani suleriaatsit sunnuteqarluartinnerulernissaannik, ilanngullugit nutserisarnermik, suliassanik itigartitsinissamut imaluunniit utertitsinissamut piaartumik misissuisarnernik, kiisalu isumaginnittoqarfimmi innuttaasunut ilisimatitsinernik kommuninilu

suliassanik isumaginnittartuni Isumalioqatigiissitanut Ataatsimiititalianullu Aqutsisoqarfik suliassanik ingerlassinerup annikillissarnissaa siunertaralugu sulissuteqartuarpoq.”

Inuussutissarsiornermut, Aatsitassanut Ikummatissanullu Naalackersuisoqarfimmut tunngatillugu suliap matuma sularinera qulaani oqaatigineqareersutut 2012-imi naammassivara.

Ukiorli taanna siusinnerusukkut paasivara Naammagittaalliuuteqartarfik, soorlu Naammagittaalliuuteqartarfiup allakkatigut Inatsisinut Ataatsimiititaliamut nassuaatigereersimagaa, suliani kommunit allagaatinik tamanik qinnuigineqaraluarlutik nassiusseqqullugillu nukingisaarneqaraluarlutik taamaaliorfigisimanngisaanni paasissutissat pigineqartut tunngavigalugit aalajangiisalersimasoq.

Taamaattumik Isumaginninnermi Naammagittaalliuuteqartarfik allakkatigut 30. oktober 2013-imeersutigut nalunaarfigaara suliamik j. 2013-905-0018-imik normulimmik nammineerlunga misissuinnermik aallartitsiniarlunga aalajangertunga, tassungalu atatillugu Naammagittaalliuuteqartarfik qinnuigaara suliani paasissutissat pigineqartut tunngavigalugit aalajangiisarnissamik aalajangernermut tunuliaqutaa-soq kiisalu pisortat paasissutissanik pisariaqartunik tunngavissaqarnissaannik tunngavigisaq eqqarsaatigalugit sunik isumaliutersuuteqarsimanini pillugit sukumiinerusumik nassuaateqaqqullugu. Suliamilli nammineerlunga misissuinnermik suliaraqnera ukiup nalunaarusiuunneqartup naanerani suli naammassinngilara.

8. Misissuinerit

8.1 Røde Kors Børnehjemmimik Nuummiittumik misissuineq

Røde Kors Børnehjemmi Nuummiittoq allakkatigut 31. juli 2013-imeersutigut ilisimatippara Børnehjemmi misissorniarlugu aalajangertunga.

Røde Kors Børnehjemmimik misissuineq suleqatikka pingasut peqatigalugit 14. november 2013-imi ingerlappara. Meeqqat oqaaseqartartuat Aaja Chemnitz Larsen, meeqqat pillugit siunnersorti Beate Platou aamma siunnersorti Nauja Benjaminsen tamarmik meeqqat pisinnaatitaaffii pillugit suliniaqatigiiffimmit MIO-meersut misissuinermi aamma peqataapput.

Misissuineq taanna Inatsisartut Ombudsmandiat pillugu Inatsisartut inatsisaanni nr. 8-mi, 3. december 2009-meersumi (Ombudsmandi pillugu inatsimmi) § 16 tunngavigalugu misissuinerinik nalinginnaasumik suliaqarnerma ilaatut ingerlanneqarpoq.

Ombudsmandi pillugu inatsimmi § 7, imm. 1-ikkut aalajangersarneqarpoq Kalaallit Nunaanni Namminersorlutik Oqartussat kommunillu ataanni pisortat ingerlatsivii-ssa ilaat tamarmik uanga sulininni pineqartunut ilaatinneqartut.

Ombudsmandi pillugu inatsimmi § 16-ikkut aalajangersarneqarpoq paaqqinniffiit suliffeqarfiilluunniit uanga sulininni pineqartunut ilaatinneqartut suulluunniit uanga Ombudsmanditut misissorsinnaagikka.

Oqartussaasut inuillu uanga sulininni pineqartunut ilaatinneqartut inatsisinik atuut-tunik malinninersut suliassaminnilluunniit ingerlatsinerminni allatigut kukkusuteqarsimanersut sumiginnaasimanersulluunniit sulininnut nalinginnaasumut ilaatillugu misissortarpara. Tamatuma saniatigut - § 16 tunngavigalugu misissuinerinut atatillugu - pissutsit paaqqinniffiup aaqqissuussaaneranut ingerlanneqarneranullu tunngasut kiisalu pissutsit paaqqinniffimmik atuisut pineqartarnerannut taakkulu pillugit ingerlatanut tunngasut inuppalaartumik misigittartumillu isiginnittaaseq aallaavigalugu naliliiffigisinnaavakka.

Misissuinerup ingerlanneqarnera

Misissuineq imaattumik najoqqutaqarluni ingerlanneqarpoq:

1. Røde Kors Børnehjemmimi pisortaqatigiinnik sulisullu sinniisaannik aallarnisaa-taasumik oqaloqateqarneq

2. Røde Kors Børnehjemmip takutissorneqarnera
3. Ilaqutaasunik oqaloqateqarneq
4. Najugaqartunik oqaloqateqarneq
5. Sulisunik oqaloqateqarneq
6. Røde Kors Børnehjemmimi pisortaqatigiinnik naggasiutaasunik ataatsimeeqateqarneq

Misissuinermi tassani makku aallunneqarnissaat toqqarpara:

Aaqqissuussaanermut tunngasut, sulisut, sammisassaqartitsineq/sunngiffik, pissaanermik atuineq, suliassaqarfinnut allanut tunngasut, peqqissutsimut tunngasut aamma paaqqinniffiup illutaanut tunngasut.

Aallussiviusut taakku ullormi misissuiviusumi oqaloqatiginninnertigut, Røde Kors Børnehjemmip takutissorneqarneranut atatillugu takusatigut aamma atortussat misissuineq sioqqullugu tigusimasakka, matumani Ilaqutariinnermut Inatsisinillu Atortitsinermut Naalackersuisoqarfiup nakkutilliinermut atatillugu nalunaarusiai marluk ilanngullugit eqqarsaatigalugit, tunngavigalugit qulaajaavigineqarput.

Røde Kors Børnehjemmi 18. december 2013-imi imatut allaffigaara:

“[...]”

Naliliineq

Røde Kors Børnehjemmimi paaqqinniffittut massakut ilorraap tungaanut ineriartortitsiviu-sutut pisortaqatigiit unamminiagassanik paaqqinniffiup aqquusaaganik aallussiviuluartutut pingaarnerusutigut paasisaqarfigaara. Ajornartorsiutit annertunerpaat misissuininni immikkut maluginiakkakka pillugit tulliuttuni naatsunik oqaaseqaateqarpunga.

Tamatumunnga atatillugu oqaatigaara ajornartorsiutit taakku pisortaqatigiillu inaarutaa-sumik ataatsimeeqatigiinnitsinni pingaarnerusutigut oqaloqatigiissutigigivut.

Aaqqissuussaanermut tunngasut

Røde Kors Børnehjemmi A pisortaagallartutut atorfinitsinneqarnerata B-illu pisortap tul-liatut atorfinitsikkallarneqarnerata kingornatigut allanngortiterineq ingerlanneqartoq Røde Kors Børnehjemmimi pissutsinut arlalinnut pitsaasumik sunniuteqarsimasorinarpoq. Ilatigut najugaqartunik sulisunillu oqaloqateqarninnut atatillugu malugaara allanngortiterineq taanna najugaqartunut pitsaasumik sunniuteqarsimasoq.

Ullormili misissuiffiusumi oqaloqateqarninnut atatillugu malugaara ilusilersuinikkut allanngortiterineq sulisoqatigiikkuutaat ilaasa ilaleruminaatsikkaat. Pisortaqtigiit ajornartorsiummik tassangga eqqumaffiginninnerat tusaatissatut tiguara.

Pisortaqtigiit aallarnisaataasumik ataatsimiinnermut atatillugu oqaatigaat Røde Kors Børnehjemmimi ulluinnarni unammilligassat eqqarsaatigalugit Ilaqutariinnermut Inatsisinillu Atortitsinnermut Naalakkersuisoqarfiup qaninnerusumik suleqatigineqarnissaa kissaatiginartissinnaagitsik. Tamanna tusaatissatut tiguara. Røde Kors Børnehjemmi kaammattorpara taamatut suleqatigiinnisaaq siunertaralugu Naalakkersuisoqarfik oqaloqatigeqqullugu.

Attaveqatigiinneq

Najugaqartunik sulisunillu oqaloqatiginninninnut atatillugu sulisut najugaqartullu nalinginnaasumik attaveqatigiinnerat pitsaasutut malugaara, pingaartumillu primærpædagogit atorlugit aaqqissuussineq ingerlalluurtutut malunnartoq.

Najugaqartut Nuup avataani najugaqartunik ilaqutaqartut eqqarsaatigalugit pisortaqtigiit uannut malugeqqullugu oqaatigaat najugaqartut ingiaqateqarlutik angalatinnissannut aningaasaliisitsiniartarneq ajornartorsiutaasinnaasoq. Pisortaqtigiit nassuiaatitut oqaatigaat Røde Kors Børnehjemmip najugaqartut tamarmik immikkut ingiaqateqartinnaqit angajoqqaanut tikeraartikkumavallaartanngikkai (meeqqat ineriartornerat eqqarsaatigalugu).

Paasisara unaavoq angajoqqaat Nuummukarnissaminut akissaqanngippata tamanna najugaqartut angajoqqaavi Nuummi najugaqartuunngitsut eqqarsaatigalugit angajoqqaaminut attaveqarfiginninniarnernanni ajornartorsiutaasinnaasoq.

Uanga paasinninnera unaavoq angajoqqaat soorlu feriarnermut atatillugu najorsinnaanerit najugaqartut angajoqqaaminnik attaveqarfiginninnerminnik attassiinnarnissaminut periarfissaat eqqarsaatigalugu aalajangiisuusumik pingaaruteqartoq.

Taamaattumik kommuni najugaqartup angalaneranik akiliisussaaq Røde Kors Børnehjemmip ajornartorsiut taanna pillugu oqaloqatiginissaa isumaliutersuutigissagaa kaammattuu-tigaara.

Najugaqartut arlallit angajoqqaavinik oqaloqateqarninnut atatillugu malugaara najugaqartut isumaqartut aningaasat kaasarfimmiutut qaammammut pisartakkatik ikippallaartut, taamaattumillu angajoqqaat najugaqartunut aningaasanik nassiussarlutik. Paasivarali angajoqqaat taakku ilaat najugaqartunit ikinnerusunik tigorianaateqartartut. Taamaattumik najugaqartut qanoq amerlatigisunik kaasarfimmiussineneqartarnersut angajoqqaanut erseqqissumik nassuiaatiginissaa Røde Kors Børnehjemmip isumaliutersuutigissagaa kaammattuu-tigaara.

Pissaanermik atuineq

Pisortaqatigiit aallarnisaataasumik oqaloqatigiinnermut atatillugu nassuiaatitut oqaatigaat pissaanermik atuineq Røde Kors Børnehjemmimi atugaavallaanngitsaq, pissaanermik atuineramik paasininneq ineriartortinniarlugu Røde Kors Børnehjemmimi suliniutigineqartoq kiisalu pissaanermik atuineq ingerlaavartumik oqaloqatigiissutigineqartoq.

Oqaatigineqartut tusaatissatut tiguakka. Røde Kors Børnehjemmimut malugeqqullugu oqaatigaara Inatsisartut pissaanermik atuineq pillugu inatsit nutaaq akuerisimagaat, tassalu isumaginninnermik suliassaqarfimmi pissaanermik atuineq pillugu Inatsisartut inatsisaat nr. 1, 21. november 2013-imeersoq.

Suliassaqarfimmut allanut tunngasut

Najugaqartut pillugit iliuusissanut pilersaarusiit atuarnerninut atatillugu najugaqartunillu oqaloqateqarninni malugaara najugaqartut arlallit iliuusissanut pilersaarusiinneqarsimanngitsut, tamannalu najugaqartut eqqarsaatigalugit toqqissisimananngilaq. Tamatumunnga atatillugu aamma malugaara najugaqartut amerlanersaat iliuusissanut pilersaarusiinneqarsimasut pillugit iliuusissanut pilersaarusiit tamanna pillugu malittarisassat tunngavigalugit nutarterneqartarsimanngitsut. Iliuusissanut pilersaarusiit pillugit malittarisassat meeqqanik inuusuttunillu ikiorsiisarneq pillugu Inatsisartut peqqussutaanni nr. 1-imi, 15. april 2003-meersumi §§-ini 14-imi aamma 15-imi aalajangersarneqarput.

Pisortaqatigiit malugeqqullugu oqaatigaat najugaqartut pillugit iliuusissanut pilersaarusiit nutarterneqarsimanngikkaangata tamanna Røde Kors Børnehjemmip najugaqartut kommitut najugarivittaannut sapinngisamik malugeqquniartaraa.

Ilaqtariinnermut Inatsisinillu Atortitsinnermut Naalakkersuisoqarfik suliassaqarfimmut tassunga akisussaasuusoq ajornartorsiut taanna pillugu ullumikkut allakkatigit ilisimatipara. Naalakkersuisoqarfimmut allakkama assilinerat ilanngullugu nassiuppara.

Pisortaqatigiit uannut malugeqqullugu oqaatigaat ukiup affakkaartumik nalunaarusiat meeqqat kommitut najugarivitaannut nassiussorneqarneri eqqarsaatigalugit Røde Kors Børnehjemmi kinguaattooqqasoq. Ukiup affakkaartumik nalunaarusiat taakku naammassiniarlugit suliniutigineqartoq pisortaqatigiit tamatumunnga atatillugu uannut upernarsarpat.

Peqqissutsimut tunngasut

Pisortaqatigiit aallarnisaataasumik oqaloqatiginnerinut atatillugu malugaara najugaqartut tarnip pissusiinik ilisimasalimmik ikiorteqartinniarneqarnerat Røde Kors Børnehjemmip ajornartorsiutitut isigigaa; najugaqartut tarnip pissusiinik ilisimasalimmik ikiortissarsis-

sunneqartut nalunaaquttap akunneranik ataasiinnarmik tunineqarajuttarput, naak najugaqartut ataasiakkaat sivisunerusumik ikiorneqarnissartik immaqa pisariaqartittaraluaaat.

Paasivara tarnip pissusiinik ilisimasalik kommunimi “Meeqqanik Ilaqutariinnillu Sullissivik”-mi Nuummiittumi sulisoq Røde Kors Børnehjemmimit saaffiginnissimasoq, najugaqartullu tarnip pissusiinik ilisimasalimmit ikiorneqarneranni ikiuunnissani neqeroorutigisimagaa.

Røde Kors Børnehjemmimi najugaqartut arlallit eqqarsaatigalugit tarnip pissusiinik ilisimasalimmit taamatut ikiorneqarneq aalajangiisuusumik pingaaruteqartoq paasigakku kaammattuutigaara “Meeqqanik Ilaqutariinnillu Sullissivik”-up aalajangersimasumik suleqatiginissaanut periarfissaqarnerisooq misissuinnissaq Røde Kors Børnehjemmip isumaliutersuutigissagaa.

Paaqqinniffiup illutaanut tunngasut

Nakkutilliinermi nalunaarusiat marluk Røde Kors Børnehjemmimit misissuineq sioqqullugu tigusakka tunngavigalugit paasivara Børnehjemmip initaasa nuannersunngortinnissaat angerlarsimaffippalaartunngortinnissaallu eqqarsaatigalugit Børnehjemmi arlalitsigut ajornartorsiuteqarsimasoq.

Paasisara unaavoq init meeqqat ataatsimoortarfiisa nuannersunngortinnissaat angerlarsimaffippalaartunngortinnissaallu qulakkeerniarlugu Røde Kors Børnehjemmi annertoorujussuarmik suliniuteqarsimasoq. Immikkoortuni 1-imi 2-milu meeqqat inaat nuannersorujussuurtut isikkoqarput.

Isumaqarpungali inuusuttunut immikkoortortaqaarfimmi minibomilu ineeqqat annikinerusumik iliuuseqarfigineqarsimasut. Røde Kors Børnehjemmi kaammattorpara ineeqqat taakku nuannernerusunngortillugit aaqqissuunneqarsinnaanersut isumaliutersuutigeqqullugu, soorlu assinik/assilissanik iikkanut nivinngartuinikkut.

Naggasiut

Ullormi misissuiffiusumi inaarutaasumik ataatsimiinermi oqaatigineqartutut Røde Kors Børnehjemmi qinnuigaara meeqqat uku pillugit iliuusissanut pilersaarasiat assilineri uanut nassiteqqullugit:

[...]

Suliami matumani annertunerusumik iliuuseqaqqinnissannut tunngavissaqarnanga isumaqarpunga.”

Allakkanut taakkununnga uiggiullugit allakkat Ilaqutariinnermut Inatsisinillu Atortitsinnermut Naalakkersuisoqarfimmut ulloq taanna nassiuppakka. Allakkat taakku ilaatigut imaattunik oqaasertaqarput:

“Ilaqutariinnermut Inatsisinillu Atortitsinnermut Naalakkersuisoqarfik allakkatigut 31. juli 2013-imeersutigut ilisimatippara Røde Kors Børnehjemmi Nuummiittoq misissorniarlugu aalajangertunga.

[...]

Røde Kors Børnehjemmi misissuineq taanna sioqqullugu qinnuigaara najugaqartut pillugit iliuusissanut pilersaarusiata tamarmik assilineri uannut nassiuteqqullugit.

Iliuusissanut pilersaarusiata taakku atuarnerinut atatillugu malugaara najugaqartut arlallit pillugit iliuusissanut pilersaarusiortoqarsimanngitsoq, iliuusissanullu pilersaarusiortoqarsimanissaa meeqqanik inuusuttunillu ikiorsiisarneq pillugu Inatsisartut peqqussutaanni nr. 1-imi, 15. april 2003-meersumi § 14, imm. 1 tunngavigalugu piumasaaqataavoq.

Tamatuma saniatigut malugaara najugaqartut amerlanersaat iliuusissanut pilersaarusiunneqarsimasut pillugit iliuusissanut pilersaarusiata peqqussummi taaneqartumi § 15, imm. 3 tunngavigalugu nutarterneqartarsimanngitsut.

Ilaqutariinnermut Inatsisinillu Atortitsinnermut Naalakkersuisoqarfiup suliassaqarfimmut tassunga akisussaasuusup qulaani taaneqartunik ilisimatinneqarnissaa eqqornerpaatut isigaara, tassami ajornartorsiut ataatsimoortumik atuuttoq pineqarsinnaammat.

[...]

Ajornartorsiut qulaani taaneqartoq ataatsimoortumik atuuttoq pineqarsinnaammat Ilaqutariinnermut Peqqissutsimullu Ataatsimiititaliap – Inatsisinik Atortitsinnermut Ataatsimiititaliaq aqqutigalugu – tamatuminnga ilisimatinneqarnissaa eqqornerpaasutut isigaa-ra.”